

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2568

Journal of Education Thaksin University

บทความทางวิชาการ

- การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษา

ยศวัฒน์ อภิรัตน์ระพี

บทความวิจัย

- The Development of a Blended Learning Model Using Case Studies and Business Model Concepts to Enhance Business Planning Skills in Applying Science and Mathematics for Nursing Students in Mae Rim District, Chiang Mai Nunticha Pudjaiyo
- การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัณฐานวิทยาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) จิตติมนันท์ ชูประดิษฐ์
- การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย สิริโชคิ์ เอกพันธ์
- การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มัญญาณี อาเว
- การพัฒนาเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในโลกชีวิตวิถีใหม่ เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เลอสินต์ ฤทธิจันทร์
- การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิถีชนคนเหนือเขื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา นิดา เปี่ยมวงศ์
- การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์
- การศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนินทร์ พัทธธิดา ยาประเสริฐ
- การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน นัสรีน สาและ
- ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาที่มีต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร ชุลี สัมพดา
- ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนาสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา วิญญู บินล่าเตะ
- ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บุญหมัดฟาเดล ยาลาเว
- ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อับบาน เจะละละ
- อุบัติการณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา เกตนันท์พิมพ์ ไพจิตรจินดา

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000 โทรศัพท์ 0 7431 7680-1 โทรสาร 0 7431 7680-1
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/eduthu/index>

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางการศึกษา และบทวิเคราะห์ปัญหา และการพัฒนาการศึกษาไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อแนะนำ วิจารณ์หนังสือ ตำราทางการศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมให้นักวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการทางการศึกษา ได้สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพต่อการสังคม

ที่ปรึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนาองค์กร

มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ แซ่แต้

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สิงหา ตูลยกุล
อาจารย์ ดร.ธนิยา เยาดำ

มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์
ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก
รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร
รองศาสตราจารย์ ดร.ทยาตา รัตนภิณโณวนิช
รองศาสตราจารย์ ดร.มูฮัมหมัดซากี เจ๊ะหะ
รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติรี ฝ่ายคำตา
รองศาสตราจารย์เอื้อจิตร พัฒนจักร
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย วิชัยดิษฐ
รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.พัศเบศร์ เวชวิริยะสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาดา พินลา
อาจารย์ ดร.วินัส ศรีศักดิ์
อาจารย์ ดร.นพพรธรรพ์ รัตนบุญทวี
อาจารย์ ดร.เมธี ดิสสวัสดิ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ

กองจัดการ

นางปัญญภา นิธิพิเชฐ
นางอุทัย ศิริคุณ
นางมารีสา ปานงาม
นางสาวศุภกรรัตน์ รักษาบุญจันทร์
นายธนากรฤต แผ่ผล
นางสาวอรณิชา ทรัพย์มณี

มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยทักษิณ

กำหนดเผยแพร่

ฉบับปกติปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม) และอาจจัดทำฉบับพิเศษตามโอกาสสำคัญ

Online : <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/eduthu/index>

- เป็นวารสารทางวิชาการศึกษาจึงรับพิจารณาและตีพิมพ์เฉพาะสาขาวิชาการทางการศึกษา
- บทความทุกเรื่องจะผ่านการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ
- ข้อความและบทความในวารสารศึกษาศาสตร์ เป็นแนวคิดของผู้เขียน มิใช่เป็นความคิดของคณะผู้จัดทำและไม่ใช้ความรับผิดชอบของคณะศึกษาศาสตร์
- กองบรรณาธิการวารสารไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงที่แสดงมา

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นพื้นที่การเรียนรู้ และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักวิจัย นักปฏิบัติการทางวิชาชีพ ผู้สอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมถึงนักวิชาการอิสระทางด้านการศึกษา ซึ่งผลงานที่น่าสนใจ เป็นผลงานที่ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูและผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ในวารสารปีที่ 25 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2568 ประกอบด้วย บทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษา และบทความวิจัย จำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ The Development of a Blended Learning Model Using Case Studies and Business Model Concepts to Enhance Business Planning Skills in Applying Science and Mathematics for Nursing Students in Mae Rim District, Chiang Mai, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายมัธยม), การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายเขียนในประเทศไทย, การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, การพัฒนาเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในโลกชีวิตวิถีใหม่ เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต, การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิถีชนคนเหนือเขื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา, การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู, การศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน, ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาที่มีต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร, ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนาสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลาผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา, ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6, อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา

พื้นที่ของวารสารจะเป็นแหล่งเรียนรู้ และกลไกการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยน การถ่ายทอดความรู้และแนวความคิดทางการศึกษา ทั้งในเชิงทฤษฎีและผลจากการปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นวิถีวิชาการที่นักวิจัย นักวิชาการ นักปฏิบัติการวิชาชีพด้านการศึกษาคouldเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

ขอขอบคุณผู้สนับสนุนฉบับทุกท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาต้นฉบับที่ให้คำแนะนำอย่างลุ่มลึกและมีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ ซึ่งช่วยให้วารสารมีคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ รวมถึงสามารถพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งทางวิชาการด้านการศึกษา และมีคุณภาพในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ แซ่แต้

บรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

สารบัญ

บทความวิชาการ

การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษา

Enhancing Cybersecurity Skills for Elementary Students

ผู้แต่ง ยศวัจน์ อภิรัตน์ระพี, บุญรัตน์ แผลงศรี..... 1-10

บทความวิจัย

The Development of a Blended Learning Model Using Case Studies and Business Model Concepts to Enhance Business Planning Skills in Applying Science and Mathematics for Nursing Students in Mae Rim District, Chiang Mai

ผู้วิจัย Nunticha Pudjaiyo, Kajornatthapol Pongwirithon,
Suttipong Thumtheang, Chavalit

Honglertsakul..... 11-23

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

The Cooperative Learning Management by STAD Technique to Develop the Chinese Pinyin learning achievement of Mathayomsuksa one Students in Trilingual Program in The Demonstration School of Ramkhamhaeng University

ผู้วิจัย จิตมินทร์ ชูประดิษฐ์..... 24-34

การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย

School Curriculum Administration under Salesians in Thailand

ผู้วิจัย สิทธิโชติ เอกพันธ์, รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ..... 35-47

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

Early Childhood Curriculum Management for Children with Special Needs in 3 Southernmost Provincial Education Centers

ผู้วิจัย มัรญาณ์ อาแว, อะห์มัด ยี่สุนทร, มูฮำหมัด อัสซอมาดี..... 48-61

การพัฒนาเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในโลกชีวิตวิถีใหม่ เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Development of Augmented Reality Technology in the New Normal to Enhance Mathematics Skills and Processes for Lifelong Learning

ผู้วิจัย เลอสันต์ ฤทธิจันทร์, จารุมาศ แสงสว่าง, วิทยาพร จันทะนันท์..... 62-71

สารบัญ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิถีชนคนเหนือเขื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา Development of Living with the Dam: Local Curriculum for Primary School Students ผู้วิจัย นิดา เปียวงค์, พิสิษฐ์ นาสี, ออมสิน จตุพร.....	72-84
การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับ นักศึกษาครู The Curriculum Development of Health Literacy to Protect of Microscopic Particles (PM2.5) for student teachers. ผู้วิจัย เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์, พิชชา ถนอมเสียง.....	85-98
การศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ A Study of Faculty of Education Rajabhat Rajanagarindra University Undergraduate Students' Coping Strategies for the Cyberbullying. ผู้วิจัย พัทธธดา ยาประเสริฐ, สุวัชรพร ส่วยอารมณ์, ปฐมา สุขทวี.....	99-108
การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน A Synthesis of Research on Brain-Based Learning ผู้วิจัย นัสรีน สาและ, ฮานีซะห์ มายี, เตียนา สาและ, อาณิชา เต็งระแม, ธีระยุทธ รัชชะ, ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ.....	109-120
ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาที่มีต่อ กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร The Relationship Between Critical Thinking, Creative Thinking and Problem-Solving Thinking in Relation to the Engineering Design Process of Lower Secondary Education Students at Wat Srinualthammawimol School in Bangkok Metropolis ผู้วิจัย ชุติ สัมพดา, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, ดวงเดือน สุวรรณจินดา	121-133
ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา Administrative Efficiency of Educational Institution Administrators Private Religious Schools in the Youth Development Network Songkhla Province ผู้วิจัย วิษณุ บินล่าเต๊ะ, นวรัตน์ ไชยมู.....	134-147

สารบัญ

ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่า
ในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Effects Of Guidance Activities With Cooperative Teaching Model LT Technique to
Develop Self-Esteem For The 5th Trade Students

ผู้วิจัย   มุฮัมหมัดฟาเดล ยาลาแว, สุพรรณษา สุวรรณชาติ, ฮารีซอล ขุนอินศิริ,   148-161
จุฬา ธรรมชาติ.....

ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

The Effecttiveness of Guidance Activities for Decision-Making in Higher Education
Pathways Among Grade 12 Students

ผู้วิจัย   อิบบัน เจะเลาะ, พิตราระห์ หัตตะเจ, มุอัซ มะบูเก๊ะ, ฟิรฮาน และ,   162-169
นุรอาเชียน ตอยิบ, รุสนาณี อาเก๊ะ, อุมมุกลัสม์ สาเอียต, ญามีละห์ กิละ,
นุรอาลินา ตยตุฎฎิกุล, ศุภกาญจน์ บัวทิพย์, ฮามิดี มุสอ.....

อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัด
เทศบาลนครสงขลา

The High Effective Habits of the School Administrators Affecting the Learning
Organizations of Songkhla City Municipality

ผู้วิจัย   เกตน์พิมพ์ ไพจิตรจินดา, นวรัตน์ ไชยมภู, วัน เดชพิชัย.....   170-184

การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษา Enhancing Cybersecurity Skills for Elementary Students

ผู้แต่ง ยศวิจน์ อภิรัตน์ระพี¹
บุญรัตน์ แผลงศรี²

Yossawat Apiratrapee¹
Boonrat Plangsom²
fedubrp@ku.ac.th

Received : 2024-11-07

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-08-28

บทคัดย่อ

การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักและความรู้ในการป้องกันภัยคุกคามต่าง ๆ ที่พบในโลกไซเบอร์ เช่น การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ การล่อลวง การโจมตีข้อมูลส่วนบุคคล และการเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม การศึกษาแบ่งออกเป็นสองส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง การส่งเสริมความรู้ด้านความปลอดภัยไซเบอร์ การพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลและความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมทักษะสำคัญ เช่น การรักษาดัชนีลักษณะออนไลน์ การคิดวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการข้อมูลส่วนบุคคล และการใช้เวลาหน้าจออย่างเหมาะสม ส่วนที่สอง การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Interland ได้รับการออกแบบให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ผ่านการเล่นเกม ตัวอย่างเช่น การฝึกทักษะคิดก่อนแชร์ข้อมูล การตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล การตั้งค่ารหัสผ่านที่ปลอดภัย และการป้องกันตนเองจากการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยทางไซเบอร์เป็นไปอย่างสนุกสนาน เข้าถึงง่าย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ความปลอดภัยทางไซเบอร์, ความฉลาดทางดิจิทัล, ความฉลาดทางอารมณ์

Abstract

The development of cybersecurity skills for elementary school students aims to raise awareness and knowledge in protecting against various cyber threats, such as cyberbullying, phishing, personal data breaches, and accessing inappropriate content. The study is divided into two main parts: the first focuses on promoting cybersecurity knowledge, digital literacy, and emotional intelligence among students. This includes key skills such as safeguarding online identity, critical thinking for data analysis, personal data management, and appropriate screen time usage. The second part involves developing practical cybersecurity skills through interactive learning activities, such as the Interland game, designed to allow students to practice skills like thinking before sharing information, verifying the source of information, setting secure passwords, and defending against online bullying. These activities make cybersecurity learning engaging, accessible, and encourage effective participation.

¹ ข้าราชการครูโรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี(๑๐ปี สปข.)

Teacher at Anubankhehabanplee School

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

Asst. Prof., Dr., Faculty of Education, Kasetsart University,

Keywords: Cyber Security, Digital Intelligence, Emotional Intelligence

บทนำ

การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับเยาวชนได้รับความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากโลกดิจิทัลในปัจจุบันเต็มไปด้วยภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น การหลอกลวงข้อมูลส่วนตัว การโจมตีด้วยมัลแวร์ และการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ การพัฒนาทักษะเหล่านี้ตั้งแต่ระดับเยาวชนไม่เพียงช่วยให้พวกเขามีการรับรู้ถึงภัยคุกคาม แต่ยังช่วยส่งเสริมให้มีทักษะในการป้องกันและจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสร้างทักษะในด้านการตัดสินใจเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การรู้เท่าทันสื่อและข่าวสาร รวมถึงการจัดการกับข้อมูลส่วนตัวในโลกออนไลน์อย่างมีความรับผิดชอบ (กนกวรรณ, 2564)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง หลังจากที่รัฐบาลผลักดันนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจ โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ให้ความสำคัญและกำหนดไว้ในแผนพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 3 ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างสังคมคุณภาพและเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ มีความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ (Ministry of Digital Economy and Society, 2016 อ้างถึงใน ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ และคณะ, 2564) ทั้งนี้ ความฉลาดทางดิจิทัล หรือ DQ เป็นผลจากการศึกษาและพัฒนาของสถาบัน DQ Institute ซึ่งเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนทั่วโลก ดำเนินงานร่วมกับ World Economic Forum (WEF) เพื่อให้เด็ก ๆ ทั่วโลกได้รับการศึกษาเกี่ยวกับทักษะพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพและสามารถใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์อย่างปลอดภัย ในรายงาน DQ Report 2018 ระดับทักษะความฉลาดทางดิจิทัลของเด็กไทยยังอยู่ในระดับต่ำ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ และ DQ Institute ได้ร่วมกันดำเนินโครงการ #DQEveryChild ศึกษาเด็กไทยอายุ 8-12 ปี จำนวน 1,300 คน ผ่านการสำรวจออนไลน์ DQ Screen Time Test ร่วมกับเด็กจาก 29 ประเทศทั่วโลก จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 37,967 คน พบว่า เด็กไทยมีความเสี่ยงจากภัยออนไลน์ถึงร้อยละ 60 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลกที่อยู่ร้อยละ 56 ภัยออนไลน์ที่พบได้แก่ การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ การถูกล่อลวงไปพบคนแปลกหน้า ปัญหาการติดเกม การเข้าถึงสื่อลามกอนาจาร และการพูดคุยเรื่องเพศกับคนแปลกหน้า

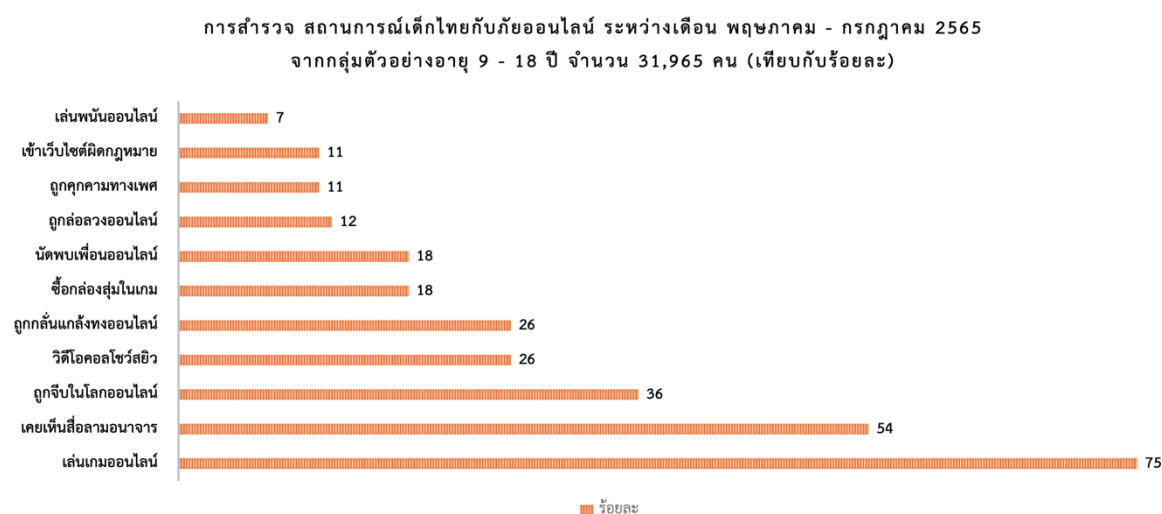
ดัชนีชี้วัดความปลอดภัยบนสื่อออนไลน์สำหรับเด็ก (COSI) ประจำปี 2566 พบว่าเด็กและวัยรุ่นอายุ 8-18 ปีทั่วโลกสูงเกือบ 70% ต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางไซเบอร์อย่างน้อย 1 ครั้งในปีที่ผ่านมา สถิติที่น่าตกใจนี้แทบไม่มีการเปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่เริ่มต้นการจัดทำดัชนีในปี 2561 โดยสถาบันตีควชานนามสถานการณ์นี้ว่าเป็น "การระบาดใหญ่ทางไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง" ดร. ยูซยอน ปาร์ค ผู้ก่อตั้งสถาบันตีคว ระบุว่า เราได้เห็นอัตราการเสี่ยงทางไซเบอร์ในระดับสูงอย่างต่อเนื่องถึง 70% เป็นเวลา 7 ปีในเด็กและเยาวชนอายุ 8-18 ปี ตอนนี้เราเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า "การระบาดใหญ่ทางไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง" (Park, 2023)

ภัยอันตรายทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ทำการสำรวจสถานการณ์เด็กไทยกับภัยออนไลน์ ระหว่างเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม 2565 จากกลุ่มตัวอย่างอายุ 9 - 18 ปี จำนวน 31,965 คน พบว่า เด็กไทยเข้าถึงสื่อโซเชียลมีเดียได้แทบทุกคน สามารถเข้าถึงสื่อลามกอนาจารได้ง่าย และมีประสบการณ์ถูกจีบในโลกออนไลน์อีกจำนวนไม่น้อย แบ่งเป็น เด็กไทย 54% เคยพบเห็นสื่อลามกอนาจาร 36% มีประสบการณ์ถูกจีบในโลกออนไลน์ ส่วนใหญ่เป็นเด็กมัธยม 26% เคยวิดีโอคอลโซวส์ยิว 26% ถูกกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ (Cyber Bullying) 12% ถูกล่อลวงออนไลน์ (Grooming) เป็นเด็กประถมอายุ 10-12 ปี และ 11% ถูกคุกคามทางเพศ นอกจากนี้ ผลสำรวจยังแสดงให้เห็นถึง พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียของเด็กไทยจากกลุ่มตัวอย่างด้วย โดยระบุว่าเด็กไทย 75% เล่นเกมออนไลน์ 11% เคยเข้าเว็บไซต์ผิด

กฎหมายหรืออันตราย 7% เล่นพนันออนไลน์ 18% จ่ายเงินเพื่อซื้อกล่องสุ่มในเกม ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการพนัน และ 18% เคยนัดพบเพื่อนออนไลน์ (อนุกุล ปัดแก้ว, 2565)

ภาพที่ 1 กราฟแสดงการสำรวจ สถานการณ์เด็กไทยกับภัยออนไลน์

ปัจจุบันผู้เรียนมีการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อ การเรียน การค้นคว้า หรือการสื่อสาร แม้จะเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ แต่หากขาดการระมัดระวังหรือขาดความ รู้เท่าทัน อาจนำไปสู่ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และการเรียนรู้ได้โดยไม่รู้ตัว อันตรายทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีดังนี้

1. การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เป็นปัญหาที่พบบ่อยในกลุ่มผู้เรียน เป็นการ ใช้เทคโนโลยีเพื่อทำร้ายผู้อื่น เช่น การโพสต์ข้อความหรือรูปภาพที่ทำให้ผู้อื่นรู้สึกอับอายหรือถูกข่มขู่ ผลกระทบจาก การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์สามารถรุนแรง ส่งผลให้ผู้เรียนเสียความมั่นใจในตนเอง เกิดภาวะเครียดหรือซึมเศร้า และอาจนำไปสู่การหลีกเลี่ยงการไปโรงเรียน

2. การล่อลวงออนไลน์ ผู้ไม่ประสงค์ดีหรือผู้ล่อลวงทางอินเทอร์เน็ตมักจะใช้โปรไฟล์ปลอมในการติดต่อกับผู้เรียน เพื่อสร้างความไว้วางใจและพยายามนำผู้เรียนไปสู่การพบปะทางกาย หรืออาจเป็นการล่อลวงให้แชร์ ข้อมูลส่วนตัวหรือภาพส่วนตัว ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาทางกฎหมายและอันตรายต่อผู้เรียนได้

3. การขโมยข้อมูลส่วนตัว ผู้เรียนมักขาดความระมัดระวังในการคลิกลิงก์หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว บนเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถือ ซึ่งอาจนำไปสู่การขโมยข้อมูลส่วนตัว เช่น รหัสผ่าน หมายเลขบัตรเครดิต หรือข้อมูล ส่วนบุคคลที่สำคัญ ข้อมูลเหล่านี้สามารถถูกใช้เพื่อแอบอ้างหรือนำไปใช้ในทางที่ผิด

4. การเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ผู้เรียนอาจพบเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ต เช่น เนื้อหาทาง เพศ ความรุนแรง หรือข้อมูลที่ผิดพลาต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม ความคิด และทัศนคติของพวกเขา เนื้อหาประเภทนี้อาจกระทบต่อการพัฒนาทางอารมณ์และการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. การเสพติดอินเทอร์เน็ตและเกมออนไลน์ การใช้อินเทอร์เน็ตและเกมออนไลน์มากเกินไปสามารถทำให้ ผู้เรียนเสพติด ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพกายและจิตใจ เช่น การเสียสุขภาพจากการนั่งหน้าจอานาน ๆ การนอนหลับไม่ เพียงพอ และความเครียดจากการเรียนหรือการใช้ชีวิตประจำวัน

6. การถูกล่อลวงให้ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม (Catfishing and Deceptive Activities) ในบางกรณี ผู้เรียนอาจถูกล่อลวงให้เข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือผิดกฎหมาย เช่น การส่งภาพหรือข้อมูลส่วนตัว การสร้าง โปรไฟล์ปลอมเพื่อหลอกลวงผู้อื่น ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อชื่อเสียงและความปลอดภัยของพวกเขา

จากประเด็นข้างต้นสรุปได้ว่า ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในปัจจุบันมีความหลากหลายและส่งผลกระทบต่อทั้งด้านจิตใจ พฤติกรรม และความปลอดภัยส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ อันตรายที่พบบ่อย ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกเครียด ขาดความมั่นใจ และไม่อยากไปโรงเรียน การล่อลวงออนไลน์ที่มักใช้โปรไฟล์ปลอมในการเข้าหาเหยื่อเพื่อหวังผลประโยชน์ หรือพาไปสู่สถานการณ์อันตราย รวมถึงการขโมยข้อมูลส่วนตัวจากการคลิกลิงก์หรือเปิดเผยข้อมูลบนเว็บไซต์ที่ไม่ปลอดภัย

นอกจากนี้ ผู้เรียนยังเสี่ยงต่อการเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม เช่น ภาพลามก ความรุนแรง หรือข้อมูลเท็จ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและแนวคิดของเด็ก อีกทั้งยังมีปัญหาการเสพติดอินเทอร์เน็ตและเกมออนไลน์ ซึ่งกระทบต่อสุขภาพและการเรียนรู้ รวมถึงการถูกล่อลวงให้ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือผิดกฎหมาย เช่น การส่งภาพส่วนตัวหรือสร้างโปรไฟล์ปลอม ภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นปัญหาที่ต้องตระหนักและเฝ้าระวัง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนที่ยังขาดวุฒิภาวะในการแยกแยะความปลอดภัยทางโลกออนไลน์ จำเป็นต้องมีการให้ความรู้และสร้างเกราะป้องกันที่เหมาะสมจากทั้งครอบครัว โรงเรียน และสังคม

แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์

ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) หมายถึง กระบวนการในการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อปกป้องเด็กประถมศึกษาจากอันตรายที่เกิดขึ้นในเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นจากการถูกโจรกรรมหรือข้อมูลสูญหายจาก เหตุที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การที่บุคคลสร้างโปรแกรมหรือเครื่องมือบางอย่างเพื่อเป้าหมายในการส่งผลกระทบต่อคนละคนหรือองค์กรเป็นสำคัญ โดยภัยดังกล่าวแบ่งออก 3 ประเภทหลัก (Cyber Security Threats) คือ

ประเภทที่ 1 อาชญากรรมไซเบอร์ (Cybercrime) ที่เป็นการกระทำของบุคคลหรือโปรแกรมที่ทำให้องค์กรหรือบุคคลเกิดความเสียหาย เพื่อหาผลประโยชน์ทางการเงิน ตัวอย่างเช่น การเจาะระบบเข้าสู่ข้อมูล หรือการสร้างระบบหลอกจ่ายเงิน เป็นต้น

ประเภทที่ 2 คือ การโจมตีผ่านไซเบอร์ (Cyber - attack) ที่หมายถึง การกระทำโดยโปรแกรมหรือ กลุ่มคนเพื่อปลอมแปลงหรือปรับเปลี่ยนระบบ และนำข้อมูลไปทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การเจาะระบบของสถานศึกษาเพื่อโจรกรรมข้อมูลนักศึกษาทำธุรกรรมทางการเงิน หรือการเจาะระบบตลาดหุ้น เพื่อปลอมแปลงราคา เป็นต้น

ประเภทที่ 3 คือ การก่อการร้ายทางไซเบอร์ (Cyberterrorism) การกระทำโดยโปรแกรมหรือกลุ่มคนเพื่อสร้างความสับสน และความกลัว ให้เกิดขึ้นในจิตใจของเด็ก เช่น การส่งต่อลัทธิความเชื่อแปลก ๆ หรือการส่งข่าวที่ไม่มีมูลความจริงเพื่อให้เด็กเกิดความตื่นกลัว (วัดสาตรี ดิถียนต์, 2566)

การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษา นั้น จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์ และการพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่งเสริมความรู้ด้านความปลอดภัยไซเบอร์

จากคุณสมบัติพื้นฐานของสภาพแวดล้อมทางไซเบอร์ที่ปลอดภัยข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นถึงแนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยไซเบอร์ให้เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนได้เช่นกัน โดยแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นใจ และความพร้อมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถ 2 ด้านที่ผู้เรียนในยุคดิจิทัลควรมีและควรส่งเสริมให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นเกราะป้องกันภัยอันตรายทางไซเบอร์ที่อยู่รายล้อมตนเองได้อย่างสมบูรณ์และยั่งยืนต่อไป ซึ่งประกอบไปด้วย

1. การส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence)

ความฉลาดทางดิจิทัล เป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีต่อการทำธุรกรรมต่าง ๆ ต่อการดำรงชีวิตได้อย่างประสบความสำเร็จ ความฉลาดทางดิจิทัลแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบไปด้วยระดับแรก คือพลเมืองดิจิทัล (Digital citizenship) หมายถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลให้ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพเพื่อการดำเนินชีวิต ถือว่าเป็นความฉลาดทางดิจิทัลขั้นพื้นฐานที่ทุกคนควรมีและสามารถทำได้ไม่ว่าจะเป็นในช่วงอายุใดก็ตาม ระดับต่อมา คือ ความคิดสร้างสรรค์ทางดิจิทัล (Digital creativity) การที่บุคคลสามารถนำตนเองเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระบบหรือสภาพแวดล้อมดิจิทัลได้ ผ่านการสร้างสรรค์เนื้อหาหรือองค์ความรู้ใหม่ที่จะไปพัฒนาต่อยอด และเห็นผลเชิงประจักษ์ได้ในชีวิตจริงผ่านการใช้เครื่องมือดิจิทัลเป็นความสามารถที่ควรส่งเสริม และพัฒนาให้เกิดขึ้นผู้เรียน และระดับสุดท้าย การประกอบการดิจิทัล (Digital entrepreneurship) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหาในระดับสากล รวมถึงการสร้างโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมผ่านการใช้เครื่องมือดิจิทัล โดยเป็นความสามารถที่ควรส่งเสริมอย่างต่อเนื่องให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคต (สรานนท์ อินทนนท์, 2563 และ DQ Institute, 2019) ได้อธิบายความสามารถ 8 ด้านที่ผู้สอนควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นเพื่อภายในตัวผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความฉลาดทางดิจิทัล ประกอบด้วย

ภาพที่ 2 ความฉลาดทางดิจิทัล

ที่มา : มูลนิธิส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน (2563)

1.ทักษะการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเองในโลกดิจิทัล (Digital Citizen's Identity) ผู้เรียนควรรู้จักวิธีสร้างและรักษาอัตลักษณ์ในโลกออนไลน์อย่างปลอดภัยและเป็นบวก เช่น การใช้ชื่อผู้ใช้งานและรูปโปรไฟล์ที่เหมาะสม รวมถึงการมีมารยาทในการสื่อสารออนไลน์ โดยควรแสดงความเคารพและเห็นใจเพื่อนร่วม

สังคมออนไลน์ ตระหนักถึงผลกระทบจากการโพสต์เนื้อหา ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ไม่กลั่นแกล้งทางออนไลน์ และหลีกเลี่ยงการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม

2. ทักษะการคิดวิเคราะห์และมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ผู้เรียนควรสามารถแยกแยะข้อมูลที่น่าเชื่อถือและข้อมูลที่น่าเป็นอันตรายได้ เช่น เข้าใจว่าเนื้อหาข่าวสารใดมีประโยชน์และควรเชื่อถือ หรือสังเกตความผิดปกติที่น่าเป็นข่าวปลอมหรือเว็บไซต์หลอกลวง การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจะช่วยให้ผู้เรียนป้องกันตัวเองจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

3. ทักษะในการรักษาความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ (Cybersecurity Management) ผู้เรียนควรมีทักษะในการรักษาความปลอดภัยข้อมูลของตนเอง เช่น ตั้งรหัสผ่านที่ปลอดภัย ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว และไม่คลิกลิงก์ที่น่าสงสัย ทักษะนี้จะช่วยป้องกันไม่ให้ข้อมูลส่วนตัวถูกนำไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมและป้องกันการโจรกรรมข้อมูลทางออนไลน์

4. ทักษะการจัดการข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) การรู้จักป้องกันข้อมูลส่วนตัวเป็นเรื่องสำคัญ เช่น การไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวโดยไม่จำเป็น การระมัดระวังในการแชร์รูปภาพและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ไม่หวังดีนำข้อมูลส่วนตัวไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ผู้เรียนควรตระหนักถึงภัยคุกคามเช่น มัลแวร์และไวรัสคอมพิวเตอร์ และหลีกเลี่ยงการดาวน์โหลดไฟล์จากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ

5. ทักษะในการจัดการเวลาในการใช้หน้าจอ (Screen Time Management) ผู้เรียนควรรู้จักควบคุมเวลาที่ใช้กับหน้าจออุปกรณ์ดิจิทัล เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งกายและใจ ควรแบ่งเวลาระหว่างการทำกิจกรรมออนไลน์และกิจกรรมนอกบ้านอย่างสมดุล และหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมหลายอย่างพร้อมกันเพื่อลดความเครียดและความเหนื่อยล้า

6. ทักษะการจัดการร่องรอยข้อมูลที่ทิ้งไว้ในโลกออนไลน์ (Digital Footprints) ผู้เรียนควรเข้าใจว่าการกระทำบนโลกออนไลน์ เช่น การโพสต์รูปภาพหรือข้อความ จะทิ้งร่องรอยข้อมูลไว้ แม้จะลบออกไปแล้วก็อาจถูกติดตามหรือกู้คืนได้ ดังนั้นผู้เรียนควรระมัดระวังในการโพสต์เนื้อหา เพื่อป้องกันไม่ให้สิ่งที่โพสต์ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของตนเองในอนาคต

7. ทักษะการรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ (Cyberbullying Management) การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ง่ายและรุนแรงต่อผู้เรียน การรับมือที่ถูกต้องคือต้องไม่ตอบโต้ผู้กลั่นแกล้ง ออกจากบัญชีสื่อสังคมออนไลน์หรือปิดการสื่อสารชั่วคราว หากยังถูกกลั่นแกล้ง ควรแจ้งให้ผู้ปกครองหรือครูทราบ และใช้ฟังก์ชันบล็อกผู้ใช้งานในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อป้องกันการถูกรบกวนเพิ่มเติม

8. ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy) การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีจริยธรรมหมายถึง การมีความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจผู้อื่นบนโลกออนไลน์ ไม่ดวนดัดสินเพื่อนจากข้อมูลที่เห็นทางอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว และสามารถแสดงออกถึงความสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้อื่นหากมีความจำเป็น ทักษะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนทั้งในโลกออนไลน์และในชีวิตจริง

จากประเด็นข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) พลเมืองดิจิทัล ความสามารถพื้นฐานในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัลอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ 2) ความคิดสร้างสรรค์ทางดิจิทัล การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์เนื้อหา และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ 3) การประกอบการดิจิทัล (Digital Entrepreneurship) การใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างนวัตกรรม แก้ปัญหา และสร้างโอกาสในระดับสากล นอกจากนี้ ยังมีทักษะสำคัญ 8 ด้านที่ควรส่งเสริมในผู้เรียนเพื่อพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัล ได้แก่ 1) การรักษาอัตลักษณ์ในโลกดิจิทัล ใช้ชื่อผู้ใช้ รูปโปรไฟล์ และพฤติกรรมออนไลน์อย่างเหมาะสม 2) การคิดวิเคราะห์และมีวิจารณญาณ แยกแยะข้อมูลจริง ข่าวปลอม และสื่อที่เป็นอันตราย 3) การรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ เช่น การตั้งรหัสผ่านที่ปลอดภัยและหลีกเลี่ยงลิงก์ที่น่าสงสัย 4) การจัดการข้อมูลส่วนตัว ระวัง

การเปิดเผยข้อมูลหรือรูปภาพที่อาจถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด 5) การจัดการเวลาใช้หน้าจอ ควบคุมเวลาใช้งาน อุปกรณ์ดิจิทัลอย่างสมดุล เพื่อสุขภาพที่ดี 6) การจัดการร่องรอยข้อมูล (Digital Footprint) ตระหนักว่าทุกโพสต์อาจมีผลในอนาคต 7) การรับมือกับการกลั่นแกล้งออนไลน์ ไม่ตอบโต้ ใช้เครื่องมือบล็อก และแจ้งผู้ใหญ่เมื่อจำเป็น 8) การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีจริยธรรม แสดงความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และช่วยเหลือผู้อื่นในโลกออนไลน์ การส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัลให้กับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในยุคเทคโนโลยี เพื่อให้พวกเขาใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ ปลอดภัย มีจริยธรรม และสามารถพัฒนาตนเองให้พร้อมต่อโลกอนาคตได้อย่างยั่งยืน

2. การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)

ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อให้พวกเขามีความพร้อมทั้งทางอารมณ์และการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ซึ่งจะช่วยให้เด็กผู้เรียนชั้นประถมศึกษาเรียนรู้ที่จะใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างมีความรับผิดชอบและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามในโลกไซเบอร์ได้ (กรมสุขภาพจิต, 2550) ให้ความหมายของ ความฉลาดทางอารมณ์ว่า ความสามารถทางอารมณ์ ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ประกอบด้วยปัจจัยคุณภาพที่สำคัญ 3 ปัจจัย คือ 1) ความดี ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 2) ความเก่ง ความสามารถในการรู้จักตนเอง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งการแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 3) ความสุข ความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข ภูมิใจในตนเอง และพอใจในชีวิต (ฐิติพร ศุภสิทธิ์ธำรง, 2566) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประการ ได้แก่

1.การตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง (Self-Awareness) ผู้เรียนควรรู้จักอารมณ์ของตนเอง เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ทางไซเบอร์ เช่น รู้สึกตื่นเต้นเมื่อได้รับข้อความใหม่ หรือตกใจเมื่อเจอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม การรู้จักอารมณ์ของตนเองช่วยให้เด็กสามารถหยุดคิดก่อนตอบสนองต่อข้อความหรือลิงก์ที่ไม่แน่ใจ เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวง เช่น การคลิกลิงก์ฟิชซิงที่ส่งมาหลอกให้กรอกข้อมูลส่วนตัว

2. การจัดการอารมณ์ของตนเอง (Self-Management) ผู้เรียนควรเรียนรู้วิธีควบคุมอารมณ์เมื่อใช้งานเทคโนโลยี เช่น คิดให้ถี่ถ้วนแชร์ข้อความหรือข้อมูล โดยเฉพาะเมื่อรู้สึกโกรธหรือหงุดหงิด การจัดการอารมณ์ช่วยลดความเสี่ยงจากการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลที่อาจสร้างความเสียหายได้ และยังช่วยให้สามารถตอบโต้กับความท้าทายทางออนไลน์ได้อย่างมีเหตุผล

3. การเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Social Awareness) ผู้เรียนควรเรียนรู้ที่จะเข้าใจและเห็นใจผู้อื่นในโลกไซเบอร์ เช่น การไม่แสดงพฤติกรรมรังแก (Cyberbullying) และการให้กำลังใจเพื่อนที่อาจตกอยู่ในสถานการณ์ไม่ดีบนออนไลน์ รวมถึงการระวังและเตือนเพื่อน ๆ เมื่อพบเห็นสิ่งที่เป็นอันตราย การเห็นใจผู้อื่นช่วยสร้างสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ปลอดภัยและเป็นมิตร

4. การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดี (Relationship Management) ผู้เรียนควรเรียนรู้วิธีสร้างความสัมพันธ์ทางออนไลน์ที่ดี เช่น การพูดคุยสุภาพกับเพื่อน การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และหลีกเลี่ยงการโพสต์หรือส่งข้อความที่อาจสร้างความขัดแย้ง การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้การทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์มีประสิทธิภาพและเกิดบรรยากาศที่ดี

5. การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง (Self-Motivation) ผู้เรียนควรสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยทางไซเบอร์ เช่น ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยคุกคามทางออนไลน์ หรือการฝึกฝน

ทักษะความปลอดภัย เช่น การจำรหัสผ่านให้ดี การไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว หรือการระวังการใช้ข้อมูลออนไลน์อย่างปลอดภัย การมีแรงจูงใจและความตั้งใจจะช่วยให้เด็กพัฒนาความปลอดภัยทางไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง

จากประเด็นข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์เป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ โดยประกอบด้วย 5 ด้านหลัก ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเอง การควบคุมอารมณ์เมื่อเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ การเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีผ่านการสื่อสารอย่างสุภาพ และการมีแรงจูงใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยไซเบอร์ การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับภัยทางไซเบอร์ได้อย่างมีสติ ลดความเสี่ยงจากพฤติกรรมไม่เหมาะสม และสร้างสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ปลอดภัย

ส่วนที่ 2 การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์

การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์นั้น หลักการสำคัญ คือ ผู้เรียนต้องเข้าใจว่าพฤติกรรมใดเสี่ยง และรู้วิธีหลีกเลี่ยงและจำกัดความเสี่ยงนั้นความเสี่ยงนั้นได้แก่ ความเสี่ยงจากพฤติกรรมการใช้งาน (Behavioral Risks) ความเสี่ยงจากเนื้อหา (Content Risks) ความเสี่ยงจากการติดต่อกับคน (Contact Risks) โดยการใช้ Interland คือ เกมออนไลน์ที่เต็มไปด้วยการผจญภัยที่จะทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยและการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลเป็นเรื่องที่สนุกสนานและเต็มไปด้วยปฏิสัมพันธ์เหมือนกับการท่องโลกอินเทอร์เน็ต สำหรับเกมนี้ ผู้เรียน จะได้ช่วยเหลือเพื่อนนักท่องโลกอินเทอร์เน็ตคนอื่น ๆ ต่อสู้กับแฮกเกอร์ นักฟิชชิง คนที่แชร์มากเกินไป และวายร้ายที่ขบถกลับแก๊งผู้อื่นด้วยการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดี โดยเน้นไปที่ 4 ทักษะหลัก ซึ่งแต่ละทักษะจะมีรูปแบบเกมที่เฉพาะเจาะจง ทำให้การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยทางไซเบอร์เป็นเรื่องสนุกและเข้าใจง่าย ดังนี้:

1. Be Internet Smart (คิดก่อนแชร์)

เกมในส่วนนี้สอนให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องความจริงและความเท็จในโลกออนไลน์ ฝึกให้พวกเขาตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลและคิดให้รอบคอบก่อนแชร์ข้อมูล การใช้เกมทำให้ผู้เรียนเห็นผลกระทบจากการเผยแพร่ข้อมูลที่อาจไม่เป็นความจริง และเรียนรู้ที่จะระมัดระวังในเรื่องของข่าวปลอม (Fake News) และการหลอกลวงบนอินเทอร์เน็ต ข่าวต่างๆ (ทั้งดีและไม่ดี) แพร่กระจายในโลกอินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็ว และหากไม่คิดให้รอบคอบ ผู้เรียน อาจตกอยู่ในสถานการณ์ที่ลำบากและมีผลกระทบในระยะยาว ดูวิธีแชร์ข้อมูลกับคนที่รู้จักและไม่รู้จักได้สื่อสารอย่างมีความรับผิดชอบ ส่งเสริมการคิดก่อนแชร์โดยใช้หลักคิดง่าย ๆ ว่าการสื่อสารออนไลน์ก็เหมือนกับการสื่อสารแบบตัวต่อตัว ถ้าไม่ใช่เรื่องที่น่าพูด ก็แปลว่าไม่ใช่เรื่องที่น่าโพสต์ สร้างคู่มือเกี่ยวกับประเภทการสื่อสารที่เหมาะสม (และไม่เหมาะสม) เก็บรายข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวและเพื่อน ๆ ไว้เป็นความลับ

2. Be Internet Alert (ไม่ตกหลุมพรางกลลวง)

ส่วนนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการหลอกลวง เช่น การฟิชชิง (Phishing) และการขโมยข้อมูล เกมจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีป้องกันตัวจากการถูกขโมยข้อมูลส่วนตัว และรู้จักวิธีตรวจสอบและหลีกเลี่ยงลิงก์หรือลิงก์ที่อาจเป็นอันตราย เป็นการเสริมสร้างทักษะในการระมัดระวังและป้องกันตนเองจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ รู้เท่าทันสัญญาณของกลโกง ถ้าเห็นคำว่า "ชนะรางวัล" หรือได้รับของ "ฟรี" แล้วรู้สึกได้ว่าดีเกินกว่าที่จะเป็นไปได้ ส่วนใหญ่ก็เป็นกับดักที่ขุดมาล่อเรา การแลกเปลี่ยนที่ยุติธรรมไม่ควรมีเรื่องข้อมูลส่วนตัวมาเกี่ยวข้อง คิดอย่างรอบคอบทุกครั้งก่อนที่จะทำอะไรในโลกออนไลน์ และเรียนรู้ที่จะเชื่อมั่นในสัญชาตญาณของตนเอง ระแวดระวังการฟิชชิง ซึ่งก็คือการพยายามขโมยข้อมูลต่างๆ เช่น รายละเอียดการเข้าสู่ระบบหรือบัญชี โดยปลอมตัวเป็นคนที่ดูน่าเชื่อถือในอีเมล ข้อความ หรือการสื่อสารออนไลน์อื่นๆ

3. Be Internet Strong (เก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ)

ในส่วนนี้ Interland จะสอนให้ผู้เรียนเข้าใจความสำคัญของการใช้รหัสผ่านที่แข็งแกร่งและยากต่อการคาดเดา เกมจะให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างรหัสผ่านที่ดี เช่น การใช้ตัวอักษรผสมกันทั้งตัวใหญ่ ตัวเล็ก ตัวเลข และสัญลักษณ์ การทำให้ผู้เรียน ตระหนักถึงการตั้งรหัสผ่านที่ปลอดภัยสามารถช่วยป้องกันข้อมูลสำคัญของพวกเขจากการถูกเจาะเข้าระบบ ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยส่วนบุคคลในโลกออนไลน์และออฟไลน์นั้นก็สำคัญไม่แพ้กัน การปกป้องข้อมูลที่สำคัญช่วยให้ผู้เรียน หลีกเลี่ยงการสร้างความเสี่ยงต่ออุปกรณ์ ชื่อเสียง และความสัมพันธ์ได้ สร้างรหัสผ่านที่จำได้ง่ายแต่หลีกเลี่ยงการใช้ข้อมูลส่วนตัว อย่าใช้รหัสผ่านเดียวกันในหลายเว็บไซต์ สร้างรหัสผ่านให้แตกต่างกันสำหรับใช้กับบัญชีแต่ละบัญชี

4. Be Internet Kind (ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีน้ำใจ)

ทักษะนี้เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่เป็นมิตรและปลอดภัย สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Cyberbullying) และรู้วิธีปฏิบัติตัวเมื่อพบการกลั่นแกล้งออนไลน์ เกมนี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน ปฏิบัติตนบนโลกออนไลน์อย่างสุภาพ มีน้ำใจ และสนับสนุนให้เกิดสังคมออนไลน์ที่เป็นมิตร อินเทอร์เน็ตเป็นกระบอกเสียงอันทรงพลังในการเผยแพร่เรื่องที่ดีและไม่ดี ช่วยให้ผู้เรียน เลือกทางที่ถูกต้องโดยใช้แนวคิด “จงปฏิบัติต่อผู้อื่นเหมือนที่อยากให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตัวเรา” กับการทำสิ่งต่างๆ ในโลกออนไลน์ ซึ่งจะช่วยให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีสำหรับผู้อื่นและกำจัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งให้หมดไป ใช้พลังของอินเทอร์เน็ตในการส่งพลังทางบวกให้คนรอบข้าง หยุดการแพร่กระจายข้อความที่เป็นอันตรายหรือเป็นเท็จโดยการไม่ส่งต่อให้ผู้อื่น เคารพในความแตกต่างของผู้อื่น บล็อกพฤติกรรมที่น่ารังเกียจหรือไม่เหมาะสมทางออนไลน์ ยินยอมเพื่อสนับสนุนผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง สนับสนุนให้ผู้เรียน กล่าวตักเตือนและรายงานการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์

บทสรุป

การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับผู้เรียนประถมศึกษา มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน รู้จักและระมัดระวังภัยอันตรายที่อาจพบเจอในโลกออนไลน์ การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียน ป้องกันตนเองจากการถูกกลั่นแกล้ง ล่อลวง และการสูญเสียข้อมูลส่วนตัว รวมถึงการหลีกเลี่ยงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์แบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง การส่งเสริมความรู้ด้านความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ และการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลและความฉลาดทางอารมณ์ ในส่วนของความฉลาดทางดิจิทัลนั้น ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็น อาทิ การตระหนักและดูแลรักษาอัตลักษณ์ในโลกออนไลน์ การคิดวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแยกแยะความถูกต้อง การจัดการข้อมูลส่วนบุคคลอย่างปลอดภัย และการจัดสรรเวลาในการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสมดุล ส่วนการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์มุ่งเน้นให้เยาวชนรู้จักควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเอง รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมเชิงบวกในโลกดิจิทัล ส่วนที่สอง การพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เกม Interland ได้รับการออกแบบให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ผ่านการเล่นเกม ตัวอย่างเช่น การฝึกทักษะคิดก่อนแชร์ข้อมูล การตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล การตั้งรหัสผ่านที่ปลอดภัย และการป้องกันตนเองจากการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยทางไซเบอร์เป็นไปอย่างสนุกสนาน เข้าถึงง่าย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ อินทปรีชา. (2564). บทบาทของการศึกษาในการเสริมสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์ในกลุ่มเยาวชน. วารสารวิชาการเทคโนโลยีสารสนเทศ, 8(1), 23-36.
- ญาสินี เกิดผลเสรีรัฐ. (2565). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้สู่พลเมืองดิจิทัล. วารสารวิชาการ กสทช., 354 – 379. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NBTC_Journal/article/view/260058/177102
- ฐิติพร ศุภสิทธิ์ธารัง (2566). EQ (Emotional quotient) ความฉลาดทางอารมณ์. สืบค้น 30 ตุลาคม 67 : <https://www.medparkhospital.com/lifestyles/eq-emotional-quotient>
- วัดสาตรี ดิถียนต์ (2567). แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับผู้เรียน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, 16(1) 291 – 302. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/TNSUJournal/article/view/262006/182325>
- ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ และคณะ (2564). ความเป็นพลเมือง: บทสำรวจสถานะความเป็นพลเมืองกับการรู้ดิจิทัล. สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า. <https://www.kpi.ac.th/knowledge/sranant-ointonnt>
- สรานนท์ อินทนนท์. (2563). ความฉลาดทางดิจิทัล. กรุงเทพฯ: วอลคออนคลาวด์.
- อนุกุล ปิดแก้ว. (2565). การสำรวจสถานการณ์เด็กกับภัยออนไลน์. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สืบค้น 30 ตุลาคม 67 : https://www.m-society.go.th/ewtadmin/ewt/MSO_WEB_NEW/news_view.php?nid=34491.
- research/data/1194?page=3
- DQ Institute. (2019). DQ global standards report 2019: Common framework for digital literacy, skills, and readiness. <https://www.dqinstitute.org/wp-content/uploads/2019/11/DQGlobalStandardsReport2019.pdf>
- Park, Y. H. (2023). *Child Online Safety Index reveals a persistent cyber pandemic*. DQ Institute. Retrieved from <https://www.dqinstitute.org/news-post/child-online-safety-index-reveals-a-persistent-cyber-pandemic/>

The Development of a Blended Learning Model Using Case Studies and Business Model Concepts to Enhance Business Planning Skills in Applying Science and Mathematics for Nursing Students in Mae Rim District, Chiang Mai

Received : 2024-09-09

Revised : 2024-10-08

Accepted : 2025-02-19

Nunticha Pudjaiyo¹

Kajornmatthapol Pongwiritthon²

tok2029@gmail.com

Suttipong Thumtheang³

Chavalit Honglertsakul⁴

Abstract

This study aimed to develop and evaluate a blended learning model integrating case studies and business model concepts to enhance business planning skills and the application of science and mathematics in everyday life among nursing students in Mae Rim District, Chiang Mai Province. The research employed a mixed-methods approach with 150 nursing students as the sample. Data collection instruments included surveys, semi-structured interviews, lesson plans, and assessments of learning outcomes. The model consisted of three core components: instructional elements (teachers, students, case studies, digital technology, and learning environment), a structured learning process (preparation, case analysis, learning activities, presentation, and evaluation), and dual platforms (online and classroom-based). The findings revealed a statistically significant improvement in business planning skills, as evidenced by post-test scores ($p < 0.05$), alongside high levels of student satisfaction and expert validation of the model's appropriateness. The study underscores the model's effectiveness in fostering critical thinking, problem-solving, and the integration of theoretical knowledge into practical applications. The results suggest that the blended learning approach is a robust framework for enhancing educational outcomes, particularly in nursing education. Recommendations include further refinement of the model for diverse educational contexts and ongoing support for digital competency development.

Keywords Blended Learning, Case Study, Business Model Concept, Nursing Education, Science and Mathematics Integration

¹ Faculty of Business Administration and Information Technology, Nakhon Ratchasima College.

² Faculty of Business Administration, Northern College, Thailand and ADVEX Management School.

³ Doctor of Medicine Boston University, USA, Independent Researchers and Entrepreneurs of IDE Clinic.

⁴ Division of Urology, Department of Medicine, Faculty of Medicine, Vajira Hospital. Navamindhradiraj University.

Introduction

In 2022, the Thai government implemented a policy aimed at promoting and developing small and medium enterprises (SMEs) as a strategic cornerstone for long-term economic recovery. This policy seeks to support both established and emerging SME entrepreneurs, recognizing their role as pivotal drivers of economic growth, job creation, and workforce development. As a result, the initiative expands Thailand's business and tax base, generating revenue for continued national development. This effort aligns with the Department of Industrial Promotion's New Entrepreneurs Creation (NEC) project, which emphasizes equipping entrepreneurs with academic knowledge, modern business management practices, and advanced technologies. Key elements of the initiative include training in strategic planning, marketing, finance, personnel management, and business operations to foster the successful creation and sustainability of business plans (Department of Industrial Promotion, 2022).

Despite these measures, many entrepreneurs struggle with developing effective business plans, a critical skill in today's rapidly evolving technological landscape. A robust business plan is essential for providing a clear overview of an enterprise, identifying potential risks, and devising strategies for sustainable growth. Furthermore, effective business planning clarifies organizational goals, enhances stakeholder confidence, and articulates a clear vision and objectives. Business models play a significant role in this process, offering structured frameworks to analyze business components, define strategic approaches, evaluate plan effectiveness, and select suitable models for implementation. This approach is crucial for optimizing organizational potential and fostering sustainable market growth (Bank of Thailand, 2018).

Blended learning has emerged as an innovative educational strategy that combines online and face-to-face (F2F) instructional methods to enhance interactions between instructors and learners. By integrating digital tools with traditional classroom instruction, blended learning accommodates diverse educational needs and bridges gaps in conventional teaching. Research indicates that this approach fosters a deeper understanding of content and enables learners to independently solve complex problems (Johnson et al., 2006). Similarly, case study-based learning emphasizes real-world applications by presenting scenarios that align with educational objectives. This method promotes analytical thinking, problem-solving, and critical application of theoretical principles. Instructors play a vital role in this process by preparing relevant data, facilitating discussions, and guiding learners in exploring multiple perspectives and solutions.

Thailand's education strategy aims to enhance national competitiveness by fostering professional skills across all sectors. This strategy is rooted in three core principles: building on past successes, adapting to present realities, and creating value for the future. It emphasizes equipping graduates with internationally competitive skills, particularly in fields such as social sciences, science, and business administration. Through this approach, learners gain the knowledge and skills necessary for effective personal and professional planning. A crucial aspect of the strategy is refining business models to meet the needs of public and private labor markets. By doing so, it enhances learners' understanding of trade and investment systems, expands career opportunities, and reduces social inequality. This framework supports the growth of a strong middle class, a vital component of societal and economic progress (Office of the

Higher Education Commission, 2022). The integration of life and professional skills into nursing education is particularly significant. Nursing students require practical competencies, such as communication, patient care, treatment planning, and problem-solving under high-pressure conditions. Strengthening these skills prepares them to adapt to advancements in medical technology and evolving healthcare systems. Consequently, Thailand's education strategy plays a critical role in producing nursing graduates equipped with both professional expertise and life skills to meet the challenges of a dynamic labor market while contributing to social equity and improved quality of life.

To address these challenges, the Nursing Science curriculum at educational institutions in Mae Rim District, Chiang Mai Province, has incorporated the Science and Mathematics in Daily Life course as part of the Bachelor of Nursing Science program. This course aims to develop intellectual skills and digital literacy among students. It covers topics such as numerical analysis, personal financial management, utility calculations, investment selection, interest and insurance premium calculations, statistical data collection for surveys and decision-making, and the application of science, mathematics, and statistics in everyday life. Examples include financial value analysis, feasibility studies, business plan development, quantitative analysis, and research. The course is designed to provide students with a solid foundation in business management, finance, and the application of scientific principles in daily life, preparing them for future challenges. Given that students initially lacked knowledge in business planning and finance, the faculty has developed a blended learning model that combines case study-based teaching with business model frameworks, specifically tailored for nursing students. The objective is to enhance students' business planning skills, foster creativity, and encourage knowledge exploration in alignment with the curriculum's goals. This approach is intended to equip students with practical skills that promote personal development and prepare them for future leadership roles in organizational management.

Objectives

1. To investigate the current conditions, challenges, and needs associated with implementing a blended learning model that integrates case-based teaching with the business model concept. This investigation aims to enhance business planning skills and the practical application of science and mathematics in daily life among nursing students in Mae Rim District, Chiang Mai Province.
2. To design and develop a blended learning model that incorporates case-based teaching with the business model concept, focusing on improving nursing students' business planning skills and fostering the integration of science and mathematics into real-world scenarios.
3. To evaluate the implementation process of the blended learning model using case-based teaching and the business model concept, assessing its impact on enhancing business planning skills and the practical application of scientific and mathematical knowledge among nursing students in Mae Rim District, Chiang Mai Province.
4. To assess the effectiveness and appropriateness of the blended learning model that incorporates case-based teaching with the business model concept. This assessment includes

measuring improvements in nursing students' business planning skills, their ability to apply scientific and mathematical knowledge in daily life, and their overall satisfaction with the learning model.

Research Framework

This research is grounded in the development of a blended learning model that integrates case-based teaching with the business model concept to enhance nursing students' business planning skills and their ability to apply science and mathematics in everyday life. The framework synthesizes concepts from blended learning theories, case study methodologies, and business model frameworks, aiming to provide a holistic approach to skill development.

Key Theoretical Foundations: 1) Blended Learning Theory, Blended learning combines online and face-to-face instructional methods to create a dynamic and flexible learning environment. According to Garrison and Vaughan (2008), this approach supports active learning by encouraging interaction among students, instructors, and content. It leverages digital tools to facilitate knowledge construction, critical thinking, and problem-solving. In this study, blended learning provides the foundation for integrating digital technology with traditional classroom techniques, enhancing the accessibility and depth of learning experiences. 2) Case Study Methodology, Case study teaching is rooted in experiential learning theory (Kolb, 1984), which emphasizes the importance of real-world applications in fostering meaningful learning. This method engages students in analyzing, discussing, and solving complex, context-specific problems. It aligns with nursing education goals by promoting critical thinking, decision-making, and reflective practice—essential skills for healthcare professionals and 3) Business Model Framework, The study employs the Canvas Business Model (Osterwalder & Pigneur, 2010) as a conceptual tool for teaching business planning. This framework provides a structured approach to understanding and designing business strategies, focusing on key components such as value proposition, customer relationships, channels, revenue streams, and cost structures. Integrating this model with science and mathematics applications allows students to bridge theoretical knowledge with practical business skills.

Components of the Framework: 1) Teaching Management, 1.1) Instructor: Guides the learning process, prepares case materials, and facilitates both online and face-to-face discussions. 1.2) Learner: Actively engages with the content, participates in collaborative activities, and applies knowledge to real-world contexts. 1.3) Case Studies: Real-world scenarios tailored to integrate business concepts with scientific and mathematical principles. 1.4) Digital Technology: Tools such as learning management systems (LMS), interactive software, and communication platforms support blended learning. 1.5) Learning Environment: A combination of physical classrooms and virtual platforms ensures an inclusive and adaptable educational setting. 2) Blended Learning Process, 2.1) Preparation: Students and instructors establish objectives, set expectations, and prepare necessary resources. 2.2) Learning Strategy: Integration of online modules and face-to-face sessions tailored to the curriculum. 2.3) Analysis: Students critically evaluate case studies, applying theoretical frameworks to identify challenges and propose solutions. 2.4) Creation and Presentation: Teams develop business plans and present their findings. 2.5) Evaluation: Feedback

mechanisms include self-assessment, peer reviews, and instructor evaluations to measure learning outcomes. 3) Canvas Business Model Components, 3.1) Defining "How": Identifying steps and methods for delivering value. 3.2) Clarifying "What": Specifying the product or service being developed. 3.3) Focusing on "Who": Analyzing customer relationships and channels and 3.4) Highlighting "Money": Understanding revenue streams and cost structures.

Framework Application: The framework operationalizes these components through a structured implementation process. 1) Orientation: Familiarizes students with blended learning tools and the objectives of the course. 2) Contextual Study: Introduces the fundamentals of business planning, emphasizing its integration with science and mathematics. 3) Collaborative Case Analysis: Encourages teamwork in analyzing case studies using the Canvas Business Model. 4) Interactive Activities: Blends theoretical knowledge with practical applications in both online and classroom settings. 5) Feedback and Iteration: Provides continuous opportunities for improvement through formative assessments. Illustrative Diagram, the conceptual framework is visually represented in Figure 1, highlighting the interplay between teaching management, blended learning processes, and the Canvas Business Model.

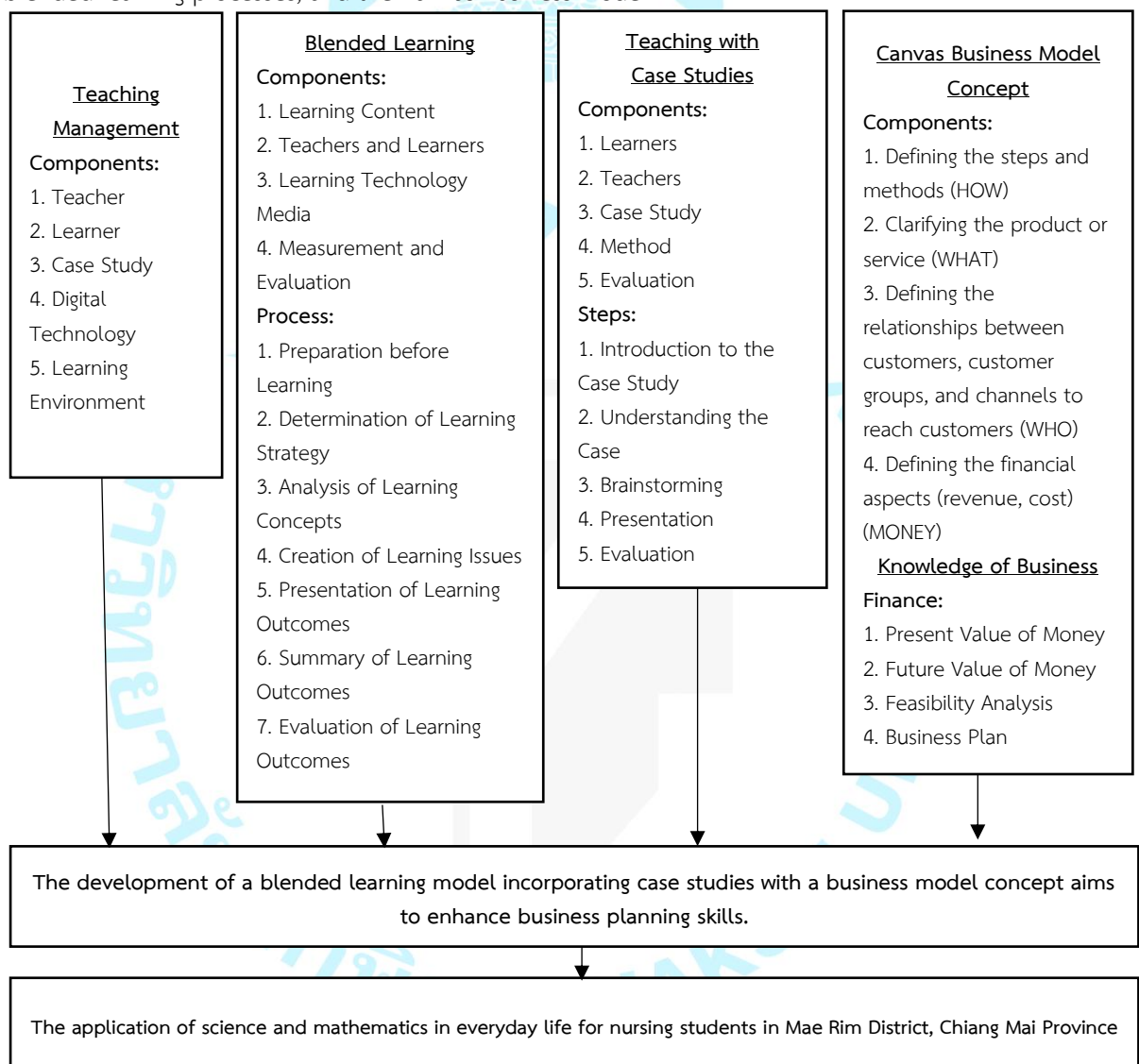

Figure 1 Research Framework

Research Methodology

This research focuses on the development and implementation of a blended learning model that integrates case study methods with the business model concept to improve business planning skills in the context of science and mathematics for nursing students in Mae Rim District, Chiang Mai Province. The detailed research methodology is outlined as follows.

1. Population and Sample, 1.1) Population, The population for this study comprises 150 undergraduate nursing students enrolled in science and mathematics courses during the first semester of the 2024 academic year. These students are part of the nursing curriculum at educational institutions located in Mae Rim District, Chiang Mai Province, Thailand. This population was chosen due to its relevance to the research objectives, as the courses integrate science, mathematics, and business planning, which align with the study's focus. **1.2) Sample Selection,** The sample was selected using purposive sampling, a non-probability sampling method widely used in educational research. This method ensures the inclusion of participants with specific characteristics that align with the research objectives (Creswell & Creswell, 2018). The criteria for selecting the sample included, 1.2.1) Enrollment in the science and mathematics courses within the nursing curriculum and 1.2.2) Willingness to participate in the blended learning program incorporating case-based teaching with the business model concept. The final sample size of 150 students was determined based on guidelines for educational research and practical constraints, ensuring adequate representation while maintaining feasibility for data collection and analysis (Fraenkel, Wallen, & Hyun, 2012). **1.3) Justification for Sample Size,** The sample size was deemed sufficient to achieve statistical power for detecting significant differences and patterns in the data. As suggested by Cohen (1988), an appropriate sample size increases the reliability and validity of the study findings while ensuring representativeness. **1.4) Sample Characteristics,** The demographic characteristics of the sample were as follows, 1) Predominantly female students (95%), reflecting the gender distribution typical in nursing education and 2) Age range of 18–19 years, with the majority in their first year of study (99%). **1.5) Ethical Considerations,** Participation was voluntary, with informed consent obtained from all students before the study commenced. The study adhered to ethical guidelines for research involving human subjects, including confidentiality and the right to withdraw without penalty (American Psychological Association, 2020).

2. Research Instruments, To achieve the research objectives and ensure alignment with the conceptual framework, the following research instruments were developed and employed. Each instrument was designed to systematically gather relevant data and evaluate the effectiveness of the blended learning model. **2.1) Survey on Status, Problems, and Needs,** 1) Purpose, to identify the current conditions, challenges, and needs related to the implementation of a blended learning model that integrates case-based teaching and the business model concept. 2) Design, A structured questionnaire with Likert-scale items and open-ended questions, validated through expert review to ensure content validity (Creswell & Creswell, 2018). 3) Application, distributed to participants to assess their experiences, perceptions, and needs regarding blended learning. **2.2) Semi-Structured Interview,** 1) Purpose, to explore in-depth the perspectives of participants, including both students and instructors, on the implementation and effectiveness of

the blended learning model. 3) Design, an interview guide with open-ended questions informed by the study's objectives. The framework allowed flexibility to probe specific issues raised by respondents. 3) Application, conducted with a purposive subset of participants to complement quantitative data with qualitative insights, enhancing the richness and depth of the findings (Kvale & Brinkmann, 2015).

2.3) Blended Learning Model Incorporating Case Studies with the Business Model Concept, 1) Purpose, to provide a structured educational tool for integrating case study methodology and business model concepts into science and mathematics education for nursing students. 2) Development: The model was designed based on the blended learning framework (Garrison & Vaughan, 2008), experiential learning theory (Kolb, 1984), and the Canvas Business Model (Osterwalder & Pigneur, 2010) and 3) Application: Implemented as the primary intervention in the study, with iterative refinements based on formative feedback.

2.4) Blended Learning Management Plan, 1) Purpose, to establish a detailed plan for managing the blended learning model, including instructional strategies, timelines, and resources. 2) Design: Developed using instructional design principles (Gagné et al., 2005) and aligned with the study's learning objectives and 3) Application: Served as a guideline for instructors, ensuring consistency in the delivery of the blended learning model across different settings.

2.5) Student Satisfaction Assessment of Learning Models, 1) Purpose: To evaluate student satisfaction with the blended learning model and its teaching methods. 2) Design: A validated survey instrument measuring various dimensions of satisfaction, including content relevance, instructional quality, and ease of use of digital tools (adapted from previous satisfaction scales, e.g., Richardson & Swan, 2003) and 3) Application: Administered post-implementation to capture student feedback and identify areas for improvement.

2.6) Blended Learning Model Certification Assessment, 1) Purpose, to certify the effectiveness and quality of the blended learning model, ensuring it meets academic and practical standards. 2) Design, A rubric developed with input from subject matter experts, incorporating criteria such as alignment with learning objectives, effectiveness of case studies, and integration of the business model concept and 3) Application: Evaluated by a panel of experts and instructors to validate the model's applicability and scalability in nursing education.

3. Research Data Collection, The data collection spanned seven weeks, beginning with Week 1: Preparation and Orientation, where participants were introduced to the blended learning framework, case study methodology, and Canvas Business Model concepts. This stage emphasized integrating business planning with science and mathematics, providing foundational knowledge for subsequent activities. From Weeks 2–7, participants engaged in joint case studies and learning activities. During Weeks 2–3, a collaborative learning activity (Case Study 1) introduced case-based learning and problem-solving through group discussions. In Weeks 3–4, a second case study deepened understanding of the business model concept, focusing on financial and operational planning. Weeks 4–5 integrated financial planning through a third case study, emphasizing feasibility analysis and the creation of comprehensive business plans. The final phase, Weeks 6–7, involved presentations, discussions, and evaluations. Participants presented their business plans, received feedback, and reflected on their learning outcomes. These activities developed critical thinking, teamwork, financial planning, and presentation skills, while reinforcing the application of blended learning and business model concepts. This systematic process ensured

participants effectively engaged with the research objectives, demonstrating significant skill development and readiness for practical applications.

4. Data Analysis, Quantitative and qualitative methods were utilized to evaluate the blended learning model's effectiveness comprehensively. **1) Quantitative Analysis**, Survey data on status, challenges, and needs were analyzed using descriptive statistics (percentages, means, standard deviations). Paired *t*-tests assessed improvements in business planning skills through pre- and post-test scores, while ANOVA examined group performance differences to evaluate intervention impacts. **2) Qualitative Analysis**, Thematic analysis of semi-structured interview data identified key themes on model effectiveness. Observational data from case studies were coded to analyze collaboration, engagement, and application of business model concepts. Integrated Analysis, Triangulation of survey, interview, and assessment data ensured validity and reliability. Expert evaluations, using rubrics, objectively measured business plan quality. Findings, presented through tables and graphs, highlighted statistical trends and significance. Direct quotes from qualitative data provided contextual insights, supporting a comprehensive evaluation of the blended learning model's impact on participants' skills and engagement.

Research Results

1. Results of the Study on the Conditions, Problems, and Needs of Blended Learning Using Case Study Learning with the Business Model Concept to Enhance Business Planning Skills, Business Model Concept in Science and Mathematics in Daily Life. The study is divided into two parts. **Part 1, Results of the Study on Students' Opinions Regarding Blended Learning**, 1) Basic Information of Students, Analysis of personal data from respondents revealed that the majority were female (95.00%), aged between 18 and 19 (96.00%), and currently in their first year of study (99.00%). 2) Experience with Blended Learning, all respondents (100%) had experience with blended learning, including both classroom and online components. Additionally, 88.00% of students believed that online learning activities for business planning using the Business Model Canvas should primarily consist of lectures and activities. 3) Opinions on Abilities, Problems, and Needs, Table 1 presents the results of the analysis regarding opinions on abilities, problems, and needs.

Table 1 Analysis of Opinions on Abilities, Problems, and Needs

Opinions on Abilities, Problems, and Needs	$\bar{x}$	S.D.
Use of Learning Technology	4.25	0.21
Current Situation of Blended Learning Management	4.28	0.32
Problems in Blended Learning Management	4.31	0.76
Needs for Blended Learning Management	4.35	0.54

Part 2, Results of the Study of Experts' Opinions, the tools used for data collection were semi-structured interviews. The results are as follows, **1) Blended Learning Approach with Case Studies to Enhance Business Planning Ability, to improve business planning skills, incorporating business model concepts in science and mathematics into everyday life**, the details are as follows, 1.1) For teachers, teaching methods should be clearly defined for their role

during the orientation stage before learning. This includes setting learning conditions for both online and classroom settings, arranging the environment, and providing support materials for online learning, such as communication channels. 1.2) For learners, understanding the purpose of the learning process is crucial to maximize the benefits of the subject. Both learners and teachers should be familiar with the systems used to support online teaching. 2) Blended Learning Formats, 2.1) Blended learning should incorporate a variety of teaching methods tailored to the content, including both theoretical and practical aspects. 2.2) Classroom teaching should be enhanced by integrating information technology tools in an online format to increase learner motivation. 3) Blended Learning with Case Studies, this approach promotes analytical thinking processes and understanding of business principles, which can be applied or initiated in business contexts. 4) Components of Blended Learning, for case studies to effectively enhance business planning skills, communication channels should be established for knowledge exchange and information sharing among learners. 5) Proportion of Face-to-Face and Online Learning, Blended learning should emphasize online learning more. Currently, learners are capable of self-learning theoretical content but should receive additional practical experience. Recommended proportions are 30% online and 70% face-to-face. 6) Appropriate Activities, 6.1) Classroom teaching should focus on knowledge exchange activities. 6.2) Online teaching should involve self-understood content on business planning theory and business model concepts, including business finance, present value of money, future value of money, project feasibility analysis, business plans, and the Canvas Model. 7) Blended Learning with Case Studies, this should consist of six steps, 7.1) Preparation/Orientation 7.2) Business Plan Context Study 7.3) Joint Case Study 7.4) Learning Activity 7.5) Presentation/Discussion 7.6) Summary and Evaluation. This approach helps enhance business planning skills and is suitable for creating comprehensive learning activities. Group activities should include communication channels within subgroups to facilitate knowledge exchange outside of class and enable teachers to observe and assist students. 8) Blended Learning Approach, the six steps are appropriate, but each step should be clearly detailed. 9) Blended Learning Components, the five components are suitable, making the overall process and function of each component clear. 10) Teaching and Learning Activities, these should encourage student cooperation within groups to share opinions and brainstorm for the best alternatives. 11) Group Activities, Blended learning with case studies and business planning should involve group activities for students to share opinions and collaboratively create learning experiences. 12) Evaluation Criteria, Criteria for evaluating business planning work should include, 1) Assessment of group work according to teacher-defined activities and 2) Expert evaluation of the work's ability.

2) The results of developing blended learning models with case study teaching using business planning concepts to enhance business planning skills, as well as integrating business model concepts in science and mathematics into daily life, are as follows, 2.1) The creation of blended learning models using case study methods combined with business planning concepts is divided into three parts, Part 1, Introduction, Includes 1) Concepts and principles of the models, and 2) Objectives of various models. Part 2, Blended Learning Models, covers 1) Learning models, 2) Components of models, 3) Steps of the models, and 4) Learning management plans and evaluation of the models. Part 3, Implementation Methods and Conditions, Details methods and conditions for implementing the blended learning models, including a verification

process, with certification by a panel of experts in systematic research. 2.) The evaluation of the suitability (draft) of the blended learning model, which combines case study learning with business planning concepts, received an average score at a high level ($\bar{x}$ = 4.18, S.D. = 0.54). 2.3) The evaluation of the overall teaching plan, which integrates case study learning with business planning concepts, received an average score at the highest level ($\bar{x}$ = 4.39, S.D. = 0.17). 2.4) The evaluation of the quality of blended learning media, incorporating case study learning with business planning concepts and business model concepts in science and mathematics in daily life, resulted in an overall score at the highest level ($\bar{x}$ = 4.38, S.D. = 0.42).

3) The results of the experiment using the blended learning model with case study teaching in business planning to enhance business planning skills, as well as integrating business model concepts in science and mathematics into daily life, are as follows, the comparison of average scores before and after studying with the blended learning model revealed a significant difference. Statistical testing showed $t = 12.54$, $Sig = 0.000$, indicating that the average scores before and after studying differed significantly at the 0.05 level. The average score after studying ($\bar{x}$ = 22.52, S.D. = 0.54) was significantly higher than the average score before studying ($\bar{x}$ = 3.54, S.D. = 2.85).

4. The certification results of the blended learning model with case study teaching using business planning concepts and business model concepts in science and mathematics in daily life were assessed by experts. The overall mean score for the appropriateness of the blended learning model was at a high level ($\bar{x}$ = 4.25, S.D. = 0.89).

Conclusion

The study reveals that blended learning using case study methods and business planning concepts significantly enhances business planning skills. Students, predominantly first-year females aged 18-19, expressed positive feedback on blended learning experiences, with 100% having prior exposure to both classroom and online learning components. The integration of business model concepts, particularly in science and mathematics, into daily life was well-received. Experts emphasized the need for clear guidelines for teachers, student understanding, and effective use of technology. The study identified that a 30% online and 70% face-to-face learning format would be optimal. Notably, the blended learning model was successful in promoting analytical thinking, collaboration, and knowledge exchange, with evaluations indicating a high level of satisfaction (average score 4.39). The comparison of pre- and post-study scores demonstrated a significant improvement in students' abilities ($t = 12.54$, $Sig = 0.000$). The blended learning model, combining case studies with business planning and business model concepts, received positive certification from experts, further supporting its effectiveness in fostering business planning skills and practical application in real-life contexts. These findings highlight the potential of blended learning in enhancing students' competencies in business planning.

Discussion

The investigation into the blended learning model, which integrates case study teaching with business planning concepts to enhance business planning abilities and the application of business

model concepts in daily life, yielded several significant findings. The study revealed that all students (100%) engaged in both classroom and online learning, with mobile phones and iOS devices being the primary tools for online learning. A significant portion (86%) accessed the internet via mobile phone networks, spending an average of 5-8 hours per day online, with 98% of students reporting this usage. Notably, 95% of students expressed a preference for online learning activities in business planning, specifically advocating for lectures and interactive sessions using the business model canvas. These findings underscore the demand for blended learning in nursing schools in Mae Rim District, Chiang Mai Province, highlighting the context-specific needs and pedagogical approaches for integrating science and mathematics into daily life.

Educational institutions must respond to the capabilities and needs required to develop students' business planning proficiency. Participation in practical activities such as financial investment planning, project feasibility analysis, and entrepreneurial initiatives enables students to cultivate critical life skills like investment management, debt handling, and risk management. These competencies are essential for nursing students and align with local higher education policies that emphasize curricula that foster economic and social development (Suwuttho, 2012). Effective learning management is key to helping students achieve these outcomes, necessitating deliberate design and development of learning processes that prioritize student needs and bridge theoretical knowledge with real-world application.

This finding is consistent with Suthida Prechanont's (2021) research on preparing students for entrepreneurship within the creative economy. Prechanont identified essential characteristics of creativity, including continuous learning, valuing ideas, and perseverance. Her study developed activities to nurture these traits, with activities tailored by academic year. Year 1 involved academic lectures, Year 2 added creative thinking and worldview-broadening activities, and Years 3 and 4 included career training, internships, and career guidance. These entrepreneurial preparation activities are consistent with the goals of fostering creativity and practical business skills, making them complementary to the blended learning model in this study.

The blended learning model, incorporating case study-based business planning and business model concepts, received high evaluation scores, particularly in terms of its effectiveness and media quality. The experimental results demonstrated a significant improvement in students' business planning abilities, with post-learning scores markedly higher than pre-learning scores (statistical significance at the 0.05 level). This suggests that the model was highly effective in enhancing both theoretical understanding and practical application, with students showing considerable improvements in their ability to apply business model concepts to real-world scenarios, particularly in science and mathematics contexts. The high level of student satisfaction further supports the model's effectiveness and appropriateness in fostering business planning competencies. These findings are supported by recent research, which highlights the importance of blended learning in enhancing both knowledge and practical skills in diverse fields (Martin & Lavolette, 2021).

Overall, the blended learning model not only improves students' business planning abilities but also offers a comprehensive approach to integrating real-world applications, preparing students for entrepreneurial roles and fostering life skills critical for personal and professional development.

Recommendations

The research highlights the effectiveness of blended learning models that combine case study learning and business planning concepts in enhancing students' business planning abilities and applying business model concepts in real-world contexts, particularly in integrating science and mathematics into daily life. To effectively implement this model, both teachers and students must develop foundational technological skills and ensure reliable access to equipment and stable internet connections. Teachers should demonstrate the tools used in the blended learning process and provide training sessions or user guides to ensure smooth application. Furthermore, fostering an interactive online environment is crucial for student engagement and achieving desired outcomes. Educational institutions are encouraged to adopt blended learning models, emphasizing student-centered approaches that support practical learning, such as through platforms like Zoom, Google Classroom, and YouTube. By integrating these strategies, students can apply acquired knowledge to real-life situations, fostering critical life skills and ensuring their continuous development in alignment with educational policies. These practices will significantly improve student learning outcomes and contribute to their personal and professional growth.

References

- American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association* (7th ed.). Washington, DC: APA.
- Bank of Thailand. (2018). *Application of Business Models in Business Planning*. Retrieved April 17, 2024. from: <https://www.bot.or.th>.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Department of Industrial Promotion. (2022). *SME Promotion Policy*. Retrieved April 17, 2024. from: <https://www.dip.go.th>.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Gagné, R. M., Wager, W. W., Golas, K. C., & Keller, J. M. (2005). *Principles of instructional design* (5th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- Garrison, D. R., & Vaughan, N. D. (2008). *Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Garrison, D. R., & Vaughan, N. D. (2008). *Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Johnson, K., McHugo, C., & Hall, T. (2006). *Analyzing the efficacy of blended learning using Technology Enhanced Learning (TEL) and m-learning delivery*

- technologies. Online. Retrieved April 17, 2024. from:
http://www.ascilite.org.au/conferences/sydney06/proceeding/pdf_papers/p73.pdf.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interviews: Learning the craft of qualitative research interviewing* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Martin, F., & Lavolette, A. (2021). Exploring the impact of blended learning on student engagement and academic performance. *Journal of Educational Technology*, 45(2), 123-138. <https://doi.org/10.1016/j.edtech.2021.01.004>.
- Office of the Higher Education Commission. (2022). *Thailand's Educational Strategic Plan*. Retrieved April 17, 2024. from: <https://www.mua.go.th>.
- Osterwalder, A., & Pigneur, Y. (2010). *Business model generation: A handbook for visionaries, game changers, and challengers*. Hoboken, NJ: Wiley.
- Osterwalder, A., & Pigneur, Y. (2010). *Business model generation: A handbook for visionaries, game changers, and challengers*. Hoboken, NJ: Wiley.
- Richardson, J. C., & Swan, K. (2003). Examining social presence in online courses in relation to students' perceived learning and satisfaction. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 7(1), 68-88.
- Sopita Suwuttho. (2012). *Development of blended learning management to enhance professional competencies for medical educational technology*. Doctor of Philosophy, Department of Educational Technology, Faculty of Industrial Education, Graduate School, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.
- Suthida Prechanont. (2021). *Development of a blended learning model using cloud-based and synectics processes with out-of-the-box thinking techniques to enhance creative problem-solving abilities in photography among Rajabhat University students*. Doctoral dissertation, Graduate School, Silpakorn University.

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอิน
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษา
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายมัธยม)
The Cooperative Learning Management by STAD Technique
to Develop the Chinese Pinyin learning achievement
of Mathayomsuksa one Students in Trilingual Program
in The Demonstration School of Ramkhamhaeng University

Received : 2024-10-21

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-03-18

ผู้วิจัย จิตมุนินทร์ ชูประดิษฐ์¹

Thitimunin Chupradit
wangleeyuan@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษา ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ปีการศึกษา 2567 จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอิน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อเท่ากับ 4.29

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิค STAD, ระบบสัทอักษรพินอิน, ห้องเรียนไตรภาษา

¹ ดร. อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)
Teacher of The Demonstration School of Ramkhamhaeng University Foreign Languages Department

Abstract

The purposes of this research were 1) To compare pretest and posttest achievement scores of students' Chinese Pinyin learning achievement in the use of STAD (Student Team Achievement Division) technique ; and 2) To find the opinion towards the packages. The target used in this research was 35 Mathayomsuksa One Students who study in trilingual program of the Demonstration School of Ramkhamhaeng University in the academic year 2024. The research instruments used were: the Chinese Lesson plan based on the STAD technique approach, learning activity packages, achievement tests and opinion questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were: mean, standard deviation and t-test.

The research showed that 1) When compared by using a t-test, it revealed that the learning achievement after learning was higher than before learning with statistical significance at the level of .05 and 2) The average of opinion score on the use of STAD (Student Team Achievement Division) technique to develop students' Chinese Pinyin learning achievement was high at the level, with an average of 4.29.

Keywords: Cooperative Learning, STAD technique, Chinese Pinyin, Trilingual Program

บทนำ

คริสต์ศตวรรษที่ 21 เศรษฐกิจของจีนได้ก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมอย่างก้าวกระโดด โดยในปัจจุบัน เศรษฐกิจจีนมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของโลกรองจากสหรัฐฯ นอกจากนี้ การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนยังเป็นอัตราการขยายตัวที่สูงที่สุดในรอบ 30 ปี (พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์ และคณะ, 2566) การเติบโตทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและการขยายตัวที่รวดเร็วนี้ส่งผลให้การค้าและการลงทุนของจีนกับไทยรวมถึงนานาประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว จากข้อมูลความสัมพันธ์ของไทยและจีนในด้านการลงทุนพบว่า ณ สิ้นเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 จีนมีมูลค่าการลงทุนสะสมในไทย 6,440 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่มูลค่าการลงทุนสะสมของไทยในจีนอยู่ที่ 4,330 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, 2566) ในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้นที่เห็นความจำเป็นในการเตรียมพร้อมให้ประชาชนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาจีน ประเทศต่างๆ ก็มีนโยบายในทิศทางเดียวกันเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านภาษาของประชาชน ซึ่งนับเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศบนเวทีระหว่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) เล็งเห็นความสำคัญของการปูพื้นฐานความรู้และทักษะภาษาจีน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีองค์ความรู้เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและต่อยอดในการศึกษาระดับที่สูงขึ้นไปในอนาคต ซึ่งการเพิ่มทุนและพัฒนาทักษะทางภาษาต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ สั่งสม และฝึกฝน จึงได้มีการเปิดห้องเรียนพิเศษ “ไตรภาษา” สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้น จำนวน 1 ห้องเรียน ในปีการศึกษา 2567 โดยมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วเสริมความเข้มข้นของเนื้อหาในรายวิชาภาษาอังกฤษและภาษาจีน โดยในรายวิชาภาษาจีนมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา

เพิ่มเติมจำนวน 2 รายวิชา ทั้งสองรายวิชารวมเวลาเรียน 4 คาบต่อสัปดาห์ เพื่อมุ่งเน้นและส่งเสริมทักษะทางภาษาต่างประเทศให้แก่ักเรียนอย่างเข้มข้น ซึ่งนอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมตามหลักภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดแล้วยังเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ักเรียนมีทักษะภาษาที่สามที่บทบาทและมีความสำคัญในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

ในการเรียนรู้ภาษา การออกเสียงนับเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา มีเพียงการเรียนรู้การออกเสียงที่ดีเท่านั้นที่เราจะสามารถฟัง พูด เรียนรู้คำศัพท์และไวยากรณ์เพิ่มเติมและสามารถบ่มเพาะเสริมสร้างประสิทธิภาพการสื่อสารทางภาษาได้ (Yang Huiyuan, 2021) เนื่องจากอักษรจีนไม่ได้เป็นสัทอักษร กล่าวคือ การออกเสียงของตัวอักษรไม่สามารถเกิดการนำส่วนประกอบแต่ละส่วนของตัวอักษรมาสะกดกัน จึงได้กำเนิดสัทอักษรจีน หรือ "พินอิน" ซึ่งเป็นเครื่องมือในการอ่านเสียงตัวอักษรจีนขึ้น โดยตามทฤษฎีแล้วหากสามารถสะกดและอ่านพินอินได้ก็จะสามารถอ่านเสียงของคำศัพท์และประโยคของภาษาจีนและสามารถศึกษาเสียงอ่านของคำศัพท์ใหม่ได้ด้วยตนเอง (Fu He Nan & Chang Qiang, 2558) การเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินจึงนับเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนภาษาจีน โดยเฉพาะด้านการอ่านออกเสียง หากักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบสัทอักษรพินอินก็จะยากแก่การออกเสียงที่ถูกต้อง

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สาระด้านภาษาและการสื่อสาร กำหนดให้ักเรียนต้องสามารถระบุสัทอักษรตามระบบพินอิน อ่านออกเสียง และประสมเสียง คำง่าย ๆ ตามหลักการออกเสียง ได้แก่ หลักการออกเสียงพยัญชนะ สระ การผันเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งผู้สอนสามารถออกแบบวิธีการสอนและสื่อการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับักเรียนและความพร้อมของสถานศึกษา สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจีนของักเรียนในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ในระยะแรกของการเรียนภาษาจีนในระดับต้นพบว่า ักเรียนมีปัญหาการจดจำสัทพยัญชนะพินอินที่คล้ายคลึงกันและสับสนกับการออกเสียงตัวอักษรในภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ักเรียนมีปัญหาการออกเสียงสัทอักษรพินอินบางหน่วย การออกเสียงวรรณยุกต์ การผันเสียงวรรณยุกต์ และการเขียนสะกดพยางค์พินอินไม่ถูกต้องตามหลักการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นบ่อเกิดของอุปสรรคในการเรียนรู้ภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้นไป เพราะหากักเรียนขาดความเข้าใจระบบสัทอักษรพินอินที่ถูกต้องและแม่นยำก็จะนำไปสู่การเกิดข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของทักษะการพูดที่ดี จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนของผู้นิพนธ์และผลจากวิจัยในชั้นเรียนของผู้นิพนธ์เกี่ยวกับปัญหาของการเรียนรู้ระบบสัทอักษรพินอิน พบว่าสาเหตุของปัญหามาจากักเรียนจดจำหลักการอ่านและการสะกดพยางค์พินอินได้ไม่แม่นยำซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากหลักการอ่านและเขียนสัทอักษรพินอินมีรายละเอียดค่อนข้างมากทำให้ยากแก่การจดจำและบางครั้งก่อให้เกิดความสับสน และเมื่อจดจำได้ในช่วงแรกเมื่อระยะเวลาผ่านไปก็มียละเอียดบางอย่างที่ักเรียนอาจหลงลืมไป นอกจากนี้ จากการศึกษาข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงสัทอักษรภาษาจีนกลางของผู้เรียนชาวไทย (สุภารัตน์ วงศ์กระจำ, 2562) ยังพบว่ารูปสัทอักษรภาษาจีนกลางที่ใช้ตัวอักษรโรมันทำใหักเรียนสับสนในการออกเสียง การเปลี่ยนรูปของสระบางตัวเมื่อผสมคำส่งผลใหักเรียนออกเสียงผิด และการออกเสียงวรรณยุกต์มีรายละเอียดทฤษฎีที่ต้องจดจำ

ในการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาด้านสัทอักษรจีน มีรูปแบบและสื่อการเรียนรู้ที่ถูกลำมาใช้อย่างหลากหลาย เช่น สื่อการสอนในรูปของบัตรคำ โดยการพัฒนาการอ่านออกเสียงพยัญชนะภาษาจีนโดยใช้เกมบัตรคำพยัญชนะ (นุชจริย สี่แก้ว และ จิรายุ วงษ์สุตา, 2563) ผลการวิจัยพบว่าจัดการเรียนการสอนโดยใช้บัตรพยัญชนะนั้นสามารถช่วยใหักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และสามารถช่วยใหักเรียนมีการพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะภาษาจีนได้ดี นอกจากนี้ วิธีสอนโดยใช้เกมก็เป็นหนึ่งในวิธีที่ถูกลำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับสัทอักษรพินอิน

อย่างแพร่หลาย ผลการวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษรจีน (พินอิน) สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยสื่อการจัดการเรียนรู้ PowerPoint ร่วมกับเกมออนไลน์ Kahoot (กัญญา รินสาร, 2566) ที่พบว่า Kahoot สามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษรจีน (พินอิน) ได้สูงขึ้น โดยนักเรียนมีความสนใจและเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเองโดยใช้ความคิดประสบการณ์เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามความสามารถของแต่ละบุคคล ผลจากงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนสัทอักษรจีนสะท้อนว่า การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสัทอักษรจีนที่ได้ผลนอกจากจะต้องมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายควบคู่ไปกับกิจกรรมที่มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และนักเรียนได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงนับเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการในการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และความสำเร็จร่วมกัน โดยผู้สอนต้องพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประมวลจัดระบบความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมแล้วสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง (พิมพ์ พันธุ์ เศษุคุปต์, 2544) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีเทคนิคที่หลากหลาย เช่น เทคนิค jigsaw เทคนิค STAD การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ TGT เป็นต้น หน้าที่ของผู้สอนคือต้องเลือกใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะของวิชา โดยเฉพาะเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Division) ซึ่งนิยมถูกนำมาใช้เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่ง Slavin (1978, อ้างถึงใน ศิริวรรณ วัฒนพัฒน์, 2562) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญเทคนิคดังกล่าวโดยสรุป คือ 1) การนำเสนอสิ่งที่ต้องเรียน (Class Presentation) โดยครูนำเสนอสิ่งที่นักเรียนต้องเรียน 2) การทำงานเป็นกลุ่ม (Teams) โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ 4-5 คน มีความสามารถที่แตกต่างกัน สมาชิกในกลุ่มมีหน้าที่ช่วยเหลือตรวจสอบและแก้ไขคำตอบของงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบซึ่งกันและกันในการตอบคำถาม 3) การทดสอบย่อย (Quizzes) ทำการทดสอบย่อยเป็นรายบุคคลหลังจากที่นักเรียนทำงานกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยให้นักเรียนต่างคนต่างทำ 4) คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน (Individual Improvement Score) โดยคะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมาจากความแตกต่างระหว่างคะแนนฐาน (Base Score) กับคะแนนที่นักเรียนสอบได้ในครั้งนั้นๆ ส่วนคะแนนของกลุ่ม (Team Score) ได้จากการผลรวมคะแนนพัฒนาการของนักเรียนทุกคนในกลุ่ม และ 5) การรับรองผลงานกลุ่ม (Team Recognition) เป็นการประกาศคะแนนกลุ่มของแต่ละกลุ่ม พร้อมให้คำชมเชยหรือมอบรางวัลแก่กลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด เทคนิค STAD จึงเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่สามารถเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดี ลดความวิตกกังวล ทำให้นักเรียนมีความกล้าและความมั่นใจในการตอบคำถามมากยิ่งขึ้นจากการที่มีสมาชิกในกลุ่มคอยช่วยเหลือและรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้รู้ระดับความรู้ความเข้าใจของตนเองเป็นรายบุคคลจากการทดสอบย่อย และทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม อีกทั้งยังมีส่วนร่วมและตื่นตัวตลอดการเรียนรู้ เทคนิค STAD จึงถูกนำมาใช้เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในภาษาต่างประเทศที่ได้ผลลัพธ์ที่ดี เช่น ผลการวิจัยการพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ภาษาอังกฤษ (/s/, /z/, /ed/) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (นิภัทร์ การะเวก และคณะ, 2565) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค STAD หลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ด้านความสามารถในการออกเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ภาษาอังกฤษ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และผลสัมฤทธิ์ในการออกเสียงสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในรายวิชาภาษาจีนก็มีการนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้เช่นเดียวกัน โดยผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD (กรกช ฉวีวรรณชล, 2564) พบว่าทักษะการพูดภาษาจีนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่า

ก่อนการเรียนรู้ และ ผลพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมี การนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสัทอักษรพินอิน โดยผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (อนุพงษ์ คินันติ และคณะ, 2566) ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านสัทอักษรจีนก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษา ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบสัทอักษรพินอินที่สัมฤทธิ์ผลและเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 35 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากห้องเรียนดังกล่าวมีนักเรียนที่คล่องความสามารถ และนักเรียนส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนที่ชัดเจน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ระบบสัทอักษรพินอิน จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ของรายวิชาภาษาจีนเบื้องต้น 1 จำนวน 3 แผน แผนละ 2 คาบเรียน รวมเวลา 6 คาบเรียน (จากจำนวนคาบเรียนทั้งหมด 40 คาบเรียน ซึ่งระบบสัทอักษรพินอินเป็นเนื้อหาที่นักเรียนเรียนเป็นหน่วยแรกเพื่อปูพื้นฐานการอ่านออกเสียงภาษาจีนก่อนเข้าสู่การเรียนในหน่วยถัดไป ได้แก่ หลักการเขียนอักษรจีน จำนวน และตัวเลข การทักทาย การสอบถามข้อมูลอย่างง่าย การสืบค้นและเผยแพร่ข้อมูลเป็นภาษาจีน และศิลปวัฒนธรรมจีน) มีขั้นตอนกล่าวโดยสรุป คือ ครูนำเสนอสิ่งที่ต้องเรียนโดยใช้การบรรยายและคลิปเสียงภาษาจีนของเจ้าของภาษา โดยให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ จากนั้น แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ 4-5 คน คละความสามารถ ครูชี้แจงบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มให้ชัดเจน กระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายประเด็นทางภาษาเกี่ยวกับระบบสัทอักษรพินอินในหัวข้อที่ครูกำหนด ฝึกฝน ทบทวนเนื้อหาและตอบคำถามเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่การทดสอบย่อย โดยนักเรียนที่เก่งจะทำหน้าที่ในการช่วยเหลืออธิบายและทบทวนเนื้อหาให้แก่สมาชิกคนอื่นๆ ร่วมกันตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการประสมพยางค์พินอิน การจำแนกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และหลักการผันเสียงวรรณยุกต์ของสมาชิกทุกคน โดยผลัดกันชูบัตรสัทอักษรพินอินให้สมาชิกอ่านออกเสียงตามหลักการที่ได้เรียนรู้ไปและอธิบายหลักการเกี่ยวกับระบบสัทอักษรพินอินประกอบ สมาชิกทุกคนร่วมกันตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม เพื่อให้แน่ใจได้ว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องทุกข้อ โดยสมาชิกแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม จากนั้นเข้าสู่การทดสอบย่อยที่นักเรียนต่างคนต่างทำ และมีการคำนวณคะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน ขึ้นตอนสุดท้าย ครูประกาศ

คะแนนของกลุ่มที่ได้จากการผลรวมคะแนนพัฒนาการของนักเรียนทุกคนในกลุ่ม ให้การชมเชยและให้รางวัลแก่กลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาการสูงสุด

2.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสัทอักษรพินอิน ประกอบด้วย ใบความรู้ บัตรสัทอักษรพินอิน แบบทดสอบย่อย

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอิน ข้อสอบเป็นแบบปรนัย เลือกตอบจำนวน 20 ข้อ มีข้อความเกี่ยวกับหลักการประสมพยางค์พินอิน การจำแนกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และหลักการผันเสียงวรรณยุกต์ คุณภาพของแบบทดสอบผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาจีน จำนวน 3 คน (IOC มีค่าอยู่ในช่วง 0.67-1.00) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่ได้ผ่านการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินในรายวิชาเพิ่มเติมและรายวิชาเลือกเสรีมาแล้วจำนวน 20 คน ค่าความยากง่าย มีค่าตั้งแต่ 0.25 - 0.75 ค่าอำนาจจำแนก มีค่าตั้งแต่ 0.30 - 0.80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.89

2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาจีน จำนวน 3 คน (IOC มีค่าอยู่ในช่วง 0.67-1.00) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 เป็นแบบประเมิน 5 ระดับ (Likert Five Rating Scales) จำนวน 5 ข้อ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550 : 69)

4.50 - 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง เห็นด้วยมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลในแต่ละส่วนเป็นไปตามเกณฑ์ของเบสท์ Best (1977) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.49 - 5.00	หมายถึง ระดับสูงมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง ระดับสูง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง ระดับต่ำ
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง ระดับต่ำมาก

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้เนื้อหา เรื่อง ระบบสัทอักษรพินอิน เป็นเวลา 6 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที

ภาพที่ 1 ภาพกระบวนการกลุ่มที่สมาชิกได้ปฏิบัติงานร่วมกัน นักเรียนที่เก่งได้ช่วยเหลืออธิบายเนื้อหาให้แก่สมาชิก

3.3 ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม

ตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรื่อง ระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินก่อนเรียนกับหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอิน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	SD	t	p
ก่อนเรียน	35	20	12.91	2.10	4.69*	.00
หลังเรียน	35	20	14.91	1.63		

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางแสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียน พบว่าหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x} = 14.91$, $SD = 1.63$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{x} = 12.91$, $SD = 2.10$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การเรียนโดยใช้เทคนิค STAD ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความสนใจใฝ่รู้มากขึ้น	4.31	.832	สูง
2. การเรียนโดยใช้เทคนิค STAD ทำให้ข้าพเจ้าตื่นเต้นสนุกสนานกับการเรียนรู้	4.23	.910	สูง
3. การเรียนโดยใช้เทคนิค STAD ช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับสัทอักษรพินอินได้ดียิ่งขึ้น	4.20	.964	สูง
4. การเรียนโดยใช้เทคนิค STAD ทำให้ข้าพเจ้ามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนมากขึ้น	4.43	.815	สูง
5. ข้าพเจ้าชอบการเรียนโดยใช้เทคนิค STAD มากกว่าการเรียนแบบปกติ	4.29	.957	สูง
รวม	4.29	.790	สูง

จากตารางคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อเท่ากับ 4.29 ซึ่งอยู่ในระดับสูง หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 การเรียนโดยใช้เทคนิค STAD ทำให้ข้าพเจ้ามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนมากขึ้นซึ่งอยู่ในระดับสูง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3 การเรียนโดยใช้เทคนิค STAD ช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับสัทอักษรพินอินได้ดียิ่งขึ้นซึ่งอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนไตรภาษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD มีกระบวนการเสริมแรงเชิงบวก โดยการประกาศคะแนนของกลุ่มแต่ละกลุ่มแล้วมีการยกย่อง ชมเชย และให้รางวัลกลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาการสูงสุด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดแรงจูงใจในสัมฤทธิ์ที่ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะพยายามทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับมอบหมายหรือรับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (เดิมศักดิ์ คทวณิช, 2546) การเรียนรู้แบบร่วมมือจึงช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Johnson, Johnson and Holubec, 1994, อ้างถึงใน ทิศนา ขมมณี, 2563) ทำให้นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นพยายามที่จะเรียนรู้เพื่อนำพากลุ่มไปสู่เป้าหมาย จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ ในกระบวนการกลุ่มที่มีการจัดให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันปฏิบัติงานร่วมกัน ได้มีการปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิด นักเรียนที่เก่งได้ช่วยเหลืออธิบายเนื้อหา ให้แก่สมาชิกคนอื่น ๆ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างทั่วถึงจึงมีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรกช ฉวีวรรณชล (2564) ที่พบว่าทักษะการพูดภาษาจีนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่าก่อนการเรียน และผลพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพิ่มขึ้นร้อยละ 53.04 ทั้งนี้ เป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงาน ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนที่มีทักษะการพูดภาษาจีนสูงได้ช่วยเหลือพัฒนาผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการพูดได้ดีขึ้น และเมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมาจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนห้องเรียนไตรภาษาซึ่งมีการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาจีนที่เข้มข้น อีกทั้งยังเป็นห้องเรียนที่นักเรียนส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ สนใจใฝ่เรียนรู้ภาษาจีนและมีเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนที่ชัดเจน จึงยิ่งช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น เพราะการมีเป้าหมายทำให้บุคคลนั้นมีความพยายามที่จะกระทำสิ่งใด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ความสนใจยังส่งผลต่อระดับความเข้มข้นของแรงจูงใจให้บุคคลหนึ่งกระทำการพฤติกรรมต่าง ๆ (อารี พันธมณี, 2546) ดังนั้น การเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายและความสนใจใฝ่เรียนรู้ในภาษาจีนของนักเรียนห้องเรียนไตรภาษาจึงเป็นหนึ่งองค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนที่ ทำให้นักเรียนมีความตั้งใจและมุ่งมั่นพยายามและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ที่ดีในการเรียน

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จากตารางคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียน พบว่า ระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อเท่ากับ 4.29 ซึ่งอยู่ในระดับสูง หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 การเรียนโดยใช้เทคนิค STAD ทำให้ข้าพเจ้ามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนมากขึ้น ($\bar{x} = 4.43, SD = .815$) ซึ่งอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD มีกระบวนการให้สมาชิกได้ปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวนับเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มมีความห่วงใยไว้วางใจ ส่งเสริมและช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน (จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และ วิชรา เล่าเรียนดี, 2563) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 1 การเรียนโดยใช้เทคนิค STAD ทำให้

ข้าพเจ้าเกิดความสนใจใฝ่รู้มากขึ้น ($\bar{x} = 4.31, SD = .832$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD มีกระบวนการทดสอบย่อยและจัดทำคะแนนพัฒนาการของสมาชิกแต่ละคน โดยคะแนนของกลุ่มจะได้มาจากผลรวมคะแนนพัฒนาการของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ซึ่งการทำคะแนนพัฒนาการดังกล่าวเป็นแรงขับที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อให้ตนเองสามารถทำคะแนนพัฒนาการให้ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีวรรณ คณะนาม และกันยารัตน์ สอนสุภาพ (2567) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน เพราะนักเรียนมีเป้าหมายและแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองให้มีคะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มอื่นๆ เพื่อให้ได้รับรางวัล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาสามลำดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อ 5 ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD มากกว่าการเรียนรู้แบบปกติ ($\bar{x} = 4.29, SD = .957$) ข้อ 2 การเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ทำให้ข้าพเจ้าตื่นตันทันสนุกกับการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.23, SD = .910$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3 การเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับสัทอักษรพินอินได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{x} = 4.20, SD = .964$) ซึ่งยังคงอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกับการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ซึ่งเป็นหนึ่งในเทคนิคของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่สมาชิกในกลุ่มได้ปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด นักเรียนที่เก่งได้ช่วยเหลืออธิบายเนื้อหาให้แก่สมาชิกคนอื่น ๆ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างทั่วถึงจึงมีส่วนช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้ง สมาชิกทุกคนมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ทุกคนมีส่วนร่วมต่อความสำเร็จของกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ เล็งเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดการยอมรับนับถือกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม กระบวนการดังกล่าวยังเป็นการสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึงตลอดกระบวนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ในขั้นตอนของการรับรองผลงานของกลุ่ม ซึ่งมีการประกาศคะแนนของกลุ่มแต่ละกลุ่มให้และให้คำชมเชยหรือรางวัลสำหรับกลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด ยังเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ท้าทาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพยายามและกระตือรือร้นตลอดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกรกช ฉวีวรรณชล และคณะ (2566) ที่พบว่า การใช้กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ เน้นการทำกิจกรรม มีการฝึกการใช้ภาษาให้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ผู้เรียนได้สนทนากันเป็นกลุ่มย่อย ทำให้เกิดความเข้าใจและความสนุกสนานในการเรียนรู้ในการใช้ภาษา ผลจากการวิจัยของ วรสุตาพร ปัญญาฟู, ทิพาพร สุจาร์ และดรณณา นาชัยฤทธิ์ (2564) ยังอภิปรายผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไว้ในทิศทางเดียวกันว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนมีความสุขในการเรียน มีความรับผิดชอบและเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ความคิดเห็นของนักเรียนยังสามารถสะท้อนเชื่อมโยงไปยังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรากฏ โดยเฉพาะนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับสัทอักษรพินอินได้ดียิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขั้นของการทำงานกลุ่มนักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝน ทบทวนเนื้อหาและตอบคำถาม โดยมีนักเรียนที่เก่งทำหน้าที่ให้การช่วยเหลืออธิบายและทบทวนเนื้อหาให้แก่สมาชิกคนอื่นๆ และสมาชิกทุกคนยังได้มีโอกาสร่วมกันตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้องในทันที จึงส่งผลให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบปกติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไปใช้ ครูควรตรวจสอบความพร้อมทั้งด้านสภาพห้องเรียนและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยควรจัดระเบียบผังการนั่งของสมาชิกแต่ละกลุ่มให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติกระบวนการกลุ่ม เตรียมชุดกิจกรรมให้ครบถ้วน เพียงพอต่อจำนวนของนักเรียน

ซึ่งเป็นสมาชิกในแต่ละกลุ่ม และตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนทั้งทางด้านอารมณ์และสมาธิก่อนเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มของสมาชิกทุกคน

1.2 การนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูควรอธิบายลักษณะงานและชี้แจงบทบาทของสมาชิกในกลุ่มอย่างละเอียด ตลอดจนควบคุมดูแลตลอดการดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด กระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และเสริมแรงในช่วงจังหวะเวลาที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาอื่น ๆ ในรายวิชาภาษาจีน เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับคำศัพท์ในหมวดต่าง ๆ เนื้อหาทางด้านไวยากรณ์ที่มีความซับซ้อนในระดับที่แตกต่างกัน เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการเทคนิค STAD กับเทคนิคหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา ธรรมชาติของผู้เรียนและสภาพการจัดการเรียนการสอนในสังคมในแต่ละยุคสมัย เช่น การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) การเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนได้ (Hybrid Learning) เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรกช ฉวีวรรณชล.(2564). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 3(1), 34-44. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/246854>
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญา รินสาร.(2566).การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษรจีน (พินอิน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าอุดรดิตถ์ ด้วยสื่อการจัดการเรียนรู้ PowerPoint ร่วมกับเกมออนไลน์ Kahoot . *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*, 2(1), 63-75.
- ชูศรี วงษ์รัตน์.(2550).*เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี : ไทยเนรมิตกิจ.
- เต็มศักดิ์ คทวนิช. (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ทวิวรรณ คณณาม และกันยารัตน์ สอนสุภาพ. (2567). การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาฝรั่งเศสเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 18(2), 210-219.
- ทิตนา แหมมณี. (2563). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภัทร์ การะเวก ทศนีย์ จันต๊ะ สุกัญญา ปัญญาสิทธิ์ จิราภรณ์ กาแก้ว โชคชัย เตโซ และศศิธร ศรีพรหม. (2565). การพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ภาษาอังกฤษ (/s/, /z/, /ed/)โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลสถลกิจพิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 12(2), 22-29.

- นุชจริย สี่แก้ว และ จิรายุ วงษ์สุตา. (2563). การพัฒนาการอ่านออกเสียงพยัญชนะภาษาจีนโดยใช้เกมบัตรคำพยัญชนะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดทุ่งสวน จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารอักษราพิบูล*, 1(1), 27-38.
- พงศ์พัฒน์ จิตตานุกรักษ์,ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรีธธาและพระปลัดระพิน พุทธิสาโร. (2566). จีน : การส่งเสริมการเคลื่อนย้ายทุนสู่ระบบเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลก. *JSDP: Journal of Spatial Development and Policy*, 1(2), 1-10.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์.(2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- วรสุดาพร ปัญญาฟู, ทิพาพร สุจารี และดรณนภา นาชัยฤทธิ์.(2564). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD วิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 6(1), 291-302.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2562). *วิธีสอนทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม : ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง. *ความสัมพันธ์ไทย-จีน*. สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2567, จากเว็บไซต์ : <http://www.thaiembbeij.org/thaiembbeij/th/republic-of-china/thai-relations-china>.
- สุदारัตน์ วงศ์กระจ่าง. (2562). การศึกษาข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงสัทอักษรภาษาจีนกลางของผู้เรียนชาวไทย. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ 2 (373-386), สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- อนุพงษ์ คินันติ, ณิชกานต์ เสนามาตย์, ชนาภานต์ ขำดำรงเกียรติ และ Guo Wentian. (2566) การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคSTAD ประกอบแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 20(1), 99-107.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ไยโหม.
- Best, John.(1977).*Research in Education*. New Jersey : Prentice Hall, Inc.
- Fu He Nan & Chang Qiang. (2558). *คู่มือการเรียนการสอนภาษาจีน(ฉบับปรับปรุง)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แม่นดาริน.
- Yang, H. (2021). *Pedagogy of Listening & Speaking for Teaching Chinese as a Second Language*. (3rd ed.). Peking : Peking Language and Culture University Press.(in Chinese)

การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย School Curriculum Administration under Salesians in Thailand

Received : 2024-10-24

Revised : 2024-12-04

Accepted : 2025-01-17

ผู้วิจัย สิริโชค เอกพันธ์¹

Sittichote Ekan

6619970145@tsu.ac.th

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ²

Rungchatchadaporn Vehachart

rungchatchadaporn@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา และ 2) เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา และสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครู จำนวน 261 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 52 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .989 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ อายุโดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ศาสนาในรายด้านมีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ : การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา, การบริหารหลักสูตร, เครือชาเลเซียนในประเทศไทย

Abstract

This research aims to: 1) investigate the administration of school curriculum in educational institutions; and 2) compare the opinions of teachers considering variables of gender, age, religions, and educational institution. The research samples were 261 teachers. The sample size was determined by the formula of Krejcie and Morgan. The research instrument was a 52-item questionnaire with a reliability value of .989. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA.

The research found that: 1) school curriculum administration at both holistic and individual aspects was at a high level, 2) the comparison results showed that the different genders

¹ นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Graduate Student of Educational Administration, Faculty of Education, Thaksin University

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Associate Professor Dr. in Educational Administration, Faculty of Education, Thaksin University

had toward opinions at the .01 level of statistical significance, and aspects at the .05 and .01 level of statistical significance respectively. The different ages had toward opinions at the .01 level of statistical significance, and aspects at the .05 and .01 level of statistical significance respectively. The different religions had towards opinions individual aspect were different at the .05 level of statistical significance. and the teachers from different educational institutions had different opinions both holistic and individual aspect at the statistical significance level of .001.

Keywords: School Curriculum Administration, School Curriculum, Salesians in Thailand

บทนำ

ระบบการจัดการศึกษาโดยรัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนทุกคนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาและจัดการศึกษาตามความต้องการให้มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานสากล และมีวิธีการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่ช่วยกันจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในทุกระดับ อีกทั้งหน่วยงานส่วนต่างๆ ที่จัดการศึกษาควรปรับปรุงหลักสูตรด้วยการกำหนดคุณลักษณะให้อยู่ในหลักสูตรทุกระดับ การศึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเสริมทักษะต่างๆ และต้องมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เป็นคนดี มีวินัย มีความภูมิใจในชาติ และส่งเสริมความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของแต่ละคน และให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2560)

การบริหารและการจัดการศึกษาภาคเอกชน สามารถจัดการศึกษาได้ตามอิสระ มีการกำกับติดตามประเมินคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2542) เพื่อการพัฒนาการศึกษาต้องตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และตลาดแรงงานที่ซับซ้อน ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) เน้นการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยมี 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) สนับสนุนการศึกษาให้เข้าถึงเยาวชนทุกกลุ่ม 2) แก้ไขปัญหาคะแนนต่ำของนักเรียนไทย 3) ปรับปรุงระบบบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อเพิ่มอัตราการเข้าเรียน 4) สร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และ 5) ใช้ Big Data ในการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. 2563)

การประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มุ่งเน้นผลิตกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงมุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สำหรับตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2565) สำหรับการบริหารสถานศึกษา ในด้านการบริหารหลักสูตรถือเป็นงานหลักและหัวใจของสถานศึกษา เพื่อการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ด้วยการสนับสนุนจากส่วนงานอื่น ๆ ที่เสริมงานวิชาการให้สามารถดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ (วรวิธสิน ไชยอัษฎาพร. 2565) อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ในการบริหารงานวิชาการ เช่น การควบคุมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู และการประเมินมาตรฐาน เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. 2566)

สำหรับสถานศึกษาเอกชน ภายใต้กำกับของคณะกรรมการเอกชนของคุรุสภาได้กำหนดการศึกษาอบรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และรูปแบบวิธีการดำเนินงานที่อาศัยความเชื่อมั่นในระบบการอบรมของคุรุสภา โดยใช้หลัก 3 ข้อ “เหตุผล ศาสนา และความรักใจดี (Preventive System)” (ศูนย์การศึกษาขาลาเลียน. 2562) โดยสถานศึกษาในการควบคุมและดูแลของคณะกรรมการเอกชนในประเทศไทย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีการบริหารจัดการศึกษาตามรูปแบบของกระทรวงศึกษาธิการ (2553) การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัยนันทใช้ระบบป้องกันเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และวินัยตามที่รัฐบาลกำหนด พร้อมทั้งสร้างความภูมิใจในชาติและ

พัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเน้นความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน และสังคมผ่านกิจกรรมการศึกษา ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และคุณภาพสถานศึกษา โดยมีการวางแผนและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานของศูนย์บริการการศึกษาฯ เลเซีย (ศูนย์การศึกษาฯ เลเซีย. 2558)

จากการบริหารหลักสูตรดังกล่าว การศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียในประเทศไทย เพื่อที่จะนำผลการวิจัยครั้งนี้มาเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่สนใจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียในประเทศไทย ตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553) ประกอบด้วย 7 ด้าน พร้อมทั้งนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ข้อมูลทั่วไป		การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)
- เพศ - ชาย - หญิง - อายุ - ต่ำกว่า 31 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี - ศาสนา - พุทธ - คริสต์ - สถานศึกษา - โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา จังหวัดอุดรธานี - โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร - โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย จังหวัดราชบุรี - โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ - โรงเรียนแสงทองวิทยา จังหวัดสงขลา	→	- การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา - การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา - การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา - การดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา - การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา - การสรุปผลการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา - การปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย จำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา และสถานศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครู เครือชาเลเซียนในประเทศไทย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2567 จำนวน 824 คน จาก 5 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู เครือชาเลเซียนในประเทศไทย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2567 จำนวน 261 คน จาก 5 โรงเรียน ซึ่งได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกครูตามสถานศึกษา

สถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา จังหวัดอุดรธานี	137	43
โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร	141	44
โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย จังหวัดราชบุรี	131	41
โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	226	71
โรงเรียนแสงทองวิทยา จังหวัดสงขลา	189	62
รวม	824	261

เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ จำแนกเป็นเพศ อายุ ศาสนา และสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likerts Rating Scale จำนวน 53 ข้อ เป็นอัตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert's Five Rating Scale

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย

1. ขออนหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เครือชาเลเซียนในประเทศไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเครือชาเลเซียนในประเทศไทย เพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งนัดหมายเวลาและสถานที่ขอรับแบบสอบถามคืน

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งไป จำนวน 261 ฉบับ และได้รับคืนจำนวน 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.72

4. เมื่อรับแบบสอบถามคืนตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อนำไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร เพศ อายุ ศาสนา และ สถานศึกษา โดยวิเคราะห์คำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบตาม แนวคิดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งคะแนนตามช่วง ตามแนวคิดของเบสท์

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

3.1 ทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย ระหว่างตัวแปรอิสระของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแปรเพศ ศาสนา โดย การทดสอบ ค่า t - test (Independent t - test)

3.2 ทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย ระหว่างตัวแปรอิสระของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแปรอายุ และ สถานศึกษา โดยการทดสอบ One Way ANOVA ในการทดสอบค่า F - test และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ในกรณีที่การทดสอบเอฟ (F - test) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวิธี Least Significant Difference (LSD)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

3.1 การทดสอบที (t-test)

3.2 การทดสอบเอฟ (F-test) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Least Significant Difference (LSD)

สรุปผลการวิจัย

การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย นำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย	n = 242		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
1	การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	4.3399	0.6208	มาก
2	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.4168	0.5828	มาก
3	การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.4097	0.6045	มาก
4	การดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.4628	0.6004	มาก
5	การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.3957	0.6344	มาก
6	การสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตรสถานศึกษา	4.3041	0.7462	มาก
7	การปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.3831	0.6564	มาก
ภาพรวม		4.3874	0.5920	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.3874$, S.D = 0.5920) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ศาสนา และสถานศึกษา

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรเพศ

ด้าน	การบริหารหลักสูตรของ สถานศึกษา เครือชาเลเซียนใน ประเทศไทย	เพศ (n = 242)				t	sig
		ชาย (n = 84)		หญิง (n = 158)			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1	การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	4.1994	0.6863	4.4146	0.5714	2.456*	.015
2	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.2755	0.6384	4.4919	0.5380	2.788**	.006
3	การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	4.2772	0.6968	4.4801	0.5385	2.325*	.022

ด้าน	การบริหารหลักสูตรของ สถานศึกษา เครือชาเลเซียนใน ประเทศไทย	เพศ (n = 242)				t	sig
		ชาย (n = 84)		หญิง (n = 158)			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
4	การดำเนินการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	4.2991	0.6934	4.5498	0.5266	2.899**	.004
5	การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	4.2307	0.7280	4.4834	0.5615	2.773**	.006
6	การสรุปผลการดำเนินงาน หลักสูตรสถานศึกษา	4.1095	0.8640	4.4076	0.6550	2.767**	.006
7	การปรับปรุงพัฒนาการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	4.2107	0.7461	4.4747	0.5855	2.815**	.006
รวม		4.2289	0.6827	4.4717	0.5206	2.849**	.005

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้านพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในภาพรวมและรายด้านจำแนกตามตัวแปรอายุ

การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
1. การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	3.624	1.208	3.221*	.023
	ภายในกลุ่ม	238	89.265	.375		
	รวม	241	92.889			
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	4.365	1.455	4.469**	.004
	ภายในกลุ่ม	238	77.479	.326		
	รวม	241	81.844			
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	5.266	1.755	5.044**	.002
	ภายในกลุ่ม	238	82.811	.348		
	รวม	241	88.077			
4. การดำเนินการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	4.562	1.521	4.396**	.005
	ภายในกลุ่ม	238	82.322	.346		
	รวม	241	86.884			
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	2.321	.774	1.945	.123
	ภายในกลุ่ม	238	94.670	.398		
	รวม	241	96.990			

การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายเอเชียในประเทศไทย	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
6. การสรุปผลการดำเนินงาน หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 238 241	1.882 132.294 134.176	.627 .556	1.129	.338
7. การปรับปรุงพัฒนาการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 238 241	1.458 102.382 103.841	.486 .430	1.130	.338
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 238 241	3.098 81.376 84.474	1.033 .342	3.020*	.030

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายเอเชียในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรอายุโดยภาพรวมพบว่าครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายด้านพบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการ LSD พบว่า ความคิดเห็นของครูแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีกับครูที่มีอายุ 31-40 ปี และครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีกับครูที่มีอายุ 51-60 ปี และความคิดเห็นของครูแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีกับครูที่มีอายุ 41-50 ปี

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายเอเชียในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรศาสนา

ด้าน	การบริหารหลักสูตรของ สถานศึกษา เครือชาเลเซียนใน ประเทศไทย	ศาสนา (n = 242)				t	sig
		พุทธ (n = 215)		คริสต์ (n = 27)			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา	4.3227	0.6307	4.4769	0.5258	1.218	.225
2	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.3880	0.5945	4.6455	0.4219	2.181*	.030
3	การวางแผนดำเนินการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา	4.3841	0.6195	4.6138	0.4246	2.497*	.017
4	การดำเนินการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	4.4453	0.6142	4.6019	0.4626	1.278	.202
5	การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	4.3855	0.6444	4.4769	0.5526	0.705	.482

ด้าน	การบริหารหลักสูตรของ สถานศึกษา เครือชาเลเซียนใน ประเทศไทย	ศาสนา (n = 242)				t	sig
		พุทธ (n = 215)		คริสต์ (n = 27)			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6	การสรุปผลการดำเนินงาน หลักสูตรสถานศึกษา	4.2967	0.7505	4.3630	0.7212	0.434	.665
7	การปรับปรุงพัฒนาการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	4.3656	0.6578	4.5222	0.6405	1.170	.243
รวม		4.3697	0.6035	4.5286	0.4780	1.316	.189

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรศาสนา พบว่า ครูที่นับถือศาสนาต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและ ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรสถานศึกษา

การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4 237 241	12.587 80.302 92.889	3.147 .339	9.287***	.000
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4 237 241	11.479 70.365 81.844	2.870 .297	9.665***	.000
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4 237 241	10.704 77.373 88.077	2.676 .326	8.197***	.000
4. การดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4 237 241	12.124 74.760 86.884	3.031 .315	9.609***	.000
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4 237 241	12.394 84.596 96.990	3.099 .357	8.681***	.000
6. การสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4 237 241	10.134 124.042 134.176	2.533 .523	4.841***	.001
7. การปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	4 237	7.643 96.197	1.911 .406	4.708***	.001

การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายเอเชียในประเทศไทย	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
	รวม	241	103.841			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	10.849	2.712	8.731***	.000
	ภายในกลุ่ม	237	73.624	.311		
	รวม	241	84.474			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายเอเชียในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการ LSD พบว่า ความคิดเห็นของครูแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ ครูโรงเรียนดอนบอสโกวิทยา กับครูโรงเรียนเซนต์ดอมินิก ,ครูโรงเรียนดอนบอสโกวิทยา กับครูโรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย ,ครูโรงเรียนดอนบอสโกวิทยากับครูโรงเรียนหัวหินพิทยาลัย และครูโรงเรียนดอนบอสโกวิทยา กับครูโรงเรียนแสงทองวิทยา

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายเอเชียในประเทศไทย ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต้องครอบคลุมหลายมิติและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยต้องมีความเข้าใจและบทบาทที่ชัดเจนจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับฐานพัฒนา กรสร. (2564) ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามลำดับ และด้านการสรุปผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และสอดคล้องกับ ไกรสร ปทุมไพโรจน์. (2565) โดยศึกษาใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน และด้านปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ตามลำดับ และด้านสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และสอดคล้องกับศักรินทร์ สนม. (2565) ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการขออนุมัติใช้หลักสูตรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร และด้านการกำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายเอเชียในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ศาสนา และสถานศึกษา

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายเอเชียในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาเครือข่ายเอเชียในประเทศไทยชี้ให้เห็นว่าครูเพศหญิงและเพศชายมีมุมมองที่แตกต่างกัน โดยควรเพิ่มจำนวนครูเพศหญิง เนื่องจากมีวิธีการคิดและจัดการที่ละเอียดลออ ทำให้การอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และวินัยมีระบบระเบียบมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับนิตต์ บุญตา. (2565) ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับจันทร์สุตา ไพจิตรวิจารณ์. (2566)

ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรเพศเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศเป็นตัวแปรสำคัญในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาเครือข่ายในในประเทศไทย โดยเฉพาะครูเพศหญิงที่มีทัศนคติและวิธีการจัดการที่ละเอียดและเป็นระบบ ซึ่งส่งผลต่อการตอบสนองความต้องการของบริบทและสภาพแวดล้อมในการจัดทำหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับนิรัชชา คงประดิษฐ์ และจุฑารัตน์ ชุรินทร์. (2565) ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับวีรศักดิ์ แสงกล้า. (2565) ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับบุญธรรม เมียนแก้ว. (2567) ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายในในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาเครือข่ายในในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าครูที่มีอายุต่างกันมีมุมมองที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากช่องว่างระหว่างวัยที่ส่งผลต่อค่านิยม ความเชื่อ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงทัศนคติและมุมมองต่อชีวิตในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับมานะ เตชะปิตุ และคณะ. (2565) ผลการวิจัยพบว่าครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับวชิระ กุสุวรรณวิจิตร. (2567) ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีอายุต่างกันมีมุมมองและกระบวนการทำงานที่แตกต่างกันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ซึ่งอาจทำให้ต้องปรับความเข้าใจและพฤติกรรมเพื่อให้การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาเครือข่ายมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจักรภพ ถึงกัน, พระราชวชิรเมธี วรปญโญ, และ วินัย ทองมัน. (2567) ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับวชิระ กุสุวรรณวิจิตร. (2567) ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือข่ายในในประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรศาสนา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรศาสนาเป็นรายด้านพบว่าด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาเครือข่ายในประเทศไทยเน้นความร่วมมือระหว่างคณะพระสงฆ์และครูในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ถือศาสนาเป็นปัจจัยหลักแต่ใช้หลักคำสอนของพุทธศาสนาและบูรณาการหลักธรรมจากศาสนาอื่น ๆ เพื่อสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในนักเรียนอย่างสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับอาณูวา ลอแม, ตรีภูมิษฐ์ ตรีศรีสุวรรณ, และวรชัย ปานนิตยพงศ์. (2567) ผลการวิจัยพบว่าครูที่นับถือศาสนาต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับพระจิรวัดน์ อมรธมโม และคณะ. (2566) ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้ของนักเรียนในสังคมที่มีความแตกต่างทางศาสนาควรเน้นหลักการร่วม เช่น ความจริง ความรัก และความเมตตา เพื่อส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดี ลดความขัดแย้ง และพัฒนาการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาและสอดคล้องกับพระครูวิเชียรธรรมโกวิท วชิรธมโม. (2565) ผลการวิจัยพบว่าศาสนากับการศึกษาควรสนับสนุนซึ่งกันและกัน

โดยรัฐบาลควรวางนโยบายและงบประมาณเพื่อส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพและแข่งขันในระดับนานาชาติได้

2.4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทยจำแนกตามตัวแปรสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปรัชญา วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของแต่ละสถานศึกษา พร้อมทั้งกระบวนการคิด กระบวนการทำงาน ทักษะ และรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ครูเครือชาเลเซียนในประเทศไทยมีความคิดเห็นที่หลากหลายต่อการบริหารหลักสูตรทั้งในภาพรวมและรายละเอียดซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาและหลักสูตรของสถานศึกษาที่สามารถออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างอิสระตามความต้องการนักเรียน ผู้ปกครอง สังคมและชุมชน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะของนักเรียนตามความสามารถและความถนัด ให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้นเพื่อค้นพบตัวเองในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป และส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมภายในจิตใจตามเจตนารมณ์ของชาเลเซียนที่เป็นหัวใจหลักสำคัญของการพัฒนานักเรียนเครือชาเลเซียนในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารหลักสูตรด้วยการวางแผน ออกแบบ ประเมินผล และปรับปรุงตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจการบริหารหลักสูตร รวมถึงการชี้แจงผลการดำเนินงานและหาข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในปีการศึกษาถัดไป

1.3 อายุของครูและผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาเครือชาเลเซียนในประเทศไทย จึงควรมีการจัดทำหลักสูตรร่วมกันจากทุกช่วงวัยเพื่อให้มีความเหมาะสม ทันสมัย และสามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

1.4 ศาสนามีผลต่อการจัดการเรียนรู้และบริหารหลักสูตร จึงควรบูรณาการหลักคำสอนศาสนาเพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เครือชาเลเซียนในประเทศไทย

2.2 ควรศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนเครือชาเลเซียนในประเทศไทย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. แนวทางการบริหารหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
- ไกรสร ปทุมไพโรจน์. 2565. “การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 2”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- จักรภพ ถึงกัน, พระราชวรเมธี วรบุญโญ, และ วินัย ทองมัน. 2567. “แนวทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1ตามหลักธรรมาภิบาล”. วารสารวิจัยวิชาการ 7(1):309–21. doi: <https://doi.org/10.14456/jra.2024.23>.
- จันทร์สุดา ไพจิตรวิจารณ์. 2566. “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์เขต 1”. วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา 2(1):29–38.
- ฐานพัฒน์ ไกรสร. 2564. “การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.

- นิรัชชา คงประดิษฐ์ และ จุฑารัตน์ คชรรัตน์. 2565. “สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสงขลา”. น. 1386-99 ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุม*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นิรุทธ์ บุญตา. 2565. “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (สังคม 1) อำเภอสังขามณฑล จังหวัดหนองคาย”. *วารสารศึกษาศาสตร์วิทยาลัยนครราชสีมา* 1(2):79-99.
- บุญธรรม เมียนแก้ว. 2567. “การบริหารงานสถานศึกษาตามหลักสังกัดหมวด 4 ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช”. *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร* 12(1):1-16.
- พระครูวิเชียรธรรมโกวิท วชิรธมโม. 2565. “การปฏิรูปการศึกษาไทยตามแนวทางพระพุทธศาสนา”. *สารสาธิตธรรมสาส์น* 1(1):1-10.
- พระจิรวัดน์ อมรธมโม, พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, แสงว นิลนามะ, และ บุญลือ มูลคลัง. 2566. “ศึกษาเปรียบเทียบหลักการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของเยาวชนไทยในโรงเรียนบ้านผาแยงกับคริสต์ศาสนาในโรงเรียนเมตตาชานุบาลณ์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์”. *วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์* 7(3):130-43.
- มานะ เตชะพิตร, สุชาติ ใจภักดี, อินทิรา มุงเมือง, และ นันทภัก จันทร์สาห์. 2565. “ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย”. *วารสารวิชาการสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก* 8(3):660-68.
- รุ่งชัชดาพร เวระชาติ. 2566. *การบริหารงานวิชาการ..เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่*. 2 พิมพ์ครั้งที่. เหมการพิมพ์.
- วชิระ กุสุวรรณวิจิตร. 2567. “การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1”. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์* 9(2):272-89.
- วริทธิ์สิน ไชยอัษฎาพร. 2565. “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3”. *มศว วิชาการ ครั้งที่ 6* 1644-61.
- วีรศักดิ์ แสงกล้า. 2565. “ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบึงกลุ่ม กรุงเทพมหานคร”. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร* 2(3):123-33.
- ศักรินทร์ สนมอม. 2565. “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์*.
- ศูนย์การศึกษาชาวเลเขื่อน. 2558. “ประวัติศูนย์บริการการศึกษาชาวเลเขื่อน (ศูนย์ข้อสอบ)”.
ศูนย์การศึกษาชาวเลเขื่อน. 2562. “ชาวเลเขื่อนในประเทศไทย”.
- สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. 2563. “เปิดงานวิจัย กสศ. สำรวจความก้าวหน้าของเยาวชนสู่เป้าหมายการศึกษาที่ยั่งยืน (SDG4)”. สืบค้น (<https://research.eef.or.th/เปิดงานวิจัย-กสศ-สำรวจ/>).
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2542. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2560. *บทบัญญัติด้านการศึกษาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สำนักงานวิชาการ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2565. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570*.
- อานาวา ลอแม, ตริยภูมิรินทร์ ตริตริศวร, และ วรชัย ปานนิตยพงศ์. 2567. “ภาวะผู้นำเชิงพุทธวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลพบุรีจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2”. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร* 7(2):169-80.

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็ก
ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
Early Childhood Curriculum Management for Children with Special Needs
in 3 Southernmost Provincial Education Centers

Received : 2024-10-29

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2024-08-27

ผู้วิจัย มัรญาน์ อาแว¹
อะห์มัด ยี่สุนทร²
มุฮัมมัด อัสซอมาดี³

Marjan Awae
Ahmad Yeesonsong
Muhammad Assomadee
Assomadee.m@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการ
บริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ 2) เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็น
พิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สถานที่ปฏิบัติงาน และคุณวุฒิการศึกษา 3) ประมวลข้อเสนอแนะการ
บริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครู โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 126 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ
0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe’

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก โดยด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการ
เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ในภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สรุปว่า ควรมีการ
วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรมาใช้วางแผน และจัดให้มีการทำรายงาน
สรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปีการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา, การศึกษาปฐมวัย, เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
Student of the Education for the Degree of Master of Education Administration Fanoti University

² ผศ.ดร.อาจารย์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
Assistant Professor.Ph.D of Education Administration Fanoti University

³ ดร.อาจารย์พิเศษหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
Ph.D of the Education for the Degree of Master of Education Administration Fanoti University

ABSTRACT

This research is a survey research. The objectives are: 1) Study the administration of early childhood education curriculum for children with special needs in special education centers in 3 southern border provinces; 2) Compare the administration of early childhood education curriculum for children with special needs according to the opinions of administrators and teachers, workplaces, and educational qualifications; and 3) Summarize recommendations for the administration of early childhood education curriculum for children with special needs according to the opinions of administrators and teachers. The sample group in this research is 126 administrators and teachers of special education centers. The research instrument is a 5-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.93. The statistics used for data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and Scheffe's pairwise comparison.

The research results are summarized as follows: 1) The administration of early childhood education curriculum is at a high level overall. The curriculum development and implementation are at the highest level. 2) The results of the comparison of early childhood education curriculum administration overall and in each aspect There were statistically significant differences in opinions at the .05 level. 3) Suggestions for early childhood education curriculum management include that there should be a plan for organizing learning activities, using information from curriculum evaluations for planning, and having a summary report of the results of curriculum management of the school to those involved every academic year.

Keywords: Curriculum Management, Early Childhood Education, Children with Special Needs

บทนำ

การบริหารหลักสูตร นับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาในทุกระดับชั้น การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ดี สอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา การบริหารหลักสูตร เป็นกลไกและกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการนำหลักสูตรสู่การเรียนการสอนในสถานศึกษาได้ตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การบริหารหลักสูตรถือเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้อำนวยการหลักสูตรหรือผู้จัดการหลักสูตร อาจกล่าวได้ว่า การบริหารหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร เป็นขั้นตอนในการนำแนวคิด ทฤษฎี ความเชื่อที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา สู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา โดยที่เป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะบรรลุผลตามที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรหรือไม่ และมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับศักยภาพในการบริหารจัดการของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างจริงจัง จึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับรู้เรื่องราวและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหาร คือ บุคคลสำคัญในการจัดการบริหารงาน และการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ ซึ่งแน่นอนว่า ผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะต้องมีคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้บรรลุผล การบริหารหลักสูตรผู้บริหารจะต้องเข้าใจหลักสูตรและส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจ ตรงกัน กระตุ้นให้ครูทำแผนการสอนหรือที่เรียกว่าแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู สนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน เป็นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลาง เน้นคุณภาพความรู้ ความสามารถที่มีต่อเด็กเป็นเป้าหมาย มีระบบติดตามผลการปฏิบัติ ตรวจสอบ นำแนวทางแก้ไข ปัญหา อุปสรรค และมีการนิเทศภายใน เพื่อปรับปรุงแก้ไขปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

หลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นหลักสูตรเพื่อให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ให้พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมสติปัญญาและทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทที่เหมาะสมเต็มศักยภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความพิการและศักยภาพของแต่ละบุคคล หลักสูตรนี้จึงเหมาะสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ นอกจากนี้สถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานที่มีเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับปฐมวัย เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษา อาศัยอำนาจรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ประกอบด้วย มาตรา 8 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ข้อ 37 กำหนดให้มีสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2557) มีนโยบายให้พัฒนาการศึกษา ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยได้นำหลักสูตรระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการมาศึกษาและปรับปรุงไปสู่แนวปฏิบัติที่ครอบคลุม มีความชัดเจน เป็นธรรมชาติ การจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ตรงตามสภาพความพิการ และศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ชุมชน และผู้ปกครอง และได้ประกาศ ใช้หลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2563 เพื่อให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ มีและใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นแนวเดียวกัน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย แก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมให้แก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งจัดสื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก บริการช่วยเหลืออื่นใดตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง (ดนยา อินจำปา, 2561)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นสถานศึกษาที่ได้นำหลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการบริหารหลักสูตรในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และหน่วยบริการโดยครูและบุคลากรที่มีคุณวุฒิการศึกษา มีหลากหลายสาขาวิชา ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษาพิเศษโดยตรง คุณวุฒินักสหวิชาชีพ และครู ที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ ประกอบกับครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษน้อย จึงอาจทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารหลักสูตร โดยเฉพาะการจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล และการใช้เทคโนโลยี สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผน การใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม คุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำแหน่ง ข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง จำนวน 151 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำแหน่ง ข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง จำนวน 126 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเลือกสมาชิกด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากแบบไม่คืนกลับ (Without Replacement)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่จะศึกษา

มุ่งศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในลักษณะองค์รวมจากข้อมูลด้านเอกสาร (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา
2. ด้านการจัดทำหลักสูตร
3. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
4. ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล
5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

3.1.1 สถานที่ปฏิบัติงาน

- 1) ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2) หน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.2 คุณวุฒิการศึกษา

- 1) ด้านการศึกษาพิเศษ
- 2) ด้านสาขาอื่น
- 3) ด้านการศึกษาอื่น ๆ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตร
2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา
3. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
4. ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล
5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับคุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รวม 5 ด้าน จำนวน 60 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ (บาร์ตัน ศรีนิล, 2560) ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รวม 5 ด้าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตาม กรอบแนวคิดของการวิจัย

3. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบรูปแบบความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของภาษา

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

5. นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ได้ค่าระหว่าง 0.67-1

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและเสนอ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพิจารณาอีกครั้ง เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ว่าแต่ละข้อคำถามสอดคล้องกันหรือไม่ เป็นการวัดการสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.93

8. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดตามจัดเก็บแบบสอบถามคืนจากโรงเรียน โดยใช้รูปแบบ Google Form ภายหลังจากที่ส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ติดต่อทางสื่อออนไลน์กับผู้รับผิดชอบที่รับแบบสอบถามของโรงเรียนด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทั้งหมด 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตาราง

2. วิเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัวด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

3.2 จำแนกตาม ตำแหน่ง และสถานที่ปฏิบัติงาน โดยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 2 ตัวที่เป็นอิสระต่อกัน วิเคราะห์ด้วยค่าที (Independent Sample T-Test)

3.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ 4) ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา จำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ จัดให้มีแผนงานการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนตรงตามประเภทความพิการ รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการกำหนดให้มีการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะชีวิตเป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

1.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความ ต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดทำสารสนเทศ สื่อ แหล่งการเรียนรู้

1.4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร รองลงมา คือ ใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินที่หลากหลายสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนำผลการเรียนรู้ไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

1.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกปีการศึกษา รองลงมา คือ มีการนำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการทำวิจัยชั้นเรียนด้านการพัฒนาหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน

2.1 ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ความ

คิดเห็นการบริหารหลักสูตร ระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.2 ครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างกับครูที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.3.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความง่ายต่อการนำไปใช้ กำหนดให้มีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาควรมีผู้เชี่ยวชาญในการประเมินหลักสูตร เพื่อให้บุคลากรจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามความสามารถของผู้เรียน และควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2.3.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน มีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อนเกินไป ควรมีการให้ความรู้ครู บุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและการออกแบบเนื้อหาในส่วนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกันก่อนการนำไปใช้จริง ครูควรมีการตรวจสอบแผนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาว่าตรงตามหลักสูตรที่ใช้หรือไม่ และผู้บริหารควรมีการให้ความรู้ครู บุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและการออกแบบเนื้อหาในส่วนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกันก่อนการนำไปใช้จริง

2.3.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนทุกคนควรมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) โดยนำหลักสูตรมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละบุคคล ครูควรมีการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม ครูบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ ส่งผลให้การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความสามารถในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

2.3.4 ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ควรมีการวางแผนระบบการนิเทศภายในให้มีระบบอย่างชัดเจน ควรมีการกำกับติดตามการนิเทศ กำหนดระยะเวลาการนิเทศให้มีความต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ ควรให้ครูหรือบุคลากรร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศการสอนในห้องเรียน หรือการนิเทศการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ควรมีเครื่องมือการนิเทศติดตามที่มีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศควรแจ้งผลการนิเทศให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา ควรมีเครื่องมือการนิเทศที่มีมาตรฐานสามารถนำมาประเมินผลในแต่ละห้องเรียนได้

2.3.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ควรมีการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความง่ายต่อการนำไปใช้ ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตร และจัดทำรายงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ควรนำผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษามาวิเคราะห์ และปรับใช้กับหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษา สั้นปีการศึกษา ควรให้บุคลากรครูทุกท่านร่วมกันสะท้อนผลการใช้หลักสูตร สะท้อนสภาพปัญหาที่พบ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาสะท้อนผลและประเมินผลการใช้หลักสูตร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีกระบวนการบริหารหลักสูตร โดยครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสุข เหมาะสมตามพัฒนาการ ตามกระบวนการ บริหารหลักสูตรทุกขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษาการนำหลักสูตรไปใช้การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินการของผู้บริหาร คณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรที่กำหนดไว้การบริหารสถานศึกษาครอบคลุมงานด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณทริก พรชนะวัฒนา (2562) ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา ผลการวิจัย พบว่า การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ประมาะยัง (2560) ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 32 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประเด็นอภิปราย ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

จากการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูมีการเตรียมการหรือวางแผนในการจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร การจัดหาหรือเลือกใช้และพัฒนาสื่ออย่างเพียงพอ มีการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นรายบุคคลสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริม เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการวางแผนด้านการวิจัย การวัดและประเมินผล และมีการวางแผนด้านการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ อ่าง บัวศรี (2532) ได้กล่าวว่า การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินการ โดยมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการเตรียมบุคลากร การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา การเตรียมงบประมาณ ค่าใช้จ่าย การเตรียมปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู และการเตรียมชุมชนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา กาญจนารักษ์ (2553) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

จากการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการจุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามประเภทความพิการ การจัดทำมาตรฐานและตัวชี้วัดสภาพที่พึงประสงค์

จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการสอนรายบุคคล คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางดำเนินงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) โดยมีแนวทาง คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา 2) กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วง และสัดส่วนเวลาเรียน 4) การจัดทำสาระของหลักสูตร 5) การออกแบบการเรียนรู้ 6) การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 7) กำหนดรูปแบบวิธีการเกณฑ์การตัดสินเอกสารหลักฐานการศึกษาและ 8) พัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รังสรรค์ โยศรีคุณ, 2556) ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชัยภูมิ พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา กาญจนารักษ์ (2553) ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 1 พบว่า ระดับของปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

จากการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองในการดำเนินชีวิต ประจำวันได้ด้วยตนเองครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดทำสารสนเทศ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิตให้อยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและจัดระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน และถูกต้องสอดคล้องกับแนวคิดของ โบแชมป์ (Beauchamp, 1975 อ้างอิงใน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2551) กล่าวว่า สิ่งแรกที่ต้องทำคือ ครูผู้นำหลักสูตรไปใช้มีหน้าที่แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยใช้หลักสูตรเป็นหลักในการพัฒนาวิธีการสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เห็นผลตามเป้าหมายคือครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร ผู้บริหาร ครูใหญ่ต้องเห็นความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี อนุอัน (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

1.4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล

จากการวิจัย สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมมือกันจัดทำแผนงานโครงการนิเทศ กำกับ ติดตามพร้อมทั้งประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมิน ที่หลากหลายสอดคล้องกับตัวชี้วัดความสำเร็จจาก การนิเทศภายในอย่างกลายมิตรด้วยบรรยากาศของความร่วมมือของทุกฝ่าย มีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลและเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง นำข้อมูลย้อนกลับและผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2555) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกลไกสามัญยิ่งของการบริหารและการจัดการหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จ มีงานวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นความจำเป็นของการนิเทศทั้งในโรงเรียนและในท้องถิ่น ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน และการพัฒนาครู เนื่องจากมีการปฏิรูปการศึกษาและจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางการศึกษา โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในขณะเดียวกันการศึกษาก็จะต้องมีบทบาทในหลายมิติ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภัทรา ไ้วอมราภรณ์ (2557)

ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน พบว่า 1) ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร กำกับ ติดตาม และนิเทศการใช้หลักสูตรและมีการประเมินการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกปีการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชา ยศอ่อน (2555) ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ด้านนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

จากการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้นำข้อมูลย้อนกลับและผลของการประเมินมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการของการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องรวดเร็ว คุ่มค่า และเพิ่มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น บนฐานข้อมูลของระบบสารสนเทศ และมีการกระตุ้นให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2555) กล่าวว่า การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากบริบทที่แวดล้อมสถานศึกษามีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทุกด้าน การพัฒนาหลักสูตรแต่ละครั้งจะมีระยะเวลาห่างกันนานเท่าใด ขึ้นอยู่กับความหนักเบาของผลกระทบ ลักษณะความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภาวะเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ตลอดจนความต้องการของสังคมและชุมชน แต่โดยทั่วไปหลักสูตรควรได้รับการพัฒนาภายในระยะเวลา 5 ปี หลังจากมีการใช้หลักสูตร เมื่อมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรก็จะส่งผลให้ครูต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตน เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรา ไชวอมราภรณ์ (2557) ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร กำกับ ติดตาม และนิเทศการใช้หลักสูตรและมีการประเมินการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกปีการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวดี พวงจันทร์ และนพดล เจนอักษร (2554) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาอยู่ในระดับมากและจะต้องสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตนเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมส่งผลให้การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2. การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน

2.1 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาพิเศษมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แตกต่างกับกลุ่มนักสหวิชาชีพ และกลุ่มครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาพิเศษ ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรที่มีความเฉพาะเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยตรง จึงเป็นเหตุให้ครูที่มีคุณวุฒิ การศึกษาพิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แตกต่างกับ กลุ่มนักสหวิชาชีพ และกลุ่มครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ยืนชีวิต และเพียงแขญมา ยาง (2564) ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และขนาดโรงเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 จำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ แตกต่างกับครูที่ปฏิบัติงานที่หน่วยบริการ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 4) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 5) การประเมินความก้าวหน้า 6) การนิเทศ ติดตามประเมินผล และการส่งต่อ การให้บริการที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎี 6 ประการ คือ 1) อิงพัฒนาการเด็ก “ทั่วไป” 2) แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมมนุษย์ 3) แนวคิดทฤษฎีการบูรณาการทฤษฎีต่าง ๆ 4) การทำงานพื้นฐานร่วมกับแพทย์ 5) การมีส่วนร่วมของคณะทำงาน และ 6) ยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลาง (สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ, 2551) อีกทั้งมีการให้บริการจากครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพ ทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย และการบำบัดรักษาตามหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลายมากกว่าหน่วยบริการที่อยู่ตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องของครู บุคลากร และนักสหวิชาชีพ มิใช่เพียงพอต่อการให้บริการ สถานที่ให้บริการที่คับแคบ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงานมีจำกัด เป็นต้นจึงส่งผลให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษแตกต่างกับหน่วยบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เหมอินฝัน วงเดช (2562) ได้ศึกษา เรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี พบว่า การบริหารหลักสูตร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ภาพรวมสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ดังนั้นศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรมาใช้วางแผน และจัดให้มีการทำรายงานสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปีการศึกษา

2. ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำผลการวิจัยมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมต่อไป

3. ข้อเสนอแนะรายด้าน

3.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ทำให้ครูเกิดความตั้งใจในการสอน มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีการค้นคว้าสืบค้นข้อมูล มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการแสวงหาคำตอบมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมกับนักสหวิชาชีพ มีการวางแผนการทำงานเป็นระบบตามระเบียบวิธีการทางการศึกษา เกิดความสามัคคีในการทำงาน

3.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการกำหนดให้มีการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะชีวิต เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรมีการได้เปิด

โอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ครูผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการจัดการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยมีการกำหนดการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กมีทักษะชีวิต เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข ตรงตามประเภทความพิการ

3.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดทำสารสนเทศ สื่อ แหล่งเรียนรู้ ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษควรมีการกำหนดให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และจัดสรรงบประมาณในการจัดอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ สื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ

3.4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งานหลักสูตร จัดทำเอกสารแบบฟอร์ม การนิเทศการใช้หลักสูตร ประสานงานกับครู เพื่อพัฒนาการนิเทศ การกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีการสรุปรายงานผล การนิเทศและนำไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

3.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการทำวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษควรมีการส่งเสริมให้ครูผู้รับผิดชอบ มีการจัดทำวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาทุกปีการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมต่อไป

4. ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1 ครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการบริหารหลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างกับครูที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจึงควรมีการจัดเตรียมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ

4.2 ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาพิเศษ มีความคิดเห็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างกับครูที่มีคุณวุฒิสหวิชาชีพและครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษอื่น ๆ โดยเฉพาะศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาเปรียบเทียบกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ

4. ควรวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). แนวทางการจัดทำหลักสูตร. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิราวดี พวงจันทร์ และนพดล เจนอักษร. (2554). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2(1), 70-80.
- ดนยา อินจำปา. (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสำหรับผู้ดูแลเด็ก ศูนย์การศึกษาพิเศษ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ธานินทร์ ศิลป์ จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 15. นนทบุรี: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- อึ้ง บัณฑิต. (2532). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ: ธนวิชัย.
- บัวรัตน์ ศรีนิล. 2560. เอกสารประกอบการเรียน การออกแบบวิจัยธุรกิจ การเก็บรวบรวมข้อมูลการออกแบบสอบถามและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง. เชียงใหม่ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รังสรรค์ โยศรีคุณ. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. สารนิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย, นครปฐม.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2563. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุกัญญา ประมาะยัง. (2560). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ภัทรา ไฉยมรภรณ์. (2557). การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา เอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปุนทริก พรชนะวัฒนา. (2562). การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา. การศึกษาอิสระ ค.ม. , มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- เหมือนฝัน วงเดช. (2562). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ขวลิต เกิดทิพย์, และศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (รายงานผลการวิจัย). สงขลา:มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

การพัฒนาเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในโลกชีวิตวิถีใหม่ เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Development of Augmented Reality Technology in the New Normal to Enhance Mathematics Skills and Processes for Lifelong Learning

Received : 2024-10-14

Revised : 2024-11-12

Accepted : 2025-03-20

ผู้วิจัย เลอสันต์ ฤทธิจันทร์¹

จารูมาศ แสงสว่าง²

วิชัยพร จันทะนันท์³

Lerson LitthiKhan

Jarumas Sangsavang

Jarumas.sa@bru.ac.th

Wichayaporn Jantana

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ 2) เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนโนนสุวรรณพิทยาคม จำนวน 30 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อ E1/E2 และสถิติทดสอบ t-test for dependent

ผลการวิจัยพบว่า สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พัฒนามาตามกระบวนการของ ADDIE Model มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.83/80.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53

คำสำคัญ : สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ทักษะทางคณิตศาสตร์ มัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

This study aimed to 1) develop augmented reality (AR) technology-based instructional media for mathematics courses, 2) evaluate the effectiveness of the augmented reality

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Assistant Professor Dr., Department of Educational Technology and Computer Education, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

² อาจารย์, กลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Lecturer, Department of Testing and Educational Research, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Assistant Professor, Department of Mathematics, Faculty of Science, Buriram Rajabhat University

instructional media in mathematics for Grade 9 students based on the 80/80 criterion, 3) compare students' learning achievement before and after using the augmented reality instructional media in mathematics, and 4) examine students' satisfaction with the use of AR media in mathematics instruction. The sample consisted of 30 students from Class Mathayom 3/3 at Nonsuwan Pittayakhom School, selected through simple random sampling, using the classroom as the sampling unit. The research instruments included AR media, an academic achievement test, and a student satisfaction survey. Data were analyzed using mean, standard deviation, E1/E2 efficiency analysis, and a paired t-test.

The findings indicated that the AR media, developed following the ADDIE model demonstrated an efficiency level of 81.83/80.17, meeting the prescribed criteria. Students' post-test learning achievement was significantly higher than their pre-test scores ($p < 0.05$). Additionally, students expressed a very high level of satisfaction with the AR media, with an average score of 4.62 and a standard deviation of 0.53.

Keywords : Augmented Reality Media, Mathematical Skills, Junior High School

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในแง่ของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังสถานการณ์โควิด 19 หรือ ยุคปกติใหม่ (New Normal) ที่การจัดการเรียนการสอนต้องปรับตัวอย่างมากเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่พึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น (UNESCO, 2024) โดยหนึ่งในเทคโนโลยีที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากนักวิชาการและนักวิจัยทางการศึกษา คือ เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality: AR) เนื่องจากจะช่วยให้เพิ่มปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในการเรียนรู้ผ่านการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่มีความสมจริงและสามารถโต้ตอบกับผู้เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงแนวคิดที่เป็นนามธรรมกับสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Prayoga et al., 2024) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ได้เน้นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้แกกำลังหลักของชาติสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับเยาวชน เพื่อให้สามารถปรับตัวและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ยังระบุถึงความสำคัญของการเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนผ่านการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เข้ากับกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อาทิเช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ซึ่งรายวิชาคณิตศาสตร์ถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนมักเกิดปัญหาในการทำความเข้าใจกับแนวคิด หลักการทางคณิตศาสตร์ที่มีความเป็นนามธรรม ซึ่งอาจส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งหากมีการนำเทคโนโลยี AR เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ไม่ว่าจะในด้านการให้เหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Reasoning) หรือการคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) จะสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนได้มากขึ้น (Majid et al., 2024; Susanto & Nurtamam, 2024)

จากการศึกษาผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาคณิตศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2566 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยการศึกษาในระดับคุณภาพจำแนกตามขนาดของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนส่วนใหญ่ที่อยู่ในระดับคุณภาพ "พอใช้" และ "ปานกลาง" โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งมีจำนวนนักเรียนในระดับ "พอใช้" มากที่สุด

คิดเป็น 16.34% ขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะมีนักเรียนในระดับ "ดีมาก" และ "ดีเยี่ยม" จำนวนมากกว่าขนาดอื่น ๆ แต่ยังคงมีนักเรียนในระดับ "ควรปรับปรุง" และ "ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง" ที่มีจำนวนไม่น้อย ซึ่งส่วนใหญ่พบในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก (ธนวัฒน์ เศรษฐธีร์โชติ, 2567) จากผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่เท่าเทียมสำหรับนักเรียนทุกคน ซึ่งหากมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนอาจจะช่วยสร้างความเสมอภาคทางการเรียนรู้และก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้

ดังนั้น การพัฒนาเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในโลกชีวิตวิถีใหม่ เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดบุรีรัมย์ จึงเป็นหนึ่งในตัวช่วยที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ จากการนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมาประยุกต์ใช้ในการสอนแบบ Active learning ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เห็นรูปแบบของอุปกรณ์หรือสิ่งของเสมือนว่าได้เห็นอุปกรณ์หรือสิ่งของจริง โดยการนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมไปใช้ในการส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบมีแบบแผน ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านมิติสัมพันธ์ สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหา รวมไปถึงการประยุกต์ความเป็นจริงเสริมกับการเรียนการสอนในชีวิตวิถีใหม่ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เรียนรู้ด้วยตัวเองตลอดเวลา อันจะช่วยยกระดับการศึกษาและทำให้เยาวชนและมีความรู้และทักษะที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามเกณฑ์ 80/80
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโนนสุวรรณพิทยาคม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 148 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนโนนสุวรรณพิทยาคม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการออกแบบและพัฒนาผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการ ADDIE Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (ศักดิ์เครศ ประกอบผล, 2563) ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ (Analysis) ศึกษาเอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม วิเคราะห์จุดประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร 2) วงกลม พีระมิด กรวย และทรงกลม 3) ความน่าจะเป็น และ 4) อัตราส่วนตรีโกณมิติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนา

1.2 การออกแบบ (Design) ออกแบบสื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาที่จัดการเรียนรู้ และออกแบบบทดำเนินเรื่อง (Storyboard) ของสื่อ โดยได้ออกแบบสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ออกแบบหน้าจอ ออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อวางโครงสร้างสำหรับการพัฒนา และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องของรูปแบบสื่อ

1.3 การพัฒนา (Development) นำโครงสร้างสื่อที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพัฒนาตามที่ได้ออกแบบไว้ โดยใช้โปรแกรม Moodle ในการสร้างบทเรียนออนไลน์ และใช้โปรแกรม Zapp work และ Unity ในการสร้างสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร 2) วงกลม พีระมิด กรวย และทรงกลม 3) ความน่าจะเป็น และ 4) อัตราส่วนตรีโกณมิติ จากนั้นนำสื่อที่พัฒนาขึ้นไปประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ วัดและประเมินผลการศึกษา และเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 คน

1.4 การนำไปใช้ (Implementation) หลังจากการพัฒนาสื่อและได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนั้น จากนั้นจะดำเนินการนำสื่อไปทดลองใช้เพื่อประเมินการใช้งานและประเมินประสิทธิภาพของสื่อในขั้นถัดไป

1.5 การประเมินผล (Evaluation) ประเมินผลการทดลองใช้โดยการหาประสิทธิภาพของสื่อตามแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 80/80 โดย

E1: ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย

E2: ประสิทธิภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

นอกจากนั้น เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมรายวิชาคณิตศาสตร์

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 25 ข้อ นำไปหาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ วัดและประเมินผลการศึกษา และเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่า จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมีข้อสอบจำนวน 20 ข้อ ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ขึ้นไป จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองเพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบรายข้อ พบว่า ข้อสอบมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) มากกว่า 0.20 ทุกข้อ และวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบรายฉบับด้วยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีการ KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่คุณภาพของแบบทดสอบที่ยอมรับได้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2564)

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมรายวิชาคณิตศาสตร์ ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมิน สร้างแบบประเมินความพึงพอใจ โดยกำหนดหัวข้อในการ

ประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำเสนอเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านกิจกรรมในบทเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีข้อคำถามรวมจำนวน 17 ข้อ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง 4 หมายถึง พึงพอใจมาก และ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.72 จึงถือว่าแบบประเมินมีความเชื่อมั่น (ไพศาล วรคำ, 2561) สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยก่อนการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมได้ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เมื่อทำการทดสอบก่อนเรียนแล้วเสร็จ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยเรียนเนื้อหาประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร 2) วงกลม พีระมิด กรวย และทรงกลม 3) ความน่าจะเป็น และ 4) อัตราส่วนตรีโกณมิติ เมื่อเรียนจบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จะมีการฝึกปฏิบัติผ่านใบงาน เป็นระยะเวลาต่อเนื่อง 4 สัปดาห์ เมื่อเรียนจบเนื้อหาจะดำเนินการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันแต่สลับข้อ และหลังจากนั้นจะให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมรายวิชาคณิตศาสตร์เพื่อประเมินการใช้งาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

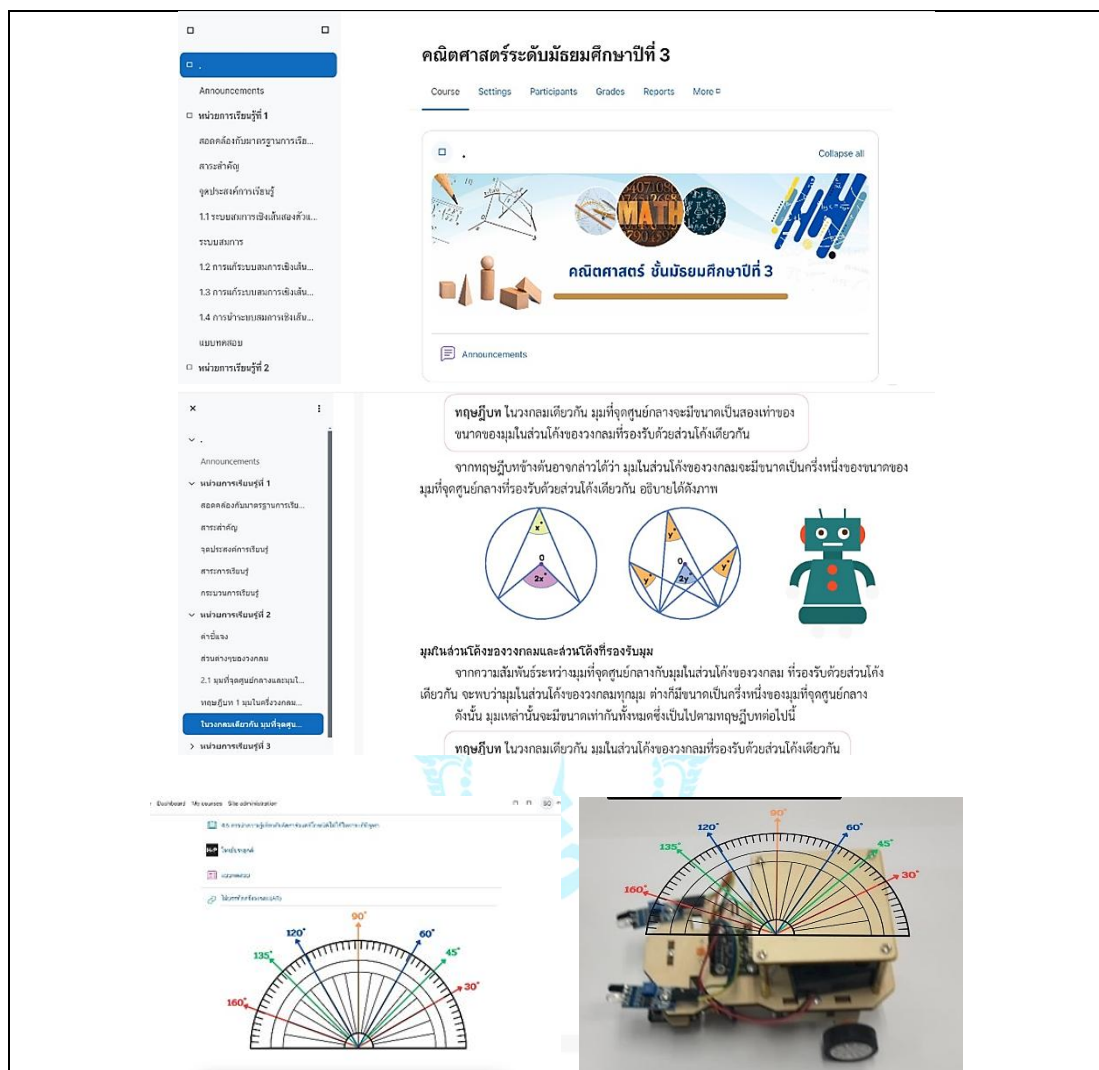
1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 80/80
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมรายวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้สถิติทดสอบ t-test for dependent
3. วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมรายวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (ไพศาล วรคำ, 2561) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยเนื้อหา 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร 2) วงกลม พีระมิด กรวย และทรงกลม 3) ความน่าจะเป็น และ 4) อัตราส่วนตรีโกณมิติ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของสื่อในด้านเนื้อหาและการออกแบบ ซึ่งสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 โดยมีตัวอย่างของสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่างสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

หน่วยการเรียนรู้	ระหว่างเรียน (E1)		หลังเรียน (E2)	
	คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 5 คะแนน)	ค่าร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 20 คะแนน)	ค่าร้อยละ
ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร	4.03	80.67	16.03	80.17
วงกลม พีระมิด กรวย และทรงกลม	4.10	82.00		
ความน่าจะเป็น	4.17	83.33		
อัตราส่วนตรีโกณมิติ	4.07	81.33		
เฉลี่ยรวม	4.09	81.83	16.03	80.17

ตารางที่ 1 พบว่า ผู้เรียนที่เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนระหว่างเรียนโดยเฉลี่ยแต่ละหน่วยการเรียนรู้เท่ากับ 4.09 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.83 ($E1 = 81.83$) และคะแนนสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 16.03 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.17 ($E2 = 80.17$) ถือว่าสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ $81.83/80.17$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หมายความว่า รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน

กลุ่ม	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนเรียน	30	20	8.83	2.67	8.008	<0.001*
หลังเรียน	30	20	16.03	2.06		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนสอบก่อนเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.83 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.67 และมีคะแนนสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 16.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.06 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการนำเสนอเนื้อหา	4.63	0.52	มากที่สุด
ด้านการออกแบบ	4.61	0.58	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมในบทเรียน	4.59	0.52	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.63	0.49	มากที่สุด
รวม	4.62	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการนำเสนอเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 รองลงมาคือ ด้านการออกแบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 และ ด้านกิจกรรมภายในสื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การพัฒนาเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในโลกชีวิตวิถีใหม่ เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.83/80.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ตามที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากในการออกแบบและพัฒนาผู้วิจัยได้พัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมให้สามารถจัดการเรียนการสอนตามบริบทของครู นักเรียนโดยอาศัยกระบวนการ ADDIE Model 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการออกแบบและพัฒนาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์เศรษฐ์ ประกอบผล (2563) ที่กล่าวไว้ว่า การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้กระบวนการ ADDIE Model จะทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ได้พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen (2024) ซึ่งได้ผลการวิจัยที่พบว่าการใช้สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในการจัดการเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ช่วยเพิ่มความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและจดจำแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ยุวธิดา อัครชาติ (2566) ได้พัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในการแก้โจทย์ปัญหามีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.50/81.49 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดเท่ากับ 80/80 และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมรายวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมรายวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับ Angraini et al. (2023) พบว่า สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับวิธีการสอนแบบดั้งเดิม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมาน ใจดี และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในรายวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาในรายวิชาคณิตศาสตร์ ที่ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร 2) วงกลม พีระมิด กรวย และทรงกลม 3) ความน่าจะเป็น และ 4) อัตราส่วนตรีโกณมิติ แม้จะเป็นเนื้อหาที่มีความยาก แต่ในสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นเป็นเนื้อหาที่มีกิจกรรมเสริมสอดแทรกและไม่จำกัดการเรียนเนื้อหาเหล่านี้เพียงในหนังสือหรือต้องเรียนให้จบในชั้นเรียนเท่านั้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาจากบทเรียนออนไลน์ที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ได้ตามความพอใจของผู้เรียน และผู้เรียนยังสามารถใช้เทคโนโลยีร่วมกับการเรียนซึ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองมา แป้นดวงเนตร และคณะ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาเทคโนโลยี

ความจริงเสริมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ ฤชา รัตนศิลป์ และพิระพงษ์ พรหมจันทร์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์วิศวกรรมเครื่องกลของนักเรียนนายเรือ ด้วยบทเรียนออนไลน์โปรแกรม Moodle พบว่า นักเรียนนายเรือในกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์วิชาคณิตศาสตร์ วิศวกรรมเครื่องกล ด้วยโปรแกรม Moodle อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1. การนำสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ ประสิทธิภาพของสื่ออาจขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ความสามารถ หรือความคุ้นเคยของผู้เรียนกับเทคโนโลยี ซึ่งหากพื้นที่ที่ใช้งานสื่อเทคโนโลยีมี ข้อจำกัดอาจทำให้การนำสื่อมาใช้ในการกระบวนการจัดการเรียนรู้อาจเกิดอุปสรรคได้
2. การนำสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะในวิชา คณิตศาสตร์ ซึ่งการใช้สื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมในการสอนเรื่องที่เป็นนามธรรมและมีความซับซ้อนจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นและเพิ่มความสนใจในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายผลนำเทคโนโลยีความจริงเสริมไปบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ อาทิเช่น วิทยาศาสตร์ ศิลปะ หรือภาษาไทย ซึ่งเนื้อหาของวิชาเหล่านี้สามารถปรับใช้เทคโนโลยีความจริงเสริมเพื่อ เสริมสร้างการเรียนรู้และการเข้าใจมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยต่อเนื่องเพื่อประเมินผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีความจริงเสริมต่อการเรียนรู้ใน ระยะยาว โดยเฉพาะในแง่ของการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ใน ชีวิตประจำวัน การประเมินผลในระยะยาวจะช่วยให้เห็นภาพรวมของประสิทธิผลและผลกระทบที่แท้จริงของสื่อ เทคโนโลยีความจริงเสริมต่อผู้เรียน

บรรณานุกรม

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์*, 5(1), 7-20.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2564). *การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ทองมา แป้นดวงเนตร เทียมยศ ปะสาวะโน และธิปไตย โสถถาวรณ. (2564). การพัฒนาเทคโนโลยีความจริงเสริม วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ*, 9(3), 107-118.
- ธนวัฒน์ เศรษฐธีรโชติ. (2567). การประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) วิชา คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด สพฐ. *วารสารการทดสอบและการประเมินทางการศึกษา ระดับชาติ*, 5(2), 66-82.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ไพศาล วรคำ. (2561). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ยุริดา อัครา. (2566). การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(9), 19-38.

- ฤชา รัตนศีล และพีระพงษ์ พรหมจันทร์. (2564). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
วิศวกรรมเครื่องกลของนักเรียนนายเรือ ด้วยบทเรียนออนไลน์โปรแกรม Moodle. *วารสารเทคโนโลยี
และสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 4(11), 38 – 53.
- วิทยากร เชียงกุล. (2558). *สภาวะการศึกษาไทย 2557/2558 : จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21
ได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิมาน ใจดี ชัชชญา ออสมพรราช และมนัสสิน ใจดี. (2564). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริง
เสริม รายวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มแข่งขัน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 9(2), 335 – 370.
- ศักดิ์เครศ ประกอบผล. (2563). การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยใช้แอดดัมเดลและ
แนวคิดของกาเย่. *วารสารครุศาสตร์สาร*, 14(1), 17-30.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13
(พ.ศ. 2566–2570)*. ราชกิจจานุเบกษา, 139(ตอนพิเศษ 258 ง).
- Angraini, L. M., Susilawati, A., Noto, M. S., Wahyuni, R., & Andrian, D. (2023). Augmented Reality
for Cultivating Computational Thinking Skills in Mathematics Completed with Literature
Review, Bibliometrics, and Experiments for Students. *Indonesian Journal of Science and
Technology*, 9(1), 225–260. <https://doi.org/10.17509/ijost.v9i1.67258>
- Chen, A. (2024). Leveraging Virtual and Augmented Reality to Boost Student Engagement in STEM
Disciplines. *Region - Educational Research and Reviews*, 6(12), 61.
<https://doi.org/10.32629/rerr.v6i12.2999>
- Islim, Omer Faruk & Namli, Şenol & Sevim, Nese & Ozcakir, Bilal & Lavicza, Zsolt. (2024). Augmented
Reality in Mathematics Education: A Systematic Review. *Participatory Educational
Research*. 11. 115-139. <https://doi.org/10.17275/per.24.52.11.4>.
- Majid, A. F., Baharuddin, B., Nursalam, N., Tayeb, T., Mattoliang, L. A., Kusumayanti, A., & Amin, B.
(2024). Development of augmented reality-based mathematics learning media to facilitate
students' mathematical computational thinking skills. *Mapan*, 12(2) , 416– 439.
<https://doi.org/10.24252/mapan.2024v12n2a12>
- Prayoga, H. A., Pamungkas, M. D., & Nurjanah, A. (2024). Development of Augmented Reality media
in polyhedral space- building lessons to improve the mathematical reasoning ability.
Union, 12(3), 598–611. <https://doi.org/10.30738/union.v12i3.17756>
- Susanto, R., & Nurtamam, M. E. (2024). Development of AR-Based Educational Games for
Mathematics Learning in Elementary Schools. *Journal of Computer Science
Advancements*, 2(5), 273–284. <https://doi.org/10.70177/jsca.v2i5.1325>
- UNESCO. (2024). *Digital education: What you need to know*. United Nations Educational, Scientific
and Cultural Organization.

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิถีชนคนเหนือเขื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

Development of Living with the Dam: Local Curriculum for Primary School Students

Received : 2024-10-20

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-02-28

ผู้วิจัย นิดา เปี้ยวงศ์¹

พิสิษฐ์ นาสี²

อมสิน จตุพร³

Nida Pieaywong
nida_p@cmu.ac.th

Pisith Nasee

Omsin Jatuporn

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และ 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ศึกษาบริบทชุมชน ใช้แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม แบบบันทึกการสำรวจชุมชน แบบสำรวจศักยภาพและทุนทางสังคมในพื้นที่เทศบาลตำบลก้อ สถานที่ที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ชุมชนตำบลก้อและโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร จากนั้นทำการสนทนากลุ่มร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และผู้ที่มีประสบการณ์ มีความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนตำบลก้อ โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการประชุม ข้อค้นพบหลัก คือ ได้หลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนที่ชาวบ้านในชุมชนตำบลก้อร่วมกันสร้างเพื่อให้เป็นไปตามแนวคิดที่ชาวบ้านให้ความสำคัญเห็นว่าเป็นความจำเป็นที่สมาชิกของท้องถิ่นต้องเรียนรู้เพื่อความอยู่รอด ประกอบด้วย หลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ กระบวนการวิจัยนี้เน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นโดยโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นนี้ขึ้นมาได้จนสำเร็จ

คำสำคัญ หลักสูตรท้องถิ่น วิถีชนคนเหนือเขื่อน การมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับโรงเรียน

¹นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Student in the Master's Degree, Major Education Faculty of Education Chiang Mai University

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Assistant Professor Dr., Major Education Faculty of Education Chiang Mai University

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Assistant Professor Dr., Major Education Faculty of Education Chiang Mai University

Abstract

This research aimed to 1) create the *Living with the Dam*: Local Curriculum using a community-Based approach and 2) promote community participation in the development of the *Living with the Dam*: Local Curriculum, through Participatory Action Research (PAR) and conducted fieldwork to understand the context of the community in Kor Subdistrict. Data collection tools included field notes, community survey records in Kor Subdistrict. The study area comprised Kor Subdistrict and BanKorjudsan School. Focus group discussions were held with members of the primary school committee, teachers of grades 4-6, and individuals with experience and knowledge about the Kor Subdistrict community. Using focus group records and meeting notes. It was found that the curriculum was developed collaboratively by the villagers of Kor Subdistrict to align with the concepts and principles they deemed essential for the survival of their local members. Consisting of Local Curriculum, Grade 4, 3 learning units. Grade 5, 2 learning units and Grade 6, 2 learning units. This research promoting community participation in the development of Local Curriculum, contributed their ideas to the design of the learning process, culminating in the successful creation of this local curriculum.

Keywords: Local curriculum, Living with the Dam, The participation of the community with School

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของพลเมืองโลกในสังคม การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแข่งขัน ประกอบด้วยพันธสัญญาที่จะต้องปฏิบัติตาม SDGs ประเทศไทยมีการรับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาปรับใช้ในการวางแผนพัฒนาประเทศโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ปรับเปลี่ยนทิศทางไปสู่ความยั่งยืนมากขึ้น การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของบุคคลที่มีอยู่ในตนเองให้เจริญงอกงาม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงควรใช้รูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรงที่จะต้องจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่นโดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบทของไทยมีอยู่มากมายและมีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานาน

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวทำให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระและกิจกรรมอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้คล้ายคลึงกันทำให้กระบวนการเรียนการสอนมุ่งเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่เป็นหลักทั่วไป ไม่สามารถนำเอา

ทรัพยากรท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ ไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ทั้งหมด (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) หลักสูตรท้องถิ่นจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นในการจัดการศึกษาโดยสามารถบูรณาการเอาทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอนได้ ซึ่งบริบทแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน แต่ละท้องถิ่นมีความรู้บางอย่างที่อยู่ใกล้ตัวสอดคล้องกับวิถีชีวิต สภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละชุมชน โดยความรู้นั้นสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมได้ ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นของตน และสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพได้ การเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัวเพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้รวดเร็วกว่า ดังนั้นจึงควรมีหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่นตน และเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด สอดคล้องกับ (อุดม เขยทิวส์, 2545) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า ตอบสนองการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตามสภาพปัญหาที่แท้จริง ตอบสนองความหลากหลายของปัญหา มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับเพศ วัย มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด และทักษะเน้นกระบวนการสอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง จนเกิดทักษะและสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นได้อย่างเหมาะสม ทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อชีวิต และผู้เรียนสามารถประยุกต์ไปใช้ได้ในชีวิตจริงสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริงและมุ่งการเรียนรู้อย่างบูรณาการ ไม่แยกส่วนหรือตัดตอนเป็นท่อนๆ ของกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมทางวิชาการ โดยผู้เรียนเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการชี้แนะของครูผู้สอนอันจะนำไปสู่การคิดเป็น โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในสังคม ตนเอง และวิชาการอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นของตน เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับชีวิตจริงและการทำงาน รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพันกับท้องถิ่นของตน มีการส่งเสริมให้ใช้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในท้องถิ่นในการจัดการศึกษา การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเป็นการดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาที่ชุมชนเห็นคุณค่า และให้ความสำคัญและเป็นประโยชน์กับคนในชุมชน จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นจากโรงเรียนทั่วประเทศ ในปี 2550 พบว่าการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นยังคงเป็นการจัดในลักษณะกิจกรรมเสริม ครูเป็นผู้ดำเนินการสอนให้แก่ักเรียนโดยชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ครูจัดไว้แล้วเท่านั้น ไม่พบว่าครูและชาวบ้านร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตร (อมรรัตน์ วัฒนาร, 2552; ออมสิน จตุพร, 2557)

ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สำเร็จได้นั้น ต้องคำนึงการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูบุคลากรภายในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในระดับเต็มที่และเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริงของโรงเรียนโดยมีเป้าหมายเดียวกันเพื่อจะนำหลักสูตรท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นไปใช้ การจัดการศึกษาให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องอาศัยกระบวนการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะเมื่อชุมชนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและหวงแหนสถานศึกษาซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ โดยมีหลักการกระจายอำนาจไปยังประชาชนและชุมชน ให้ประชาชนและชุมชนมีสิทธิ มีอิสระในการคิด และปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา กำหนดเป้าหมายและแนวทาง หรือประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ชุมชนหรือผู้นำ หรือผู้แทนองค์กรในชุมชน มีบทบาทในการร่วมคิดร่วมค้นหาคำตอบ ร่วมกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการแก้ไขปัญหา ที่เรียกว่า ร่วมวางแผน ร่วมคิด ตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหาในชั้นปฏิบัติ

ร่วมติดตามผล ประเมินผล ร่วมชื่นชม และร่วมเรียนรู้ประสบการณ์ของกันและกันในกระบวนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ (Peter Taylor, 2003) และ (ฟิลิชญ์ นาอี, 2564) การพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมซึ่งสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอน เป็นการพัฒนาหลักสูตรจากระดับล่างโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มักประกอบด้วย นักการศึกษา ครู ผู้มีส่วนกำหนดนโยบาย ผู้เรียนตลอดจนภาคประชาคม สอดคล้องกับงานของ (Peter Taylor, 2003) และ (Robert Elsa Auerbach, 1992; นงเยาว์ เนาวรัตน์ และ คณะ, 2562) ซึ่งได้นำแนวคิด การพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการวิจัยแบบ Participatory Action Research (PAR) โดยสามารถดำเนินการผ่านการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการเรียนรู้จากปรากฏการณ์ด้วยประสบการณ์ของชาวบ้าน ทั้งการให้ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามสภาพความเป็นจริงของชุมชนในปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาด้วย ชาวบ้านเป็นทั้งผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัยเป้าหมายอยู่ที่การทำให้เกิดปฏิบัติการภายในชุมชน ชาวบ้านต้องมีส่วนสำคัญในการกำหนดปัญหาด้วยตัวเอง กระบวนการวิจัย จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างชาวบ้าน นักพัฒนาและผู้วิจัย (สุภางค์ จันทวานิช, 2540)

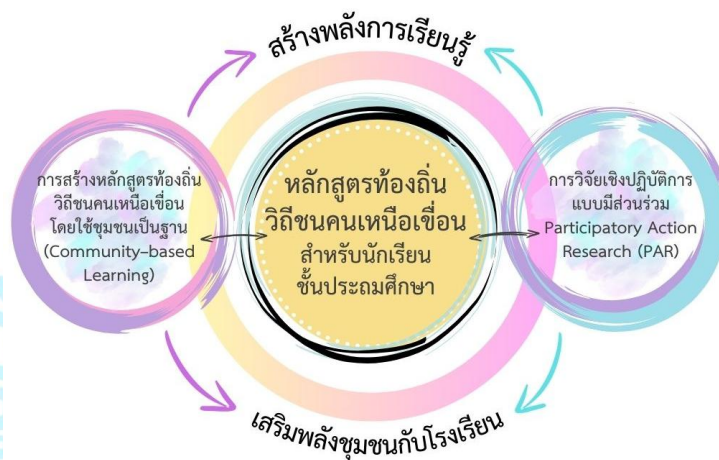
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ดีจึงควรมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน อีกทั้งเนื้อหากรอบของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระการเรียนรู้ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในท้องถิ่นด้วย การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานจึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีผลต่อการสร้างความรู้ให้แก่เด็กเรียน เป็นกลยุทธ์หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชนโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชนภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้เรียน และกลุ่มคนในชุมชน นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียน รูปแบบการใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้นั้นได้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบ คือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการหาความรู้และความหมายด้วยตนเอง มีการวิเคราะห์การประเมินและการแก้ปัญหา ครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องที่จะเรียน ผู้เรียนจะค้นพบความรู้ด้วยตนเอง จะมีความเข้าใจ ซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้วิธีเรียน ทำให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวิธีคิด และแก้ปัญหา ทำให้มีการพัฒนาทางปัญญาได้มากขึ้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการศึกษาจากสภาพชุมชน ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการหาความรู้และความหมายด้วยตนเองมีการวิเคราะห์การประเมิน และการแก้ปัญหา โดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และเป็นผู้ชี้แนะในระหว่างเรียน นักเรียนจะได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในการทำงานกับหลายภาคส่วน เป็นการเรียนรู้สำคัญที่ส่งเสริมพลังชุมชนการเรียนรู้ ชุมชนมีความรู้สึกผูกพันเห็นคุณค่าในการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับ (วรการณ สามีโกเศศ, 2553) และ (ประเวศ วะสี, 2555) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งที่ฐานราก ที่จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งระบบ โดยให้ความสำคัญกับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น สถาบันศาสนา เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นของประชาชน เติบโตการจัดการศึกษาที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่สุขภาวะของคนไทย ทั้งทางด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ทำให้การศึกษาเป็นกลไกปลูกฝังและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่บูรณาการเข้ากับวิถีชีวิต วัฒนธรรม รากเหง้า ประวัติศาสตร์ ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ

จากการลงพื้นที่ภาคสนามเบื้องต้นพบว่า โรงเรียนบ้านก้อจัดสรรตั้งอยู่ในหมู่บ้านก้อ อำเภอสี จังหวัดลำพูน มีพื้นที่คล้ายแอ่งกระทะตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติแม่งาน วิถีชีวิตของชาวบ้านก้อทำเกษตรกรรม ปลูกข้าวโพด ลำไย ปลูกฝ้าย อาชีพประมง เก็บหาของป่า ภายในชุมชนตำบลก้อมีปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหาภัยแล้งซึ่งเกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและเกิดจากการกระทำของมนุษย์ในการบุกรุกพื้นที่ป่าถือครองกรรมสิทธิ์ปลูกพืชไร่ ปัญหาไฟป่าเกิดจากธรรมชาติและเกิดจากการกระทำของมนุษย์ ในการเผาป่าเพื่อเก็บของป่า ส่งผลให้เกิดปัญหาหมอกควัน PM 2.5 ตามมา ปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้เรียนและคนในชุมชนตำบลก้อ ทำให้ปัญหาเหล่านี้จึงเข้ามาสู่พื้นที่การศึกษา อีกทั้งสภาพและปัญหาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร เดิมไม่มีหลักสูตรท้องถิ่นขาดการบูรณาการเอาวิถีชีวิต สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญา

ชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ส่งผลให้ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ในการออกแบบ การจัดการเรียนการสอน ขาดการจัดการและการบริหารหลักสูตรที่เป็นไปตามแนวคิดและหลักการที่ชาวบ้านในท้องถิ่น ให้ความสำคัญ และเห็นว่าเป็นความจำเป็นที่สมาชิกของท้องถิ่นนั้นจะต้องเรียนรู้ ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความ สนใจที่จะสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยใช้กิจกรรมที่เกิดจากการนำเรื่องราวที่ เกิดขึ้นจริงภายในชุมชนเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิถีชีวิตของชาวบ้าน รวมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน บูรณาการเอาทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการเรียน การสอน เพื่อสอดคล้องกับวิถีชีวิต สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยความรู้ที่นำมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมได้ ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นของตน และสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพได้ เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เป็นหลักสูตรที่ชาวบ้านใน ชุมชนตำบลก้อ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และนักเรียนร่วมกันสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชน คนเหนือเขื่อน เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่เป็นไปตามแนวคิดและหลักการที่ชาวบ้านในท้องถิ่นให้ความสำคัญและเห็นว่าเป็น ความจำเป็นที่สมาชิกของท้องถิ่นจะต้องเรียนรู้ นักเรียนควรที่จะเรียนรู้และเข้าใจถึงศักยภาพของทรัพยากรและมองวิธี ที่จะทำให้ทรัพยากรคงอยู่ในชุมชนต่อไป นอกจากนี้นักเรียนต้องเรียนรู้ถึงโลกที่กว้างออกไปจากชุมชนของตนและ สามารถนำความรู้ที่ได้จากโลกภายนอกมาช่วยสนับสนุน แก้ปัญหาภายในชุมชนได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
- 2) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) หรือ PAR

แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อน โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านกระบวนการ PAR ให้ชุมชนตำบลก้อมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ผู้วิจัยจึงเลือกผู้มีส่วนร่วม ดังนี้

1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านก้อจัดสรร จำนวน 9 คน เป็นตัวแทนของประชาชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชน มีบทบาทและหน้าที่ในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา อย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา

2) คณะครูช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร จำนวน 3 คน เป็นตัวแทนของโรงเรียนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สร้างและทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อน

3) ผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนตำบลก้อ จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแม่ปิง หน่วยน้ำตกก้อหลวง 2) ชาวบ้านชุมชนแพ 3) ชาวบ้านชุมชนบ้านก้อจอก 4) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 และ 5) เจ้าหน้าที่ศูนย์วิสาหกิจชุมชนพัฒนาอาชีพผู้สูงอายุบ้านก้อทุ่ง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสอบถามจากผู้นำชุมชนร่วมกับการใช้แบบสอบถามประวัติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยและรู้จักบุคคลต่างๆในชุมชนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งร่วมพิจารณาถึงความเหมาะสมของผู้ร่วมจัดทำหลักสูตร บุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อน ประกอบด้วย นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนี้ได้ดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 Pre-PAR และขั้นที่ 2 PAR ดังนี้
ขั้นที่ 1 Pre-PAR คือระยะช่วงก่อนการวิจัย เป็นระยะศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
- 2) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 3) หลักสูตรท้องถิ่น
- 4) หลักการ/ทฤษฎี ที่จะนำมาใช้ในการทำวิจัย
  - แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning)
  - แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

การลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้นในแต่ละพื้นที่วิจัย ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านก้อจัดสรร อำเภอสี จังหวัดลำพูน และ 2) ชุมชนตำบลก้อ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านก้อทุ่ง บ้านก้อหนอง บ้านก้อจอก บ้านก้อท่า และชุมชนแพ

ขั้นที่ 2 PAR คือระยะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นและทดลองใช้ ได้แก่

1.1 การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อน

1.1.1 การใช้แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม ในการสนทนากลุ่ม (focus group) ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร จำนวน 9 คน และคณะครูช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร จำนวน 3 คน และผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนตำบลก้อ จำนวน 5 คน เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีประเด็นที่ใช้ในการสนทนา คือ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร รูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้และสื่อประกอบการสอน การวัดและประเมินผล ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อที่จะนำมาสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

1.1.2 การใช้แบบบันทึกการสำรวจชุมชน โดยมีประเด็นในการสำรวจดังนี้ สถานที่ตั้งและประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณี การประกอบอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่น ทูทางสังคมหรือสถานที่สำคัญในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปัญหาภายในชุมชน ซึ่งแหล่งข้อมูลได้จากปราชญ์ชาวบ้านและชาวบ้านในชุมชน เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการทำวิจัยในการสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรท้องถิ่น

1.1.3 การใช้แบบบันทึกการประชุม ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านก้อจัดสรร เพื่อชี้แจงการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิถิชนคนเหนือเขื่อนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนี้

1.1.4 การใช้แบบสำรวจศักยภาพและทุนทางสังคมในพื้นที่เทศบาลตำบลก้อ มีประเด็นสำคัญดังนี้ ทุนระดับบุคคล (แกนนำ คนเก่ง คนดี นักปราชญ์) ทุนระดับกลุ่มองค์กร ทุนหน่วยงานและแหล่งประโยชน์ ทุนระดับหมู่บ้าน ทุนระดับตำบล ทุนระดับเครือข่าย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการประกอบการทำวิจัยในการหาปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนในด้านต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรในการสอนให้กับนักเรียน และนำแหล่งทุนทางสังคม ทรัพยากรภายในชุมชนมาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนได้

1.2 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นวิถิชนคนเหนือเขื่อน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

2) การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นโดยการสนทนากลุ่มร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านก้อจัดสรร จำนวน 9 คนและคณะครูช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 3 คน และผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนตำบลก้อ จำนวน 5 คนโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม แบบบันทึกการสำรวจชุมชน แบบบันทึกการประชุม แบบสำรวจศักยภาพและทุนทางสังคมในพื้นที่เทศบาลตำบลก้อ ข้อมูลสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลก้อ สถานที่ที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ชุมชนตำบลก้อ ประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านก้อทุ่ง บ้านก้อหนอง บ้านก้อจอก บ้านก้อท่า ชุมชนแพ เพื่อนำมาวิเคราะห์จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จากนั้นนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะไปใช้จริง

3) การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร ประเมินผลกระบวนการคิดของผู้เรียนตามสภาพจริงโดยใช้ผลงานนักเรียน บันทึกหลังการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ได้แก่ 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 2) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 3) หลักสูตรท้องถิ่น 4) หลักการ/ทฤษฎี ที่จะนำมาใช้ในการทำวิจัย คือ แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) 5) ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร และ 6) ประวัติศาสตร์ของชุมชนตำบลก้อ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหาแล้วนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการบรรยาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการ PAR ในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น มีดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่ศึกษาบริบทชุมชน วิถีชีวิตของชุมชน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการบรรยาย

2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คนและคณะครูช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร จำนวน 3 คน และผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนตำบลก้อ จำนวน 5 คน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการบรรยาย

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร จากประเมินผลกระบวนการคิดของผู้เรียนตามสภาพจริงโดยใช้ผลงานนักเรียน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มร่วมกับคณะครูและนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ สร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้และนำเสนอผลในลักษณะของการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

ซึ่งได้ดำเนินงานผ่านกระบวนการทำงาน PAR ใน 2 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 Pre-PAR เป็นระยะช่วงก่อนการวิจัย การศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความยั่งยืนของชุมชน หลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง เนื่องจากมีเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรง นักเรียนจึงอยากรู้เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานยังช่วยเพิ่มบทบาทให้กับชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สร้างความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งผู้เรียนได้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าในบ้านเกิด สามารถช่วยให้ชุมชนพัฒนาตนเองได้ ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละพื้นที่วิจัย โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม แบบสำรวจชุมชน แบบสำรวจศักยภาพและทุนทางสังคมในพื้นที่เทศบาลตำบลก้อ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนแพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ อาชีพ แหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรในท้องถิ่นและปัญหาที่พบในชุมชนแพ ประวัติความเป็นมาของชุมชนตำบลก้อ การผลิตถิ่นและการย้ายถิ่นฐาน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ อาชีพ แหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรในท้องถิ่นและปัญหาที่พบในชุมชนตำบลก้อ งานหัตถกรรมในชุมชน การทอผ้า การปลูกฝ้าย การแปรรูปผลไม้ในท้องถิ่น การแปรรูปอาหาร ปศุสัตว์ในตำบลก้อ สถานการณ์ที่ท่องเที่ยวในชุมชน สิ่งแวดล้อมในชุมชน การทำฝาย เสวียนใบไม้ ไฟป่า การทำแนวกันไฟและปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนในมิติทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งถูกนำมาใช้ประกอบงานวิจัยในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อน

ขั้นที่ 2 ของ PAR เป็นระยะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนและทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อน ผู้วิจัยสนทนากลุ่มร่วมกับคณะครูช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 3 คน โดยคณะครูได้ให้ความร่วมมือในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนเป็นอย่างดี ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและกรอบหลักสูตรท้องถิ่น แต่พบปัญหาคือ ระหว่างการสนทนากลุ่มมีการใช้อำนาจนำของครูผู้ชายท่านหนึ่งได้ทำการพูดขึ้น่า ชักจูง แสดงความคิดเห็น ทศนคติ โน้มน้าวเพื่อให้ครูท่านอื่นเป็นไปในทิศทางตามที่ต้องการโดยปราศจากการต่อต้าน ทำให้ครูท่านอื่นไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือตอบ

คำถามระหว่างสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาโดยใช้การสนทนาซึ่งเป็นการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ที่ทุกคนมีความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของปัญหาร่วมกัน ยอมรับว่าบุคคลแต่ละคนมีประสบการณ์มุมมองที่แตกต่างกัน เพื่อเปิดใจกว้างในการเรียนรู้ พยายามที่จะเข้าใจผู้อื่น มุ่งสอบถาม สืบค้นหาและพร้อมที่จะเกิดมุมมองใหม่ ๆ เป็นการลดความไม่เข้าใจและส่งเสริมสร้างความปรารถนาดีต่อกัน ทำให้คณะครูได้เริ่มปรับเปลี่ยนแนวความคิดของตนเองมากขึ้น รับฟังซึ่งกันและกัน การเปิดโอกาสให้มีการฟังอย่างลึกซึ้ง เป็นการฟังเพื่อเข้าใจความหมาย ทุกคนในกลุ่มมีโอกาสพูดสิ่งที่อยากพูดโดยมีผู้อื่นร่วมตั้งใจฟังอย่างลึกซึ้ง จนสามารถร่วมกันจัดทำโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่นได้สำเร็จ

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยและคณะครูช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สามารถกำหนดโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มี 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ก่อนจะเป็นก้อ 2) ประเพณี วัฒนธรรมตำบลก้อ 3) อาชีพคนบ้านก้อ รวมเวลาเรียน 40 ชั่วโมง/ปีการศึกษา โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี 2 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น 2) ปัญหาที่พบในท้องถิ่น รวมเวลาเรียน 40 ชั่วโมง/ปีการศึกษา โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 2 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การพัฒนาท้องถิ่น 2) การสร้างผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรในท้องถิ่น รวมเวลาเรียน 40 ชั่วโมง/ปีการศึกษา ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเน้นการคิดเชิงวิพากษ์ ในคาบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (วิชิชนคนบ้านก้อ)

การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อน ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ประเมินผลกระบวนการคิดของผู้เรียนตามสภาพจริงโดยใช้ผลงานนักเรียน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 ชั่วโมง สอนโดยครู คศ.3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ก่อนจะเป็นก้อ เรื่อง ประวัติศาสตร์บ้านก้อ นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของบ้านก้อ การย้ายถิ่นฐาน จำนวน 4 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ก่อนจะเป็นก้อ เรื่อง ภูมิประเทศบ้านก้อ นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของบ้านก้อ อาณาเขตติดต่อบ้านก้อ ฝายชัยในหุบเขาบ้านก้อ จำนวน 4 ชั่วโมง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 ชั่วโมง สอนโดยครู คศ.2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่สำคัญของชุมชนตำบลก้อ ได้แก่ วัดพระธาตุแก่งสร้อย ถ้ำยางวี วัดในชุมชนตำบลก้อ ได้แก่ วัดก้อทุ่ง วัดก้อเย็น วัดก้อท่า และวัดโพธิธรรมามาราม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 ชั่วโมง สอนโดยครู คศ.1 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่น เรื่อง การพัฒนาด้านอาชีพ นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับ อารยเกษตรจากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นกับนักเรียนผลปรากฏว่า นักเรียนให้ความสนใจกับการจัดการเรียนการสอนเพราะเนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวของนักเรียน มีสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย กิจกรรมการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติและให้นักเรียนได้ฝึกการคิดเชิงวิพากษ์ และนักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง โดยรวมนักเรียนให้ความร่วมมือในการลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นวิชิชนคนเหนือเขื่อน

งานวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนี้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านกระบวนการ PAR เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น

ข้อค้นพบ คือ เดิมบทบาทของชุมชนตำบลก้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนนั้นขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะในการบริหารการจัดการศึกษา ทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือน้อยจากคณะกรรมการสถานศึกษารวมถึงประชาชนในตำบลก้อและผู้ปกครอง ซึ่งการเข้ามามีมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ปกครองจะปรากฏอยู่บ้างในรูปของ

การช่วยเหลือแรงงานและทุนทรัพย์มากกว่าการร่วมคิด การร่วมตัดสินใจหรือการติดตามผลในด้านการจัดการศึกษา เนื่องจากจากชุมชนขาดความมั่นใจและขาดความเชื่อมั่นเพราะมองว่าตัวเองเป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อย จึงต้องการให้ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนทั้งหมดเป็นบทบาทหน้าที่ของครูและโรงเรียน จึงถือได้ว่าเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนแบบชายขอบ (Marginal participation) ตามแนวคิดของ (ศิริกาญจน์ โกสมุทร, 2542) เป็นลักษณะการร่วมมือหรือการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียน และชุมชน จึงมีข้อจำกัดทำให้การมีส่วนร่วมไม่เต็มที่ ข้อจำกัดนี้อาจเกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันสองฝ่ายนี้ฝ่ายหนึ่งรู้สึกว่าคุณเองด้อยอำนาจกว่าหรือมีทรัพยากรเชิงอำนาจน้อยจึงทำให้ไม่ปรารถนาเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

เมื่อผู้วิจัยได้เริ่มพัฒนาหลักสูตรโดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานและแนวคิด PAR เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนี้ กระบวนการ PAR ให้ได้มาซึ่ง 1) เป้าหมายของหลักสูตรท้องถิ่น 2) หลักการเรียนรู้ตามพัฒนาการของผู้เรียน 3) ความคาดหวังต่อผู้เรียน 4) กรอบหลักสูตรท้องถิ่น 5) โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น โดยผู้ร่วมพัฒนาหลักสูตรเห็นตรงกันว่าควรมีหลักสูตรท้องถิ่น จึงให้ความร่วมมือในการเสนอแนะทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ทำให้ได้ข้อมูลในการสร้างหลักสูตรที่มีความหลากหลายและเป็นประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏจากการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนซึ่งพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือมีการขยายรูปแบบเป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนแบบเป็นบางส่วน (Partial participation) เป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องของประชาชนในชุมชน หรือกิจกรรมการศึกษาในระดับความเข้มข้นมากกว่าแบบชายขอบ ตามแนวคิดของ (ศิริกาญจน์ โกสมุทร, 2542) การมีส่วนร่วมแบบบางส่วนนี้จะมีลักษณะที่มีส่วนร่วมแบบร่วมริเริ่มงาน เห็นได้จากการที่กลุ่มของคณะกรรมการโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นทางด้านการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนและร่วมตัดสินใจในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น อย่างไรก็ตามยังอาจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการดำเนินการได้ทั้งหมดก็ตาม เพราะยังถือว่าการคิดริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ควรเริ่มต้นจากฝ่ายโรงเรียน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้จัดทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิธีชนคนเหนือเขื่อน โรงเรียนบ้านก้อจัดสรรได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากขึ้น เช่น ให้ชุมชนสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันกับโรงเรียน วิสัยทัศน์ของโรงเรียนคือ มุ่งจัดการศึกษาให้นักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น พัฒนานักเรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนาครูบุคลากรก้าวหน้าทันเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงสู่ครูมืออาชีพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทำให้ชุมชนตำบลก้อมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านก้อจัดสรรมากขึ้น ผู้วิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตำบลก้อผ่านการสานเสวนาในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นแนวทางสร้างประโยชน์ให้ทั้งสองฝ่าย โดยที่ทุกฝ่ายจะมีความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น สามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างราบรื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย เช่น จัดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนได้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แต่ยังไม่ถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนแบบสมบูรณ์ (Full participation) ตามแนวคิดของ (ศิริกาญจน์ โกสมุทร, 2542) ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยทั้งสองฝ่ายร่วมกันอย่างเข้มข้นและเท่าเทียมกัน ต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลต่อกิจกรรมร่วมกันทุกฝ่ายมีส่วนร่วมได้เต็มที่ เป็นการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้นำหลักในชุมชน เช่น เจ้าอาวาส ผู้บริหารโรงเรียน ประธานคณะกรรมการโรงเรียน เป็นกลุ่มที่มีบทบาทอันที่จะขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เป็นแบบแผนของการมีส่วนร่วม และมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ กลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นผู้มีอิทธิพลเพราะมีทรัพยากรทางอำนาจ ทำให้มีบทบาทตามหน้าที่ที่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน จะเป็นผู้นำในการริเริ่ม ผู้คิดงาน ร่วมดำเนินการร่วมสนับสนุนร่วมงาน ร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมจริงจังทุกขั้นตอนและมีอำนาจในการตัดสินใจได้มากที่สุด อาจเนื่องมาจากชุมชนยังขาดความมั่นใจและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่มีเวลา กลุ่มผู้นำหลักในชุมชนจึงยังไม่มีอำนาจหรือบทบาทจริงจึงในการตัดสินใจอย่างเต็มที่

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นวิชนคนเหนือเขื่อน จากการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชนคนเหนือเขื่อนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาส่วนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านก้อจัดสรร คณะครูช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และผู้ที่มีประสบการณ์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนตำบลก้อ ขึ้นมาแล้วได้นำหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โดยได้ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นวิชนคนเหนือเขื่อน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ก่อนจะเป็นก้อ เรื่องประวัติศาสตร์บ้านก้อ และภูมิประเทศบ้านก้อ ดำเนินการสอนโดยครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากข้อมูลพบว่า นักเรียนให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นกับการจัดการเรียน การสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพราะเนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวของนักเรียนมาก เริ่มจากการเรียนรู้ประวัติความเป็นมาในท้องถิ่นของตนเอง จากนั้นมีการเชื่อมโยงต่อไปถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์กับวิถีชีวิตของชาวบ้านผ่านฝายชัยภักย์ในหุบเขาก้อ ผลกระทบที่ได้รับจากการใช้ชีวิตอยู่ภายในชุมชนแห่งนี้ สอดคล้องกับ (ประเวศ วะสี, 2555) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งที่ฐานราก รวมถึงเรื่องทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง ในแผนการจัดการเรียนรู้มีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติทั้งกิจกรรมกลุ่มและการฝึกให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ให้นักเรียนได้ฝึกการคิดเชิงวิพากษ์ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แต่ในช่วงแรกพบปัญหานักเรียนไม่กล้าตอบคำถาม ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ ไม่กล้าสะท้อนคิดในบทเรียน เนื่องจากกลัวว่าการตอบคำถามจะผิด ครูผู้สอนจึงได้อธิบายให้เหตุผลว่าในการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันไม่ได้จัดการเรียนการสอนการคิดเชิงวิพากษ์แต่ยังเน้นการสอนโดยการอธิบายให้ความรู้มากกว่า ครูจึงอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการคิดเชิงวิพากษ์ นักเรียนจึงค่อยๆเริ่มที่จะกล้าตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นกันมากขึ้น จากการวัดและประเมินผลสังเกตพฤติกรรมการทำงาน การตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและประเมินผลงานของนักเรียนตามสภาพจริง โดยรวมเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจท้องถิ่นของตนเองได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในอนาคตครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้โดยผ่านการคิดเชิงวิพากษ์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

สำหรับการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ดำเนินการสอนโดย ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนพบว่า นักเรียนให้ความสนใจกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพราะเนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวของนักเรียนแต่สามารถสร้างความแปลกใหม่ให้กับนักเรียนได้ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติและการฝึกคิดเชิงวิพากษ์มากขึ้น ทำให้นักเรียนทุกคนได้ทดลองค้นคว้าหาข้อมูล หาความรู้ด้วยตนเอง สรุปลงความรู้ของตนเองและนำเสนอผลงานของอย่างภาคภูมิใจ มีสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายอย่างใดก็ตามยังพบปัญหาคือ เนื้อหาที่นักเรียนได้เรียนขาดความต่อเนื่องเพราะนักเรียนไม่ได้เริ่มเรียนตั้งแต่พื้นฐานในเรื่องของประวัติความเป็นมาของชุมชนก้อ ลักษณะภูมิประเทศของชุมชนตำบลก้อ นักเรียนบางคนไม่เข้าใจในเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้ในระดับชั้นนี้ ครูผู้สอนจึงปรับโดยการอธิบายเพิ่มเติม โดยรวมนักเรียนให้ความสนใจและร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดีสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ ดังนั้นในอนาคตการจัดการเรียนการสอนควรเริ่มจากเนื้อหาสาระพื้นฐานเพื่อให้นักเรียนมีองค์ความรู้เดิมที่สามารถนำมาต่อยอดในการเรียนรู้ต่อไปได้

ต่อมาในการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่น เรื่อง การพัฒนาด้านอาชีพ ดำเนินการสอนโดยครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนพบว่า นักเรียนสนใจและให้ความร่วมมือในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี เพราะเป็นกิจกรรมที่

ได้ลงมือปฏิบัติมีความสุขในการทำงาน และภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน ได้อีกด้วย อย่างไรก็ตามสิ่งที่นักเรียนอยากให้เพิ่มเติมคือการทดลองทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น การเลี้ยง ปลาตก การเลี้ยงกบ การเลี้ยงไก่ไข่ เป็นต้น เน้นการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน ในส่วนของปัญหาที่พบคือ เนื้อหาที่นักเรียนได้เรียนขาดความต่อเนื่องเพราะนักเรียนไม่ได้เริ่มเรียนตั้งแต่พื้นฐานในเรื่องของทรัพยากรในท้องถิ่น ทำให้ขาดการต่อยอดในการพัฒนาความรู้ ครูผู้สอนจึงปรับโดยการอธิบายเพิ่มเติม โดยรวมนักเรียนให้ความร่วมมือในการลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี ดังนั้นในอนาคตการจัดการเรียนการสอนควรเริ่มจากเนื้อหาสาระพื้นฐานเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้ในระดับต่อไปได้

จากการสนทนากลุ่มร่วมกับคณะครูและนักเรียน หลังจากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อน พบว่า ครูได้กล่าวสรุปว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการสอนได้จริง เป็นเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนควรเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในท้องถิ่นของตนเองได้ ในส่วนของข้อเสนอเพื่อปรับปรุงที่สำคัญ ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา ควรปรับความยากง่ายของเนื้อหาให้เข้ากับการเรียนรู้ของแต่ละระดับชั้นเรียน 2) ด้านแนวทางการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนเป็นหลักให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน 3) ด้านสื่อการสอน ควรเป็นสื่อของจริงหรือการสำรวจออกนอกพื้นที่มากกว่าการดูวิดีโอในชั้นเรียน 4) ด้านการเตรียมความพร้อมของครูและวิทยากร ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและวิทยากรในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานผ่านการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล ควรวัดประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลายตามสภาพจริงโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนด้วย หลังจากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นทำให้เห็นถึงความร่วมมือของคณะครูในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนเป็นอย่างดี อีกทั้งยังได้นำข้อมูลที่ได้รับจากคณะครูและนักเรียนมาปรับในหลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อนให้ดีขึ้น

การอภิปรายผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านกระบวนการ PAR พบว่า โรงเรียนบ้านก้อจัดสรรได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนี้ต้องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้ครอบคลุมในทุกระดับชั้นต่อไป เพราะจะทำให้ผู้เรียนทุกคนได้รู้จักท้องถิ่นของตนเอง เกิดความรักความผูกพัน เข้าใจ มีความตระหนักในการร่วมอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรม ภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไปและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันของตนเองได้ และเห็นความสำคัญของชุมชนในด้านของความพร้อมในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรคน เพื่อส่งเสริมและพร้อมสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยหลังจากนี้หลักสูตรท้องถิ่นได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทางโรงเรียนจึงได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรท้องถิ่นวิถีชนคนเหนือเขื่อน โรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนจากการประชุมคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นการจัดการและการบริหารหลักสูตรที่เป็นไปตามแนวคิดและหลักการที่ชาวบ้านในท้องถิ่นให้ความสำคัญและเห็นว่าเป็นความจำเป็น มีการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากขึ้น โดยเพิ่มบทบาทให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับโรงเรียนในพื้นที่อื่นหรือบริบทเชิงพื้นที่ที่มีความหลากหลาย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อยอดนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
- 2) ควรมีการส่งเสริมการจัดทำเอกสารเพื่อเป็นฐานข้อมูลประวัติศาสตร์อิเล็กทรอนิกส์และสร้างสื่อการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้

บรรณานุกรม

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร:หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: อลีน.
- ทัศนีย์ หนูกิจ. (2558). การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนลำปางกัลยาณี. (ปริญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิชาเอกสังคมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงเยาว์ เนาวรัตน์. (2562). เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ชายขอบ (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ประเวศ วะสี. (2555). จุดเปลี่ยนมหาวิทยาลัยไทย-จุดเปลี่ยนประเทศไทย. โฟสต์ทูเดย์, 10(3463), 2
- พอฤทัย ไกรเดชวัลลภ. (2557). เยือนอารยธรรม เมืองโบราณ ดินแดนในหุบเขา. ลำพูน: หสม.ณัฐผลการพิมพ์.
- พิสิษฐ์ นาสี. (2564). แนวคิดเรื่องเสียงและการเปล่งเสียงเพื่อเสริมพลังอำนาจผู้เรียน. ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 5(5), 92-103.
- พิสิษฐ์ นาสี. (2564). การพัฒนาหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ชายขอบ. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 49(1), 1-19.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2559). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning:PBL). เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเรียนการสอน สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สืบค้น 24 มิถุนายน 2566, จาก <https://ph.kku.ac.th/file/km/pbl-he-58-1.pdf>.
- วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน:กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 11(3), 179-191.
- สุปรียา ฝั่ล้อม. (2562). รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเมืองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2(5), 96-111.
- ศิริกาญจน์โกสมภ. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ปริญยานพนธ์ดุขุภัณฑ์พัฒนาศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ออมสิน จตุพร, อมรัตน์ วัฒนธรร. (2014). หลักสูตรท้องถิ่น: วาทกรรมว่าด้วย “หลักสูตร” และแนวโน้มการวิจัยด้านหลักสูตร จากมุมมองเชิงวิพากษ์และหลังสมัยใหม่นิยม. Journal of Education and Innovation, 16(3), 200–213. Retrieved from https://so06.tcithaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/19133
- ออมสิน จตุพร. (2562). การเมืองเชิงวัฒนธรรมในหลักสูตรท้องถิ่น:บทเสนอว่าด้วยศาสตร์การศึกษาท้องถิ่นชนบทเชิงวิพากษ์. วารสารอารยธรรมศึกษา โขง-สาละวิน, 10(1), 92-118
- อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.[เว็บไซต์]. สืบค้น 20 มิถุนายน 2566, จาก https://panchalee.wordpress.com/2009/04/10/local_curriculum/.
- อำพล เรืองศรี. (2555). หลักสูตรท้องถิ่น.[เว็บไซต์]. สืบค้น 20 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/164271>.
- อมาวาสี อัมพันศิริรัตน์, พิมพ์มล วงศ์ไชยา. (2560). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : ลักษณะสำคัญและการประยุกต์ใช้ในชุมชน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 36(6), 192-202.
- Melaville Atelia Berg, Amy C., and Blank Martin J. (2006). Community-Based Learning: Engaging Students for Success and Citizenship. University of Nebraska at Omaha.
- Subedi Khim Raj. (2018). LOCAL CURRICULUM IN SCHOOLS IN NEPAL: A GAP BETWEEN POLICIES AND PRACTICES. International Journal of Interdisciplinary Studies, 6(1), 57-67.

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกัน
ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู
The Curriculum Development of Health Literacy to Protect of
Microscopic Particles (PM2.5) for student teachers.

Received : 2024-10-08

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-02-19

ผู้วิจัย เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์¹

Kedthip Sirichaisin

Kate20142014@outlook.co.th

พิชชา ถนอมเสียง²

Pitcha Thanomsien

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู และ 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 29 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู 2) เอกสารประกอบหลักสูตรฯ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) และ 4) แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t - test dependent samples

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสร้างหลักสูตรฯ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภัยร้าย PM หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เติมเต็มองค์ความรู้ ชั่วโมงหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กูรูฝุ่น และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สานฝันฉลาดรู้สุขภาพ จำนวน 8 ชั่วโมง และคุณภาพของหลักสูตรฯ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.60, S.D = 0.44) เอกสารประกอบหลักสูตรฯ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51, S.D = 0.52) 2) การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฯ พบว่า นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 29 คน ที่ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรฯ มีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีระดับความสามารถในการรอบรู้ด้านสุขภาพภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ =3.63, S.D = 0.51)

คำสำคัญ การพัฒนาหลักสูตร, ความรอบรู้ด้านสุขภาพ, ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5)

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Assistant Professor Dr. Program in Curriculum and Instruction Faculty of Education
Lampang Rajabhat University.

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Assistant Professor Dr. Program in Psychology and Guidance Faculty of Education
Lampang Rajabhat University.

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop and evaluate the quality of a curriculum designed to promote health literacy in the prevention of small particulate matter (PM_{2.5}) for student teachers, and 2) to study the effects of using the health literacy-promoting curriculum in preventing small particulate matter (PM_{2.5}) among student teachers. The sample group consisted of 29 second-year Thai language student teachers at Lampang Rajabhat University during the first semester of the 2023 academic year, selected by simple random sampling. The research tools included: 1) the curriculum, 2) curriculum-related documents, 3) a learning achievement test on health literacy for PM_{2.5} prevention, and 4) a health literacy assessment form for PM_{2.5} prevention. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and dependent samples t-test.

The research results revealed that: 1) The curriculum development consists of 4 learning units, which are: Learning Unit 1, 'PM Dangers,' Learning Unit 2, 'Filling Knowledge Gaps,' Learning Unit 3, 'Guru vs Dust,' and Learning Unit 4, 'Building Dreams for Health Awareness.' The total duration is 8 hours. The quality of the curriculum shows an average suitability rating of the highest level ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.44). The curriculum's supplementary materials also have an average suitability rating of the highest level ($\bar{x} = 4.51$, S.D = 0.52). 2) The study of the curriculum's effectiveness revealed that second-year Thai language teacher students from Lampang Rajabhat University, totaling 29 students, who participated in the curriculum, had statistically significant higher post-test scores than pre-test scores at the .05 level. The overall level of health literacy was found to be high ($\bar{x} = 3.63$, S.D = 0.51)."

Keywords: Curriculum Development, Health Literacy, Microscopic Particles (PM_{2.5})

บทนำ

การศึกษาเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการลงทุนทางการศึกษาของมนุษย์เป็นการเพิ่มคุณค่าและคุณภาพของมนุษย์ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศต่อไป การศึกษาเป็นการผลิตกำลังคนเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตกำลังคนที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังนั้นแนวโน้ม การผลิตผู้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่ต้องการ ประสาท เนืองเฉลิม (2562) กล่าวว่า การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้รับอิทธิพลจากวิทยาการที่หลากหลายและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความไวต่อข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลง ครูในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องปรับความคิด เปลี่ยนแปลงวิธีการ และประเมินการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคของการแข่งขันที่ศักยภาพผู้เรียน การเรียนการสอนแบบเดิมอาจไม่เพียงพอต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งครูจะต้องพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย รู้จักใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับเนื้อหาและวิธีการสอน อีกทั้ง พนมมกร มีราคะ (2559) กล่าวว่า ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเรียนรู้และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนจัดให้แก่ศิษย์ โดยการเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูสอน”(Teacher) เป็น “ครูฝึก”(Coach) หรือ

ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning facilitator) ของครูในศตวรรษที่ 21 จึงต้องยึดหลักสอนน้อยเรียนมาก การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” ซึ่งสอดคล้องกับ นวพร ชลารักษ์ (2558) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของครูกับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ครูต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การปฏิบัติและสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะอ่านออกเขียนได้ ผู้เรียนต้องฝึกการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) โดยมีครูเป็นโค้ช ดังนั้น ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งกระบวนการพัฒนาครูจึงจำเป็นต้องยึดหลักการของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาตามความต้องการของระบบการศึกษาอย่างแท้จริง

คุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษาครูในศตวรรษ 21 จะต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีอุดมการณ์ สนใจในสิ่งที่อยากรู้ เป็นแบบอย่างที่ดี มุ่งสร้างประสบการณ์และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) สนใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและสิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนควรมุ่งจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาสาขาศึกษาศาสตร์และให้สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์และบริบทของผู้เรียนจะสามารถช่วยให้เรียนรู้ได้ดี (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2557) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ ได้กำหนดผลการเรียนรู้และทักษะสำคัญที่นักศึกษาครูพึงมี ด้านทักษะทางปัญญา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่ซับซ้อน เสนอทางออกและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างสร้างสรรค์ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือ นักศึกษาครูจำเป็นต้องมีความเอาใจใส่ มีส่วนช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาคือความสัมพันธ์ในกลุ่มและระหว่างกลุ่มผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของหลักสูตรเป็นเอกสารหลัก ที่จัดโอกาสการเรียนรู้และประสบการณ์ที่คาดหวังให้แก่ผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดเมื่อจบหลักสูตร

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2570) ได้ระบุถึงสถานการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสุขภาพ พบว่า การเปลี่ยนแปลงของการเกิดโรค จากสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น ความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชน ยังไม่เพียงพอในการป้องกันปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ จึงได้ กำหนดเป้าหมายที่ต้องการเพิ่มความรู้ด้านสุขภาพของ ประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้สามารถป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ด้านสุขภาพ ปัจจัยเสี่ยง ดังกล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยที่สามารถป้องกันได้ และให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง หากมีอาการ ผิดปกติ เช่น ไอ บ่อย หายใจลำบาก หายใจถี่ หายใจไม่ออก หายใจมีเสียงวี๊ด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อมีอาการ ผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์ ผู้ที่มีโรคประจำตัว ควรเตรียมยาและอุปกรณ์ที่จำเป็น จากรายงานการศึกษาพบว่า พฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันฝุ่น PM 2.5 ยังไม่เหมาะสม และปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม สุขภาพ คือ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ

สถานการณ์มลพิษจากฝุ่นละอองในอากาศเป็นภัยอันตรายที่คุกคามสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชากรในเขตชุมชนเมืองเป็นอย่างมาก ภาครัฐต้องตระหนักถึงอันตรายจากมลพิษในอากาศโดยเฉพาะปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (Particulate Matter หรือ PM 2.5) ที่อาจเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ดิน พายุ ฝุ่นละอองน้ำและเขม่าควันจากไฟป่า หรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การคมนาคม การขนส่ง และเครื่องจักรกล สำหรับ ฝุ่น PM 2.5 ในชุมชนเมืองมีแหล่งกำเนิดจากควันเสียของเครื่องจักร ยานพาหนะ โรงงานอุตสาหกรรม โรงไฟฟ้าและควันที่เกิดจากก๊าซหุงต้ม รวมทั้งก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนออกไซด์ และสารอินทรีย์ที่ระเหยง่าย เป็นสาเหตุของการเพิ่มอัตราการเจ็บป่วยและอัตราการตายจากโรคระบบทางเดินหายใจและหลอดเลือด โดยมีการรายงานจากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้ 1) องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้กำหนดให้ฝุ่น PM 2.5 อยู่ในกลุ่มที่ 1 เป็นสารก่อมะเร็งจากการสัมผัสในปริมาณสูงในเวลาอันสั้นหรือ ในปริมาณน้อยแต่ระยะเวลานาน 2) ทำให้ประชากรโลกประมาณ 4.2 ล้านคนเสียชีวิตก่อนวัยอันควร 3) สอดคล้องกับรายงาน ของธนาคารโลกที่คาดการณ์ผู้เสียชีวิตก่อนวัยอันควรของ ประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสียเนื่องจาก การรักษาพยาบาลผู้ป่วย (วิจิตตราภรณ์ สุขเจริญ, 2563) และในพื้นที่ประเทศไทยที่เผชิญกับปัญหาฝุ่นควัน PM2.5 มาตลอด คือ พื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งได้รับผลกระทบมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปัจจัยการเกิด PM2.5 นั้นสามารถแยกได้ 3 ปัจจัย คือ 1)

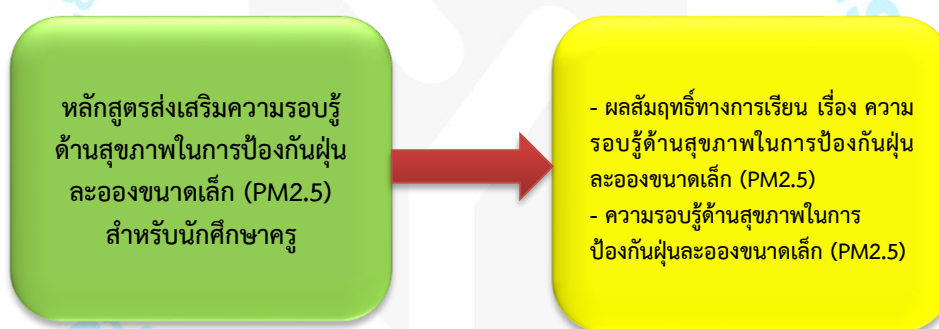

สภาพภูมิอากาศ เพราะภาคเหนือเป็นพื้นที่ราบที่มีภูเขาล้อมรอบ มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ ทำให้เกิดการกักฝุ่นไว้ 2) สภาพอากาศ โดยเฉพาะช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนพฤษภาคม เป็นช่วงที่สภาพอากาศนิ่งและแห้ง ไม่มีลมพัด มีความกดอากาศสูง ทำให้เกิดไฟฟ้าได้ง่าย และ 3) การเผาในที่โล่ง ซึ่งการเผาเกิดขึ้นในหลายเหตุผล (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2564)

ความรู้เรื่องสุขภาพ (Health literacy) ในแวดวงนักวิชาการด้านสุขภาพและการศึกษาทั่วโลก ได้ใช้ความพยายามอย่างยิ่ง ในการเข้าถึงแนวคิด ทำความเข้าใจและนำมาขบคิด ด้วยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสถานการณ์ปัญหาในปัจจุบันที่เกิดขึ้นทั่วโลก ปัญหาที่เป็นสาเหตุความรู้เรื่องสุขภาพ สรุปลงได้ดังนี้ 1) ปัญหาในระบบบริการสุขภาพ เช่น ผู้ป่วยอ่านเอกสารแนะนำการปฏิบัติตัวและอ่านฉลากยาไม่ได้ ที่พออ่านได้บ้างก็อ่านไม่ออกเพราะตัวเล็กเกินไป หรืออ่านแล้วไม่เข้าใจ สรุปลงประเด็นไปใช้แบบผิด ๆ ไม่กล้าถามหมอ ทำให้ไม่ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำ กินยาไม่ถูกวิธี โรคที่เป็นไม่หายขาด มีอาการแทรกซ้อน ไข้เวลารักษานานกว่าที่ควร 2) ปัญหาในงานด้านการป้องกันโรค เช่น คนงานในประเทศเพื่อนบ้านนำโรคติดต่อเข้ามา คนในพื้นที่ขาดข้อมูลในการป้องกันตัวเองและการแพร่ระบาด เจ้าหน้าที่ไปคุยด้วยก็สื่อสารกันไม่เข้าใจ คนงานก็ไม่รู้เรื่องการป้องกัน ทำอะไรไม่ถูก ไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง โรคก็เกิดการแพร่กระจายเพราะขาดการป้องกัน 3) ปัญหาในการส่งเสริมสุขภาพ เช่น วิทยุรับข้อมูลจากสื่อธุรกิจที่โฆษณา ไอ้อดสรรพคุณเกินจริง ทำให้หลงเชื่อได้ง่าย มีการส่งต่อโดยที่ไม่ได้อ่านรายละเอียด ไม่ได้ตรวจสอบ ไม่ได้คิดพิจารณาให้รอบคอบ รวมทั้งระบบข้อมูลสุขภาพที่นำเชื่อถือและเข้าถึงได้มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งที่เป็นอันตรายก็ตรงที่บุคลากรสาธารณสุขก็เป็นเองด้วย ทำให้ประชาชนทั่วไปเชื่อตามและใช้ข้อมูลดังกล่าวอย่างสนใจเพราะความไว้วางใจ (ขวัญเมือง แก้วคำเกิง, 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองให้มีความฉลาดรู้และรอบรู้ด้านสุขภาพจึงพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษาครูเห็นความสำคัญในการตระหนักถึงปัญหาสุขภาพที่ทุกคนไม่ควรมองข้าม คือ ปริมาณฝุ่น PM 2.5 ที่กลับมาจะมีปริมาณเกินค่ามาตรฐานพร้อมกับลมหนาวโดยตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) เกินมาตรฐานในเขตภาคเหนือซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพสะสมในระยะยาว หากได้รับอย่างต่อเนื่อง และเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติที่จะส่งต่อองค์ความรู้ในการดูแลตนเองให้กับนักเรียนเมื่อไปประกอบอาชีพครูในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง หลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู แบบแผนที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ One-Group Pretest-Posttest Design

$$O_1 \quad \times \quad O_2$$

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

O_1 คือ การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

X คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักศึกษาครูกลุ่มตัวอย่าง

O_2 คือ การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้ จำนวน 451 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้วิธีการจับฉลาก (Simple random Sampling) ซึ่งได้ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 กลุ่ม 2 จำนวน 29 คน จากจำนวน 3 กลุ่มเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา

หลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบประเมินความเหมาะสมของคุณภาพของหลักสูตรฯ

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของคุณภาพของเอกสารประกอบหลักสูตรฯ

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5)

2.4 แบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู

3.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962, p. 10) เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรและเลือกกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลและเลือกใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรทาบ เนื่องจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาเป็นหลักสูตรระดับหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน คือ 1) การวินิจฉัยความต้องการ (Diagnosis of needs) 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ (formulation of objectives) 3) การเลือกเนื้อหา (Selection of contents) 4) การจัดองค์ประกอบของเนื้อหา (Organization of contents) 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences) 6) การจัดองค์ประกอบของประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning

experiences) และ 7) การวินิจฉัยสิ่งที่ประเมิน การเลือกวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน (Determination of what to evaluate and of the ways and means of doing it)

3.1.2 ศึกษาบริบทต่าง ๆ เกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรเสริมระดับอุดมศึกษา การจัดการเรียนการสอน สภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อนำประเด็นต่าง ๆ มาจัดเรียงลำดับความสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และกำหนดประเด็นในการพัฒนาหลักสูตร

3.1.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดทำหลักสูตรของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ลำลี ทองจิ๋ว (2544) ฆนัท ธาตุทอง (2550) ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) วารินทร์ แก้วอุไร (2564) และสิทธิพร อาจอินทร์ (2564) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการของหลักสูตรฯ

3.1.4 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ มากำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ค.บ. 4 ปี (ฉบับปรับปรุง 2565) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

2) หลักสูตรผลิตครูฐานสมรรถนะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (PROFESSIONAL TEACHER RAJABHAT UNIVERSITY MODEL) โดยที่ประชุมอธิการบดีและสภาคณบดีครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3) คู่มือฉบับประชาชนการเฝ้าระวัง PM. 2.5 อย่างไรให้ปลอดภัย โดย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

3.1.5 วิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่จังหวัดลำปาง เนื้อหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพและภัยพิบัติ PM. 2.5 ผลการเรียนรู้และการสำรวจความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูเกี่ยวกับความต้องการในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน PM. 2.5 เพื่อนำมากำหนดเป็นเนื้อหาของหลักสูตร โดยมีเนื้อหา มีจำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวม 8 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภัยร้าย PM	จำนวน 2 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เติบโตมองค้ำความ	จำนวน 2 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ภูมูภัยคนวัน	จำนวน 2 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สานฝันฉลาดรู้สุขภาพ	จำนวน 2 ชั่วโมง

3.1.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู มีรายละเอียดในการออกแบบการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ กระตุ้นนักศึกษาครูให้มีความอยากรู้ แนะนำแนวทาง ยกตัวอย่างสถานการณ์ หรือถามคำถามที่ให้เกิดความสนใจและมองเห็นสิ่งเป็นปัญหาในขณะที่เกิดภัยพิบัติ PM.2.5 และแบ่งกลุ่มตามความสนใจเพื่อทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน สังเกตนักศึกษาขณะทำกิจกรรม ใช้คำถามกระตุ้นและเสริมแรงฝึกปฏิบัติ กิจกรรมเกม กิจกรรมสนทนาการ โดยมีอาจารย์คอยดูแลตรวจสอบเพื่อให้เกิดความถูกต้อง พร้อมทั้งเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ วิทยากร มาให้ความรู้และได้ฝึกปฏิบัติป้องกันตนเองขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและตระหนักในการดูแลสุขภาพของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป นำเสนอและประเมินผลงาน นักศึกษาครูเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม นำองค์ความรู้ เพื่อเผยแพร่ไปสู่สาธารณะ

3.1.7 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก และถูกผิด รวมจำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

3.1.8 ร่างหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5)

สำหรับนักศึกษาครู ตามองค์ประกอบของหลักสูตรที่สังเคราะห์ไว้ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

3.1.9 นำเสนอร่างความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตรต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรฯ

3.1.10 ปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรตามคำแนะนำที่ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1.11 การจัดทำเอกสารหลักสูตร มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) เป้าหมายของหลักสูตร 3) หลักการของหลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5) โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร 6) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล และ 9) เงื่อนไขในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยองค์ประกอบของหลักสูตรที่ 9 องค์ประกอบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับองค์ประกอบสำคัญหลักสูตรของทบป

3.1.12 การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรฯ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) คำชี้แจงการใช้หลักสูตรฯ 2) คำแนะนำสำหรับอาจารย์ 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) คู่มือสำหรับอาจารย์ 5) แผนดำเนินการใช้หลักสูตรตามโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร 6) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 7) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 8) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 9) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 และ 10) หน่วยการเรียนรู้

3.1.13 นำหลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร มีดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน เป็นอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน เป็นอาจารย์ ที่สอนในมหาวิทยาลัยสาขาวิชาการวัดและประเมินผล มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 1 ท่าน เป็นศึกษานิเทศก์ชำนาญพิเศษ มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี

3.1.14 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

3.1.15 ปรับปรุง แก้ไขและจัดพิมพ์หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปใช้จริงภาคสนามกับนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 29 คนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรฯ ให้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที

6. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู โดยใช้เวลารวมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 สัปดาห์ๆ ละ 1 วันๆ ละ 2 ชั่วโมง โดยใช้เวลาการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ตามโครงสร้างที่โรงเรียนจัดสรรเวลาให้

7. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรฯ สิ้นสุดลง ให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที

8. รวบรวมคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

9. นำแบบวัดความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) โดยให้นักศึกษาครูประเมินตนเองแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) กับศึกษาครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. รวบรวมคะแนน แล้วคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ของนักศึกษาครูกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองตามหลักสูตร โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent samples)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ นักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 กลุ่ม 2 จำนวน 29 คน เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู

ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาหลักสูตรโดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) เป้าหมายของหลักสูตร 3) หลักการของหลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5) โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร 6) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล และ 9) เงื่อนไขในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยในหลักสูตรประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 8 ชั่วโมง ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภัยร้าย PM หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เติบโตเต็มองค์ความรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ภูมิลักษณ์ดิน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สานฝันฉลาดรู้สุขภาพ

จากการนำหลักสูตรฯ และเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสม ผลปรากฏดังตารางที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร	4.40	0.49	มาก
2. เป้าหมายของหลักสูตร	4.60	0.49	มากที่สุด
3. หลักการของหลักสูตร	4.60	0.49	มากที่สุด
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.60	0.49	มากที่สุด
5. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
6. แนวทางการจัดการเรียนรู้	4.60	0.49	มากที่สุด
7. สื่อการเรียนรู้	4.40	0.49	มาก
8. การวัดและประเมินผลของหลักสูตร	4.60	0.49	มากที่สุด
9. เงื่อนไขในการนำหลักสูตรไปใช้	4.60	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.60	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านโดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมรวมทั้ง 9 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.60, S.D = 0.44)

ตารางที่ 2 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. คำชี้แจง	4.60	0.49	มากที่สุด
2. คำแนะนำสำหรับอาจารย์	4.60	0.49	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.60	0.49	มากที่สุด
4. คู่มือสำหรับอาจารย์	4.40	0.49	มาก
5. แผนดำเนินการใช้หลักสูตรตามโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร	4.40	0.49	มาก
6. หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	4.60	0.80	มากที่สุด
7. หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	4.40	0.49	มาก
8. หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	4.60	0.49	มากที่สุด
9. หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	4.40	0.49	มาก
รวมทั้งหมด	4.51	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมรวมทั้ง 9 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51, S.D = 0.52)

ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู

จากการนำหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ไปทดลองใช้กับนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรฯ ซึ่งผลปรากฏดังตารางที่ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางเรียน เรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ที่เรียนด้วยหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู

คะแนน						
ผลสัมฤทธิ์	$\bar{X}$	S.D	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนการทดลอง	11.21	1.99	11.69	3.56	17.70*	0.0000
หลังการทดลอง	22.90	4.36				

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ผลทดสอบก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.99 และผลทดสอบหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.36 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนหลังการทดลองของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงผลการวัดความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5)

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความสามารถ
ทักษะการเข้าถึง			
1.ฉันสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการ ปฏิบัติตัวในการดำเนินงานสุขภาพเพื่อป้องกันฝุ่น PM 2.5จากแหล่งข้อมูลหลักจำนวนหลายแหล่งด้วยตนเอง	3.55	0.50	อยู่ในระดับสูง
2.เมื่อฉันได้ข้อมูลที่ต้องการแล้ว ฉันสามารถทำการ คัดเลือกหรือกลั่นกรอง โดยพิจารณาจากชื่อ หน่วยงานผู้เขียนที่ได้รับการยอมรับ และ วันเดือนปีที่ระบุไว้ว่ามีความทันสมัย	3.59	0.49	อยู่ในระดับสูง
3.ฉันสามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ก่อนนำมาใช้ หรือเผยแพร่ต่อ	3.34	0.63	อยู่ในระดับสูง
4.ฉันสามารถตรวจสอบได้ว่าข้อมูลที่น่ามาใช้ มีความสมเหตุสมผล	3.83	0.38	อยู่ในระดับสูง
เฉลี่ย	3.58	0.50	อยู่ในระดับสูง
ทักษะการสร้างความเข้าใจ			
5.ฉันสามารถอ่านและฟัง ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ แนวทางและวิธีการปฏิบัติตัวในการป้องกันฝุ่น PM 2.5 ที่ได้รับได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน	3.62	0.55	อยู่ในระดับสูง
6.ฉันสามารถอ่านและฟัง ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ แนวทางและวิธีการปฏิบัติตัวในการป้องกันฝุ่น PM 2.5 จนเกิดความเข้าใจ	3.72	0.45	อยู่ในระดับสูง
7.ฉันสามารถจดจำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแนวทางและวิธีการปฏิบัติตัวในการป้องกันฝุ่น PM 2.5 ที่ได้รับ จากบุคลากรของหน่วยงานหลักได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และครบถ้วน	3.59	0.49	อยู่ในระดับสูง
8.ฉันสามารถทำความเข้าใจข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ แนวทางและวิธีการปฏิบัติตัวในการป้องกันฝุ่น PM 2.5 ได้รับจากการอบรมเชิงปฏิบัติการของตามหลักหลักสูตรได้อย่างชัดเจน	3.34	0.63	อยู่ในระดับสูง
เฉลี่ย	3.57	0.53	อยู่ในระดับสูง
ทักษะการได้ถาม			
9.ฉันสามารถวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อการซักถาม ก่อนไปพบแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เฉพาะทางเมื่อเกิดความเจ็บป่วยจากฝุ่น PM 2.5	3.83	0.38	อยู่ในระดับสูง
10.ฉันสามารถจัดเตรียมข้อคำถาม โดยคิดและเขียน ไว้ล่วงหน้าเสมอก่อนไปก่อนไปพบแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เฉพาะทางเมื่อเกิดความเจ็บป่วยจากฝุ่น PM 2.5	3.62	0.55	อยู่ในระดับสูง
11.ฉันสามารถถาม แพทย์ บุคลากรสาธารณสุข หรือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เฉพาะสาขา เพื่อให้ได้ข้อมูล ตามที่ต้องการ จนคลายข้อสงสัย	3.83	0.38	อยู่ในระดับสูง
12.ฉันสามารถประเมินคำถาม ได้ว่าดีแล้ว หรือจะต้องปรับปรุงอย่างไร	3.55	0.50	อยู่ในระดับสูง
เฉลี่ย	3.71	0.45	อยู่ในระดับสูง
ทักษะการตัดสินใจ			
13.ท่านสามารถระบุประเด็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับ แนวทางการป้องกันฝุ่น PM 2.5 การปฏิบัติ ตัวด้านสุขภาพ ที่จะต้องตัดสินใจได้	3.69	0.46	อยู่ในระดับสูง
14.ฉันสามารถกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติ จนได้หลายทางเลือกที่น่าไปใช้ปฏิบัติได้จริง	3.69	0.46	อยู่ในระดับสูง
15.ฉันสามารถประเมินทางเลือกแต่ละทางเลือก ได้ว่ามีข้อดี-ข้อเสียอะไรบ้าง	3.55	0.72	อยู่ในระดับสูง
16.ฉันสามารถบอกจุดยืนและอธิบายเหตุผลของการ ตัดสินใจได้ว่ามีความเหมาะสมอย่างไร	3.55	0.50	อยู่ในระดับสูง
เฉลี่ย	3.62	0.54	อยู่ในระดับสูง
ทักษะการนำไปใช้			
17.ฉันสามารถหาวิธีในการเตือนตนเอง เพื่อไม่ให้ ลืมข้อมูล/การปฏิบัติที่สำคัญ โดยการเขียนโน้ต จดบันทึกในปฏิทิน ตั้งนาฬิกา หรืออื่น ๆ	3.69	0.46	อยู่ในระดับสูง

18.ฉันสามารถหาวิธีเตือนตนเอง โดยอาศัยความ ช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เพื่อไม่ให้ลืมข้อมูล/ การปฏิบัติตัวที่สำคัญ โดยทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ฝากให้คนอื่นเตือน/บอกญาติ/คนใกล้ชิด ให้ช่วยเตือน เป็นต้น	3.69	0.46	อยู่ในระดับสูง
19.ฉันสามารถจัดการตนเอง โดยการกำหนด/ ตั้งเป้าหมายเพื่อให้เกิดการปฏิบัติจริง	3.55	0.72	อยู่ในระดับสูง
20.ฉันสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการตนเอง ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ	3.69	0.46	อยู่ในระดับสูง
เฉลี่ย	3.66	0.53	อยู่ในระดับสูง
รวมเฉลี่ย	3.63	0.51	อยู่ในระดับสูง

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ของนักศึกษาครูกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 คน มีระดับความสามารถในการรอบรู้ด้านสุขภาพภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.63$, S.D = 0.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความสามารถในการรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับสูง โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะการไต่ถาม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.71$, S.D = 0.45) ทักษะการนำไปใช้อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.66$, S.D = 0.53) ทักษะการตัดสินใจถึงอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.62$, S.D = 0.54) ทักษะการเข้าถึงอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.58$, S.D = 0.50) และทักษะการสร้าง ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.57$, S.D = 0.53)

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับ นักศึกษาครู มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยใน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) เพื่อสร้างและคุณภาพของหลักสูตรส่งเสริมความ รอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู และ2) เพื่อศึกษาผลการใช้ หลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ดังนี้

1. สร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู มีองค์ประกอบของหลักสูตรอยู่ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและ ความสำคัญของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา ของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขในการนำ หลักสูตรไปใช้ และในส่วนของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละออง ขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้หลักสูตรฯ คำแนะนำสำหรับอาจารย์ จุดมุ่งหมายหลักสูตร คู่มือสำหรับอาจารย์ แผนดำเนินการใช้หลักสูตรตามโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร โดยผลการ พิจารณาความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละออง ขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครูของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลมา จากที่ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนที่เหมาะสม ตั้งแต่การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาหลักสูตร และนำมาวิเคราะห์สร้างเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร ตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตร หลายท่าน โดยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเลือกใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ ทาบา (Taba, 1962) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวินิจฉัยความต้องการ ขั้นที่ 2 การกำหนด วัตถุประสงค์ ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหา ขั้นที่ 4 การจัดองค์ประกอบของเนื้อหา ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การ เรียน ขั้นที่ 6 การจัดองค์ประกอบของประสบการณ์การเรียนรู้ และขั้นที่ 7 การวินิจฉัยสิ่งที่ประเมิน การเลือก วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพาณิชย์ อินทร์จันทร์ (2563) ได้ศึกษาวิจัย

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสร้างเสริมการแก้ปัญหาอนาคตในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติแผ่นดินไหว โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของทอรัแนซ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรสร้างเสริมการแก้ปัญหาอนาคตในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติแผ่นดินไหว โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดของทอรัแนซ์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรสร้างเสริมการแก้ปัญหาอนาคตในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติแผ่นดินไหว โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของทอรัแนซ์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านน้ำขำ (วิชัยนาคเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรฯ 2) คู่มือการใช้หลักสูตรฯ และ 3) แบบทดสอบวัดกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตในการรับมือภัยพิบัติแผ่นดินไหว สำหรับนักเรียน ประถมศึกษาตอนปลาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละพัฒนาการสัมพัทธ์ ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ใช้แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบ (Taba, 1962) ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขั้นตอนของทาบมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เช่น บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน การวิเคราะห์สังคม การวิเคราะห์วัฒนธรรม การวิเคราะห์ทรัพยากรการเรียนรู้ พัฒนาการทางสติปัญญา การถ่ายโยงการเรียนรู้ การเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น สำหรับการวางแผนหลักสูตร ทาบได้ให้ความสำคัญกับความเป็นระบบ (system approach) ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนดเป้าประสงค์ทางการศึกษา การวินิจฉัยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดระบบเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลการใช้หลักสูตร และการพัฒนาหน่วยการเรียนการสอน (Teaching – Learning Unit)

2. การศึกษาผลของการใช้หลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู

จากผลของการใช้หลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาครูที่ได้เรียนรู้ผ่านหลักสูตรฯ ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภัยภัย PM จำนวน 2 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เติมเต็มองค์ความรู้ จำนวน 2 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คุรุสูฝุ่น จำนวน 2 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สานฝันฉลาดรู้สุขภาพ จำนวน 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง ใช้เวลาในการเรียนรู้ จำนวน 4 สัปดาห์ พบว่านักศึกษาครู ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู มีผลทดสอบก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.99 และผลทดสอบหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.36 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนหลังการทดลองของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นผลมาจากที่ผู้วิจัยได้ความร่วมมือจากนักศึกษาและวิทยากรผู้ทรงความรู้ทำให้ความรู้ด้านสุขภาพให้กับนักศึกษา รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดมลพิษฝุ่นควันมาในช่วงที่เกิดภัยพิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ จันทะคุณ และคณะ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรภัยพิบัติท้องถิ่นแผ่นดินไหวที่เหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการฝึกอบรมครูทั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตรภัยพิบัติท้องถิ่นแผ่นดินไหวเมื่อเผชิญการแพร่ระบาดจากของโควิด-19 ที่เหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมผสานระหว่างแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Microsoft Teams และรูปแบบปกติที่ใช้เครือข่ายครูในพื้นที่ร่วมพัฒนา 2) ชุดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรภัยพิบัติท้องถิ่นแผ่นดินไหวมีจำนวน 5 หน่วยคือ หน่วยการสร้างแรงบันดาลใจพัฒนาหลักสูตร หน่วยการบูรณาการภัยพิบัติสู่ชั้นเรียน หน่วยการพัฒนาหลักสูตรภัยพิบัติท้องถิ่นแผ่นดินไหว หน่วยการนำหลักสูตรภัยพิบัติท้องถิ่นแผ่นดินไหวไปใช้ และหน่วยการประเมินผลหลักสูตรภัยพิบัติท้องถิ่นแผ่นดินไหวมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) หลักสูตรภัยพิบัติท้องถิ่นแผ่นดินไหวที่ครูพัฒนาขึ้นมีจุดเด่นแตกต่างกันตามบริบทโรงเรียนการฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรแบบผสมผสานสามารถใช้แก้ปัญหาการพัฒนาครูเมื่อเผชิญภาวะ

วิกฤติจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรเทียบเท่ากับรูปแบบปกติคือประเด็นเรื่องเวลาค่าใช้จ่ายและความสะดวกสบายรวมถึงครูผู้สอนมีเพื่อนร่วมทางเกิดการประสานพลังกันในการพัฒนาหลักสูตรทำให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทและนำไปใช้ได้จริง

ในส่วนผลการวัดความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ของนักศึกษาครูกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 คน มีระดับความสามารถในการรอบรู้ด้านสุขภาพภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ =3.63, S.D = 0.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความสามารถในการรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับสูง โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะการไต่ถาม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ =3.71, S.D = 0.45) ทักษะการนำไปใช้ออยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ =3.66, S.D = 0.53) ทักษะการตัดสินใจอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ =3.62, S.D = 0.54) ทักษะการเข้าถึงอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ =3.58, S.D = 0.50) ทักษะการสร้างความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ =3.57, S.D = 0.53) ทุกองค์ประกอบของความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรของผู้วิจัยครอบคลุมเนื้อหาการป้องกันฝุ่น การดูแลตนเองและผู้อื่น รวมทั้งพัฒนานักศึกษาให้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการรับมือกับภัยพิบัติฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวงศ์พิมพ์ รัตตสัมพันธ์และคณะ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสฝุ่น PM 2.5 ของหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันฯ ดังนั้นพยาบาลควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยเน้นการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ทาให้หญิงตั้งครรภ์มีพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสฝุ่น PM 2.5 มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

เพื่อให้หลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และได้ประสิทธิภาพที่ดี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

1.1 ก่อนนำหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู ไปใช้ ผู้สอนควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรฯ และเอกสารประกอบหลักสูตรฯ แนวคิด กระบวนการเรียนรู้อยู่โดยใช้บริบทเชิงพื้นที่อย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดี

1.2 การเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู เน้นกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้รับ ไปออกแบบการเรียนรู้ในห้องเรียนให้กับนักเรียนจึงควรให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างลึกซึ้งเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาครูเองและนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการต่อยอดงานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับภัยพิบัติในรูปแบบอื่นๆ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว ดินโคลนถล่ม โดยเฉพาะภัยพิบัติในโซนภาคเหนือที่ประสบเหตุอยู่บ่อยครั้งเพื่อให้นักศึกษาครูเกิดองค์ความรู้และนำไปถ่ายทอดต่อให้กับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 หลักสูตรส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) สำหรับนักศึกษาครู สามารถจัดให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้ โดยสามารถปรับเนื้อหาให้มีความง่ายกว่าเดิมเพื่อเป็นการส่งเสริมแนวคิดในลดการสร้างมลพิษที่ก่อให้เกิดฝุ่นควันให้แก่เด็กนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 นอกเหนือจากนักศึกษาครูแล้วสามารถขยายองค์ความรู้ในหลักสูตรให้แก่ครูประจำการในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบหลักสูตรตามสาระท้องถิ่นและจัดเวลาเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนได้คุ้นเคยวิธีการและเกิดเป็นพฤติกรรมที่ถาวร

บรรณานุกรม

- ขวัญเมือง แก้วดำเกิง. (2561). ความรอบรู้ด้านสุขภาพ: ขั้นพื้นฐาน ปฏิสัมพันธ์ วิจัยญาณ, กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง
- คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ. (2559). ร่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2570), กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- จักรกฤษณ์ จันทะคุณ และคณะ. (2565). การพัฒนาชุดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรรายพิบัติท้องถิ่นแผ่นดินไหวที่เหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นพพร ชลารักษ์ .(2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาอีสเทอร์น, 9(1), 64-71.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม . (2562). ครูในศตวรรษที่ 21 Teachers in the 21st Century. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 39(1), 16-24.
- พนมนคร มีราคา. (2560). ครูต้องมีลักษณะอย่างไรในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร, 5(2), 23-35.
- พาณิชย์ อินทร์จันทร์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรสร้างเสริมการแก้ปัญหาอนาคตในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติแผ่นดินไหว โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของทอรัแนสสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน. (2557). สัตตลักษณ์ของครูผู้นำ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิจิตตราภรณ์ สุขเจริญ และคณะ. (2563). การศึกษามาตรการจัดการปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอนของประเทศไทยตามแนวองค์การอนามัยโลก. วชิรเวชสารและวารสาร เวชศาสตร์เขตเมือง, 64(5), 345-356
- สุภางศ์พิมพ์ รัตตสัมพันธ์และคณะ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกัน การสัมผัสฝุ่น PM 2.5 ของหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลปทุมธานี, วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์ 42(3), 53-62.
- Taba, Hilda. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace & World, Inc.

การศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
A Study of Faculty of Education Rajabhat Rajanagarindra University
Undergraduate Students' Coping Strategies
for the Cyberbullying.

Received : 2024-11-05

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-03-12

ผู้วิจัย พัทธิดา ยาประเสริฐ¹

Patrada Yapraserit

beem_patrada@hotmail.com

สุวัชรพร สวยอารมณ²

Suwatcharaporn Suayarom

ปฐมา สุขทวี³

Pathama Suktawee

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และ 2) ศึกษาระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1-4 ระดับปริญญาตรี ภาควิชาการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2567 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จำนวน 379 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

ผลการวิจัยพบว่า ระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างความปลอดภัยทางออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 รองลงมาได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ด้านการจัดการทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ด้านการจัดการแบบมุ่งไปที่ปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และด้านการสนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ตามลำดับ

คำสำคัญ วิธีการเผชิญปัญหา, การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์, นักศึกษา

¹อาจารย์ ดร. สาขาจิตวิทยา วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยพายัพ

Dr. Program in Psychology, The International College, Payap University

²อาจารย์ ดร. สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Dr. Program in Guidance Psychology, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University

³อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Dr. Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University

Abstract

This study aimed to 1) develop a measurement scale for coping strategies in cyberbullying among undergraduate students in the Faculty of Education at Rajanagarindra Rajabhat University, and 2) investigate the levels of coping strategies with cyberbullying among these students. Data were collected using a coping strategies scale for cyberbullying from a sample of 379 undergraduate students, ranging from first- to fourth-year students in the first semester of the 2024 academic year. The participants were from the Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, and were selected through accidental sampling.

The results revealed that the overall level of coping strategies for dealing with cyberbullying among undergraduate students was high, with an average score of 4.14. When analyzed by specific dimensions, Online security was rated the highest, with an average score of 4.29. This was followed by self-awareness (mean = 4.12), emotional management (mean = 4.10), social support (mean = 4.09), and problem-focused management (mean = 4.09), respectively.

Keywords: Coping strategies, Cyberbullying, Undergraduate students

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารเสมือนดาบสองคม เมื่อด้านหนึ่งช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ด้านหนึ่งแอบแฝงด้วยอันตรายที่สามารถเข้าถึงคนทุกเพศทุกวัยได้ง่ายดาย ในยุคที่การใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying) ได้กลายเป็นปัญหาทางสังคมที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคคลในหลากหลายกลุ่ม โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งมากที่สุด การกลั่นแกล้งออนไลน์เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นผ่านช่องทางดิจิทัล เช่น สื่อสังคมออนไลน์ อีเมล หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการส่งข้อความที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวที่เป็นเท็จ หรือการโจมตีบุคคลในพื้นที่สาธารณะออนไลน์ ซึ่งต่างจากการกลั่นแกล้งแบบดั้งเดิมที่มักเกิดขึ้นในพื้นที่จำกัด เช่น โรงเรียนหรือสถานที่ทำงาน (Kowalski et al., 2017) ในช่วงที่ผ่านมาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากการสำรวจของ UNICEF (2020) พบว่า 1 ใน 3 ของวัยรุ่นใน 30 ประเทศทั่วโลกเคยประสบกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ สำหรับในประเทศไทย ดัชนีชี้วัดความปลอดภัยบนสื่อออนไลน์สำหรับเด็ก (COSI) เปิดเผยว่าเด็กและวัยรุ่นเกือบร้อยละ 70 มีความเสี่ยงทางไซเบอร์อย่างน้อย 1 ครั้งในปี 2022 อัตราเสี่ยงเพิ่มขึ้นสูงอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นการระบาดใหญ่ทางไซเบอร์ด้านความปลอดภัยของเด็กทางออนไลน์ โดยพบการรับเนื้อหาและการติดต่อกับที่มีความเสี่ยง การกลั่นแกล้ง และการใช้เทคโนโลยีมากเกินไป (DQ Institute, 2023) จากสถานการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า วัยรุ่นในยุคปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และมีแนวโน้มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

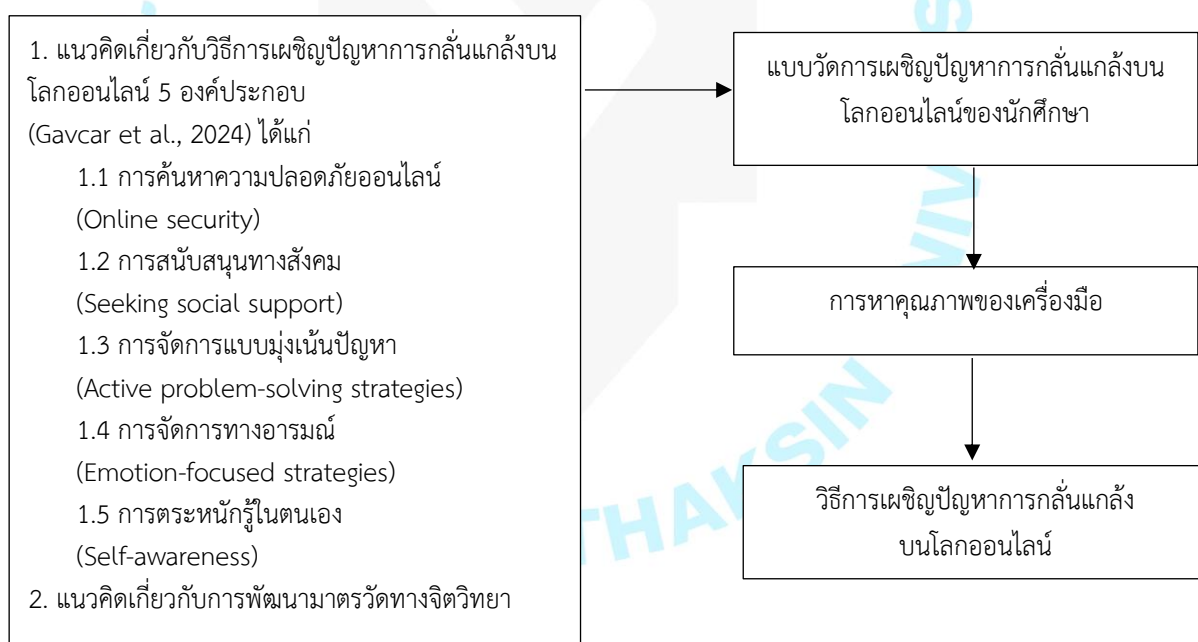
ผลกระทบของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์มีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อทั้งร่างกายและจิตใจ ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งมักประสบปัญหาทางสุขภาพจิต เช่น โรคซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย งานวิจัยของ Smith et al. (2018) ชี้ว่าผู้ที่ตกเป็นเป้าของการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาการทางจิตใจมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ประสบเหตุการณ์นี้ถึง 2 เท่า โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนซึ่งเป็น กลุ่มเปราะบางที่มักได้รับผลกระทบมากที่สุด การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ยังส่งผลกระทบต่อผลการเรียน การทำงาน และความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้ประสบเหตุด้วยเช่นกัน (Kowalski et al., 2017) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี เจริญวานิช (2560) ในประเทศไทย พบว่า ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีแนวโน้มเกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิต ปัญหาด้าน

การเรียนรู้ รวมไปถึงปัญหาทางพฤติกรรมต่างๆ ดังที่ ชัชฎาภรณ์ พรหมนอก สุพร อภินันท์ และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ (2562) กล่าวว่า การชมเชยกันบนโลกโซเชียลมีผลกระทบต่อเหื่อทั้งทางตรงและทางอ้อมผลกระทบต่อจิตใจ ได้แก่ รู้สึกอับอายขายหน้าลดคุณค่าในตนเอง รู้สึกสิ้นหวัง ไม่มั่นคง เบื่อหน่ายชีวิต โดดเดี่ยวและแปลกแยก วิตกกังวลซึมเศร้า ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการกลั่นแกล้งทางออนไลน์สามารถนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตที่รุนแรง เช่น การก่อความรุนแรงและความคิดฆ่าตัวตายในกลุ่มเยาวชนไทยได้

การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ได้กลายเป็นปัญหาที่พบมากในกลุ่มนักศึกษา ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย ซึ่งมีผู้ตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ค่อนข้างมาก รวมถึงความรุนแรงของผลกระทบที่สร้างความทุกข์ทั้งทางจิตใจ ร่างกาย และสังคม (วัชรพงษ์ ศรีสุขวัชรพงษ์ ศรีสุข และปัทมนันท์ ปุณเสรีพิพัฒน์, 2567) จากการทบทวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า นักศึกษาที่ประสบปัญหาการกลั่นแกล้งออนไลน์มักพัฒนาวิธีการเผชิญกับปัญหาในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งบางวิธีอาจช่วยลดความรุนแรงของผลกระทบ แต่บางวิธีอาจส่งผลให้สถานการณ์แย่ลง เช่น งานวิจัยของ Smith et al. (2018) พบว่า นักศึกษาที่เผชิญกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มักใช้กลยุทธ์การเผชิญปัญหาที่เน้นการหลีกเลี่ยง เช่น การปิดกั้นหรือบล็อกผู้กลั่นแกล้ง การรายงานเหตุการณ์ต่อแพลตฟอร์มที่เกี่ยวข้อง หรือการขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น การศึกษานี้ยังระบุว่าการใช้วิธีการเผชิญปัญหาเชิงบวก เช่น การสื่อสารกับผู้ที่สนับสนุนหรือการเข้าร่วมกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือ สามารถช่วยลดผลกระทบเชิงลบจากการกลั่นแกล้งออนไลน์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gavcar et al., (2024) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เช่น การค้นหาความปลอดภัยออนไลน์ การขอความช่วยเหลือ และการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ดังนั้น วิธีการในการเผชิญปัญหาของในแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ลักษณะส่วนตัวบุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา โดยเฉพาะการประเมินระดับวิธีการรับมือในด้านการจัดการทางเทคโนโลยี การสนับสนุนทางสังคม การจัดการแบบมุ่งเน้นปัญหา ด้านการจัดการทางอารมณ์ และการตระหนักรู้ในตนเองเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประเมิน หรือคัดกรองกลุ่มนักศึกษา และนำมาพัฒนาแนวทางการป้องกัน หรือให้การช่วยเหลือนักศึกษาที่เผชิญกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ได้ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงการรอบแนวคิดในการการศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์
ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
2. เพื่อศึกษาระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ วิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ และการพัฒนามาตรวัดทางจิตวิทยา

2. ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา จำนวน 40 ข้อ ในรูปแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียง 1 คำตอบที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แท้จริง ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากองค์ประกอบวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ของ Gavcar et al., (2024) จำนวน 5 องค์ประกอบดังนี้

- 2.1 การสร้างความปลอดภัยทางออนไลน์ (Online security)
- 2.2 การสนับสนุนทางสังคม (Seeking social support)
- 2.3 การจัดการแบบมุ่งเน้นปัญหา (Active problem-solving strategies)
- 2.4 การจัดการทางอารมณ์ (Emotion-focused strategies)
- 2.5 การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness)

3. ผู้วิจัยดำเนินการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการในแต่ละด้านเป็นรายข้อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบวัดที่สร้างขึ้น จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาในการให้คะแนน การคัดเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป พบว่า แบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีจำนวนข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 12 ข้อ และมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 28 ข้อ โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย

การแปลความหมาย

4.51 - 5.00	หมายถึง การเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง การเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์อยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง การเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง การเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง การเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ผู้วิจัยได้นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสิ้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยให้นักศึกษาทำแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้ง

บนโลกออนไลน์ของนักศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ จากค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนข้อคำถาม (Corrected Item Total Correlation) โดยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 ขึ้นไป พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .219 ถึง .683 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.920

5. ผู้วิจัยจัดทำแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1

1. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับนิยามเชิงปฏิบัติการ

2. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation: rxy)

3. วิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยรวมและรายด้าน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (α -Coefficient)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1-4 ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี จำนวน 1,280 คน (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1-4 ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยใช้สูตรการคำนวณของยามานะ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ +5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 316 คน และเพื่อให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างมีความครอบคลุมและป้องกันการสูญหายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 20 (Leeshawn, Hosmer, Klar, & Lwanga, 1990) จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 379 คน

การดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 2

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากนั้นทำหนังสือออกเพื่อขอความอนุเคราะห์ในแต่ละสาขาวิชาเพื่อทำการเก็บข้อมูล การทำวิจัย การวิจัยครั้งนี้การเก็บข้อมูลเชิงสำรวจดำเนินการโดยไม่เปิดเผยตัวตนของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีคำถามที่อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวหรือความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามเนื่องจากแบบวัดใช้ในการประเมินกลยุทธ์ที่บุคคลใช้ในการรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เท่านั้น

2. ผู้วิจัยขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำเอกสารแนบที่มี Link หรือ QR Code ของแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาประชาสัมพันธ์ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 และดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา โดยในการตอบแบบวัดจะมีการขอความยินยอมเข้าร่วมก่อนที่จะทำแบบวัดและไม่สามารถที่จะระบุตัวตนของกลุ่มตัวอย่างได้ ไม่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล

รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการตัดสินใจ มีสิทธิ์ที่จะหยุดตอบคำถามเมื่อใดก็ได้หากรู้สึกไม่สบายใจ โดยที่ไม่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนและสิทธิประการใด ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างจะพึงได้รับต่อไป

3. ผู้วิจัยศึกษาระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา

4. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินการสรุปผลการวิจัย โดยข้อมูลต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และการนำเสนอข้อมูลจะเป็นในภาพรวม ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านของผู้วิจัยเท่านั้น หลังจากที่มีการเผยแพร่งานวิจัย 1 ปี ผู้วิจัยจะดำเนินการทำลายข้อมูลทั้งหมด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ดังนี้

1. ร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา จำนวน 28 ข้อ ในรูปแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียง 1 คำตอบที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แท้จริง ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากองค์ประกอบวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ของ Gavcar et al., (2024) จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างความปลอดภัยทางออนไลน์ (Online security) การสนับสนุนทางสังคม (Seeking social support) การจัดการแบบมุ่งเน้นปัญหา (Active problem-solving strategies) การจัดการทางอารมณ์ (Emotion-focused strategies) และการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .219 ถึง .683 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.920

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จำนวน 379 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 82.32 ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 40.36 และศึกษาอยู่ในสาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.36

2. ผลการศึกษาระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ตารางที่ 1 แสดงผลระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา (n=379)

ด้าน	M	S.D.	การแปลผล
การสร้างความปลอดภัยทางออนไลน์	4.29	0.73	มาก
การสนับสนุนทางสังคม	4.07	0.77	มาก
การจัดการแบบมุ่งไปที่ปัญหา	4.09	0.75	มาก
การจัดการทางอารมณ์	4.10	0.76	มาก
การตระหนักรู้ในตนเอง	4.12	0.76	มาก
ภาพรวม	4.13	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์อยู่ในระดับมาก ($M = 4.13$, $S.D. = 0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการสร้างความปลอดภัยทางออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.29$, $S.D. = 0.73$) รองลงมาได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ($M = 4.12$, $S.D. = 0.76$) ด้านการจัดการทางอารมณ์ ($M = 4.10$, $S.D. = 0.76$) ด้านการจัดการแบบมุ่งไปที่ปัญหา ($M = 4.07$, $S.D. = 0.75$) ด้านการสนับสนุนทางสังคม ($M = 4.07$, $S.D. = 0.77$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

1. การพัฒนาแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ พบว่า วิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ทั้งนี้เนื่องมาผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดได้ครอบคลุมครบตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างความปลอดภัยทางออนไลน์ การสนับสนุนทางสังคมการจัดการแบบมุ่งเน้นปัญหา การจัดการทางอารมณ์ และการตระหนักรู้ในตนเอง จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of consistency : IOC) พบว่า แบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีจำนวนข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 12 ข้อ เนื่องจากมีค่าคะแนนต่ำกว่า 0.50 และมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 28 ข้อ และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .219 ถึง .683 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.920 ถือว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์ ดังที่ Trizano-Hermosilla and Alvarado (2016) กล่าวว่า ในการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่มีค่ามากกว่า 0.20 ขึ้นไป ถือว่าเหมาะสมสามารถแยกแยะผู้ทำคะแนนสูงและต่ำได้ ส่วนค่าความเชื่อมั่นของ Cronbach ที่มากกว่า 0.70 นั้น ถือว่าเพียงพอสำหรับการประเมินความสอดคล้องภายในของเครื่องมือวัด ซึ่งเกณฑ์เหล่านี้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในงานวิจัยทางจิตวิทยาและการทดสอบมาตรฐาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Chen et al., (2024) ที่ได้พัฒนาการแบบวัดกลยุทธ์การรับมือสำหรับผู้ที่ถูกการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ พบว่าแบบวัดประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับมือทางเทคโนโลยี การปรับกรอบความคิด การเพิกเฉย การหลีกเลี่ยงทางจิต ความ

หลีกเลี่ยงทางพฤติกรรม การเผชิญหน้า การแก้แค้น และการแสวงหาการสนับสนุน แต่ละองค์ประกอบมีค่าความเชื่อมั่นที่มีความเหมาะสมในการประเมินกลยุทธ์การรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ที่แตกต่างกัน

2. การศึกษาระดับวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการสร้างความปลอดภัยทางออนไลน์ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อผู้เข้าร่วมวิจัยถูกตั้งแกล้งบนโลกออนไลน์ โดยวิธีการที่ใช้ส่วนใหญ่อาจเป็นวิธีการกดยางนิ้วเพื่อแจ้งผู้ดูแลในเรื่องที่ไม่เหมาะสมผ่านสื่อออนไลน์ หรือการกีดกัน (Block) ผู้ที่รังแก ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวของบัญชีการใช้งาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wang et al., (2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศจีน พบว่านักศึกษาที่มีการตั้งค่าความปลอดภัยออนไลน์ที่ดี เช่น การตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในโซเชียลมีเดีย โดยมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาจากการถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตน้อยลง และการที่นักศึกษามีความรู้ทางดิจิทัลจะช่วยป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า การสร้างความปลอดภัยทางออนไลน์เป็นการแก้ไขปัญหารูปแบบหนึ่งที่มีการเลือกใช้เมื่อเกิดถูกรังแกบนโลกออนไลน์ โดยมีรูปแบบและวิธีการที่คล้ายกัน โดยวิธีการจัดการทางเทคโนโลยีจะเป็นรูปแบบพิเศษที่เกิดขึ้นได้เฉพาะในการแก้ไขปัญหาบนโลกออนไลน์เท่านั้น

ในด้านการตระหนักรู้ในตนเองเป็นวิธีการที่นักศึกษาใช้ความเข้าใจตนเองในการรับรู้ถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเองอย่างมีสติ รับรู้ถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง มีวิธีการคิดอย่างรอบคอบก่อนที่จะแก้ไขปัญหาเมื่อถูกรังแกบนโลกออนไลน์ รวมไปถึงการพิจารณาถึงความต้องการของตนเองว่าวิธีใดมีความเหมาะสมกับตนเองในการแก้ไขปัญหา มีการคิดก่อนที่จะลงมือทำ และสามารถตัดสินใจลงมือทำโดยไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองตามมา ดังที่ Altundağ and Ayas (2020) กล่าวว่า การที่นักศึกษามีความรู้และตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีความสำคัญต่อการรับมือกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yurdakul and Ayhan (2023) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ต่อทักษะและความรู้ของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ตระหนักเกี่ยวกับความเสี่ยงในโลกออนไลน์จะสามารถปกป้องตนเองได้ดีจากการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

อีกหนึ่งด้านที่มีความสำคัญคือการจัดการทางอารมณ์ซึ่งนักศึกษาจะใช้วิธีการควบคุมอารมณ์ของตนเอง โดยวิธีการไม่สนใจ ระบายความโกรธ ไม่พอใจ หรือเพิกเฉยกับการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง รวมไปถึงการหากิจกรรมที่สนใจและเป็นประโยชน์ทำแทนการคิดเกี่ยวกับเรื่องราวที่ถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ เพื่อให้เกิดความสบายใจ รวมทั้งวิธีการมองโลกในทางบวก และวิธีการเรียนรู้แนวคิดที่ดีจากประสบการณ์การถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Coyne et al., (2021) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการอารมณ์ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา พบว่า นักศึกษาที่มีทักษะในการจัดการอารมณ์ เช่น การควบคุมความโกรธสามารถลดผลกระทบทางจิตใจจากการถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนักศึกษาที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีมีแนวโน้มที่จะไม่แสดงปฏิกิริยาตอบโต้ในทางลบซึ่งช่วยลดโอกาสที่จะเกิดปัญหาตามมาได้ การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะในการจัดการอารมณ์เป็นกลยุทธ์สำคัญในการช่วยนักศึกษาเผชิญกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม

ในด้านการจัดการแบบมุ่งไปที่ปัญหาเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญ นักศึกษาจะใช้วิธีการมุ่งแก้ไขที่สาเหตุของปัญหา โดยใช้วิธีการส่งข้อความแบบสุภาพ หรือการอธิบายเหตุผลที่ดีให้กับผู้ที่รังแก เพื่อถามสาเหตุของการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่เกิดขึ้น ถึงแม้ว่าการกลั่นแกล้งเหล่านั้นจะเกิดขึ้นจากความเข้าใจผิด รวมไปถึงวิธีการกล่าวคำขอโทษ และวิธีการยืนยันความบริสุทธิ์ว่าตนเองไม่ได้ทำอะไรผิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ พันทอง (2563) โดยสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของกลวิธีการจัดการของวัยรุ่นที่ถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลแบบการมุ่งจัดการกับปัญหา พบว่า เมื่อนักศึกษาถูกกลั่นแกล้งจะตอบสนองโดยใช้กระบวนการทางความคิด

ความสามารถศักยภาพของตนเองมาสำรวจสาเหตุของปัญหา เพื่อนำไปสู่การวางแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหา ทำให้สถานการณ์ที่ต้องเผชิญอยู่ดีขึ้น เป็นกลยุทธ์ที่ได้รับการประเมินว่ามีประสิทธิภาพ นักศึกษาที่สามารถจัดการกับปัญหาโดยตรงและมีแนวโน้มที่จะลดการเกิดปัญหาซ้ำในอนาคต นอกจากนี้ ด้านการสนับสนุนทางสังคมเป็นองค์ประกอบที่นักศึกษาใช้งานน้อยที่สุด ทั้งนี้จะเนื่องมาจาก นักศึกษาไม่ขอความช่วยเหลือหรือขอคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ความอาย รู้สึกว่าตนเองควรจัดการกับปัญหาเอง หรือไม่อยากถูกมองว่าเป็นคนฟ้องทำให้ผู้อื่นมองตนเองแย่ลง การให้การส่งเสริมเกี่ยวกับวิธีการขอความช่วยเหลือจากคนใกล้ชิด เช่น เพื่อน พ่อแม่ ครู อาจารย์ หรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสนับสนุนการหาทางออกในการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ให้กับกลุ่มนักศึกษาจึงมีความสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Heiman and Olenik (2020) พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ครอบครัว หรือกลุ่มชุมชนออนไลน์มีแนวโน้มที่จะสามารถรับมือกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ได้ดีกว่า เนื่องจากการมีเครือข่ายสังคมที่มีความเข้มแข็งช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวและเพิ่มความมั่นใจในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ การเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์นั้นไม่เพียงแต่ต้องอาศัยความรู้ทางเทคโนโลยี แต่ยังต้องอาศัยการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ และการสนับสนุนจากสังคมเพื่อให้ผู้เผชิญปัญหาสามารถจัดการกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1.1 ในด้านการสนับสนุนทางสังคมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด บุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างการตระหนักถึงความสำคัญของการขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้ชิดหรือผู้เชี่ยวชาญที่จะส่งผลให้นักศึกษาสามารถรับมือกับการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ได้ทันทั่วทั้ง และมีแนวทางในการรับมือกับปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ผู้บริหารหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัยผู้บริหารควรนำข้อมูลผลการวิจัยไปวิเคราะห์วางแผนในการพัฒนานักศึกษาในแต่ละคณะ เพื่อให้ นักศึกษาตระหนักและมีแนวทางการรับมือกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้ที่สนใจควรมีการขยายผลการวิจัยไปพัฒนาแบบคัดกรองในเรื่องการเผชิญปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ไปในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น กลุ่มเด็กนักเรียนในช่วงชั้นต่างๆ หรือในกลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

2.2 ผู้ที่สนใจควรสร้างเครื่องมือเชิงจิตวิทยาที่เน้นการส่งเสริมแนวทางป้องกันและการช่วยเหลือผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชันในการให้ความรู้ หรือช่องทางในการขอความช่วยเหลือเมื่อพบกับปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในระยะยาวต่อไป

บรรณานุกรม

กรรณิการ์ พันทอง. (2563). การเสริมสร้างความยืดหยุ่นทางจิตใจและกลวิธีจัดการของวัยรุ่นที่ถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลโดยใช้การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับความคิดโดยใช้สติเป็นฐาน (ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์). สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชัยภูมรณ์ พรหมนอก, สุพร อภินันท์เวช และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์. (2562). การศึกษาเชิงคุณภาพเรื่องพฤติกรรม การชมเชยร้งแก่กันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร. *วารสารพยาบาลสาธารณสุข*, 33(1), 20-39.
- วัชรพงษ์ ศรีสุข และปัทมนันท์ ปุณศรีพิพัฒน์. (2567). การระรานทางไซเบอร์: มุมมองของนักศึกษาผู้ถูกระราน และปฏิบัติการในการรับมือ. *วารสารวิจัยสังคมและปริทัศน์*, 47(2), 1-19.
- สุภาวดี เจริญวานิช. (2560). การร้งแก่กันผ่านพื้นที่ไซเบอร์: ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น. *วารสาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 25(4), 639-648.
- Altundağ, Y., & Ayas, T. (2020). Effectiveness of the whole school-based program for equipping high school counselors with strategies of coping with cyberbullying and cyberbullying awareness. *Education and Science*, 45(201), 109–123.
- Chen, Q., Lu, Z., Liu, B., Xiao, Q., Zhu, Y., & Chan, K. L. (2024). Validation of the Chinese version of the coping strategies for victims of cyberbullying scale. *BMC Psychology*, 12, 259.
- Coyne, S. M., Padilla-Walker, L. M., & Howard, E. (2021). Emotion regulation as a moderator in the relation between cyberbullying and mental health outcomes among university students. *Journal of Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 24(2), 123-130.
- DQ Institute. (2023). *2023 Child Online Safety Index report*. Retrieved from <https://www.dqinstitute.org/child-online-safety/>
- Gavcar, E. G., Büber, A., & Şenol, H. (2024). Adolescents' methods for coping with cyberbullying. *Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 31(1), 55-61.
- Heiman, T., & Olenik-Shemesh, D. (2020). Social-emotional profile of children with and without learning disabilities: The relationships with perceived loneliness, self-efficacy and well-being. *International journal of environmental research and public health*, 17(20), 7358.
- kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R. (2017). Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological Bulletin*, 140(4), 1073–1137.
- Lemeshow, S., Hosmer, D. W., Jr., Klar, J., & Lwanga, S. K. (1990). *Adequacy of sample size in health studies* (pp. 1-5). John Wiley & Sons.
- Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., & Tippett, N. (2018). Cyberbullying: Its nature and impact on secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49(4), 376–385.
- Trizano-Hermosilla, I., & Alvarado, J. M. (2016). Best alternatives to Cronbach's alpha reliability in realistic conditions: Congeneric and asymmetrical measurements. *Frontiers in Psychology*, 7, 769.
- UNICEF. (2020). *Cyberbullying: What is it and how to stop it*. Retrieved from <https://www.unicef.org>
- Wang, X., Yang, J., Wang, P., & Lei, L. (2019). Study of the influencing factors of cyberbullying among Chinese college students incorporated with digital citizenship: From the perspective of individual students. *Frontiers in Psychology*, 10, 1103.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.
- Yurdakul, Y., & Ayhan, A. B. (2023). The effect of the cyberbullying awareness program on adolescents' awareness of cyberbullying and their coping skills. *Current Psychology*, 42, 24208–24222.

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

A Synthesis of Research on Brain-Based Learning

Received : 2024-11-11

Revised : 2025-01-20

Accepted : 2025-11-26

ผู้วิจัย นัสรีน สาและ¹
ฮานีซะห์ มายี²

Nasrin Salaeh
Haneesah Mayi
haneesah_mayi@outlook.com

เดียนา สาและ³

Diana Salaeh

อานิสดา เด็งระแม⁴

Anisa Dengramae

ธีระยุทธ รัชชะ⁵

Teerayout Rascha

ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ⁶

Narongsak Rorbkorb

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษา และเพื่อศึกษาคำขาดอิทธิพลจำแนกตามระดับการศึกษา และรายวิชาของงานวิจัยกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้เป็นวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-base Learning) ซึ่งสืบค้นรายชื่อวิจัยจากฐานข้อมูลงานวิจัย ThaiLis ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่จัดเก็บเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Collection) พบว่างานวิจัยที่ได้จากการสืบค้นเป็นจำนวน 50 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสังเคราะห์งานวิจัยซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งมีประเด็นดังต่อไปนี้ คือ 1) สถาบันการศึกษา 2) ปีการศึกษาที่ผลิต 3) รายวิชา 4) ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง 5) สาขาวิชา 6) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง 7) จำนวนตัวแปรตาม 8) ตัวแปรตาม 9) แบบแผนการวิจัย 10) แบบแผนการทดลอง 11) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวม 12) ข้อมูลสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย และ 13) สถิติทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานมาก

¹ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Master of Education Program (Curriculum and Instruction) faculty of Education, Prince of Sonkla University

² นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Master of Education Program (Curriculum and Instruction) faculty of Education, Prince of Sonkla University

³ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Master of Education Program (Curriculum and Instruction) faculty of Education, Prince of Sonkla University

⁴ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Master of Education Program (Curriculum and Instruction) faculty of Education, Prince of Sonkla University

⁵ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Dr. of Education Program (Curriculum and Instruction) faculty of Education, Prince of Sonkla University

⁶ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Dr. of Education Program (Curriculum and Instruction) faculty of Education, Prince of Sonkla University

ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.00 สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุดคือ สาขาหลักสูตรและการสอน คิดเป็นร้อยละ 72.00 วิชาที่มีการวิจัยมากที่สุดคือวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 30.00 การเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.00 แบบแผนการวิจัยมากที่สุดคือ One-Group Pretest-Posttest Design คิดเป็นร้อยละ 58.00 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามคือแบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 42.39 และค่าขนาดอิทธิพลของระดับการศึกษา และรายวิชาของงานวิจัย พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ซึ่งได้ค่าอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรายวิชาและระดับการศึกษาของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยด้านรายวิชา คือ ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด 4.51 ผลการศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยด้านระดับการศึกษาของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด 3.76

คำสำคัญ : การสังเคราะห์งานวิจัย, แนวคิด, การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

Abstract

This research aims to the characteristics of the research on Brain-Based Learning (BBL) among students and to analyze the effect sizes based on educational level and subject area. The researchers that were synthesized were graduate theses from Universities in Thailand that focused on Brain-Based Learning, which were retrieved from the Thailis research database, a digital collection of full-text documents. The search yielded a total of 50 researches. The research instrument used a checklist-style synthesis form that covered the following aspects: 1) institution 2) academic year 3) subject 4) level of the population or sample group 5) field of study 6) sampling method 7) number of dependent variables 8) dependent variables 9) research design 10) experimental design 11) data collection tools 12) basic statistics used in the research 13) hypothesis testing statistics.

The result of the research characteristics about Brain-Based Learning (BBL) found that, Mahasarakham University had the highest proportion of Brain-Based Learning (36%). The field that produced the most research was Curriculum and Instruction (72%). The most research studies subject was English (30%). The most common sampling method was cluster random sampling (46%), and the research design was the One-Group Pretest-Posttest Design (58%). The research instrument is a test (42.39%). And regarding the effect sizes by educational level and subject area, the findings were as effect sizes across two key variables: educational level and subject area of the sample. For the subject area, the studies related to Arts, Music, and Performing Arts had the highest average effect size (4.51%). For educational level, the studies on secondary school students had the highest average effect size (3.76%).

Keywords : Research synthesis , Brain-based, learning concept

บทนำ

การศึกษาส่วนใหญ่ในปัจจุบันยังคงให้ความสำคัญต่อหลักสูตรที่สร้างสำหรับเด็ก สถานศึกษาระดับอุดมศึกษายังคงจัดการศึกษาเพื่อคนที่ถนัดใช้สมองในการเรียนรู้ ซึ่งสมองของคนเราแบ่งออกเป็น 2 ซีก ทำหน้าที่ควบคุมในลักษณะที่แตกต่างกัน สมองซีกซ้ายควบคุมการคิดที่เป็นเรื่องของตรรกะการวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยเหตุผล และการคิดคำนวณในเชิงลึก-เชิงระบบ สมองซีกขวา ควบคุมการคิดในเชิงสร้างสรรค์คิดในแง่บวกต่าง ๆ ควบคุมอารมณ์และจิตใจรวมถึง ญาณหยั่งรู้ต่าง ๆ ถือเป็นการคิดในแง่บวกกว้างที่เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตของเราไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสมองซีกซ้ายแต่อย่างใด จะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยิ่ง หากสามารถกระตุ้นให้สมองทั้งสองซีกได้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (ยุตา รักไทย 2544) กมลพรธม ชิว พันธ์ศรี และโสภา เกริกไกรกุล (2546) กล่าวว่า ในระยะเวลา 2 ปีแรกสมองจะเริ่มเรียนรู้อย่างรวดเร็วมากที่สุด จะพัฒนาการการได้ยินเสียง และการเคลื่อนไหวการมองเห็นก่อนอย่างอื่น ซึ่งอัตราที่สมองจะเจริญเติบโตในช่วง 2 ปีแรกนี้มีสูงสุด และจะลดอัตราการพัฒนาประสาทหลังบ้าง จนถึงวัย 60-100 ปี และหลังจากนั้นจะปรับเปลี่ยนเล็กน้อยจนถึงวัยชรา โยประสาทยังคงเกิดขึ้นเล็กน้อยกับการกระตุ้นการใช้งานบ่อย ๆ นอกจากนี้ (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2549 : 8-12) ยังได้กล่าวไว้ว่า แนวความคิดของการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เป็นการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการเรียน พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินแก้ปัญหา การตัดสินใจและการวางแผนเพื่อนำไปสู่ การลงมือทำจริงตามหลักการของสมองกับการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักการของสมองกับการเรียนรู้บนความคิดพื้นฐาน 3 ด้าน คือ อารมณ์เป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน การเรียนรู้ต้องใช้ทุกส่วนทั้งการคิด ความรู้สึก และการลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กันโดยอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมองมาเป็นเครื่องมือในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการอื่น ๆ มี 5 ขั้นตอนการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparation) เป็นขั้นการเตรียมสมองสำหรับการเชื่อมโยงการเรียนรู้ โดยผู้สอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วยการอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้ว ขั้นปรับความรู้ (Relaxation) เป็นขั้นการเตรียมสมองเพื่อรับข้อมูลใหม่ ขั้นปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นที่ผู้สอนควรเตรียมประเด็นหรือสถานการณ์ โดยพิจารณาการเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจ การเชื่อมโยงองค์ความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ว่าเป็นเหตุผลที่สนับสนุน หรือขัดแย้งกับสิ่งที่สรุปไปแล้ว และผู้เรียนควรฝึกสร้างคำถาม แสดงความคิดเห็น ระดมพลังสมองบนข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า สืบค้นข้อมูล และควรมีข้อมูลมาสนับสนุนความคิดขั้นอภิปราย (Discussion) เป็นขั้นที่ผู้สอนเตรียมข้อมูลที่จริงและถูกต้อง และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดรวบยอดโดยตัวของผู้เรียนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ทั้งยังสามารถสรุปการเรียนรู้อย่างมีเหตุผล ชี้นำความรู้ไปใช้ (Application) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะประยุกต์ข้อมูลเดิมมาใช้กับสถานการณ์ใหม่ โดยผู้สอนควรเตรียมสถานการณ์ใหม่ที่คล้าย ๆ กับสถานการณ์เดิม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ (วีณา ประชากุล และประสาท เนื่องเฉลิม. 2553: 238-242)

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ซึ่งจากการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดสมองเป็นฐานจากโครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (Thailis) พบว่า มีจำนวน 17 สถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 4 เรื่อง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 18 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 3 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยนเรศวร 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยนครพนม 1 เรื่อง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 7 เรื่อง มหาวิทยาลัยศิลปากร 2 เรื่อง มหาวิทยาลัยบูรพา 2 เรื่อง มหาวิทยาลัยรังสิต 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 1 เรื่อง ซึ่งมีผู้วิจัยไว้อย่างหลากหลาย และเป็นงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่พิมพ์เผยแพร่ตามสถาบันต่าง ๆ จากการสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2565 พบว่าประเทศไทยมีงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เช่น งานวิจัย ภณิตา พงศ์วัชร (2559) ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิด

สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 งานวิจัยของวรรณภา จิตสุวรรณ (2556) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัด กิจกรรมโดยใช้สมองเป็นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 งานวิจัยของอรพินท์ ต้นเมืองใจ (2556) ศึกษาความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็น ฐาน ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวได้ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ และผลการวิจัย ที่ผ่านมายังให้ผลที่ต่างกัน ดังนั้นเราจึงต้องการศึกษาว่ารายวิชาแบบใดที่ส่งผลมากที่สุดต่อวิธีการจัดการเรียนรู้โดย ใช้สมองเป็นฐาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาผลงานวิจัยดังกล่าว โดยการหาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ เชื่อถือได้ มีระเบียบวิธีการสังเคราะห์ที่นำมาใช้ได้ การศึกษาผลงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยใน ลักษณะอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นสภาพและพรรณนาขององค์ความรู้ นั้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกการ สังเคราะห์งานวิจัยตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ตามวิธีการของ Glass เช่นกัน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อให้ได้ข้อสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะนำงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมาสังเคราะห์ เพื่อสร้างข้อสรุปรวมเป็นองค์ความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานให้กับนักเรียน นักศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาจาก ฐานข้อมูลงานวิจัย
2. เพื่อศึกษาค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามระดับการศึกษา และรายวิชาของงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้เป็นวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาจาก มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-base Learning) ซึ่ง สืบค้นรายชื่อวิจัยจากฐานข้อมูลงานวิจัย Thailis ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่จัดเก็บเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์ (Digital Collection) พบว่างานวิจัยที่ได้จากการสืบค้นเป็นจำนวน 50 เล่ม

เกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัย

1. เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
2. เป็นงานวิจัยที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) และต้องมีการระบุ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มควบคุม และระบุสถิติการทดสอบ ได้แก่ สถิติค่าที (t-test) หรือสถิติค่าเอฟ (F-test)

ขั้นตอนการคัดเลือกงานวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. พิจารณาคัดเลือกงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยใน ประเทศไทยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยคัดเลือกจากฐานข้อมูลงานวิจัย Thailis
2. พิจารณาคัดเลือกงานวิจัย จากมหาวิทยาลัยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ สมองเป็นฐานที่พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี 2550 – 2565 และผ่านเกณฑ์การคัดเลือกตามที่ต้องการ สรุปงานวิจัยที่ นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้จำนวน 50 เล่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสังเคราะห์งานวิจัยซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจเช็ครายการ ซึ่งมี ประเด็นดังต่อไปนี้ คือ 1) สถาบันการศึกษา 2) ปีการศึกษาที่ผลิต 3) รายวิชา 4) ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่ม

ตัวอย่าง 5) สาขาวิชา 6) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง 7) จำนวนตัวแปรตาม 8) ตัวแปรตาม 9) แบบแผนการวิจัย 10) แบบแผนการทดลอง 11) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวม 12) ข้อมูลสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย และ 13) สถิติทดสอบสมมติฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสืบค้นข้อมูลวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยใช้ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สืบค้นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ที่ทำการศึกษาศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน จากฐานข้อมูล Thailis ซึ่งเป็นฐานข้อมูล ที่จัดเก็บเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Collection) โดยใช้คำสำคัญ “การใช้สมองเป็นฐาน” และดาวน์โหลดไฟล์เอกสารงานวิจัยเก็บบันทึกไว้

2. อ่านงานวิจัยและคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือก โดยทำการพิจารณา 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่หนึ่งผู้วิจัยพิจารณาจากชื่อเรื่องและบทคัดย่อ ขั้นตอนที่สองพิจารณาจากวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่สามทำการพิจารณาเนื้อหาของงานวิจัยโดยละเอียด

3. รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย โดยเก็บรวบรวมในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ สถาบันการศึกษา ปีการศึกษาที่ผลิต รายวิชา ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง สาขาวิชา การเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวแปรตาม ตัวแปรตาม แบบแผนการวิจัย แบบแผนการทดลอง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย สถิติทดสอบสมมติฐาน และบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยที่สร้างขึ้น และเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยใช้วิเคราะห์จำนวน และร้อยละ

2. วิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามวิธีการของ Glass

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยโดยใช้การสืบค้นข้อมูลงานวิจัยฉบับเต็มทางฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้งานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามจำนวน 50 เรื่อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

ข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยมีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร ข้อมูลด้านระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัย มีจำนวนตัวแปร 9 ตัวแปร มีจำนวน และร้อยละ ดังนี้

ตารางที่ 1 : จำนวน และร้อยละของงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน จำแนกตามสถาบันการศึกษา ปีการศึกษาที่ผลิต รายวิชา ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง สาขาวิชา การเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวแปรตาม ตัวแปรตาม แบบแผนการวิจัย แบบแผนการทดลอง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย และสถิติทดสอบสมมติฐาน

ลักษณะข้อมูล	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. สถาบันการศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	7	14.00
	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	18	36.00
	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	3	6.00
	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	1	2.00
	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	4	8.00

	มหาวิทยาลัยรังสิต	1	2.00
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	2	4.00
	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	1	2.00
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	3	6.00
	มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัศิลปากร	2	4.00
	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	1	2.00
	มหาวิทยาลัยนครพนม	1	2.00
	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	1	2.00
	มหาวิทยาลัยบูรพา	2	4.00
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	2.00
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1	2.00
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	1	2.00
2. ปีการศึกษาที่ผลิต	2550 - 2555	13	26.00
	2556 - 2560	24	48.00
	2561 - 2565	13	26.00
3. รายวิชา	ภาษาอังกฤษ	15	30.00
	ภาษาไทย	14	28.00
	สุขศึกษาและพลศึกษา	2	4.00
	เลือกเสรี	1	2.0
ลักษณะข้อมูล	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. รายวิชา (ต่อ)	ภาษาจีน	1	2.00
	คณิตศาสตร์	5	10.00
	สังคมศึกษา	3	6.00
	ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์	2	4.00
	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2	4.00
	วิทยาศาสตร์	5	10.0
4. ระดับชั้นของ ประชากรหรือกลุ่ม ตัวอย่าง	ปฐมวัย	4	8.00
	ประถมศึกษา	32	64.00
	มัธยมศึกษา	14	28.00
5. สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน	36	72.00
	หลักสูตรและการเรียนการสอน	2	4.00
	บริหารการจัดการ	1	2.00
	การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา	2	4.00
	การวิจัยและพัฒนาการศึกษา	2	4.00
	เทคโนโลยีและสื่อสารการวิจัย	1	2.00
	วิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา	1	2.00
	ภาษาไทย	1	2.00
	หลักสูตรการสอนและเทคโนโลยี การศึกษา	2	4.00
	ดนตรีศึกษา	1	2.00
	เทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา	1	2.00

6. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)	20	40.00
	สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)	4	8.00
	สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sample)	3	6.00
	สุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)	2	46.00
7. จำนวนตัวแปรตาม	1 ตัวแปร	31	62.00
	2 ตัวแปร	11	22.00
	3 ตัวแปร	8	16.00
8. ตัวแปรตาม	ทักษะกีฬาและความคิดสร้างสรรค์	1	1.96
	ทักษะการอ่าน การฟังและการเขียนในรายวิชา (ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, วิทยาศาสตร์)	16	31.37
	เจตคติต่อรายวิชา (ภาษาอังกฤษ, คณิตศาสตร์, ศิลปะ)	5	9.80

ลักษณะข้อมูล	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
8. ตัวแปรตาม (ต่อ)	ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	1	1.96
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน (พลศึกษา, ภาษาอังกฤษ, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, การงานอาชีพ, ศิลปะ, วิชาการสอนสังคม)	28	54.91
9. แบบแผนการวิจัย	10. แบบแผนการทดลอง	จำนวน	ร้อยละ
9.1 การวิจัยเชิงทดลองที่แท้จริง (True Experimental Research Design)	10.1 Randomized Posttest-Only Control Group Design	1	2.00
	10.2 Randomized Pretest-Posttest Control Group Design	6	12.00
	รวม	7	14.00
9.2 การวิจัยเชิงทดลองกึ่งการทดลอง (Quasi-Experimental Research Design)	10.3 Control Group Pretest – Posttest Design	10	20.00
	รวม	10	20.00
9.3 การวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design)	10.4 One – Group Case Posttest Design	4	8.00
	10.5 One – Group Pretest – posttest Design	29	58.00
	รวม	33	66.00

11. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	แบบทดสอบ	39	42.39
	แบบวัดตัวแปรตาม	22	23.91
	แบบสอบถาม	7	7.61
	แบบสังเกต	4	4.35
	แบบประเมิน	14	15.22
	แบบสัมภาษณ์	4	4.35
	แบบบันทึก	2	2.17
12. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย	ค่าเฉลี่ย	48	38.40
	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	47	37.60
	ร้อยละ/ความถี่	29	23.20
	ไม่ระบุ	1	0.80
ลักษณะข้อมูล	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
13. สถิติทดสอบสมมติฐาน	t-test One Sample	1	1.85
	t-test Dependent Sample	25	46.30
	t-test Independent Sample	10	18.52
	F-test/ANOVA	4	7.41
	ANCOVA	2	3.70
	Wilcoxon Signed ranks test	5	9.26
	Mann-Whitney U test	1	1.85
	ไม่ใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน	6	11.11

จากตารางที่ 1 พบว่า สถาบันที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 14 ปี การศึกษาที่ผลิตมากที่สุด คือ พ.ศ. 2556 – 2560 คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมา คือ พ.ศ. 2550 – 2555 และ พ.ศ. 2561 – 2565 คิดเป็นร้อยละ 26.00 ตามลำดับ รายวิชาที่ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็น ฐานมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมา คือ ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 28.00 และสาขาวิชา ที่ทำการวิจัยมากที่สุดคือ สาขาหลักสูตรและการสอน คิดเป็นร้อยละ 72.00 รองลงมา คือ สาขาหลักสูตรและการ เรียนการสอน สาขาการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา และสาขาหลักสูตรการ สอนและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 4.00

ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยมากที่สุด คือ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา คือ มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 28.00 การเลือกกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ สุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sample) คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมาคือ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คิดเป็นร้อยละ 40.00 จำนวนตัวแปรมากที่สุด คือ 1 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 62.00 รองลงมา คือ 2 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 22.00 ตัวแปรตามที่ใช้มากที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 47.04 รองลงมา คือ เจตคติต่อรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 9.80 แบบแผนการวิจัยที่เลือกใช้มากที่สุด คือ การวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design) คิดเป็นร้อยละ 66.00 รองลงมา คือ การวิจัยเชิงทดลองกึ่งการทดลอง (Quasi-Experimental Research Design) คิดเป็นร้อยละ 20.00 แบบแผนการทดลองที่เลือกใช้มากที่สุด คือ One-Group Pretest-Posttest Design คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมา คือ Control Group Pretest – Posttest Design คิดเป็น ร้อยละ 20.00 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมากที่สุด คือ แบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 42.39 รองลงมา คือ แบบวัด คิดเป็นร้อยละ 23.91 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ ค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 38.40 รองลงมา

คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 37.60 สถิติทดสอบสมมติฐานที่เลือกใช้มากที่สุด คือ t-test Dependent Sample คิดเป็นร้อยละ 46.30 รองลงมา คือ t-test Independent Sample คิดเป็นร้อยละ 18.52

2. ผลการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 2 : ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าขนาดอิทธิพล
ปฐมวัย	3.04
ประถมศึกษา	2.08
มัธยมศึกษา	3.76
รวม	2.96

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลระดับการศึกษาในระดับมัศึกษามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด 3.76 รองลงมาเป็นระดับปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 3.04 และน้อยที่สุดเป็นระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 2.08

ตารางที่ 3 : ผลการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 3 : ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน จำแนกตามรายวิชา

รายวิชา	ค่าขนาดอิทธิพล
ภาษาอังกฤษ	2.41
ภาษาไทย	3.13
สุขศึกษาและพลศึกษา	0.53
เสรี	1.52
ภาษาจีน	2.25
คณิตศาสตร์	1.64
สังคมศึกษา	2.79
ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์	4.51
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2.46
วิทยาศาสตร์	2.73
รวม	2.40

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลของรายวิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด 4.51 รองลงมา คือ รายวิชาภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 3.13 และน้อยที่สุด คือ รายวิชาสุขศึกษา และพลศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 0.53

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการสังเคราะห์งานวิจัย มีข้อสรุปดังนี้
งานวิจัยส่วนใหญ่ที่ดำเนินการเป็นการวิจัยในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน จำนวน 50 เล่ม ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.00 สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ สาขาหลักสูตรและการสอน คิดเป็นร้อยละ 72.00 วิชาที่มีการวิจัยมากที่สุดคือวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 30.00 การเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.00 แบบแผนการวิจัยมากที่สุดคือ One-Group Pretest-Posttest Design คิดเป็นร้อยละ 58.00 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามคือแบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 42.39

2. ค่าขนาดอิทธิพลของระดับการศึกษา และรายวิชาของงานวิจัย พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ซึ่งได้ค่าอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรายวิชาและระดับการศึกษาของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยด้านรายวิชา คือ ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด 4.51 ผลการศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยด้านระดับการศึกษาของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด 3.76

อภิปรายผล

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ทำให้ค้นพบที่เป็นประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานจำนวน 50 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันดังกล่าวเป็นสถาบันที่มีความโดดเด่นในหลากหลายด้าน ทั้งการพัฒนาด้านวิชาการและการวิจัย อีกทั้งยังมีหลักสูตรที่หลากหลายและครอบคลุมหลายสาขาวิชา จึงถือเป็นสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพและได้รับความนิยมอย่างสูงในสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ภาณุวัฒน์ สว่างแสง (2562) : 166 ที่กล่าวว่า สถาบันดังกล่าว มีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีอาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ร่มรื่น และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถประกอบอาชีพที่มั่นคง สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ สาขาหลักสูตรและการสอน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ซึ่งสาขาดังกล่าว มุ่งเน้นการพัฒนาวิธีการสอนและหลักสูตรและการสอนที่ตอบโจทย์ทางการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ญัฐวัชร จันทโรธธรณ และ ไพโรจน์ ญัตติอักษรวงศ์ (2565) ที่กล่าวว่า สาขาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยตรงและเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีที่สุดต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ วิชาที่มีการวิจัยมากที่สุดคือวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 30.00 เนื่องจากภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในระดับสากลและเป็นภาษากลางที่ใช้ทั้งในด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเตรียมความพร้อมของบุคคลให้ก้าวทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุให้ภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ต้องเรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2) การเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.00 เนื่องจากเป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่กระจุกกระจายก่อให้เกิดความยุ่งยากในการจัดทำกรอบของประชากร หรือเป็นประชากรที่มีการรวมกลุ่มอยู่แล้วตามธรรมชาติ (Gall, Brog and Gall, 1996 : 227) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ

วิธีดังกล่าวจึงเป็นวิธีที่จะช่วยลดความยุ่งยากในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างและได้รับข้อมูลจากกลุ่มที่ชัดเจนและเข้าถึงง่าย ทำให้มีโอกาสได้รับความร่วมมือมากขึ้น แบบแผนการวิจัยมากที่สุดคือ One-Group Pretest-Posttest Design คิดเป็นร้อยละ 58.00 เนื่องจากแบบแผนการวิจัยดังกล่าวมุ่งเน้นการวัดผลหรือการทดลองที่มีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว โดยมีกาวัดผลก่อนและหลัง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อีรูวดี เอกะกุล 2550 : 71 ได้กล่าวว่า การมีข้อมูลเชิงเปรียบเทียบผ่านการวัดผลก่อนและหลังการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้เห็นพัฒนาการของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังช่วยควบคุมปัญหาที่อาจเกิดจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างและการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างระหว่างศึกษา เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามคือแบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 42.39 เนื่องจากแบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัดคุณลักษณะที่ง่าย สะดวกและสามารถวัดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างเที่ยงตรง (Validity) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) สูง นอกจากนี้สามารถเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองได้อย่างชัดเจน และสถิติพื้นฐานที่ใช้มากที่สุดในการสังเคราะห์งานวิจัยคือ ร้อยละและค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบน ส่วนสถิติทดสอบ t-test ใช้ในการอ้างอิงมากที่สุด

2. จากวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ซึ่งได้ค่าอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรายวิชาและระดับการศึกษาของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยด้านรายวิชา คือ ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด 4.51 เนื่องจากวิชาดังกล่าวสามารถกระตุ้นสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา รวมถึงส่วนต่างๆของสมอง และเสริมสร้างอารมณ์เชิงบวก ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะปัญญา ที่สอดคล้องกับคำกล่าวของ จิตติวิทย์ พิทักษ์ และ ดร.พงษ์พิทยา สัพโส (2565) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยเข้าใจการทำงานของสมองว่าอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีอารมณ์เชิงบวกสนใจต้องการเรียนรู้จะได้รับประสบการณ์ทั้งที่เป็นจริงและวาดฝันซึ่งแสดงออกเป็นความคิด และการแสดงออกในเชิงศิลปะ และผลการศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยด้านระดับการศึกษาของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด 3.76 เนื่องจากในระดับมัธยมศึกษาเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าใจถึงกระบวนการทำงานของสมอง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อวิธีการเรียนรู้และจดจำข้อมูลของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Jensen, E (2005) ได้กล่าวว่า การใช้การเรียนรู้โดยสมองในการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ เนื่องจากการนำเทคนิคการสอนโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานจะสามารถกระตุ้นการทำงานของสมอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ทำให้ทราบถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งการนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ ควรปรับให้สอดคล้องกับทฤษฎีและพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

2. จากการสังเคราะห์งานวิจัยทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ดังนั้น ผู้ที่สนใจทำวิจัยในประเด็นนี้ควรนำผลการสังเคราะห์ไปใช้เป็นแนวทางหรือข้อมูลอ้างอิง เพื่อป้องกันการทำวิจัยที่ซ้ำซ้อน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยที่นำมาศึกษาพบว่ามีความหลากหลายของข้อมูล และบางส่วนไม่สามารถจัดกลุ่มได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรพิจารณาการจัดกลุ่มด้วยวิธีการหรือรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่

ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานบนพื้นฐานของผลการวิจัยนี้

2. สำหรับครูผู้สอนที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในส่วนขององค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยและข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปข้อค้นพบในแต่ละประเด็นอย่างชัดเจน เพื่อให้ครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี และโสภา เกริกไกรกุล. (2546). สมองกับการเรียนรู้ Learning and the Brain. กรุงเทพฯ : พรการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิตติวิทย์ พิทักษ์ และ พงษ์พิทยา สัพโส. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้สมองเป็นฐาน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 26(2), 99.
- ณัฐชา จันทโรธร และ ไพโรจน์ ญัตติอัครวงศ์. (2565). การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. วารสารมหาวิทยาลัยวิชาการ, 9(1).
- ธิดารัตน์ เจตนิย.(2551). ผลการอ่านจับใจความภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดและเกมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน.(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2550). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซตการพิมพ์.
- ภณิดา พงศ์วัชร.(2559). ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถ ในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).กรุงเทพมหานคร :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ภาณุวัฒน์ สว่างแสง. (2562). แรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2561 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (TCAS 61). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุดา รักไทย. (2544).เทคนิคการแก้ปัญหาและตัดสินใจ.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท
- วรรณภา จัดสุวรรณ.(2556).การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดกิจกรรมโดยใช้สมองเป็นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วีณา ประชากุล,ประสาธ เนืองเฉลิม. (2553). รูปแบบการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งแรก. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2549). การเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้ของสมอง, กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.
- อรพินท์ ต้นเมืองใจ.(2556). ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน.(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Gall, M. D., Borg, W. R., & Gall, J. P. (1996). *Educational research: An introduction* (6th ed.). Longman Publishing.
- Jensen, E. (2005). *Teaching with the brain in mind*. ASCD.

ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิด
แก้ปัญหาที่มีต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร

The Relationship Between Critical Thinking, Creative Thinking and Problem-Solving Thinking in Relation to the Engineering Design Process of Lower Secondary Education Students at Wat Srinualthammawimol School in Bangkok Metropolis

Received : 2024-10-09

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-02-19

ผู้วิจัย ชูลี สัมพดา¹

Chulee Sampada
chulee.mee7832@gmail.com

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์²

Tweesak Chindanurak

ดวงเดือน สุวรรณจินดา³

Duongdearn Suwanjinda

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาที่มีต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม และ 2) สร้างสมการพยากรณ์กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม โดยใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน จำนวน 220 คน เครื่องมือการวิจัยนี้เป็นแบบทดสอบ 4 ฉบับ (1) แบบทดสอบความคิดวิจาร์ณญาณ (2) แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ (3) แบบทดสอบการคิดแก้ปัญหา และ (4) แบบทดสอบกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) และสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า (1) ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความคิดวิจาร์ณญาณมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันมากที่สุด เท่ากับ .965 และ (2) การค้นหาตัวพยากรณ์ พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหาสามารถพยากรณ์กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมได้ ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z' = .639 (Z_1) + .127 (Z_2) + .254 (Z_3)$$

คำสำคัญ: กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา

¹นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Student in the Degree of Master of Education in Science Education, School of Education Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

²รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (วิทยาศาสตร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Associate Professor Dr. in Science Education, School of Education Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

³รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (วิทยาศาสตร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Associate Professor Dr. in Science Education, School of Education Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

Abstract

The purposes of this research were 1) to examine the relationships between critical thinking, creative thinking and problem-solving in engineering design process. and 2) to create regression equation of engineering design process by critical thinking, creative thinking and problem-solving.

The research sample was 220 lower secondary school students of Wat Srinuan Thamwimol School, Bangkok, for stratified random sampling. The research tools were 4 tests (1) Critical Thinking Test, (2) Test Ability Test, (3) Problem Solving Test, and (4) Statistical Engineering Software Test. The statistical used for data analysis were mean standard deviation, Pearson's product moment correlation, and multiple correlation coefficient.

The result of research found that (1) All variables had a relation with the engineering design process of statistical significance at .01 level by the critical thinking was the most value of Pearson correlation coefficient at .965 and (2) The search for regression equation found that critical thinking, creative thinking and problem-solving can predict the engineering design process. Which can create a regression equation in the form of standard scores as follows.

$$Z' = .639 (Z_1) + .127 (Z_2) + .254 (Z_3)$$

Key Words: Engineering Design Process, Critical Thinking, Creative Thinking, Problem-solving Thinking

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทย ทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์จึงมีการตั้งเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs , 8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะดังนี้ 1) 3Rs ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลขเป็น 2) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 ยังได้กำหนดสมรรถนะหลักไว้ 6 ประการ ได้แก่ 1) สมรรถนะการจัดการตนเอง 2) สมรรถนะการคิดขั้นสูง 3) สมรรถนะการสื่อสาร 4) สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม 5) สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และ 6) สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะหลักมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ ด้วยการพัฒนาบุคคลให้มีการเพิ่มความสามารถในการคิดมากขึ้น เพื่อที่จะให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตราที่ 24 ขอบ 2 ได้ระบุไว้ว่า ปลูกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (ราชกิจจานุเบกษา, 2545) แต่การประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ซึ่งปี 2022 ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประเมินด้วย ซึ่งผลการประเมินของประเทศไทย พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์เท่ากับ 394 คะแนน ส่วนด้านวิทยาศาสตร์เท่ากับ 409 คะแนน และด้านการอ่านเท่ากับ 379 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับผลคะแนน PISA ในปี 2018 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของประเทศ

ไทยทั้งสามด้านนั้นลดลง โดยด้านคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 25 คะแนน ส่วนด้านวิทยาศาสตร์และการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 17 คะแนน และ 14 คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่าผลของการประเมินประเทศไทยตั้งแต่ PISA 2000 จนถึง PISA 2022 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทางด้านคณิตศาสตร์และทางด้านการอ่านมีแนวโน้มที่ลดลง ส่วนทางด้านวิทยาศาสตร์ถือว่าไม่เปลี่ยนแปลงทางสถิติ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2566)

จากผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มียอดความรู้ใหม่ๆ มีทักษะความสามารถที่จำเป็นเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการคิดขั้นสูงซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เพราะเนื่องจากผลประเมินดังกล่าวมีการประเมินด้านการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญของการคิดขั้นสูง เมื่อวิเคราะห์ออกมาพบว่าผู้เรียนต้องมีทักษะเกี่ยวกับด้านการอ่าน การเขียน การคิดเลขที่แข็งแกร่งและจะต้องสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้จากบทเรียนในห้องเรียนหรือจากประสบการณ์ที่เคยพบเจอเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ยังได้ระบุไว้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดหมายข้อที่ 2 คือ มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีเหตุผล มีความรู้ อันเป็นสาคัญรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการ

การคิดขั้นสูง หมายถึง ทักษะการคิดที่มีความซับซ้อน มีกระบวนการหรือขั้นตอนในการคิดมากและซับซ้อนขึ้น เพื่อให้ได้คำตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหาต่าง ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2558) และการคิดขั้นสูงยังเป็นการคิดที่นำไปสู่วิธีการแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือการคิดซับซ้อนอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ความรู้ความจำหรือความเข้าใจ (สนธิ พลชัยยา, 2557)

การคิดวิจารณ์ญาณ เป็นการคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เหตุการณ์ สถานการณ์ หลักฐานเพื่อประกอบการตัดสินใจและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่สมเหตุสมผล (กาญจนา ศรีสวัสดิ์ และ สายสมร เฉลยกิตติ, 2560) ส่งผลให้ผู้เรียนนั้นสามารถคิดกว้าง คิดลึก คิดถูกทาง คิดชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) มีกระบวนการคิด คือ การสรุปความ การกำหนดข้อสันนิษฐาน การตีความ การนิรนัย การประเมินข้อโต้แย้ง ตามแนวคิดของ Watson and Glaser (1980) ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการคิดที่สำคัญในปัจจุบันสำหรับระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การนำเสนองานและการฟังผู้อื่นนำเสนองาน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการกำกับตนเองในการไตร่ตรอง เพื่อสะท้อนผลประเมินตนเอง (อุบทอง กว้างสาสดี, 2561) ซึ่งความคิดวิจารณ์ญาณมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบัน

ส่วนความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการทางสมองที่สามารถคิดได้อย่างหลากหลาย ซึ่งจะนำไปสู่การคิดค้นที่แปลกใหม่ หรือปรุงแต่งความคิดเดิมโดยการผสมผสานเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่หรือวิธีการใหม่ๆ อีกทั้งการคิดสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องคิดถึงสิ่งที่เป็นไปได้หรือสิ่งที่เป็เหตุผลเท่านั้น แต่ยังสามารถคิดจินตนาการซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่เกิดขึ้น และต้องควบคุมที่จะทำให้เป็นจริง (อารี พันธมณี, 2537) ซึ่งความคิดสร้างสรรค์มี 4 ลักษณะ คือความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น ความคิดคล่อง ความคิดละเอียดลออ (Guilford, 1967) นอกจากนี้ความคิดสร้างสรรค์ ยังมิบทบาทที่สำคัญมากในการขับเคลื่อนพาประเทศไทยไปสู่การเติบโตและเตรียมความพร้อมประเทศสู่ศตวรรษที่ 21 ตามแนวนโยบาย Thailand 4.0 (ชัยญ์ฐกัญญ์ สือจันทรา และ เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน, 2564)

อีกทั้งการคิดแก้ปัญหาเป็นการไตร่ตรองอย่างพินิจ พิจารณา พิจารณาถึงสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นที่เป็นประเด็นสำคัญด้วยการหาหนทาง วิธีการต่างๆ เพื่อให้สิ่งดังกล่าวคลี่คลาย แก้ไขสิ่งต่างๆเหล่านั้นได้ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) การคิดแก้ปัญหาเป็นทักษะการคิดที่สำคัญมาก เพราะสังคมปัจจุบันนี้เกิดปัญหามากมาย โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อโซเชียลของนักเรียนที่ไม่มีกระบวนการคิดขั้นสูง หนึ่งในนั้นก็คือการคิดแก้ปัญหาในการแยกแยะ การเสพสื่อจนส่งผลให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อตนเองและลูกหลานไปถึงคนรอบข้าง นับว่าเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักและต้องแก้ไขอย่างยิ่ง ฉะนั้นครูจึงเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน เพื่อว่าผู้เรียนจะได้นำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จากการศึกษาความหมายของ การคิดวิจารณ์ญาณ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหาซึ่งเป็นทักษะในการคิดขั้นสูง และยังพบอีกว่าทักษะทั้ง 3 ด้านมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะในแผนการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2560 - 2579 ได้ตั้งเป้าหมายด้านผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 (3Rs,8Cs) แต่ปัจจุบันเยาวชนไทยยังขาดการฝึกฝน

ทักษะทางด้านการคิดขั้นสูง ในด้านการคิดวิจารณ์ญาณ การคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหา และการคิดแก้ปัญหา นับว่าเป็นทักษะการคิดที่จำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการที่ผู้เรียนขาดการฝึกทักษะในด้านการคิด สาเหตุหลักมาจากการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่ไม่ได้มีการเน้นผู้เรียนทางด้านทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ การคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่ทักษะการแก้ปัญหาจึงส่งผลกระทบต่อให้ผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้นหรือความใส่ใจที่จะคิดแก้ปัญหาหรือคิดค้นแนวทาง วิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง (สุธิดา การิมี่, 2561) ศึกษาการใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะทางด้านการคิดวิจารณ์ญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา คือ การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา เป็นขั้นตอนที่มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา โดยการรวบรวมข้อมูลที่คิดว่าเกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาเพื่อใช้ในการหาวิธีการในการแก้ปัญหาขั้นนั้นๆ ขั้นที่ 3 ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนการออกแบบชิ้นงานหรือวิธีการโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมในขั้นที่ 2 มาออกแบบ ขั้นที่ 4 วางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนการวางลำดับขั้นตอนการสร้างชิ้นงาน เมื่อวางแผนสมบูรณ์จึงลงมือสร้างหรือพัฒนาชิ้นงานขึ้น ซึ่งจะได้ผลที่ได้ไปใช้ในขั้นตอนถัดไป ขั้นที่ 5 ทดสอบ ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน เป็นการตรวจสอบและประเมินชิ้นงานว่าสามารถทำงาน ได้หรือไม่ และหากพบข้อบกพร่องก็ดำเนินการแก้ไขจนได้ตามที่วางแผนไว้ และ ขั้นที่ 6 นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน (ศูนย์สะเต็มศึกษาแห่งชาติ, 2557)

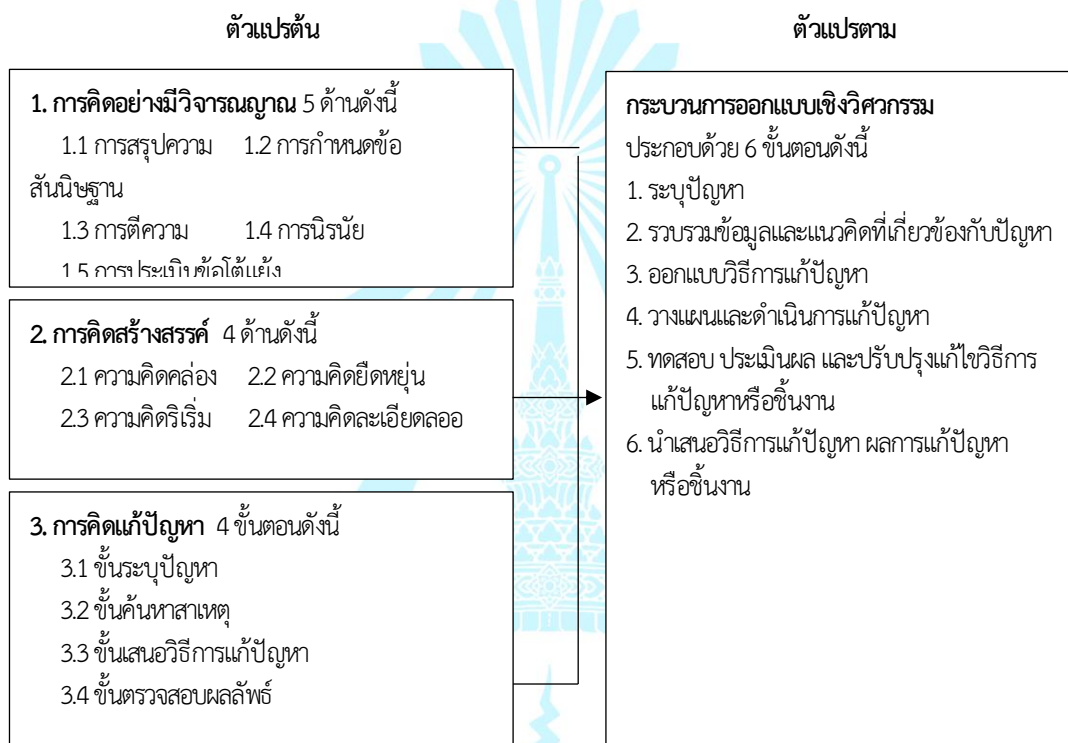
กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมแต่ละขั้นตอนสามารถชี้ให้เห็นถึง ความคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Putra et al. (2023) พบว่า เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยใช้กระบวนการออกแบบทางวิศวกรรมภายในห้องเรียนฟิสิกส์ ทำให้นักเรียนมีการแสดงถึงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณที่ชัดเจนในทุก ๆ ขั้นตอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา เชื้อหลูปโพธิ์ (2561) พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวคิดสะเต็มศึกษา สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดยืดหยุ่นและด้านความคิดริเริ่ม และผลการวิจัยของ สุวิมล สาสังข์ (2562) พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ร่วมกิจกรรมสะเต็มศึกษาโดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม มีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาหลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากนี้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ยังเป็นกระบวนการที่มีการบูรณาการความรู้ในหลากหลายด้านเช่น ด้านการอ่าน การคิด การเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21

จากสภาพปัญหาและแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว มีงานวิจัยเพียงเล็กน้อยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดวิจารณ์ญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดวิจารณ์ญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ว่ามีความเกี่ยวข้องกันจริงหรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบันและพัฒนาบุคคล เพื่อเตรียมความพร้อมของบุคคลให้ตรงกับความต้องการของสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0 ของประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น Terry et al. (2012) ระบุว่าขั้นตอนกระบวนการออกแบบทางวิศวกรรมมีบทบาทสำคัญที่ช่วยพัฒนานักเรียนด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุธิดา การิมี่ (2565) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา คือ การเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาที่ใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา เชื้อหลูปโพธิ์ (2561) ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวคิดสะเต็มศึกษาสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) กล่าวว่า การคิดแก้ปัญหา เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับ Mangold and Robinson (2013) ศึกษาผลของการใช้กระบวนการออกแบบวิศวกรรมที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาและการเรียนรู้ภายในห้องเรียนของนักเรียนระดับเกรด 7-8

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมีทักษะการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามแสดงดังภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหากับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม โดยใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา

สมมติฐานการวิจัย

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม
2. สามารถสร้างสมการพยากรณ์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหที่ใช้ในการทำนายความสามารถในกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาที่มีต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 366 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นช่วงชั้นอย่างมีสัดส่วน จำนวน 220 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา

2.2 ตัวแปรตาม คือ กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบการวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบทดสอบการวัดการคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา และแบบทดสอบการวัดกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ทั้งหมด 4 ฉบับ ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนอยู่ จึงขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โดยการเตรียมแบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับให้พร้อม

3.3 ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำข้อสอบในแต่ละฉบับอย่างละเอียด กฎกติกาในการสอบ เวลาที่ใช้ในการสอบ รวมทั้งอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์เมื่อนักเรียนได้ทำข้อสอบในครั้งนี้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทำข้อสอบอย่างเต็มความสามารถและเมื่อนักเรียนทุกคนเข้าใจจึงเริ่มดำเนินการสอบพร้อมกัน

3.4 หลังจากที่ได้ดำเนินการสอบเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบในแต่ละฉบับมาตรวจและให้คะแนน จากนั้นนำผลคะแนนซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยจะต้องทำการวิเคราะห์ สรุปและรายงานผล

4. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย คือ แบบทดสอบจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

4.1 แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ Watson and Glaser (1980) โดยจะสร้างสถานการณ์หรือข้อความขึ้นและตั้งข้อคำถาม 1-2 ข้อ เป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.25 - 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.71

4.2 แบบทดสอบวัดการคิดสร้างสรรค์ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัยที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ Torrance (1971) โดยอาศัยภาพและภาษาเป็นสื่อ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.72

4.3 แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามแนวคิดการแก้ปัญหาของ Weir (1974) โดยมีการกำหนดสถานการณ์หรือข้อความ ซึ่งแต่ละข้อความจะมีข้อคำถาม 1- 4 ข้อ เป็นชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 32 ข้อ โดยให้พิจารณาเลือกตอบคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.20 - 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 0.70 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.78

4.4 แบบทดสอบวัดกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามหลักการแก้ไขปัญหามาตามกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560) โดยให้นักเรียนอ่านข้อความหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้และคิดแก้ไขปัญหาตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.72

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าสถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

5.1 หาค่าสถิติพื้นฐานคือค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) จากคะแนนแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบทดสอบการคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหาและแบบทดสอบวัดกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

5.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากคะแนนแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบทดสอบการคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหาและแบบทดสอบวัดกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

5.3 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficient) ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหาและกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมและการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.4 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient) ตัวแปรพยากรณ์คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหาเกี่ยวกับตัวแปรเกณฑ์คือ กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม และการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.5 หาค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหาและกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมและการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.6 สร้างสมการพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ในแต่ละด้าน และการคิดแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนที่ใช้ในการทำนายกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาที่มีต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหากับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ตารางที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหา (ตัวแปรต้น) กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม (ตัวแปรตาม) (Simple Correlation Coefficient) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ตัวแปรต้น	Pearson Correlation	ตัวแปรตาม
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	Pearson Correlation	.965**
	Sig. (2-tailed)	.000
การคิดสร้างสรรค์	Pearson Correlation	.773**
	Sig. (2-tailed)	.000
การคิดแก้ปัญหา	Pearson Correlation	.923**
	Sig. (2-tailed)	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม (Simple Correlation Coefficient) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร เมื่อกำหนดให้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเป็นตัวแปรตาม และกำหนดให้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาเป็นตัวแปรต้น พบว่า ตัวแปรต้นทุกตัวมีความสัมพันธ์กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Sig. =.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เท่ากับ .965 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทิศทางเดียวกัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างการคิดแก้ปัญหากับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เท่ากับ .923 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทิศทางเดียวกัน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างการคิดสร้างสรรค์กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเท่ากับ .773 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทิศทางเดียวกัน จะเห็นได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ การคิดแก้ปัญหาและการคิดสร้างสรรค์ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สร้างสมการพยากรณ์กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม โดยใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา ซึ่งพิจารณาตัวแปร 3 ตัวแปร คือ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) การคิดสร้างสรรค์ 3) การคิดแก้ปัญหา โดยวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้การวิเคราะห์ Model Summary ดังตารางที่ 1.2 วิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม โดยใช้การวิเคราะห์ ANOVA ดังตารางที่ 1.3 และวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 1.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหาที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ Model Summary

Model Summary					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.975 ^a	.950	.949	2.18680	1.719

a. Predictors: (Constant), การคิดแก้ปัญหา, การคิดสร้างสรรค์, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

b. Dependent Variable: กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

จากตารางที่ 1.2 การศึกษาตัวแปรการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม จากผลการวิเคราะห์ Model Summary พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .975 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ R Square เท่ากับ .950 แสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาสามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 95.00

ตารางที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหาที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ ANOVA

ANOVA					
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	19620.890	3	6540.297	1367.657*	.000 ^b
Residual	1032.937	216	4.782		
Total	20653.827	219			

a. Dependent Variable: กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

b. Predictors: (Constant), การคิดแก้ปัญหา, การคิดสร้างสรรค์, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

* $p < .01$

จากตารางที่ 1.3 การศึกษาตัวแปรการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหาที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ ANOVA พบว่าตัวแปรต้นที่ได้ศึกษาทั้ง 3 ด้าน มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Sig. = .000)

ตารางที่ 1.4 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหาที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient)

Coefficients

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	-.518	1.230		-.421**	.674
1 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	.638	.040	.639	15.871**	.000
การคิดสร้างสรรค์	.150	.027	.127	5.628**	.000
การคิดแก้ปัญหา	.258	.037	.254	6.881**	.000

a. Dependent Variable: กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1.4 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อกำหนดให้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเป็นตัวแปรตามและกำหนดให้ตัวแปรอิสระ คือ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน คือ การสรุปความ การกำหนดข้อสันนิษฐาน การตีความ การนิรนัย การประเมินข้อโต้แย้ง 2) การคิดสร้างสรรค์ 4 ด้าน คือ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออและการคิดแก้ปัญหา ประกอบด้วย 4 ขั้น คือ ขั้นระบุปัญหา ขั้นค้นหาสาเหตุ ขั้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา และขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร มากที่สุด รองลงมาคือ การคิดแก้ปัญหาและการคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรของกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 95.00 ($S.E._{est} = 2.18680$) ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -.518 + .638 (X_1) + .150 (X_2) + .258 (X_3)$$

เมื่อ (X_1) แทน คะแนนดิบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

(X_2) แทน คะแนนดิบการคิดสร้างสรรค์

(X_3) แทน คะแนนดิบการคิดแก้ปัญหา

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = .639 (Z_1) + .127 (Z_2) + .254 (Z_3)$$

เมื่อ (Z_1) แทน คะแนนมาตรฐานการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

(Z_2) แทน คะแนนมาตรฐานการคิดสร้างสรรค์

(Z_3) แทน คะแนนมาตรฐานการคิดแก้ปัญหา

อภิปรายผล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหาที่มีต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัยมีผลการอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ด้าน กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการคิดแก้ปัญหาทั้ง 4 ด้าน กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ด้าน กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญมากต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม งานวิจัย Yu et al. (2019) พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของนักเรียน ทั้งนี้เพราะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่สามารถจำแนกหรือลงข้อสรุปของปัญหา รับรู้ข้อตกลงเบื้องต้นความสัมพันธ์ของสถานการณ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินข้อมูล และลงความคิดเห็นเหมาะสมหรือไม่ (Watson and Glaser, 1964) ซึ่งส่งเสริมกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมในทุกขั้นตอน งานวิจัยของ Putra et al. (2021) พบว่าทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณปรากฏชัดเจนในทุกๆขั้นตอนของกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม งานวิจัยของ Terry et al. (2012) พบว่า ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมซึ่งสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนในการนำกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมาใช้ประกอบกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

ส่วนการคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้านกับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก Guilford (1959) กล่าวว่า การคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางปัญญาที่สามารถขยายขอบเขตการคิดไปในหลายมิติ ซึ่งลักษณะดังกล่าวสามารถนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ รวมถึงการค้นพบวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์และประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ Osborn (1957) กล่าวว่า การคิดสร้างสรรค์เป็นจินตนาการประยุกต์ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการคิดสร้างสรรค์ในการนำไปสู่ผลผลิตที่แปลกใหม่และเป็นประโยชน์ ส่วน Torrance (1971) กล่าวว่า การคิดสร้างสรรค์ คือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัด บุคคลสามารถมีการคิดสร้างสรรค์ในหลายแบบและผลของการคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นนั้นมีมากมายไม่มีข้อจำกัดเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริินาถ ทับทิมใส (2563) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องพลังงานความร้อนด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ในส่วนของการคิดแก้ปัญหาทั้ง 4 ด้าน กับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560) พบว่า มีความสอดคล้องกับกระบวนการคิดแก้ปัญหา เนื่องจากในขั้นตอนของกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมจะมีความคล้ายคลึงกับขั้นตอนของกระบวนการคิดแก้ปัญหา สอดคล้องกับ สุจิตา การิณี (2561) ศึกษาการใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมช่วยให้ผู้เรียนแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเป็นขั้นตอน อีกทั้งกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมยังเพิ่มศักยภาพด้านทักษะการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ด้วยการฝึกทำความเข้าใจในปัญหา วางแผนและออกแบบการแก้ปัญหา ดำเนินการตามแผนที่วางไว้รวมถึงการสรุปและประเมินผลการแก้ปัญหาอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณวดี อุณฺญาดิ (2564) ที่ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาตามแนวทางกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมร่วมกับเทคนิคแคมเปอร์ (SCAMPER) ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ย ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการศึกษาตัวแปรที่สามารถสร้างสมการพยากรณ์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหาที่ใช้ในการทำนายความสามารถในกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมได้ ผลการวิจัยพบว่า ผลการ

วิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล กรุงเทพมหานคร เมื่อกำหนดให้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเป็นตัวแปรตามและกำหนดให้ตัวแปรต้น คือ การคิดวิจารณ์ 5 ด้าน การคิดสร้างสรรค์ 4 ด้านและการคิดแก้ปัญหา 4 ชั้น พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .975 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ R Square เท่ากับ .950 แสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 3 ตัว มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Sig. = .000) ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = .639 (Z_1) + .127 (Z_2) + .254 (Z_3)$$

เมื่อ (Z₁) แทน คะแนนมาตรฐานการคิดอย่างมีวิจารณ์

(Z₂) แทน คะแนนมาตรฐานการคิดสร้างสรรค์

(Z₃) แทน คะแนนมาตรฐานการคิดแก้ปัญหา

จากสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณ์ มีค่า Standardized Coefficients Beta มากที่สุด เท่ากับ .639 แสดงให้เห็นว่า ถ้าคะแนนการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณ์ มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจะส่งผลให้ผลของกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่ได้จากการพยากรณ์สมการข้างต้นมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าตัวแปรอื่น ๆ ที่ได้ศึกษาค่า Standardized Coefficients Beta ของตัวแปรการคิดแก้ปัญหาและการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ .254 และ .127 ตามลำดับ นั้นหมายความว่า การคิดแก้ปัญหาและการคิดสร้างสรรค์มีผลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมจากมากไปน้อยตามลำดับที่กล่าวมา หรืออาจจะกล่าวได้ว่า ถึงคะแนนการคิดสร้างสรรค์มีการเปลี่ยนแปลงมากก็ทำให้คะแนนกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่ได้จากการพยากรณ์จากสมการข้างต้นมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณ์ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การคิดอย่างมีวิจารณ์ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหากับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมีความเกี่ยวข้องกัน ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการนำทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ผ่านกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการดำเนินชีวิตและเป็นที่ต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21

1.2 จากสมการพยากรณ์ที่พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณ์ มีค่า Standardized Coefficients Beta มากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ถ้าคะแนนการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณ์ มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจะส่งผลให้ผลของกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่ได้จากการพยากรณ์สมการข้างต้นมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าตัวแปรอื่น ๆ ฉะนั้นเมื่อครูผู้สอนต้องการพัฒนากระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ควรส่งเสริมผู้เรียนในด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น เนื่องจากการคิดอย่างมีวิจารณ์มีอิทธิพลต่อกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเป็นอย่างมาก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมกับตัวแปรอื่นร่วมด้วย เพื่อศึกษาว่ากระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นหรือไม่

2.2 วิจัยในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในระดับอื่นๆ

2.3 ศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคในการใช้คำถามที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้ข้อคำถามนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)*. กรุงเทพฯ : สถานที่พิมพ์.
- กาญจนา ศรีสวัสดิ์ และ สายสมร เฉลยภิตติ. (2560). “การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล”. *เวชสารแพทย์ทหารบก*, 70(3), 169-174.
- ชัยัญญ์กัญญา สือจันทร์ และเฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวัน. (2564). *ความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ธูปทอง กว้างสาสดี. (2561). “การสอนคิดวิจารณ์”. *วารสารราชพฤกษ์*, 16(3), 1-9.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ : เทคนิคพรินติ้ง.
- ปรานวดี อุ่นญาติ. (2564). *ผลการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาตามแนวทางกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมร่วมกับเมคานิกส์แคมเปอร์ (SCAMPER) ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ราชกิจจานุเบกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. สืบค้นจาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/> (เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2568).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์,
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2558). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : สำนักราชบัณฑิตยสภา.
- ศิรินารถ ทับทิมใส. (2563). *ผลการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง พลังงานความร้อน ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ศูนย์สะเต็มศึกษาแห่งชาติ. (2557). *คู่มือหลักสูตรอบรมครูสะเต็มศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สะเต็มศึกษาแห่งชาติ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *คู่มือครู รายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ วิชาเทคโนโลยี (การออกแบบและเทคโนโลยี) มัธยมศึกษาปีที่ 4 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2566). *ผลการประเมิน PISA 2022. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. สืบค้นจาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/> (เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2568).*
- สนธิ พลชัยยา. (2557). “สะเต็มศึกษากับการคิดขั้นสูง”. *นิตยสาร สสวท*, 42(189), 7-10.
- สุกัญญา เชื้อหลุณโพธิ์. (2561). “การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เรื่อง การเคลื่อนที่แบบหมุน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4”. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 13(37), 119-132.
- สุธิดา การมี. (2560). “การใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา”. *วารสารสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 46(209), 23-27.
- สุวิมล สาสังข์. (2562). *ผลการจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาโดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.
- อารี พันธุ์ณี. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ 1412.
- Guilford, J.P. (1959). *Fundamental statistics in psychology and education*. New York : McGraw – Hill.
- Guilford, J.P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York : McGraw – Hill.
- Mangold, J., and Robinson, S. (2013). *The engineering design process as a problem solving and learning tool in K-12 classrooms*. Retrieved from <https://escholarship.org/content/qt8390918m/qt8390918m.pdf>
- Osborn, A.F. (1957). *Applied Imagination*. New York: Scribner.
- Putra, P.D.A., Sulaeman, N.F., Supeno. (2023). Exploring Students' Critical Thinking Skills Using the Engineering Design Process in a Physics Classroom. *Asia-Pacific Edu Res.* 32(1), 141–149. <https://doi.org/10.1007/s40299-021-00640-3>
- Terry, R.E, Chair, Shumway L, and Wright, G. A. (2012). *The Effect of the Engineering Design Process on the Critical Thinking Skills of High School Students*. New York : Brigham Young University.
- Torrance, E.P. (1971). *Creative Learning and Teaching*. New York : Mead and Company.
- Watson and Glaser. (1964). *Watson and Glaser Critical thinking appraisal manual*. New York : Harcourt Brace and Word.
- Watson, G. and Glaser, E. M. (1980). *Watson-Glaser critical thinking appraisal manual: Forms A and B*. San Antonio: The Psychological Corporation.
- Yu, K. C., Wu, P.H. and Fan, S.C. (2019). “Structural Relationships among High School Students’ Scientific Knowledge, Critical Thinking, Engineering Design Process, and Design Product”. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 18(6), 1001–1022. <https://doi.org/10.1007/s10763-019-10007-2>

ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่าย
เยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา
Administrative Efficiency of Educational Institution Administrators
Private Religious Schools in the Youth Development Network
Songkhla Province

Received : 2024-11-24

Revised : 2024-12-24

Accepted : 2025-01-31

ผู้วิจัย วิชาญ บินล่าเต๊ะ¹

Visanu Binlateh

visanu.bil044@hu.ac.th

นวรรตน์ ไชยมณี²

Navarat Waichompu

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู 2) เปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศและอายุ และ3) ประมวลผลข้อเสนอแนะในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ .970 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีอิสระ (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหาร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, $SD = .46$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$, $SD = .61$) ด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 4.04$, $SD = .46$) และด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.01$, $SD = .48$) 2) ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่าง 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนและติดตาม สะท้อนผลการนิเทศของครูอย่างต่อเนื่อง ควรวางแผนดำเนินงานและมีการจัดการอย่างเป็นระบบ ควรมีแผนปฏิบัติการที่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นหลัก

¹ร.บ.(รัฐประศาสนศาสตร์) ครู , โรงเรียนกัลยาณชนรังสรรค์มูลนิธิ จังหวัดสงขลา

B.Ed.(Guidance Psychology), Teacher and Tessaaban 5 (Wat Hua Pom Nok) School Songkhla City Municipality

²ศษ.ด.(การบริหารการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. , มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Ed.D.(Educational Administration), Assistant Professor and Hatyai University

และควบคุมการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สร้างความโปร่งใส ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบ และควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาคาร สถานที่และบุคลากรทุกคน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการบริหารงาน, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา, เครือข่ายเยาวชนพัฒนา

Abstract

This research aimed to 1) study the level of administrators based on teachers' opinions 2) compare the administrative efficiency of administrators based on teachers' opinions classified by gender and age, and 3) compile recommendations for developing the administrative efficiency of private religious school administrators in the youth development network under the Office of the Private Education Songkhla Province. This research used the quantitative research methodology by the sample consisted of 210 private religious school teachers in the youth development network under the Office of the Private Education Songkhla Province. The sample size was determined using the Krejcie & Morgan table. The instruments used a questionnaire and reliability was determined using Cronbach's alpha coefficient, which was found to be .970. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-test, and ANOVA (F-test).

The research findings revealed that: 1) the overall and specific aspects of administrative efficiency of administrators were at a high level ($\bar{X} = 4.04$, $SD = .46$) when considering each aspect, it is found that in terms of budget management was the highest average ($\bar{X} = 4.10$, $SD = .61$) in academic management was followed by average ($\bar{X} = 4.04$, $SD = .46$) and in human resource management was the lowest average ($\bar{X} = 4.01$, $SD = .48$); 2) private religious teachers in the youth development network under the Office of the Private Education Songkhla Province, who have different genders, had different opinions regarding the administrative efficiency of school administrators, with statistical significance at the .05 level. However, teachers of different ages did not have differing opinions on the administrative efficiency of school administrators; and 3) the recommendations for enhancing the administrative efficiency of administrators included: administrators should promote the development of learning and teaching, and continuously monitor and reflect on the results of teaching supervision of teachers, establish an operational plan and manage it systematically with an action plan focused on the project's objectives, control the efficient use of the budget, promote transparency and compliance with regulation, and place importance on the safety of buildings, facilities, and all personnel.

Keyword: Administrative Efficiency, Private Religious School Administrators, Youth Development Network

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมได้อย่างสมดุล สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญไปในทิศทางที่พึงประสงค์ เพราะเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ มุ่งจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ปลุกฝังให้ประชากรมีความรู้ความสามารถ ดังนั้นจึงมีการกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วยการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ด้วยความมั่นคงในทุกองค์ต้องอาศัยปัจจัยทางการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยคน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการจัดการ (Method) ซึ่งในบรรดาปัจจัยการบริหารทั้ง 4 นี้ คนนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดเนื่องจากเป็นผู้ดำเนินการ เป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากร แต่ละหน่วยงานจึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไปตามสภาพความรู้ความสามารถ และปัจจัยต่างๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่มุ่งจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาโดยจัดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหาร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ซึ่งการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกี่ยวกับ “โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม” ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาอบรม และขัดเกลาทางด้านจิตใจให้กับเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลามให้เป็นคนดี มีความรู้คู่ธรรม ตลอดจนปฏิบัติตามตามหลักของศาสนาอิสลาม โดยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา มีจำนวน 12 โรงเรียน ตั้งอยู่ในเขตบริเวณอำเภอหาดใหญ่ บางกล่ำและรัตภูมิ จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา มีทั้งประเภทโรงเรียนสามัญศึกษา(ทั่วไป) สามัญศึกษา(อิสลามควบสามัญ) และสามัญศึกษา (การศึกษาสงเคราะห์) ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีวิวัฒนาการมาจาก “ปอเนาะ” โดยผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ ส่งเสริมความร่วมมือ แก่บุคลากรในโรงเรียนและรอบรู้ในหน้าที่ของผู้บริหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในภารกิจของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งต้องปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคคล 3) ด้านการบริหารงบประมาณและ 4) ด้านการบริหารทั่วไป (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554, 2554)

จากแนวคิดในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน จึงเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งให้มีการกระจายอำนาจงานทั้ง 4 ด้านไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมุ่งเน้นอิสระในการบริหารจัดการและยึดหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงานวิชาการมุ่งเน้นทางด้านการจัดการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน การบริหารงานบุคคลและงบประมาณมุ่งเน้นให้ครูหรือผู้ปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัวมีอิสระในการทำงานและได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถมีขวัญกำลังใจในการทำงานมีความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพในส่วนของงบประมาณก็จะมุ่งเน้นจัดหารายได้เพื่อการบริหารการศึกษา การบริหารทั่วไปมุ่งเน้นการให้บริการอื่นๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกาให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนาสถานศึกษาเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ ซึ่งสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการทั้งด้านการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานบุคคลและงบประมาณ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน และด้านการบริหารทั่วไป การบริหารเป็นกลไกในการขับเคลื่อนองค์กรให้ดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย เพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อ

ความสำเร็จหรือประสิทธิภาพประสิทธิผลของงานและขององค์กร ดังที่ออสตินและเรนโนลด์ (Austin and Reynold, 1990 อ้างถึงใน กันตพัฒน์ มณฑา, 2562) ได้สรุปว่ากระบวนการบริหารของสถานศึกษานั้นผู้บริหารมีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของสถานศึกษา

จากพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 และแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยที่มีประสิทธิภาพนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษามีหน้าที่และภารกิจในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของประเทศ เช่น สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนทั้งทางด้านการจัดการเรียนการสอนให้เยาวชนได้มีความรู้และด้านการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจะต้องรู้จักใช้ศาสตร์และศิลป์ ทางการบริหารจัดการที่ผสมผสานกันอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานประสบการณ์ และทักษะด้านต่างๆ ของผู้บริหารแต่ละคน โดยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ สถานศึกษาที่ให้การศึกษา อบรมสั่งสอน สืบทอดศาสนาอิสลาม วัฒนธรรม ประเพณี ภาษาและความเชื่อแก่สังคม โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม เป็นสถาบันหนึ่งที่มีความนิยมนิยมจากชาวไทยมุสลิมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสถาบันที่ตอบสนองความต้องการทางศาสนา สังคม วัฒนธรรมประเพณี โดยเฉพาะวิชาศาสนาซึ่งถือเป็นหัวใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายการศึกษาเยาวชนพัฒนาเป็นการรวมสถานศึกษาเอกชนอิสลามในเขตบริเวณอำเภอหาดใหญ่ บางกล่ำและรัตภูมิ จังหวัดสงขลา เพื่อจัดกิจกรรมทางการศึกษาร่วมกัน ยกเว้นกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งพบว่ายังมีปัญหาในด้านประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ซึ่งพบว่า ปัญหาภาพรวมของประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ และการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านพหุวัฒนธรรมโรงเรียนกับชุมชน เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ โดยภาพรวม ระดับปัญหาของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยที่มากกว่าผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้าน ระดับปัญหาประสิทธิภาพของผู้บริหารที่มากที่สุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน (นัสเซอร์อาลี เกป็น, 2562)

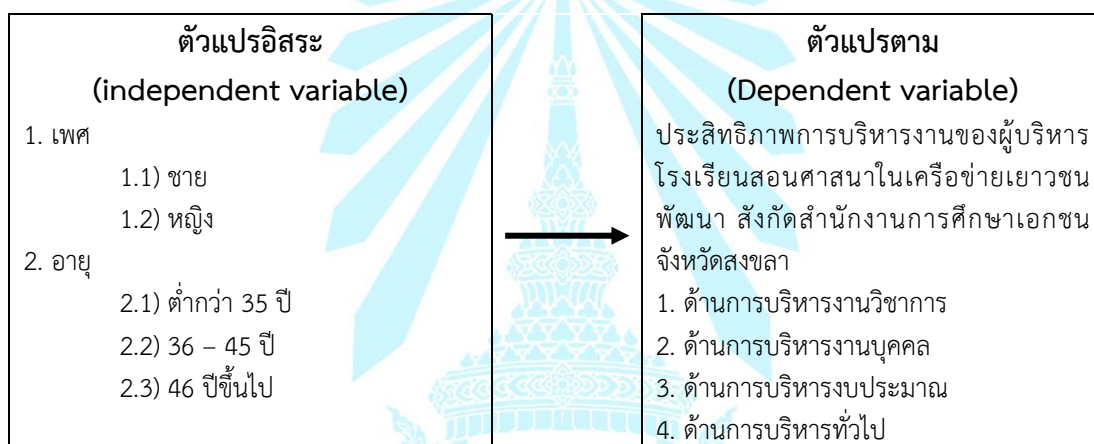
จากความสำคัญและที่มาของสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา จังหวัดสงขลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องเริ่มจากตัวผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา ในการรับรู้และเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนากำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ดำเนินงานประสบผลความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศและอายุ
3. เพื่อประมวลผลข้อเสนอแนะในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา จังหวัดสงขลา ที่กำหนดบทบาทและหน้าที่ให้สถานศึกษาต้องปฏิบัติ 4 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ภาพ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เมื่อพิจารณาภาระงานตามกรอบการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 39 สามารถแบ่งกลุ่มงานสำคัญ 4 ด้าน คือ งานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณด้านบุคลากรและด้านบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การจัดโครงสร้างองค์กรของสถานศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจของสถานศึกษา (ธีระ รุณเจริญ, 2556) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1) กระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน ไปยังสถานศึกษาอย่างแท้จริง

1.1) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดนโยบายตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้เรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ด้านวิชาการจึงประกอบด้วย งานหลักสูตรและการสอน งานนิเทศ การศึกษาและพัฒนาคุณภาพการสอน งานกิจการและกิจกรรมนักเรียน งานสื่อ ห้องสมุดและเทคโนโลยี งานวัดผล ประเมินผลและมาตรฐานคุณภาพวิชาการของโรงเรียนและงานการศึกษานอกระบบ

1.2) การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในการวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาบุคลากร การบรรจุแต่งตั้ง การมอบหมายหน้าที่งานความรับผิดชอบให้ตรงกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร โดยยึดหลักความพึงพอใจในการทำงานส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสร้างบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร สนับสนุนให้ครูเข้าสู่วิชาฐานะและเลื่อนวิทยฐานะแนะนำ กำกับ ติดตาม นิเทศ และเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานมีการสร้างขวัญกำลังใจ การยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพด้วยความยุติธรรม รวมทั้งการรักษาวินัย ประพฤติ ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านบริหารบุคคลจึงประกอบด้วย งานวางแผนกำลังคน สรรหาคัดเลือก

งานบรรจุ แต่งตั้งและระบบทะเบียนบุคคล งานประเมินการพัฒนาบุคคลและงานวิจัย งานสวัสดิการและกองทุนบุคลากร

1.3) การบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมของผู้บริหารด้านงบประมาณโดยการกำกับดูแลการดำเนินงานด้านการเงินการบัญชี จัดทำงบประมาณประจำปี จัดทำจัดผลการใช้เงินตามแผนปฏิบัติการ การรายงานผลการใช้เงิน การควบคุมระบบจัดซื้อ จัดจ้าง วัสดุครุภัณฑ์ การจัดทำทะเบียนคุมสินทรัพย์การจัดให้มีกองทุนสวัสดิการการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนงานการงบประมาณ งานการจัดหารายได้และกองทุนโรงเรียน งานการบริหารทรัพย์สินและผลประโยชน์ในสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ ด้านการงบประมาณจึงประกอบด้วย งานนโยบายและแผน งานจัดหารายได้และกองทุนโรงเรียน งานบริหารทรัพย์สินและผลประโยชน์

1.4) การบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมของผู้บริหารในการจัดระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมกิจกรรมประเพณีของชุมชนและให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการของโรงเรียน รวมทั้งการบริหารงานเกี่ยวกับการจัดระบบการบริหารองค์การงานเอกสารต่างๆ งานติดต่อกับบุคคล การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ส่งเสริมให้การบริหารจัดการศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ เน้นความโปร่งใส เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินกิจการไปได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ ด้านงานบริหารทั่วไปจึงประกอบด้วย งานธุรการและสารบรรณ งานเลขานุการกิจกรรมการสถานศึกษา งานการเงินและการบัญชี งานพัสดุและการจัดจ้างบริการ งานอาคารสถานที่การพัฒนาพื้นที่และสิ่งแวดล้อม งานรักษาความปลอดภัยระบบสัญญาณ และงานประชาสัมพันธ์

2) ให้มีการตัดสินใจและมีการบริหารที่เบ็ดเสร็จที่สถานศึกษา

3) มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ชัดเจน

นอกจากการบริหารการศึกษาตามอำนาจหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนรัฐบาลจึงได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้นโดยให้สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนโดยดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป เป้าหมายในการจัดการศึกษาคือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่งและมีความสุข ซึ่งขอบข่ายและภารกิจการบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษา

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้นโดยทั่วไปแล้วส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึงผลการปฏิบัติงานคือ เมื่อมีผลการปฏิบัติงานที่ดีก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานสูง และถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ดีก็ถือว่าประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ ซึ่งจากการศึกษาเอกสาร ตำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีความหมายของประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

อนันท์ งามสะอาด (2561) ได้กล่าวไว้ว่า ความหมายของประสิทธิภาพหมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มีลักษณะ ดังนี้ 1) ประหยัด (Economy) ได้แก่ ประหยัดต้นทุน (Cost) ประหยัดทรัพยากร (Resources) และประหยัดเวลา (Time) 2) เร็วทันตามกำหนดเวลา (Speed) 3) คุณภาพ (Quality) โดยพิจารณาทั้งกระบวนการตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า (Input) หรือวัตถุดิบ มีการคัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพกระบวนการดำเนินงาน กระบวนการผลิต (Process) ที่ดีและมีผลผลิต (Output) ที่ดีดังนั้นการมีประสิทธิภาพจึงต้องพิจารณา กระบวนการดำเนินงานว่า ประหยัดรวดเร็ว มีคุณภาพของงานซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานทั้งหมด

กันตยา เพิ่มผล (2563) ได้กล่าวความหมายของประสิทธิภาพไว้ว่าเป็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความสามารถและทักษะในการทำงานของตนเองหรือผู้อื่นให้ดีขึ้น เจริญขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร อันจะทำให้ตนเอง ผู้อื่นและองค์กรเกิดความสุขในที่สุด ซึ่งการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรหรือการพัฒนาสังคมนอกจากนั้นการพัฒนาตนเองกับการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานยังมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดอีกด้วยกล่าวคือ ประการแรกก่อนที่คนจะเข้าสู่การทำงานในองค์กรหนึ่งนั้น บุคคล

นั้นต้องมีความรู้ความสามารถมีคุณสมบัติตรงตามท้องคํานั้นต้องการ ซึ่งบุคคลจะมีคุณสมบัติตามท้องคํากำหนดนั้นก็จะต้องมีการพัฒนาตนเองหรือได้รับการพัฒนาจากสถาบันต่างๆ จนมีความสามารถเพียงพอที่จะเข้าสู่งานและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สองเมื่อบุคคลเข้าสู่งานแล้วก็เป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพ (ความสามารถ) ในการทำงานให้ดีที่สุดเพื่อประสิทธิผลขององค์กร จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานจะก่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์กรในที่สุดนั่นเอง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2559) ได้กล่าวความหมายของประสิทธิภาพไว้ว่าการวัดผลการทำงานขององค์กรนั้นว่าทำงานได้ปริมาณมากน้อยแค่ไหน คุณภาพงานดีมากน้อยเพียงไหน ใช้เงิน ใช้เวลา ใช้แรงงานมากน้อยเพียงไหน เป็นผลดีต่อผู้รับบริการมากน้อยเพียงไหน โดยรวมควมมีประสิทธิภาพจึง หมายถึง การทำงานให้ได้ปริมาณและคุณภาพมากองค์กรมีความสมัครสมาน สามัคคี มีสันติภาพและความสุข รวมกัน เป็นผลดีต่อส่วนรวมและผู้รับบริการแต่ใช้เวลาแรงงานและงบประมาณน้อย

สรุปได้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานที่แสดงถึงความสามารถในการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งการสนับสนุนด้านเวลา และงบประมาณเพื่อให้บรรลุ 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

ระดับของประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพมี 2 ระดับ คือ

1) ประสิทธิภาพของบุคคล การมีประสิทธิภาพหมายความว่า การทำงานเสร็จโดยสูญเสียเวลาและพลังงานน้อยที่สุด ค่านิยมที่ทำงานยึดกับสังคม คือ การทำงานได้รวดเร็วและได้งานดี บุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน คือ บุคคลที่ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถใช้กลวิธีหรือเทคนิคการทำงานที่จะสร้างผลงานได้มาก เป็นผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจโดยสิ้นเปลืองทุน ค่าใช้จ่าย พลังงานและเวลาน้อย เป็นบุคคลที่มีความสุขและพอใจในการทำงาน เป็นบุคคลที่มีความพอใจจะเพิ่มพูนคุณภาพและปริมาณของผลงาน คิดค้นดัดแปลงวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

2) ประสิทธิภาพขององค์กร คือ การที่องค์กรสามารถดำเนินงานต่างๆ ตามภารกิจหน้าที่ขององค์กรโดยใช้ทรัพยากรปัจจัยต่างๆ รวมถึงกำลังคนอย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเสียที่น้อยที่สุดมีลักษณะการทำงานไปสู่ผลตามวัตถุประสงค์ได้อย่างดีโดยประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากรและกำลังคน องค์กรมีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการผลิตและบริการได้ตามเป้าหมายองค์กรมีความสามารถในยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เทคนิควิธีการและเทคโนโลยีอย่างฉลาด ทำให้เกิดวิธีการทำงานที่เหมาะสม มีความราบรื่นในการดำเนินงาน มีปัญหาอุปสรรคและความขัดแย้งน้อยที่สุดบุคลากรมีขวัญกำลังใจ มีความสุขความพอใจในงานที่ทำ (นัสเซอร์อาลี เกบิน, 2562)

ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ

ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษาซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนมาก เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาซึ่งได้รับค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ แต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูค่อนข้างน้อย การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกันเพื่อใช้ในการบริหารจัดการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐและปฏิรูประบบเงินเพื่อการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

โลกศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่สามารถรับและส่งต่ออย่างรวดเร็วส่งผลให้ประชาชนชุมชนและสังคมรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงประชาชนมีความรู้ความสามารถมากขึ้น และพร้อมที่จะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นในขณะที่โครงสร้างและระบบการศึกษายังบริหารและจัดการภายใต้กระบวนทัศน์และแบบแผนการปฏิบัติรูปแบบเดิมส่งผลให้เกิดปัญหาและ

ความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอีกทั้งการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษายังเป็นปัญหา ทั้งเรื่องการขาดแคลนครูในบางสาขาครูไม่ครบชั้นอัตราส่วนครูต่อนักเรียนและนักเรียนต่อห้องไม่เป็นไปตามมาตรฐานซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างยิ่ง (กันตพัฒน์ มณฑา, 2562)

การปรับปรุง โครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและสถานศึกษาควบคู่กับการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะส่งผลให้หน่วยงานและสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาที่แสดงความรับผิดชอบต่อคุณภาพมาตรฐานให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคม อาทิ ครอบครัว ชุมชน สังคม ภาคเอกชน สถานประกอบการ มูลนิธิ วัด และองค์กรต่างๆ ในสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายโดยมีกฎหมาย กฎระเบียบ กติกาที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและมีนโยบายและมาตรการจูงใจทั้งที่เป็นตัวเงินและสิทธิประโยชน์อื่นเช่น การลดหย่อนภาษีเพื่อส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้ผลกระทบจากโครงสร้างประชากรวัยเรียนที่ลดลงตลอดระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมาและต่อเนื่องไปอีก 20 ปีข้างหน้าจะส่งผลให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอีกไม่เกิน 5 ปีต่อจากนี้และจะทำให้มีห้องเรียนและสถานศึกษาที่ต้องปิดตัวลงและจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สถาบันอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาก็ต้องเผชิญกับสถานการณ์เดียวกัน รัฐจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการกำหนดที่ตั้งและจัดกลุ่มสถานศึกษาตามระดับคุณภาพมาตรฐาน การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาที่ปิดตัวลงให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนหรือใช้ประโยชน์ร่วมกันในพื้นที่ การเลือกผลิตกำลังคนในสาขาวิชาที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญและความเป็นเลิศ เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมเพื่อให้รัฐสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียนและใช้งบประมาณในส่วนที่สามารถประหยัดได้เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาเพื่อตอบโจทย์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและบริบทที่เปลี่ยนแปลงของสังคม (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579, 2560)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในเครือข่ายเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยมีประชากร ทั้งหมด 460 คน แล้วผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยการคำนวณเกณฑ์สัดส่วนและจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Sampling Without Replacement)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดบทบาทและหน้าที่ให้สถานศึกษาต้องปฏิบัติ 4 ด้านประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคคล 3) ด้านการบริหารงบประมาณ และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ปีการศึกษา 2567 ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึง ตุลาคม พ.ศ.2567

ขอบเขตด้านตัวแปร

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของครูโรงเรียนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

(1.1) เพศ ได้แก่ ชายและหญิง

(1.2) อายุ ได้แก่ ต่ำกว่า 35 ปี, 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

(2.1) ด้านการบริหารงานวิชาการ

(2.2) ด้านการบริหารงานบุคคล

(2.3) ด้านการบริหารงบประมาณ

(2.4) ด้านการบริหารทั่วไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีอิสระ (Independent t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test : One Way ANOVA)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการพัฒนาการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถาม เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้างคำถามการใช้ภาษาและความครอบคลุมในเนื้อหาสาระแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเหมาะสมในการใช้ภาษา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 จึงนำมาเป็นข้อคำถาม

4. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยจำนวน 30 คน คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .970

5. นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1. การบริหารงานวิชาการ	4.04	.46	มาก
2. การบริหารงานบุคคล	4.01	.48	มาก
3. การบริหารงบประมาณ	4.10	.61	มาก
4. การบริหารทั่วไป	4.02	.54	มาก

รวม	4.04	.46	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, $SD = .46$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$, $SD = .61$) ด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 4.04$, $SD = .46$) และด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.01$, $SD = .48$)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรเพศ

ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา	ชาย n=33		หญิง n=177		t	p-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. การบริหารงานวิชาการ	4.25	.44	3.99	.46	3.002**	.003
2. การบริหารงานบุคคล	4.22	.39	3.97	.49	2.790**	.006
3. การบริหารงบประมาณ	4.30	.69	4.06	.59	2.137*	.034
4. การบริหารทั่วไป	4.30	.48	3.97	.53	3.308***	.001
รวม	4.27	.43	4.00	.46	3.149**	.002

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของครูเพศชาย สูงกว่า เพศหญิง ($\bar{X} = 4.27$, $SD = .43$; $\bar{X} = 4.00$, $SD = .46$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ด้านการบริหารงบประมาณ ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของครูเพศชาย สูงกว่า เพศหญิง ส่วนการบริหารทั่วไป ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรอายุ

ประสิทธิภาพการบริหารงานของ ผู้บริหาร	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.810	.405	1.900	.152
	ภายในกลุ่ม	207	44.141	.213		
	รวม	209	44.951			
2. ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	.446	.223	.971	.380
	ภายในกลุ่ม	207	47.539	.230		
	รวม	209	47.985			
3. ด้านการบริหารงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	.711	.355	.956	.386
	ภายในกลุ่ม	207	76.917	.371		
	รวม	209	77.628			

	รวม	209	77.628			
	ระหว่างกลุ่ม	2	.630	.315	1.086	.339
4. ด้านการบริหารทั่วไป	ภายในกลุ่ม	207	60.041	.290		
	รวม	209	60.671			
	ระหว่างกลุ่ม	2	.500	.250	1.178	.310
รวม	ภายในกลุ่ม	207	43.918	.212		
	รวม	209	44.418			

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ประมวลผลข้อเสนอแนะของประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา		ความถี่
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ		
1.1 ควรส่งเสริม พัฒนาด้านการเรียนการสอนและติดตาม สะท้อนผล การนิเทศของครูอย่างต่อเนื่อง		25
1.2 ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ตระหนักอยู่ตลอดเวลา ในการบริหารงานวิชาการ รับทราบปัญหาและแก้ไขปัญหาอย่างกระตือรือร้น		20
1.3 ควรมีความยืดหยุ่นโดยการใช้เทคโนโลยีในการสอนให้ทันกับทุกสถานการณ์		17
1.4 ควรพัฒนาความรู้ด้านหลักสูตร มีการอบรมด้านหลักสูตรและการสอนให้แก่ครู		16
1.5 ควรให้ความสำคัญกับทุกกลุ่มสาระวิชาไม่ใช่ให้ความสำคัญเฉพาะกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้องกับไอเน็ต		12
2. ด้านการบริหารงานบุคคล		
2.1 ควรวางแผน ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีการจัดการอย่างต่อเนื่อง		24
2.2 ควรมีงบประมาณสนับสนุนการประชุม อบรมให้แก่ครูอย่างทั่วถึง		21
2.3 ควรสร้างความตระหนักและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานบุคคล เช่น การมาปฏิบัติราชการ การลา การย้าย การพัฒนาตนเอง		19
2.4 ควรจัดวางตำแหน่งให้ตรงกับความรู้ ความสามารถของครู		17
2.5 ควรเพิ่มสวัสดิการ ส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ		15
2.6 ควรมีความยุติธรรม โปร่งใส มีความเป็นธรรม และรับฟังความเห็นจากทุกฝ่าย		12
3. ด้านการบริหารงบประมาณ		
3.1 ควรมีแผนปฏิบัติการที่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นหลัก และควบคุมการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า		26
3.2 สร้างความโปร่งใส ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบการเงิน การบัญชี และงานพัสดุ		22
3.3 จัดลำดับความสำคัญของการใช้งบประมาณตามความเหมาะสมและจำเป็น โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษาและผู้เรียน		18
3.4 ควรเปิดเผยรายละเอียดของงบประมาณ เช่น อาหารกลางวัน กิจกรรมนักเรียน		15
3.5 ควรมีงบสำรอง ไม่ควรเก็บค่าใช้จ่ายกับครูและบุคลากร		10
4. ด้านการบริหารทั่วไป		
4.1 ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาคาร สถานที่และบุคลากรทุกคน		27

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาใน เครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา		ความถี่
4.2 ควรจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้น่าอยู่		23
4.3 ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้สะอาดและร่มรื่น		20
4.4 ควรสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและครูต้องฝึกใช้ให้เป็นประโยชน์		17

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารวิชาการ มีความถี่สูงสุดที่ 25 ซึ่งเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนและติดตามสะท้อนผลการนิเทศของครูอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการบริหารบุคคล มีความถี่สูงสุดที่ 24 ซึ่งเสนอแนะว่า ควรวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีการจัดการอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการบริหารงบประมาณ มีความถี่สูงสุดที่ 26 ซึ่งเสนอแนะว่า ควรมีแผนปฏิบัติการที่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นหลักและควบคุมการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า 4) ด้านการบริหารทั่วไป มีความถี่สูงสุดที่ 27 ซึ่งเสนอแนะว่า ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาคาร สถานที่และบุคลากรทุกคน

อภิปรายผล

ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารบุคคล ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารงบประมาณมีความสำคัญ เป็นการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา จัดหารายได้จากบริการ รวมทั้งรายได้ที่มาจากงบประมาณแผ่นดิน มาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา แล้วส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน บุคลากรและสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีทักษะในการบริหารจัดการ มีความชำนาญเป็นอย่างดีเลิศ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2559) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดทำทะเบียนคุมเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณไว้อย่างครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และจัดทำแนวปฏิบัติการรับเงินและจ่ายเงินให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กระทรวงการคลังกำหนด

ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานโรงเรียนและมีทักษะความเป็นผู้นำสูง ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบกับครูเพศชายมีความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารสูงกว่าครูเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนัสเซอร์อาลี เกป็น (2562) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอันซอเรียะห์ฮัดดีนียะห์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอันซอเรียะห์ฮัดดีนียะห์ จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนอันซอเรียะห์ฮัดดีนียะห์ จังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ และระดับการศึกษาที่

แตกต่างกัน ระดับประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอันซอเรียห์อัดดีนียะห์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา มีขอบข่ายงาน มีภารกิจที่ผู้บริหารต้องวางแผน จัดกำลังคน มอบหมายงานที่เหมาะสมให้กับครูผู้สอน พร้อมทั้งติดตามควบคุมให้งานต่าง ๆ สามารถดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับงาน ครูที่มีอายุต่างกันจึงมีความเห็นไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมุฮัมมัดตอญุดีน เจ๊ะแหว (2564) ได้ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารกับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นโครงสร้างการบริหารการศึกษาตามอำนาจหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนโดยการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา ผ่านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข

ประมวลข้อเสนอแนะของประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเครือข่ายเยาวชนพัฒนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริม พัฒนาด้านการเรียนการสอนและติดตาม สะท้อนผล การนิเทศของครูอย่างต่อเนื่อง ควรวางแผน ดำเนินงานและมีการจัดการอย่างเป็นระบบ ควรมีแผนปฏิบัติการที่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นหลัก และควบคุมการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สร้างความโปร่งใส ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบ และควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่และบุคลากรทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องตื่นตัวตลอดเวลาในการบริหารสถานศึกษา มีความยืดหยุ่น รู้จักใช้เทคโนโลยีให้ทันในทุกสถานการณ์ รักษาวินัย ครองตน ครองคน ครองงาน รวมทั้งพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลทำให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมุฮัมมัดตอญุดีน เจ๊ะแหว (2564) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรมีการจัดการและวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ควรมีแผนการปฏิบัติงานประจำปีโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์เป็นหลัก มีความโปร่งใส ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าแก่ตัวผู้เรียนให้มากที่สุดและในการจัดสรรงบประมาณ ควรมีการวางแผนงานและดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้ ด้านการบริหารงานบุคคล การสร้างความตระหนักและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานบุคคล และการพัฒนาบุคลากรในองค์กรอยู่เสมอและต่อเนื่อง การส่งเสริมสนับสนุนขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และด้านการบริหารงานทั่วไป การพัฒนาด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน และระดมภาคีเครือข่าย การดูแลทั้งระบบและรายงานระบบต่าง ๆ มากมาย และการจัดสรรและสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการทำงานและการจัดการเรียนการสอน และควรลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริม พัฒนาด้านการเรียนการสอนติดตาม สะท้อนผล การนิเทศของครูอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญต่อการบริการแนะแนวการศึกษา
2. ด้านการบริหารงานบุคคล ควรวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการจัดการอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน

3. ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีแผนปฏิบัติการที่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นหลัก ควบคุมการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า และจัดทำบันทึกบัญชีประจำวัน ให้ครอบคลุมการรับเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ โดยสรุปรายการและแยกประเภทบัญชีทุกวันทำการ

4. ด้านการบริหารทั่วไป ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาคาร สถานที่และบุคลากรทุกคน และสร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาเอกชนนำไปวางแผนในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเอกชน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา เพื่อนำไปวางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : ศูรสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). พระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กันตพัฒน์ มณฑา. (2562). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร”. วารสารสหวิทยาการวิจัย ฉบับบัณฑิตศึกษา. 1(2) : 1-7.
- กันตยา เพิ่มผล. (2563). การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน (Efficiency Development). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ธีระ รุญเจริญ. (2556). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- นัสเซอร์อาลี เกป็น. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามอันซอเรียห์ อัดดีนีเยห์ จังหวัดสตูล. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- มุฮัมมัดตอญดิน เจ๊ะแฉ. (2564). ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.
- วรารณ ธนากุลจิรวัดน์. (2560). ประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2566-2570. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2559). ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันท์ งามสะอาด. (2561). ภาวะผู้นำเชิงคุณธรรม. วิทยาลัยเทคโนโลยีไทย-ใต้หวัน : สมุทรปราการ.
- Krejcie Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.

ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT
เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
The Effects Of Guidance Activities With Cooperative Teaching Model LT
Technique to Develop Self-Esteem For The 5th Trade Students

Received : 2024-11-14

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-02-28

ผู้วิจัย   มุฮัมหมัดฟาเดล ยาลาเว¹

Muhammadfadel Yalawae
fadel258955@gmail.com

สุพรรณษา สุวรรณชาติ²

Supansa Suvanchatree

ฮารีซอล ขุนอินคีรี³

Hareesol Khuninkeeree

จุฑา ธรรมชาติ³

Juta Tammachart

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2. เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว และ 3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ (One Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนอนุบาลระแงะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว 2. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.87 3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.91 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า 1. แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย 7 แผน แผนละ 1 กิจกรรม/คาบเรียน ซึ่งได้รับการประเมินแล้วว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน มีความเหมาะสมทางภาษาและเวลาที่กำหนด 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการเห็นคุณค่าในตนเองภายหลัง สูงกว่าก่อนใช้การจัดการกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว รายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ: กิจกรรมแนะแนว, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT, การเห็นคุณค่าในตนเอง

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
Graduate Student Master's Degree in curriculum and Instruction, Faculty of Education Prince of Songkhla University Pattani Campus

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
Dr. Program in curriculum and Instruction, Faculty of Education Prince of Songkhla University Pattani Campus

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
Assistant Professor Dr. Program in curriculum and Instruction, Faculty of Education Prince of Songkhla University Pattani Campus

Abstract

The purposes of this research were to: 1. develop guidance activity plans with the cooperative teaching model, LT technique to develop self-esteem among the 5th grade students, 2. compare the self-esteem of the 5th grade students before and after participating in the guidance activities, and 3. examine the students' satisfaction with the guidance activities. This study was an exploratory and experimental research conducted using One Group Pretest-Posttest method with cluster random sampling. The sample group used in this research were 28 students from class 5/2 at Anuban Rangae School, under the jurisdiction of the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3, The research instruments included: 1. guidance activity plans 2. a self-esteem assessment form the total reliability value is 0.87 , and 3. a satisfaction assessment form for the guidance activities the total reliability value is 0.91. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test for Dependent Samples.

The research results were as follows: 1. The guidance activity plans consisted of 7 plans, each containing one activity conducted over one class period. These planned were evaluated and deemed highly effective in all aspects. The plans were linguistically appropriate and the learning activities were suitable for the allocated time. 2. The self-esteem of the 5th grade students significantly improved after participating in the guidance activities, with statistical significance at the .05 level. 3. The satisfaction of the 5/2th grade students with the guidance activities was rated at a high level in all aspects.

Keyword: guidance activity, cooperative teaching model LT, technique self-esteem

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลทำให้เกิดความเครียดในบุคคลได้ หากเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่มากจนเกินไปย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของบุคคลโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ และอารมณ์อย่างรวดเร็ว (เมธีณี คำบรรลือ, 2564) เห็นได้จากผลการประเมินสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นในปี 2566 จากกรมสุขภาพจิต ผ่านระบบ “Mental Health Check-in” พบว่า เด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 10-15 ปี เสี่ยงซึมเศร้า ร้อยละ 10.38 และเสี่ยงที่จะฆ่าตัวตาย ร้อยละ 20.29 (กรมสุขภาพจิต, 2567) ปัญหาสุขภาพจิตอาจทำให้เด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพการเรียนรู้ลดลง และเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษามากขึ้นด้วย อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อตัวตนและการให้คุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชน (ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว, 2565) ผลการศึกษาและรายงานสรุปผลกระทบข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ปัญหาสุขภาพจิตในเด็กและเยาวชนส่งผลกระทบต่อชีวิตของเด็กและเยาวชนโดยส่งผลกระทบอย่างมากต่อตัวตนและการให้คุณค่าในตนเองหรือการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความรู้สึกของบุคคลที่ผ่านการประเมินตนเองแล้วแสดงออกในแง่ของการยอมรับหรือไม่ยอมรับตนเอง (พิมพ์พลอย รุ่งแสง, 2560) หากบุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ อาจส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ เช่น รู้สึกไร้ค่า ไม่ค่อยมีความมั่นใจ มีปัญหาในการตัดสินใจ ไม่เชื่อในคำชื่นชมของผู้อื่นที่มีต่อตน เป็นต้น นำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต เช่น โรคซึมเศร้าหรือโรควิตกกังวลได้ (มูลนิธิยุวพัฒน์, 2566) ในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง Brooks (1992, อ้างถึงใน ขนิษฐา ทองวิไล, 2558) ได้มีการพัฒนาผ่านความรับผิดชอบ การสนับสนุนกำลังใจและให้ข้อมูลย้อนกลับด้านบวก เปิดโอกาสในการแก้ปัญหาร่วมกันแบบปลายเปิด ผ่านกระบวนการกลุ่ม สร้างให้เด็กรู้สึกยอมรับความล้มเหลวหรือความผิดพลาด นอกจากนี้ เมธีณี คำบรรลือ (2564) กล่าวเพิ่มเติมว่า ควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ผ่อนคลาย รับฟังและยอมรับความคิดเห็น มีการเสริมแรงและให้กำลังใจ มี

การตั้งเป้าหมายหรือคาดหวังถึงวันข้างหน้า สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของกิจกรรมแนะแนวที่ให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) โดยมีงานวิจัยที่รองรับว่ากิจกรรมแนะแนวสามารถเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้นักเรียนได้ อาทิ งานวิจัยของ อปสรสิริ เอี่ยมประชา และสุภารัตน์ เปรมชื่น (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งงานวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวสามารถเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนได้

จากแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองข้างต้น นับเป็นลักษณะส่วนหนึ่งของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT (Learning Together) ดังที่ สุภิญญา เขียววรรณ (2563) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เป็นเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีการแลกเปลี่ยนและยอมรับความคิดเห็น ทำให้ ผู้เรียนแต่ละคนรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเอง เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและมีความสุขในการเรียนรู้ สามารถ นำมาใช้เพื่อเสริมสร้าง พัฒนา และแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างหลากหลาย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ จุฑามาส ทศนา (2566) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน (LT) ร่วมกับผังกราฟิก วิชา สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากข้อมูลและงานวิจัยข้างต้นเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือเทคนิค LT สามารถพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและแก้ปัญหาของผู้เรียนในชั้นเรียนได้อย่างหลากหลาย มี ประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาผู้เรียนด้านตัวตน ความสัมพันธ์ในชั้นเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเอง

ทั้งนี้ โรงเรียนอนุบาลระแงะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ปัจจุบันมีผล การประเมินสุขภาพจิตนักเรียนผ่านระบบประเมินสุขภาพจิต School Health Hero ปี 2566 พบว่า มีกลุ่มนักเรียน ระดับประถมศึกษาที่มีความเสี่ยงปัญหาสุขภาพจิตสูง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3, 2567) อาจนำไปสู่การเห็นคุณค่าในตนเองที่ต่ำและมีความเสี่ยงเกี่ยวกับโรคทางจิตเวชได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งใน การให้ความสำคัญและพัฒนานักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างเร่งด่วน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรม แนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นบุคคลที่พร้อมเรียนรู้ มีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี มีความปลอดภัย และมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อ พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัด กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT และการเห็นคุณค่าในตนเอง

2. สังเคราะห์และออกแบบเครื่องมือ

2.1 ร่างแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT จำนวน 7 แผน แผนละ 1 กิจกรรม ประกอบด้วย สารสำคัญ/ความคิดรวบยอด ขอบข่าย วัตถุประสงค์กิจกรรม แนะแนว/ประเด็นหลัก จุดประสงค์ชั้นปี จุดประสงค์การเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการ เรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2.2 พัฒนาแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีอำนาจ 2) ด้านการมีความสำคัญ 3) ด้านการมีคุณค่า 4) ด้านการมีความสามารถ และ 5) ด้าน การมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ

2.3 พัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยกำหนดพฤติกรรมครอบคลุม 4 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านกิจกรรมการ เรียนรู้ 3) ด้านสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 17 ข้อ

3. นำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ด้าน หลักสูตรและการสอน และด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ด้านละ 1 ท่าน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ จากนั้น นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนอนุบาลระแงะ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำนวน 25 คน (1 ห้องเรียน) มีผลดังนี้

3.1 แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT กับ เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า แผนฯ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมรายข้ออยู่ระหว่าง 4.33-5.00 และหลังทดลองใช้พบว่า แผนฯ ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมทางภาษา และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ออกแบบไว้มีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด

3.2 ผลการพิจารณาแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับอยู่ที่ 0.87 และ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 0.21-0.70 จำนวน 25 ข้อ

3.3 ผลการพิจารณาแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับอยู่ที่ 0.91 และมีค่าอำนาจจำแนก รายข้อ ระหว่าง 0.31-0.87 จำนวน 17 ข้อ

4. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 7 ครั้ง ครั้งละ 1 แผนฯ/คาบ เรียน ใช้เวลาในการดำเนินการทั้งสิ้นจำนวน 7 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อ พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) มีกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวที่ ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวฯ มีการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบ แผนการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลระแงะ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำนวน 3 ห้อง รวม 91 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนอนุบาลระแงะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ผ่านการจับฉลากห้องเรียน จากจำนวน 3 ห้องเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 1 ห้องเรียน จำนวน 28 คน

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินผลและสรุปผล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาวิจัยตามวัตถุประสงค์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

1.2 การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสังเกตความแตกต่างของข้อมูล วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pretest) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Posttest) โดยใช้สถิติ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

1.3 การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

ทั้งนี้ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในการแปลความหมายของข้อมูลโดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ระดับมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ระดับน้อย และค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT และเอกสารเนื้อหาตามองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้ ได้ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว จำนวน 7 แผน แผนละ 1 กิจกรรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์ชั้นปี	องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (ด้าน)	จุดประสงค์การเรียนรู้
1. ปฐมนิเทศ	-	การมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น*	1. นักเรียนบอกวัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติตน ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม และการพิทักษ์สิทธิของข้อมูลได้ 2. นักเรียนบอกข้อมูลส่วนตัวเบื้องต้นของสมาชิกภายในกลุ่มได้ 3. นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและสมาชิกในชั้นเรียน
2. เรียนอย่างไรดี เกรดดี	3.1.1 วิเคราะห์ผลการเรียนของตนแต่ละรายวิชา และปรับปรุงพฤติกรรม	การมีอำนาจ* การมีความสำคัญ	1. นักเรียนจำแนกพฤติกรรมที่ทำให้ผลการเรียนแต่ละรายวิชาแตกต่างกันได้

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์ชั้นปี	องค์ประกอบการเรียนรู้ คุณค่าในตนเอง (ด้าน)	จุดประสงค์การเรียนรู้
	ตามการเรียนรู้ในรายวิชาที่มี ผลการเรียนไม่เป็นที่พอใจ		2. นักเรียนวางแผนพฤติกรรมที่จะทำในอนาคตเพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้นได้อย่างเหมาะสม 3. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในอำนาจในตัวเองว่าสามารถทำสำเร็จตามแผนที่ได้วางไว้
3. ภัยที่ไม่คาดคิด	3.4.3 รู้จักปฏิเสธ ต่อรอง และร้องขอความช่วยเหลือในสถานการณ์เสี่ยง	การมีความสำคัญ* การมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	1. นักเรียนบอกวิธีการหาทางออกทางสถานการณ์เสี่ยงที่พบเจอในชีวิตประจำวันได้ 2. นักเรียนแสดงการปฏิเสธ ต่อรอง และขอความช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ 3. นักเรียนบอกความสำคัญของตนเองและผู้อื่น ด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
4. พฤติกรรมทางสังคม	3.4.5 แสดงออกถึงพฤติกรรมที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 3.4.6 รับผิดชอบรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	การมีคุณความดี* การมีอำนาจ การมีความสามารถ การมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	1. นักเรียนระบุพฤติกรรมที่ควรทำและไม่ควรทำในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ 2. นักเรียนแสดงบทบาทพฤติกรรมที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ 3. นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการรับผิดชอบและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้อย่างเหมาะสม
5. คุณค่าด้านการเรียน	1.6.1 ภูมิใจในคุณค่าของตนเอง ในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถทางการเรียนและอาชีพ	การมีความสามารถ* การมีอำนาจ	1. นักเรียนเล่าถึงความภาคภูมิใจในด้านความถนัด ความสามารถทางการเรียน และอาชีพที่ตนเองใฝ่ฝันได้ 2. นักเรียนนำเสนอแนวทางการมุ่งสู่ความสำเร็จตามความใฝ่ฝันด้านอาชีพที่ตนสนใจได้ 3. นักเรียนมีวิธีการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่พบเจอในชีวิตประจำวันได้ 4. นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจในวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จของตนเองได้อย่างเหมาะสม
6. เธอที่ฉันรู้จัก	1.1.2 รับรู้ความคิด ความรู้สึกอารมณ์ของผู้ที่ตนคบหาสมาคม 3.4.2 ยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยสันติวิธี	การมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น* การมีอำนาจ การมีความสามารถ	1. นักเรียนบอกถึงวิธีการสังเกตกิริยา อากัปกิริยาที่แสดงถึงความคิด ความรู้สึก อารมณ์ของคนรอบข้างได้ 2. นักเรียนวิเคราะห์ความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนได้ 3. นักเรียนนำเสนอวิธีการด้านบวกในการยุติข้อขัดแย้งหรือแก้ไขปัญหาในกลุ่มเพื่อนได้ 4. นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างกระตือรือร้น
7. ปัจฉิมเทศ	-	การมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น* การมีคุณความดี การมีอำนาจ การมีความสามารถ การมีความสำคัญ	1. นักเรียนสรุปถึงสิ่งที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดที่ผ่านมา 2. นักเรียนนำเสนอแนวทางในการนำความรู้ที่ได้รับ เพื่อใช้ในชีวิตตนเองได้อย่างเหมาะสม

* หมายถึง องค์ประกอบด้านหลัก ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนฯ นั้น ๆ

โดยแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวฯ จำนวน 7 แผน มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ คือ สารสนเทศ/ความคิดรวบยอด ขอบข่าย วัตถุประสงค์ กิจกรรมแนะแนว/ประเด็นหลัก จุดประสงค์ชั้นปี จุดประสงค์การเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ และภาคผนวกแนบท้าย ผู้วิจัยนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนฯ กับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญนั้น มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนรายแผน 4.75-4.91 ถือว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในทุกแผนฯ และมีผลการวิเคราะห์ภาพรวมของแผนฯ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT	□	S.D.	แปลผล
แผนฯ ที่ 1 เรื่อง ปฐมนิเทศ	4.78	0.31	เหมาะสมมากที่สุด
แผนฯ ที่ 2 เรื่อง เรียนอย่างไรได้เกรดดี	4.76	0.22	เหมาะสมมากที่สุด
แผนฯ ที่ 3 เรื่อง ภัยที่ไม่คาดคิด	4.80	0.33	เหมาะสมมากที่สุด
แผนฯ ที่ 4 เรื่อง พฤติกรรมทางสังคม	4.76	0.24	เหมาะสมมากที่สุด
แผนฯ ที่ 5 เรื่อง คุณค่าด้านการเรียน	4.76	0.24	เหมาะสมมากที่สุด
แผนฯ ที่ 6 เรื่อง เธอที่ฉันรู้จัก	4.75	0.24	เหมาะสมมากที่สุด
แผนฯ ที่ 7 เรื่อง ปัจฉินิเทศ	4.91	0.16	เหมาะสมมากที่สุด
ภาพรวม	4.79	0.10	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวฯ แสดงให้เห็นว่า แผนฯ ทั้ง 7 แผน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแผนฯ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ แผนฯ ที่ 7 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16 รองลงมา คือ แผนฯ ที่ 3, 1, 2, 4, 5 และ 6 ตามลำดับ

นอกจากนี้ ในระหว่างการจัดกิจกรรมแนะแนวฯ ได้พบพฤติกรรมและเนื้อหาข้อคิดเห็นของนักเรียนจากชิ้นงานในกิจกรรมการเรียนรู้ ตามองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนี้

1) ด้านการมีอำนาจ นักเรียนสามารถเป็นผู้นำกลุ่มในการทำกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถปฏิบัติตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดี อีกทั้งยังสามารถกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น โดยแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปรับปรุงพฤติกรรมการเรียน เช่น การตั้งใจฟังครู ส่งงานให้ครบ ชยันทำการบ้าน และตอบคำถามในห้องเรียนบ่อยขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่มุ่งสู่ความสำเร็จทางการเรียนได้อย่างชัดเจน

2) ด้านการมีความสำคัญ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาชีวิตตนเอง เห็นว่าตนเองเป็นบุคคลสำคัญของครอบครัว และสามารถขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินได้อย่างเหมาะสม นักเรียนมีแนวคิดในการป้องกันตนเองจากอันตราย เช่น ไม่รับของจากคนแปลกหน้า ไม่ให้ใครแตะต้องตัวโดยไม่ได้รับอนุญาต และสามารถแสดงออกเพื่อปกป้องตนเองได้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย แสดงให้เห็นว่านักเรียนเห็นความสำคัญของตนเอง และเห็นว่าเมื่อประสบเหตุการณ์ที่อันตรายก็สามารถหาแนวทางการขอความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

3) ด้านการมีคุณความดี นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในสังคม โดยแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อผู้อื่น เช่น การพูดจาสุภาพ การเคารพครูและผู้ปกครอง การช่วยเหลือเพื่อน และไม่ใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การกล่าวสวัสดีผู้ใหญ่ การแสดงความเคารพต่อครู การใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน และการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อพบกับคนแปลกหน้า

4) ด้านการมีความสามารถ นักเรียนสามารถแสดงความสามารถของตนเองผ่านกิจกรรมในห้องเรียน เช่น การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมชั้น และการแก้ไขปัญหาเมื่อเผชิญกับอุปสรรค นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความสนใจของตนเองกับอาชีพในอนาคต และตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกฝน พยายามตั้งใจเรียน และหาทางพัฒนาตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ นักเรียนได้ระบุในประเด็นวิธีการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ที่พบเจอว่า ปรึกษาพ่อแม่ สู้ต่อไป ถ้าไม่เข้าใจให้ถามจากคุณครู หากเกรดไม่ดีให้ตั้งใจอ่านหนังสือ สู้ ฝึกฝนบ่อย ๆ

5) ด้านการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น นักเรียนสามารถแสดงออกถึงการสร้างความผูกพันผ่านการกระทำและการสื่อสารที่ดีต่อเพื่อนและบุคคลรอบข้าง สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความร่วมมือและช่วยเหลือกัน ในระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม อีกทั้งยังมีความมั่นใจในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน และสามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น นักเรียนรู้จักให้กำลังใจแก่เพื่อนที่อาจท้อถอยได้ไม่ตึง และเปิดโอกาสให้เพื่อนได้แสดงความคิดเห็นต่อผลงานของกลุ่มตนเอง

นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรมความร่วมมือช่วยเหลือกันและกันในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นอย่างดี สามารถนำเสนอหน้าชั้นเรียนได้อย่างมั่นใจมากยิ่งขึ้น รู้จักชื่นชมและให้กำลังใจกับกลุ่มเพื่อนที่ยังทำผลงานออกมาได้

ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เปิดโอกาสให้เพื่อนได้แสดงความคิดเห็นต่อผลงานของกลุ่มตนเอง และสามารถควบคุมตนเอง และสมาชิกกลุ่มให้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามกำหนดเวลา

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	df	Sig
ทดสอบก่อน	28	3.19	0.43	6.30**	27	<0.001
ทดสอบหลัง	28	3.70	0.49			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, Correlation .582

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนการจัดกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 และค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 และผลค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 [$t(df)=27, p<0.001, es$]

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.07	0.54	มาก
2. เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.32	0.72	มาก
3. เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้สามารถกระตุ้นการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนได้	3.96	0.69	มาก
4. เนื้อหาในการเรียนรู้มีความทันสมัย	4.25	0.84	มาก
รวม	4.15	0.52	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.54	0.51	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจนน่าสนใจนักเรียนสามารถปฏิบัติได้	4.32	0.77	มาก
7. กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละคาบเรียน ดำเนินได้ตามเวลาที่กำหนด	4.25	0.70	มาก
8. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนได้	4.18	0.61	มาก
9. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถช่วยพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น	4.00	0.86	มาก
รวม	4.26	0.48	มาก
ด้านสื่อการเรียนรู้			
10. สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.04	0.43	มาก
11. สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	4.07	0.86	มาก

กิจกรรม	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
12. สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถกระตุ้นนักเรียนให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองได้	4.11	0.63	มาก
13. สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัยและเข้าใจง่าย	4.14	0.89	มาก
รวม	4.09	0.47	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล			
14. นักเรียนมีความพึงพอใจกับวิธีการวัดและประเมินผล	3.93	0.66	มาก
15. นักเรียนมีความพึงพอใจในการประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม	4.46	0.64	มาก
16. เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความชัดเจนเหมาะสมกับนักเรียน	4.11	0.79	มาก
17. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้	4.14	0.65	มาก
รวม	4.16	0.41	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวฯ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความพึงพอใจรายข้อมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.93-4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.43-0.89 การแปลผลอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สำหรับรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ตามลำดับ รองลงมา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเนื้อหา และด้านสื่อการเรียนรู้

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวฯ ประกอบไปด้วยแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย 7 แผน และ 1 กิจกรรม โดยมีประสิทธิภาพของแผนฯ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน ด้วยเหตุเพราะ มีขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบโดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบเป็นแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวฯ มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญของแผนฯ คือ สารสำคัญ/ความคิดรวบยอด ขอบข่าย วัตถุประสงค์กิจกรรมแนะแนว/ประเด็นหลัก จุดประสงค์ชั้นปี จุดประสงค์การเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ และภาคผนวกแนบท้าย มีเนื้อหาตามองค์ประกอบหลักของการเห็นคุณค่าในตนเอง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT จำนวน 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นเตรียม ขั้นจัดการเรียนรู้ ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ และขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพของแผนฯ ที่พัฒนาขึ้น

นอกจากนี้ ภายในแผนฯ มีรายละเอียดตามองค์ประกอบหลักของแผนฯ ที่ชัดเจน อ้างอิงจุดประสงค์ชั้นปี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ และเพิ่มหลักการทางจิตวิทยาเข้ามามีส่วนร่วม เห็นได้จากกิจกรรมในแผนฯ เริ่มจากการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน สมาชิกกลุ่มและผู้วิจัย เพื่อลดความวิตกกังวลและเพิ่มความไว้วางใจมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ รูปแบบนั่งกลุ่มและการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้วิจัยเองก็สามารถตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้ทันที ในการออกแบบใบงานหรือใบความรู้ ผู้วิจัยเน้นสีสันเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้วิจัยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มีช่วงของการสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนและมีการเสริมแรงทางบวกด้วยรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การปรบมือ และการให้คะแนนพิเศษ แผนฯ ที่พัฒนาขึ้นผู้วิจัยได้ออกแบบแบบวัดและประเมินผลผู้เรียนในรูปแบบและเกณฑ์คะแนนที่ชัดเจน ประเมินผลจากชิ้นงาน

ของกลุ่มและความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม คณะแนวของกลุ่มคือคณะของสมาชิก ส่งผลให้แผนที่พัฒนามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการเห็นคุณค่าในตนเองภายหลังสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมแนะแนวฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผลการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนก่อนการเข้าร่วมการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมในชั้นเรียน นักเรียนหลายคนขาดความมั่นใจ ไม่กล้าเปิดเผยความรู้สึกของตนเอง ขี้อาย ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าออกความเห็นต่างหรือคัดค้าน มีความวิตกกังวลสูง ปลีกตัวออกจากกลุ่ม และมีมุมมองต่อตนเองว่าเป็นคนไร้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับ ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Maslow, 1954) แตกต่างจากหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวฯ ผู้เรียนมีผลการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก มีลักษณะสำคัญที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (Maslow, 1954) กล่าวคือ มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ทั้งนี้อาจด้วยเพราะ ในงานวิจัยนี้ออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนของกิจกรรมแนะแนวฯ ทั้ง 5 ขั้นตอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและจัดการเรียนการสอนที่ใช้หลักจิตวิทยาเข้ามามีส่วนร่วม อาทิ ในคาบเรียนแรกของกิจกรรม ขั้นเตรียม ผู้สอนเริ่มจากการกล่าวทักทาย แนะนำตัวเอง และชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดการเข้าร่วมวิจัย เพื่อลดความกังวลของผู้เรียน ผู้สอนมีการสอบถามถึงรูปแบบการจัดกลุ่มที่จัดมาให้ โดยนักเรียนสะท้อนว่าต้องการเปลี่ยนกลุ่มด้วยเหตุผลส่วนตัว ผู้สอนให้สิทธิสมาชิกห้องเป็นผู้เสนอแนะทางและตัดสินใจ ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจและไว้วางใจผู้สอนและเพื่อนร่วมกลุ่มมากยิ่งขึ้น สำหรับในขั้นจัดการเรียนรู้ ผู้สอนเน้นอธิบายการจัดกิจกรรมและรายละเอียดการค้นคว้า ด้วยภาษาที่ง่าย ชัดเจน และสอบถามความเข้าใจของนักเรียนอยู่บ่อยครั้งส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน ในขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนทำหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย แม้ในบางครั้งผู้เรียนกลุ่มอ่อนที่ได้รับหน้าที่เป็นผู้อ่านขั้นตอนจะมีข้อจำกัดด้านภาษา อ่านไม่ออก ผู้สอนก็จะให้นักเรียนลองฝึกอ่านและหากไม่ได้ก็จะให้นักเรียนกลุ่มเก่งนำนักเรียนคนดังกล่าวในการอ่านแล้วให้นักเรียนคนดังกล่าวอ่านด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มความมั่นใจ การเห็นคุณค่าในตนเองว่าตนก็มีความสามารถ สามารถทำได้เช่นกัน เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้กลุ่มทำกิจกรรมได้อย่างสมบูรณ์ มีชิ้นงานและผลงานที่ผ่านเกณฑ์ทุกครั้ง เมื่อต้องเวียนบทบาทหน้าที่ในกลุ่ม ผู้เรียนบางคนไม่มั่นใจในความสามารถว่าจะสามารถเป็นตัวแทนกลุ่มได้หรือไม่ แต่สมาชิกกลุ่มก็ให้กำลังใจและช่วยเหลือเมื่อจำเป็นทุกครั้ง สำหรับขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ เห็นได้ชัดว่าผู้เรียนสามารถตอบคำถามได้ มีความเข้าใจในเนื้อหาและกิจกรรมเป็นอย่างดี ในขั้นสุดท้าย ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ถือว่าเป็นขั้นสำคัญอีกขั้นที่จะช่วยสนับสนุนและเสริมแรงนักเรียน ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้นำเรื่องการเสริมแรง อาทิ การกล่าวความรู้สึกชื่นชม การปรบมือเป็นกำลังใจให้กับกลุ่มที่มีผลงานเด่น ส่งผลให้ชิ้นงานของแต่ละกลุ่มมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ทุกกลุ่มมีกำลังใจ เห็นคุณค่าในชิ้นงานและคุณค่าในตนเองที่ทำชิ้นงานออกมาได้ดี ซึ่งกล่าวได้ว่าการศึกษาที่จัดทำขึ้นมีการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมร่วมกันของผู้เรียน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่การรับผิดชอบที่ชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจการตัดสินใจและมีการพูดคุยถ่ายทอดความรู้สึกในการทำกิจกรรม สามารถเสริมสร้างและพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้ (Pire and Fairy, 1985 อ้างถึงใน หงษ์ฟ้า ธีรวงศ์กุล, 2556)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติในคาบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม เพื่อให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติถึงสถานการณ์เมื่อตนเองต้องอยู่ในสังคม เพิ่มความน่าสนใจกับกิจกรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติได้เหมาะสม อีกทั้งได้สรุปประเด็นสำคัญว่า พฤติกรรมที่ควรและไม่ควรแสดงเมื่อเจอบุคคลในโอกาสต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สะท้อนองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านคุณความดีได้ในกิจกรรมคุณค่าด้านการเรียน เมื่อผู้สอนถามถึงแผนชีวิตในอนาคต ผู้เรียนหลายคนไม่สามารถกล่าวได้ แต่เมื่อมีสมาชิกในกลุ่มของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวสามารถเล่าได้ ส่งผลให้นักเรียนที่ไม่เห็นแผนชีวิตของตนเอง เริ่มมีตัวอย่าง/ต้นแบบและเริ่มค้นหาแผนของตนเองอย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีแนวทางในอนาคตของตนเองและมีต้นแบบการ

ดำเนินชีวิต สะท้อนถึงองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองเองด้านการมีความสามารถ ซึ่งในการวิจัยผู้เรียนรับรู้ความสามารถของตนเองได้มากขึ้น เห็นได้ผ่านชิ้นงานและพฤติกรรมในชั้นเรียน อาทิ สามารถที่จะเป็นผู้นำกลุ่มสามารถออกมานำเสนอได้ด้วยความมั่นใจมากขึ้นในแต่ละครั้งที่ผ่านไป แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสนใจและเป้าหมายในอนาคตของตนเอง พร้อมระบุแนวทางการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่จะพบเจอในอนาคตได้ ในด้านการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้านนี้ถือว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ตอบโจทย์เป็นอย่างดี ด้วยเหตุเพราะมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้สนับสนุนการทำกิจกรรมกลุ่ม ทั้งความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ในงานวิจัยผู้วิจัยได้ออกแบบให้เน้นกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในชั้นเรียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถกล่าวถึงความคิด ความรู้สึก อารมณ์ของผู้อื่นได้ วิเคราะห์ความขัดแย้ง และเสนอแนวทางการเชื่อมสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนได้ เห็นได้จากชิ้นงานของมัยนีย์และไมตรี อาทิ เมื่อรู้สึกโกรธต้องทำอย่างไร นักเรียนตอบว่า จ้องเพื่อน เล่นเกมคลายเครียด อ่านหนังสือ ดูการ์ตูน และอย่าอารมณ์ไม่ดีใส่เพื่อน เป็นต้น ในส่วนองค์ประกอบอีก 2 องค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง คือด้านการมีอำนาจและความสำคัญ ในกิจกรรมจะเห็นได้ว่า นักเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจในการทำกิจกรรมกลุ่ม และการตัดสินใจของชิ้นงานด้วยตนเอง ผู้สอนมีหน้าที่ในการเอื้อให้เกิดกระบวนการกลุ่มมากที่สุดเท่าที่นั้น นักเรียนทุกคนมีความสำคัญ ชิ้นงานที่เกิดขึ้นทุกชิ้นถือว่าเป็นผลจากความสามารถและการช่วยเหลือกันของสมาชิกในกลุ่ม คณะกรรมการคือคะแนนสมาชิกทุกคน งานวิจัยที่จัดทำขึ้นจึงสามารถสร้างความมั่นใจให้ตนเอง ผูกพฤติกรรมกลุ่มแสดงออกอย่างเหมาะสม สามารถยอมรับคำยกย่องชมเชย ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นโดยตรงจากบุคคลอื่น สิ่งเหล่านี้ล้วนจะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง (พรรณราย พรพิยะประภา, 2548)

สำหรับการวิจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นนั้น จากการค้นคว้าพบว่า ยังไม่มีการวิจัยที่สนับสนุนว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ตรงตัวชัดเจน แต่มีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง และการวิจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ตามลำดับดังนี้งานวิจัยของ เมธีณี คำบรรลือ (2564) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านช่องแคบ จังหวัดตาก ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลองมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว สำหรับงานวิจัยของ อับสรลิลี เอี่ยมประชา และสุภารัตน์ เปรมชื่น (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่พัฒนาขึ้นมา มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีงานวิจัยของ Sadeghi and Ganji (2020) ที่ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ต่อการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การเห็นคุณค่าในตนเอง และความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอิหร่าน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และงานวิจัยของ Megahed and Mohammad (2014) ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนก่อนการทดลองอยู่ในระดับต่ำ แต่หลังจากการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มทดลองแสดงความภาคภูมิใจที่ดีขึ้น มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม แม้ในงานวิจัยที่กล่าวถึงจะมีกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันจากงานวิจัยที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น แต่ก็สนับสนุนได้ว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียน ได้ในทุกช่วงชั้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้วยเหตุเพราะการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค

LT พัฒนาขึ้นอย่างมีขั้นตอน มีประสิทธิภาพของแผนฯ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน อีกทั้งการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนก็เป็นไปตามกระบวนการจัดการกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ทั้ง 5 ขั้นตอน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองแก่ผู้เรียนมากกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลการประเมินความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจกล่าวได้ว่า เพราะผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ที่เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละความสามารถ กำหนดบทบาทของนักเรียนทุกคนอย่างชัดเจน นักเรียนมีส่วนร่วมช่วยเหลือกลุ่ม ทำชิ้นงานของกลุ่ม นักเรียนมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมกลุ่ม ในผลการประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหา นั้น ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาตามองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง 5 องค์ประกอบ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ชั้นปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่ทันสมัยและประยุกต์ประสบการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวนักเรียน นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง สามารถกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) สำหรับด้านสื่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ออกแบบสื่อที่มีความสวยงาม เน้นใช้เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ที่ทันสมัย ประกอบกับการออกแบบสื่อที่เน้นสีสัน มีภาพประกอบ มีลวดลาย เพิ่มการดูและสื่อที่น่าสนใจ และในด้านสุดท้าย ด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการประเมินที่มีความชัดเจนและเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน อาทิ การประเมินชิ้นงานกลุ่มจากใบงาน การร่วมมือของกลุ่มจากการทำกิจกรรมกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งการนำเสนอผลงานกลุ่มก็ได้รับความสนใจจากนักเรียนเป็นอย่างมาก เพราะได้ใช้ทักษะการสื่อสาร เช่นการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การแสดงบทบาทสมมติ การยอมรับและการช่วยเหลือกันคือการสะท้อนความคิดเห็นและชื่นชมกลุ่มที่มีผลงานเด่น ซึ่งถือว่าเป็นการใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อยที่สำคัญ (ทิตินา แคมมณี, 2556; ชนาธิป พรกุล, 2554; ดารุณี รอดเรืองรัตน์, 2560) ทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความสำเร็จและพัฒนาความมั่นใจในตนเอง

สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากนักเรียนที่รวบรวมได้สะท้อนถึงความพึงพอใจที่สูงต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยนักเรียนคิดว่าได้รับความรู้และความรับผิดชอบในการดูแลตัวเอง รวมถึงความตั้งใจในการเรียนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในชั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนควรใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกในหลายรูปแบบ อาทิ การชื่นชม การปรบมือ หรือการให้รางวัล เพื่อกระตุ้นให้เกิดการกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

1.2 ในชั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนบางกลุ่มอาจมีเสียงดังรบกวนกลุ่มอื่น ครูควรชี้แจงหรือแจ้งแนวทางปฏิบัติกับนักเรียนก่อนที่จะทำกิจกรรมกลุ่ม ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการให้ความร่วมมือ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน

1.3 ควรกำหนดเวลาให้ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนบริหารจัดการเวลาได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากในชั้นกิจกรรมกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ในการทำงาน และมีการค้นคว้า สืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง อาจทำให้เกิดความล่าช้าส่งผลต่อขั้นตอนอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ในระดับชั้นประถมศึกษาให้มีความหลากหลายบริบทพื้นที่ เพราะปัจจุบันยังมีการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อย ทั้งที่เป็นช่วงชั้นสำคัญในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.2 การศึกษาเปรียบเทียบผลลัพธ์ของกิจกรรมแนะแนวฯ ในกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะต่างกัน เช่น อายุ เพศ หรือภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนและ ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2567). ข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตคนไทย. <https://checkin.dmh.go.th/dashboards>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จุฑามาส ทศนา. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน (LT) ร่วมกับผังกราฟิก วิชา สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอนและกระบวนการคิด : ทฤษฎีและการนำไปใช้. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดา ทอวิไล. (2558). ผลการใช้กิจกรรมศิลปะตามแนวคิดอัตมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณิชาบูล ลำพูน. (2560). การพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมศิลปะโดยใช้ทีมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารุณี รอดเรืองรัตน์. (2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อรายวิชา ส 21102 สังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนด้วยโปรแกรมโซติงค์แกลนดา (Sothink Glanda) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทศนา แคมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 17). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- พรรณราย ทรัพย์ะประภา. (2548). จิตวิทยาประยุกต์ ในชีวิตและในการทำงาน. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พลอย รุ่งแสง. (2560). ผลของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ถูกข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มูลนิธิยุวพัฒน์. (2566). สิ่งเล็ก ๆ สู่การเห็นคุณค่าในตัวเอง. <https://www.yuvabadhanafoundation.org/th>.
- เมธิณี คำบรรลือ. (2564). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านช่องแคบ จังหวัดตาก. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่3). สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว. (2565). เด็กและครอบครัวไทย ในสถานการณ์วิกฤต: รายงานสถานการณ์เด็กและครอบครัว ประจำปี 2022. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3. (2567). ผลการคัดกรองสุขภาพจิตนักเรียน. <https://schoolhealthhero.obec.go.th/>.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุภิญญา เจริญวรรณ. (2563). การพัฒนาพฤติกรรมกลุ่มโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT เรื่อง ทวีปยุโรป รายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านส่องนางโย. วิทยานิพนธ์ครุศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- หงษ์ฟ้า อีรวงศ์กุล. (2556). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัปสรสิริ เอี่ยมประชา และสุดารัตน์ เปรมชื่น. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน*. วารสารวิชาการ (มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี), 6(1), 159-170.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. NY: Harper and Row.
- Megahed, M. M., & Mohammad, F. A. (2014). Effect of cooperative learning on undergraduate nursing students' self-esteem: A quasi-experimental study. *Journal of Nursing Education and Practice*, 4(11), 1-8
- Sadeghi, E., & Ganji, M. (2020). The effects of cooperative learning on Iranian university students' class engagement, self-esteem, and self-confidence. *Journal of Modern Research in English Language Studies*, 7(4), 89-109.

ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ
ในระดับอุดมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
The Effectiveness of Guidance Activities for Decision-Making
in Higher Education Pathways Among Grade 12 Students

Received : 2024-11-08

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-04-10

ผู้วิจัย อิบบัน เจะเลาะ¹

Hibban Jehloh

Ban29077@gmail.com

ฟิตเราะห์ หัดซะเจ²

Fitrah Hadkhajae

มูอัซ มะบูเก๊ะ³

Muas Mabukeh

ฟิรฮาน แฉะ⁴

Firhan Chaeh

นุราอาเซียน ตอยิบ⁵

Nuraazian Toryib

รุสนานี อาเก๊ะ⁶

Rusnanee Akeh

อุมมุกัลโสม สาเอียด⁷

Ummukalsom Sa-ied

ญามีละห์ กิละ⁸

Yamilah Kila

นุรอาลินา ตยุติวูตีกุล⁹

Nooralina Tayutiwutikul

ศุภกาญจน์ บัวทิพย์¹⁰

Supakarn Buatip

ฮามิดัต มุสอ¹¹

Hamidah Musa

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมแนะแนว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแสงจริยธรรมวิทยา จำนวน 32 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test)

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่าหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีคะแนนความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม และความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับมาก

^{1,2,3,4,5,6,7,8,9} นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Graduate Student of Educational Administration, Faculty of Curriculum and Instruction, Prince of Songkla University.

^{10,11} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Assistant Professor Dr. Faculty of Curriculum and Instruction, Prince of Songkla University.

คำสำคัญ : กิจกรรมแนะแนว, ความสามารถในการสำรวจตนเอง, ความสนใจและความถนัด

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study students' self-exploration abilities according to their interests and aptitudes in deciding on higher education pathways before and after guidance activities, and 2) study student satisfaction with the guidance activities. The sample group in this research consisted of 32 Mathayom 6 (Grade 12) students from Saeng Chariyatham Wittaya School, selected by purposive sampling. The research instruments included guidance activity plans, a self-exploration measurement form based on interests and aptitudes, and a satisfaction assessment form. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and the Wilcoxon signed-ranks test.

The research results revealed that scores from the self-exploration measurement form based on interests and aptitudes increased with statistical significance at the .05 level. Therefore, it can be concluded that after the guidance activities, students had higher scores in self-exploration abilities according to their interests and aptitudes compared to before the activities. Additionally, student satisfaction with the guidance activities was at a high level.

Keywords : Guidance activities, self-exploration ability, interests and aptitudes

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่การศึกษาได้รับการยกให้เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ ผู้ปกครองและนักเรียนจำนวนมากต่างตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา 15 ปีโดยไม่เสียค่าเล่าเรียน รวมถึงกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และการเติบโตของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ได้ส่งผลให้เด็กไทยจำนวนมากมีโอกาสดำเนินการศึกษาในระดับสูงขึ้น โดยมีสถิติที่น่าสนใจคือ ประมาณ 67.5% ของผู้ที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นเลือกเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และประมาณ 100,000 คนเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังคงมีนักเรียนประมาณ 200,000 คนที่ออกจากระบบการศึกษา และอีกส่วนหนึ่งเลือกเรียนสายอาชีพในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของเส้นทางการศึกษาที่เยาวชนไทยเลือกเดิน (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2555)

ในขณะเดียวกัน โลกในศตวรรษที่ 21 กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารไร้พรมแดนและการเข้าถึงข้อมูลทั่วโลกได้กลายเป็นเรื่องง่ายด้าย ส่งผลให้เกิดการพัฒนาวิทยาการใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2561) ความเปลี่ยนแปลงนี้ได้สร้างความท้าทายให้แก่ผู้คนในทุกกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการมีทักษะในการกรั่นกรองข้อมูลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจพึ่งพาตนเองไปสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมและการขยายตัวของสังคมเมืองได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและอาชีพของประชาชน ค่าครองชีพที่สูงขึ้น รายได้ที่ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย และหนี้สินที่เพิ่มขึ้น ได้กลายเป็นปัญหาที่หลายครอบครัวต้องเผชิญ การหารายได้เสริมหรือการทำงานนอกเวลาได้ส่งผลกระทบ

ต่อคุณภาพชีวิตและสร้างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้น ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เน้นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง สังคม และส่วนรวม

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนมากยังขาดความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา นักเรียนหลายคนเลือกสาขาวิชาตามกระแสนิยมหรือตามความต้องการของผู้ปกครอง โดยไม่ได้พิจารณาถึงความสนใจและความถนัดของตนเองอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดปัญหาการเรียนไม่ตรงกับความถนัด การเปลี่ยนคณะหรือสาขาวิชา หรือแม้กระทั่งการออกจากระบบการศึกษากลางคัน ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรทั้งในระดับบุคคลและระดับประเทศ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการส่งเสริมให้นักเรียนได้สำรวจตนเองเพื่อค้นหาความสนใจและความถนัดที่แท้จริง กิจกรรมแนะแนวส่วนใหญ่มักเน้นการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาและสาขาวิชา แต่ยังขาดการส่งเสริมให้นักเรียนได้วิเคราะห์และประเมินตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงความสนใจและความถนัดของตนเองกับแนวทางการศึกษาที่เหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ กิจกรรมแนะแนวนักเรียนเข้าสู่มหาวิทยาลัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นให้แก่ นักเรียน เพื่อให้สามารถวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง เรียนรู้เกี่ยวกับคณะและสาขาวิชาต่างๆ ตลอดจนได้รับคำแนะนำจากอาจารย์และรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการและทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมแนะแนว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการทดลองขั้นต้น (Pre-experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว (One group pretest-posttest design) ทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนแสงจรรย์ธรรมวิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 56 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 32 คน โรงเรียนแสงจรรย์ธรรมวิทยา อ.รามัน จ.ยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยห้องดังกล่าวเป็นห้องที่ผู้วิจัยทำการเรียนการสอน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น : การจัดกิจกรรมแนะแนว

ตัวแปรตาม : ความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การจัดกิจกรรมแนะแนวในครั้งนี้ เป็นการจัดในรูปแบบของโครงการภายใต้ชื่อโครงการ “สานฝันสู่เส้นทางการศึกษา” ใช้เวลาในการจัดโครงการ 1 วัน กิจกรรมประกอบไปด้วย 3 กิจกรรมหลัก โดยผ่านการพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแล้วจากผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมแนะแนว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างของกิจกรรมแนะแนว เพื่อศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม
Pretest – แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด		
1	มารู้จักตนเองกันเถอะ	1) ให้นักเรียนสามารถระบุจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุงของตนเองได้ 2) ให้นักเรียนสามารถระบุสิ่งที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคตจากจุดเด่นของตนเองได้
2	อนาคตที่ฉันตามหา	1) นักเรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างความสนใจ จุดแข็งของตนเองกับสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาได้
3	มาวางแผนการศึกษา ต่อ ใน ระดับอุดมศึกษา กัน เถอะ	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาสาขา และมหาวิทยาลัยที่ตนเองสนใจและ ถนัดได้
Posttest – แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ทำแบบประเมินความพึงพอใจ		

4. วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแนะแนวในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดเพื่อการที่มีต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2) เครื่องมือการวิจัย การออกแบบ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

2.1) เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว 2) แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด จำนวน 9 ข้อ เป็นแบบวัดที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด 3) แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบประเมินที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เป็นการประเมิน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเวลา 2) ด้านการบริหารจัดการและรูปแบบการจัดโครงการ 3) ด้านวิทยากร 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

2.2) การออกแบบ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1) นำเครื่องมือการวิจัย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2.2) นำเครื่องมือการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมแนะแนว จำนวน 3 ท่าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ประเมินความเหมาะสมแบบประมาณค่า (Rating Scale) ตามระดับความเหมาะสม 5 ตัวเลือก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ครอบคลุมด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์ วิธีดำเนินการ ระยะเวลา สื่อ/อุปกรณ์ การวัดและประเมินผล

2) แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดและแบบประเมินความพึงพอใจ พิจารณาความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับจุดประสงค์ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำมาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3) นำเครื่องมือการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการวิจัยต่อไป

เก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ให้นักเรียนทำแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ก่อนการเริ่มจัดกิจกรรม ซึ่งถือเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2) ดำเนินการจัดกิจกรรม ตามแผนการจัดกิจกรรมการแนะแนว 3 กิจกรรม กิจกรรมละ 60 นาที

3) เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมให้นักเรียนทำแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด หลังการจัดกิจกรรม ซึ่งถือเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

4) ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมแนะแนว ภายใต้โครงการ “สานฝันสู่เส้นทางการศึกษา”

5) นำคะแนนจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ก่อนและหลังการทดลอง มาทดสอบความแตกต่างของคะแนนโดยการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test)

6) นำคะแนนจากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมแนะแนว ภายใต้โครงการ “สานฝันสู่เส้นทางการศึกษา” มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ววิเคราะห์ระดับเกณฑ์การประเมิน

5. เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมแนะแนว มีรายละเอียดดังนี้

1) แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ภายใต้โครงการ “สานฝันสู่เส้นทางการศึกษา” จำนวน 3 แผน ประกอบด้วย

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเรื่อง “มารู้จักตนเองกันเถอะ”

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเรื่อง “อนาคตที่ฉันตามหา”

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเรื่อง “มาวางแผนการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากันเถอะ”

กำหนดให้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์เหมาะสม ที่ยอมรับว่านำไปใช้ได้ เกณฑ์การประเมินความ

เหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่ามีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.47 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

2) แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด จำนวน 9 ข้อ กำหนดให้การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญต้องมีค่า 0.5-1.00 จึงถือว่านำไปใช้ได้ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่ารายการสำรวจตนเองทั้ง 9 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้

3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมแนะแนว จำนวน 11 ข้อ กำหนดให้การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญต้องมีค่า 0.5-1.00 จึงถือว่านำไปใช้ได้ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่ารายการประเมินทั้ง 9 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้

6. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ก่อนทดลองและหลังการทดลอง โดยการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test)

2) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน

การทดลอง	จำนวน	ค่าเฉลี่ยอันดับที่	ผลรวมอันดับที่	Z	
ก่อนทดลอง	32	0.00	0.00	-4.12	
หลังทดลอง		16	512		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลองคะแนนรวมโดยการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test) พบว่า ภายหลังจากทดลอง คะแนนจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมแนะแนว ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
ด้านเวลา	4.35	0.79	มาก
กิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด	4.50	0.68	มากที่สุด
ความรวดเร็วในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามความคาดหวังของท่าน	4.20	0.88	มาก
ด้านการบริหารจัดการและรูปแบบการจัดโครงการ	4.43	0.76	มาก
การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้	4.40	0.722	มาก
รูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.47	0.81	มาก
ด้านวิทยากร	4.50	0.71	มากที่สุด

วิทยาการใช้เนื้อหาที่มีความทันสมัยและเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์	4.37	0.722	มาก
วิทยาการมีความสามารถในการถ่ายทอด/สื่อสาร/ให้ความเข้าใจ	4.53	0.73	มากที่สุด
วิทยาการมีคุณวุฒิ ประสบการณ์ความรู้ ความสามารถตรงกับเนื้อหาของการอบรม	4.57	0.82	มากที่สุด
วิทยาการมีความชัดเจนในการบรรยาย	4.40	0.72	มาก
ความเหมาะสมของวิทยาการโดยส่วนรวม	4.63	0.61	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.62	0.61	มากที่สุด
สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง	4.53	0.68	มากที่สุด
โครงการนี้มีประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วม	4.70	0.53	มากที่สุด
รวม	4.48	0.71	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแสงจรรย์ธรรมวิทยา อ.รามัน จ.ยะลา จำนวน 32 คน โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจเมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.48 และ 0.71 เรียงลำดับรายด้านจะได้ดังนี้คือ อันดับที่ 1 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.62 และ 0.61 อันดับที่ 2 ด้านวิทยากร มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.50 และ 0.71 อันดับที่ 3 ด้านการบริหารจัดการและรูปแบบการจัดโครงการ มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.43 และ 0.76 อันดับสุดท้าย ด้านเวลา มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.35 และ 0.79 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาผลการศึกษาศักยภาพในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาศักยภาพในการสำรวจและประเมินความสนใจและความถนัดของนักเรียน พบว่าภายหลังการทดลอง คณะนักจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่าหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีคะแนนความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ดังที่ งานวิจัยของ จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล (2564) ที่กล่าวไว้ว่า บทบาทสำคัญของการแนะแนวอาชีพในการช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง นอกจากนี้ ร้อยละ 40 ของนักเรียนที่ค้นพบความสนใจหรือความถนัดใหม่ระหว่างกระบวนการสำรวจตนเองแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมสำรวจตนเองมีประสิทธิภาพในการกระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้ใหม่ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ จุฬารัตน์ เรณูมาน และคณะ (2567) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการแนะแนวอาชีพมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเอง พัฒนาทักษะชีวิต และสามารถกำหนดเส้นทางอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสม นักเรียนรู้จักตนเอง พัฒนาทักษะชีวิต และสามารถกำหนดเส้นทางอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

2. จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดโครงการสานฝันสู่เส้นทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดโครงการสานฝันสู่เส้นทางการศึกษา มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 28 คน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแสงจรรย์ธรรมวิทยา มีอายุอยู่ในช่วง ต่ำกว่า 20 ปี โดยผลการศึกษาศักยภาพในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ซึ่งความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการที่นักเรียนพึงพอใจเป็นอันดับแรกคือ โครงการนี้มีประโยชน์ต่อท่านและรองลงมาคือ ท่านสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง 2) ด้านวิทยากร ด้านวิทยากรที่นักเรียนพึง

พอใจเป็นอันดับแรกคือ ความเหมาะสมของวิทยากรโดยส่วนรวม , วิทยากรมีคุณวุฒิ ประสบการณ์ความรู้ ความสามารถตรงกับเนื้อหาของการอบรม, ความสามารถในการถ่ายทอด / สื่อสาร / ให้ความเข้าใจ และความชัดเจนในการบรรยาย ตามลำดับ สำหรับอีก 2 ด้าน ของความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดโครงการสานฝันสู่เส้นทางการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ 1) ด้านการบริหารจัดการและรูปแบบการจัดโครงการ การบริหารจัดการเวลาที่นักเรียนพึงพอใจเป็นอันดับแรกคือ รูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม และรองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ 2) ด้านเวลา เวลาที่นักเรียนพึงพอใจเป็นอันดับแรกคือ กิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดและรองลงมาคือความรวดเร็วในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามความคาดหวังของท่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ระบุความสนใจ ความถนัดของตนเอง สามารถกำหนดเป้าหมายการศึกษาและอาชีพได้ชัดเจน ทว่า มีผู้เรียนเพียงร้อยละ 55 ที่สามารถระบุขั้นตอนการบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น การให้คำแนะนำที่เฉพาะเจาะจงและแนวทางการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิจัย สถานศึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องต้องศึกษาและสังเคราะห์วิธีการเรียนรู้และรูปแบบกิจกรรม และนำมาปรับใช้เพื่อให้การแนะแนวการศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำกิจกรรมนี้มาใช้กับผู้เรียนในระดับการศึกษาอื่น ๆ โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจความสนใจและความถนัดของตนเองเป็นระยะ ๆ อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเองได้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จิตตินันท์ บุญสถิตกุล. (2564). “การแนะแนวด้านอาชีพและการสร้างความเข้าใจตนเองสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย”, *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 20(2), C1-C10.
- จุฑารัตน์ เรณูมาน และคณะ. (2567). การแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเพื่อสร้างเป้าหมาย สู่โลกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา, *วารสารครุทรรศน์*. 4(1), 102-109.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (17 กันยายน 2555). คำนิยม “หลงปริญญา” สร้างสภาวะวิกฤติแรงงานไทย?. *เดลินิวส์*, หน้า 6.
- สมร ทองดี และวารุณี บุญประกอบ. (2545). *แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว ในประมวล สารชุดวิชาการ พัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว หน่วยที่ 9-15*. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2561). *คู่มือพลเมืองดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้
โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา

The High Effective Habits of the School Administrators Affecting the
Learning Organizations of Songkhla City Municipality

Received : 2024-11-18

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-02-11

ผู้วิจัย เกตนัมพิมพ์ ไพจิตรจินดา¹

Ketpim Phaijitchinda
ketpim.pha076@hu.ac.th

นวรรตน์ ไวมณู²

Navarat Waichompu

วัน เดชพิชัย³

Wan Dechpichai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสงขลา จำนวน 153 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรม G* Power Analysis จากนั้นทำการสุ่มแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของจำนวนประชากรครูในแต่ละโรงเรียน และมีผู้บริหารให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.80-1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับเท่ากับ .989 และ .984 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา คือ อุปนิสัยการประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ (X_6) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) แนวทางการพัฒนาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ได้แก่ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครู การสร้างความศรัทธาและความเชื่อถือ การมีภาวะผู้นำของการเปลี่ยนแปลงที่ทันต่อเหตุการณ์การกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนการเรียงลำดับความสำคัญของงาน การคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และเข้าใจความแตกต่างของครูก่อนที่จะมอบหมายงาน

คำสำคัญ : อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูง , องค์กรแห่งการเรียนรู้ , เทศบาลนครสงขลา

¹ครู หลักสุตรกศ.บ.(จิตวิทยาการแนะแนว) , โรงเรียนเทศบาล 5 วัดหัวป้อมนอก เทศบาลนครสงขลา
Teacher in B.Ed.(Guidance Psychology), Tessaban 5 (Wat Hua Pom Nok) School Songkhla City Municipality

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสุตรศษ.ด.(การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
Assistant Professor in Ed.D.(Educational Administration), Hatyai University

³รองศาสตราจารย์ ดร. หลักสุตร กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
Associate Professor in Ed.D.(Curriculum Research and Development), Hatyai University

Abstract

This research aimed 1) to study the high effective habits of school administrators impacting learning organizations, and 2) to propose the development guidelines the high effective habits of school administrators affecting the learning organizations of Songkhla City Municipality. Determined by the G* Power Analysis software, the samples group was 153 teachers. A stratified random sampling method was employed based on school sizes, followed by simple random sampling in proportion to the number of teachers in each school, and interviews were conducted with five school administrators. The research tools included an interview form and two sets of five-level rating scale questionnaires with content accuracy values ranging from 0.80 to 1.00. The reliability coefficients for both sets of questionnaires were 0.989 and 0.984. The data were analyzed by stepwise multiple regression analysis.

The results showed that 1) among the high effective habits, “Synergize” (X_6) was identified as the best predictor for learning organizations with statistical significance at 0.01; and 2) the development guidelines for the high effective habits of school administrators affecting the learning organizations of Songkhla City Municipality included modeling good behavior for teachers, building faith and trust, exercising transformative leadership for timely changes, defining goals clearly, prioritizing tasks, considering collective interests, and understanding individual teachers before assigning tasks.

Keyword: High Effective Habits, Learning Organizations, Songkhla City Municipality

บทนำ

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากร เนื่องจากทรัพยากรบุคคลเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ และทุกคนล้วนคาดหวังการประสบความสำเร็จในการทำงาน (ชยาภา มะลิ, 2564) ทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ต่างก็ต้องพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ได้รับส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ภาคราชการของโรงเรียน ซึ่งทั้งหมดนี้ต่างก็ต้องบูรณาการทำงานร่วมกัน และที่สำคัญไปกว่านั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ และนโยบายในการขับเคลื่อนบุคลากรภายในโรงเรียนและสร้างกระบวนการรับรู้ให้กับบุคลากรในโรงเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาองค์กร สถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด (ธัญญลักษณ์ มหาศิริพันธ์, 2563) โดยเฉพาะโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีการปรับเปลี่ยนและโยกย้ายอัตรากำลังทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ทำให้ขาดเสถียรภาพในการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับว่าอยู่ภายใต้การดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ถือเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีภารกิจในความรับผิดชอบ คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการบริหารงานบุคคล การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่เดิมภารกิจหน้าที่ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น สังกัดกรมการปกครอง (อานุภาพ เลขะกุล, 2564)

ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐหรือเอกชน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและฝ่ายบริหารหรือครูที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกหรือแต่งตั้งให้มาทำหน้าที่หัวหน้าหรือผู้นำของสถานศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวม ไม่ว่าจะเป็นงานบริหารวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปรวมทั้งการพัฒนายุทธศาสตร์และการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกหลักหัวเรือใหญ่ในการขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ นอกจากผู้บริหารต้องมีสมรรถนะทางการบริหาร ภาวะความเป็นผู้นำแล้วนั้น ผู้บริหารจะต้องมีอุปนิสัยบางประการที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างราบรื่นนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จและสอดคล้องกับภารกิจ วิสัยทัศน์และนโยบายที่วางไว้โดยทั่วไปแล้วพฤติกรรมของเราประกอบด้วยอุปนิสัยต่าง ๆ ในตัวเรา โดยความคิดจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ และเมื่อปฏิบัติเป็นนิจก็จะกลายเป็นอุปนิสัย เมื่อมีอุปนิสัยก็จะกลายเป็นคุณลักษณะ และในที่สุดจะกลายเป็นวิถีชีวิตซึ่งอุปนิสัยเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อชีวิต และเกิดขึ้นตลอดเวลาจนเกือบไม่รู้ตัว แต่เราสามารถสร้างอุปนิสัยมุ่งประสิทธิผลให้เกิดกับตัวเราได้ ด้วยความอดทนและตั้งใจจริง อุปนิสัยจึงเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกและสังเกตได้จากการกระทำทั้งสม่ำเสมอและต่อเนื่องโดยมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานการดำเนินชีวิต แนวคิด ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และทักษะของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้น ในการพัฒนาอุปนิสัยเป็นแนวคิดที่พัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูงเป็นหนึ่งในแนวคิดที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรมองข้ามและควรนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง (รตารัตน์ ยุมิมี, 2563) แนวคิดการพัฒนาอุปนิสัยเพื่อให้เกิดเป็นอุปนิสัยที่มีประสิทธิภาพนั้นมีหลากหลาย ซึ่งแนวคิด 7 อุปนิสัยของการบริหารสถานศึกษารวมทั้งการจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ล้วนเน้นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร โดยผู้บริหารต้องเริ่มต้นด้วยการปรับเปลี่ยนหรือต่อยอดแนวคิดที่เริ่มต้นจากตัวเองภายใต้บริบทของสถานศึกษาว่าจะบริหารจัดการอย่างไร ทำอะไรก่อนหลัง ผ่านกระบวนการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหาร โดยเข้าใจ เข้าถึง เพื่อพัฒนา ภายใต้ความมุ่งมั่นของบุคลากรในสถาน ศึกษา ผู้เรียน และชุมชน (นวรรตน์ ไวยมภู และวัน เดชพิชัย, 2564)

ในการนี้การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ การที่คนในองค์กรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีการเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยใช้ความรู้ประสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องมือไปสู่ความสำเร็จทางด้านองค์กรการศึกษา ได้มีการตื่นตัวในการเปลี่ยนแปลงการศึกษาครั้งใหญ่อย่างจริงจัง โดยจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้ระบุให้มีการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการ บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษาอีกด้วย สถานศึกษาเป็นองค์กรการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นศตวรรษที่ทุกองค์กรกำลังปรับตัวเพื่อก้าวกระโดดสู่การเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ภายในปี พ.ศ. 2545 องค์กรศึกษาทุกองค์กรต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 องค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาจึงเป็นสภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสงขลาที่เอื้อให้บุคลากรทุกคนมีโอกาสได้พัฒนาตนเองและผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา โดยใช้แนวการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง แนวคิดในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้นี้จะครอบคลุมตั้งแต่ตัวปัจเจกบุคคลไปจนถึงตัวองค์กร ที่จะต้องมีเป้าหมายและมีระบบงานในการพัฒนาตัวผู้นำและสมาชิกทุกคนในองค์กร โดยมีการส่งเสริมและยกระดับการเรียนรู้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้พื้นฐานวินัย 5 ประการของ ดร.ปีเตอร์ เอ็ม.เซ็งกี อันได้แก่ 1) การรู้ตนเองว่าอยู่ที่ไหนและต้องการไปที่ไหน 2) การรู้ทัศนคติและความเข้าใจของตัวเองและผู้ร่วมงาน 3) การสร้างเป้าหมายของกลุ่มและวิธีการไปสู่เป้าหมาย 4) การคิดร่วมกันของคน 2 คน นำไปสู่ผลซึ่งมากกว่าผลของแต่ละคนรวมกัน และ 5) การรู้ระบบและคิดทั้งระบบ โดยการพัฒนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านบุคคลที่รอบรู้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ มีความเข้าใจ มีความสามารถแก้ปัญหา ได้เองทุกอย่าง มีเจตคติที่ดี คอยกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้น ความอยากรู้ อยากเห็นและใช้วิธีการฝึกอบรมการส่งเสริมให้การศึกษาเรียนรู้ (สุทวารธณ สอนแก้ว, 2565)

จากปัญหาดังกล่าวอันเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา มีการเปลี่ยนผ่าน โยเก้ย้าย สับเปลี่ยนอัตรากำลังอยู่เสมอ (สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสงขลา, 2566) ทำให้องค์กรขาดการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ นโยบายที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอุปนิสัยของผู้บริหารแต่ละท่านมีความแตกต่างกัน ทำให้มีผลต่อการพัฒนาขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้อุปนิสัยใดที่จะส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ดี ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา บนพื้นฐานวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรพยากรณ์

- 7 อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงตามแนวคิดของโควี (X)
(Covey, 1989, อ้างถึงในเอียร์ไชย ยักษ์วงษ์, 2564)
1. อุปนิสัยเริ่มต้นทำก่อน (X_1)
  2. อุปนิสัยเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ (X_2)
  3. อุปนิสัยทำตามลำดับความสำคัญ (X_3)
  4. อุปนิสัยคิดแบบชนะ/ชนะ (X_4)
  5. อุปนิสัยเข้าใจคนอื่นก่อนจะ让别人เข้าใจเรา (X_5)
  6. อุปนิสัยประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ (X_6)
  7. อุปนิสัยลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (X_7)

ตัวแปรเกณฑ์

- องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของเซงเก้ (Y)
(Senge, 2017)
1. ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล (Y_1)
  2. ด้านแบบแผนทางความคิด (Y_2)
  3. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (Y_3)
  4. ด้านการเรียนรู้ของทีม (Y_4)
  5. ด้านคิดเชิงระบบ (Y_5)

ภาพ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

อุปนิสัย 7 ประการของผู้มีประสิทธิผลสูง

หลักคิดพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาตนเองและการสร้างความเป็นผู้นำ คือ ต้องผสานสรีระหรือกายซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนของเศรษฐกิจ ความคิด คือ การรับรู้เรียนรู้และการวิเคราะห์ตีความ ซึ่งเป็นเรื่องของจุดมุ่งหมายและหลักการดำเนินชีวิต ของชีวิต และหัวใจเป็นตัวแทนของความรักความสัมพันธ์ความมุ่งมั่นในใจทั้งหมดให้เป็นหนึ่งเดียว (ชยาภา มะลิ, 2564) และต้องมีการผสมผสานเรื่องอุปนิสัย 7 ประการของผู้มีประสิทธิผลสูงเขาไว้อย่างลงตัว กล่าวคือใน 3 อุปนิสัยแรกจะเป็นการชนะใจตนเองซึ่งเป็นการเริ่มจากตนเองและอีก 3 อุปนิสัยจะก้าวสู่การชนะใจผู้อื่น ส่วนอุปนิสัยที่ 7 เป็นการหล่อหลอมให้อุปนิสัยที่ 1 ถึง 6 ยังคงความสมดุลอยู่ต่อไป

(พงศธร พรหมโต, 2561) อุปนิสัย 7 ประการของผู้มีประสิทธิผลสูง ตามแนวคิดของ Covey (1989, อ้างถึงใน เจียรไชย ยักทะวงษ์, 2564) มีดังนี้

1) **อุปนิสัยเริ่มต้นทำก่อน** หมายถึง การเป็นผู้มีความคิดก้าวหน้าไม่เพียงแต่จะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เท่านั้น หากแต่เป็นการสร้างความหมายและความเชื่อในฐานะที่เป็นมนุษย์ซึ่งสามารถกำหนดชะตาชีวิต ของตนเองเพื่อนำไปสู่การประสบความสำเร็จและรับผิดชอบชีวิตของตนเองโดยพฤติกรรมของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งจากการตัดสินใจประพฤติต่าง ๆ ไม่ได้เกิดจากเงื่อนไขใด ๆ คนที่มีความคิด ก้าวหน้าจะเป็นผู้กำหนดเอง บุคคลเหล่านี้มีความสามารถในการเก็บแรงกระตุ้นจากคุณค่าที่แท้จริง ผลักดันคุณค่าด้วยการคิด ทบทวนอย่างรอบคอบและการคัดเลือก คุณค่าที่อยู่ภายในตนเองนอกจากนี้ การเป็นผู้มีความคิดก้าวหน้าต้องทำ และคิดสิ่งต่าง ๆ ให้อยู่ในขอบเขตที่เราสามารถทำได้ควบคุมได้ และพยายามขยายขอบเขตที่สามารถทำได้ให้มากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ จะทำให้มีความสามารถทำหรือ ควบคุมสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น

2) **อุปนิสัยเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ** หมายถึง การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจเป็นการเริ่มต้นด้วยเข้าใจในตัวเองอย่างชัดเจนก่อน ต้องรู้ว่กำลังจะไปทางไหน เพื่อจะได้เข้าใจว่าเรากำลังอยู่ตรงจุดไหนในขณะนี้และคอย ๆ ขยับไปสู่ ทิศทางที่ถูกต้องการเริ่มต้นมองกรอบความคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายสุดท้ายในชีวิต และกำหนดเป้าหมายในใจอย่างชัดเจน กระทำทุกอย่างไม่ให้ขัดแย้งกับสิ่งที่กำหนดไว้ซึ่งสำคัญที่สุด โดยในทุกวันที่ผ่านไปจะต้องมีส่วนร่วมในการทำใหเขาไกลเป้าหมายที่กำหนดไว้ในใจ อุปนิสัยการเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจพื้นฐานอยู่บนหลักการของความเป็นผู้นำจินตนาการและจิตสำนึก วิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ คือการสร้างความคิดชอบส่วนตัว เริ่มต้นที่ศูนย์รวมของขอบเขตที่สามารถทำได้ และสนใจต้องการเป็นหรือทำโดยอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าหลักการที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของธรรมชาติและพยายามใช้ชีวิต ให้มีความสอดคล้องกัน ซึ่งถือเป็นศูนย์รวมที่หลักการโดยจะต้องมีความยืดหยุ่นสามารถเปลี่ยนแปลงได้เพราะสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ความรับผิดชอบส่วนตัวแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่จะประกอบไปด้วยกรอบความคิดขั้นพื้นฐาน เครื่องนำทางปัญญา และอำนาจทั้ง 4 ปัจจัยนี้จะต้องรวมกันอย่างสอดคล้องเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3) **อุปนิสัยทำตามลำดับความสำคัญ** หมายถึง การลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นเป็นวัตรปฏิบัติและสำเร็จลงได้ตามต้องการ เป็นผลลัพธ์อันต่อเนื่องมาจากอุปนิสัยที่ 1 และ 2 เป็นการทำงานของความต้องการเป็นอิสระจึงสามารถทำให้เกิดการตัดสินใจและเลือกทำในสิ่งที่สอดคล้องกัน นำไปสู่การเป็นคนที่มีศูนย์รวมอยู่ที่หลักการ อุปนิสัยนี้จะเป็นเรื่องของการกระทำในชีวิตที่จะต้องเกิดขึ้นตลอดเวลา การบริหารอย่างมีประสิทธิภาพคือการทำตามลำดับความสำคัญ การจัดการระเบียบวินัย และดำเนินการตามความสำคัญ เพื่อทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ ด้วยการจัดการกับตัวเอง และพยายามรักษาความสมดุลของผลลัพธ์กับความสามารถในการบริหารเวลา วิธีที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุดคือจะต้องให้ความสนใจและทำในเรื่องที่มีความสำคัญก่อนมากกว่าเรื่องเร่งด่วนเสมอ โดยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันและเตรียมตัวในกิจกรรมเกี่ยวกับความสามารถในการทำงาน การสร้างความสัมพันธ์ การแสวงหาโอกาสใหม่และการวางแผน รวมถึงการพักผ่อนซึ่งจะต้องทำให้มีวิสัยทัศน์กว้าง มองการณ์ไกล มีระเบียบวินัย สามารถควบคุมตนเองได้และมีความสุขในชีวิต

4) **อุปนิสัยคิดแบบชนะ-ชนะ** หมายถึง การคิดแบบชนะ-ชนะ ถือเป็น อุปนิสัยแรกในการเอาชนะใจผู้อื่น ซึ่งเป็นการคิดที่มีลักษณะของผู้นำเป็นกรอบความคิดและจิตใจที่แสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน โดยข้อตกลงหรือการแก้ไขปัญหายด้วยชัยชนะทั้งสองฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน จึงไม่ใช่การแข่งขัน รากฐานของการคิดนี้ ต้องมีลักษณะของความสัมพันธ์ที่ตรง มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเป็นผู้ใหญ่ กล้าหาญ คิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ จิตใจเอื้อเฟื้อ มีความไว้วางใจ เชื่อใจ ทำให้เราเปิดใจกว้างได้และการมีมิตรภาพให้กับคนรอบข้างเสมอ จากลักษณะของความสัมพันธ์มาสู่ข้อตกลงร่วมกันของทุกฝ่าย ข้อตกลงแบบชนะและชนะนี้ครอบคลุมถึงขอบเขตของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยการมองไปที่ผลลัพธ์ที่ต้องการ ไม่ใช่วิธีการแนวทางในการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้ความรับผิดชอบ และผลตอบแทนที่จะตามมา จึงจะสามารถทำให้การคิดแบบชนะและชนะนี้เกิดขึ้นได้จริง

5) **อุปนิสัยเข้าใจผู้อื่นก่อนจะเข้าใจเรา** หมายถึง การเข้าใจผู้อื่นก่อนจะเข้าใจเรา ถือเป็นหลักการที่สำคัญมากที่สุดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการติดต่อสื่อสาร อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการติดต่อสื่อสาร ถือเป็นทักษะสำคัญที่สุดในชีวิต การสร้างอุปนิสัยนี้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนกรอบแนวคิดโดยการพยายามทำความเข้าใจกับคนอื่น ๆ ก่อน การฟังผู้อื่นเพื่อแสวงหาความเข้าใจและรับรู้อย่างแท้จริง ถือเป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าใจผู้อื่นด้วยการฟังอย่างตั้งใจ ตอบสนอง ฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ และเปิดใจยอมรับ สะท้อนความรู้สึกออกมาจากใจจริงของเราการฟังเช่นนี้ถือว่าอยู่ในความควบคุมของตัวเอง เป็นการให้ความสนใจกับขอบเขตที่สามารถทำได้และเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีข้อมูล ที่ถูกต้อง จับหัวใจของเรื่องใดรวดเร็วสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้น ทำให้ผู้อื่นรู้สึกปลอดภัย และ พร้อมที่จะทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การให้คนอื่นเข้าใจเรานั้น ต้องสร้างให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือในตัวเราก่อน เห็นอกเห็นใจ และเป็นเรื่องของความรู้สึกที่คล้อยตามไปกับความคิดของคนที่เราเชื่อ การจะให้อีกฝ่ายรู้สึก เช่นนั้นเราต้องพร้อมที่จะเข้าใจอีกฝ่ายนั่นเอง แล้วจึงเสนอความคิดตามความเชื่อของเราตามความจริง ด้วยความคิดที่ตรงตรงอย่างรอบคอบแล้วว่าจะเกิดประโยชน์กับทุกคน เมื่อเราเข้าใจความรู้สึกของแต่ละคนเป็นอย่างดีแล้ว จึงถือเป็นการเปิดประตูการแก้ปัญหาแบบสร้างสรรค์และแสวงหาทางเลือกที่สาม ไม่ถือความแตกต่างว่าเป็นอุปสรรค แต่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งที่น่าไปสู่การประสานพลัง

6) **อุปนิสัยประสานพลังสร้างสิ่งใหม่** หมายถึง การประสานพลังเป็นการนำข้อดีของอุปนิสัยทั้งหมดมารวมไว้ด้วยกันและความสัมพันธ์ที่แต่ละส่วนมีต่อกัน ต่างก็ก่อประโยชน์ให้แก่กันและกัน เพื่อที่จะทำงานใหญ่ให้สำเร็จ โดยประโยชน์สูงสุดของการประสานพลังคือการใช้คุณสมบัติที่มนุษย์ได้รับจากธรรมชาติ คือ ร่างกาย จิตวิญญาณ สติปัญญาและความรู้สึกที่มีต่อสังคม แรงจูงใจแบบชนะและชนะและทักษะการติดต่อสื่อสารมาจัดการกับเรื่องใหญ่ในชีวิต โดยการประสานพลังถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำที่มีศูนย์รวมอยู่ที่หลักการ เพราะเป็นทั้งตัวแรงและปลดปล่อยพลังภายในตัวเรามา สิ่งจำเป็นของการประสานพลังคือการรู้จักคุณค่าของความแตกต่าง สร้างเสริมส่วนที่แข็งแกร่งและขัดเขยส่วนที่อ่อนแอ นอกจากนี้การเพิ่มระดับการสื่อสารต่อกันให้มากขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการพึ่งพาอาศัย หรือ ประสานพลังมากขึ้นและหากเกิดการประสานพลังที่สูง ปัญหาจะถูกแก้ไขด้วยความคิดสร้างสรรค์ การประสานพลังสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน ธุรกิจ การทำงานองค์กร สังคม หรือแม้แตาระบบนิเวศตามธรรมชาติ ล้วนแต่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ถือเป็นความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดอำนาจและเชิงานได้สูงสุด เปรียบเสมือน การประสานพลังนั่นเอง

7) **อุปนิสัยลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ** หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้บริหารเพื่อฝึกฝนอุปนิสัยเริ่มต้นทำก่อน เริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ ทำตามลำดับความสำคัญ คิดแบบชนะ/ชนะ เข้าใจคนอื่นก่อนจะให้เราเข้าใจเรา ประสานพลังสร้างสิ่งใหม่อย่างสม่ำเสมอ การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่จะช่วยเพิ่มคุณค่าที่มีอยู่ในตัวเองให้มากขึ้น และปรับเปลี่ยนสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้เราทุกคน 4 ประการคือร่างกาย จิตวิญญาณ สติปัญญา และความรู้สึกที่มีต่อสังคม ด้วยการแสดงให้เห็นถึงพลังผลักดันทั้ง 4 อย่างและเป็นการผลักดันพลังทั้ง 4 ดังกล่าว เพื่อนำออกมาใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมออย่างฉลาดและสมดุล ด้วยการเริ่มลงมือ ทำก่อนโดยหาเวลาลับเลื่อยจึงจัดเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในตารางบริหารเวลาที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นอุปนิสัยตามธรรมชาติและอยู่ในขอบเขตที่สามารถทำได้สิ่งนี้ถือเป็นการลงทุนที่สำคัญที่สุดในชีวิต โดยเครื่องมือคือตัวเราเอง เพราะเกี่ยวกับการใช้ชีวิตและการมีส่วนร่วม การลับเลื่อยหรือการปรับตัวใหม่จะต้องทำทั้ง 4 มิติ ให้เป็นไปอย่างสมดุลกล่าวคือ ร่างกายต้องหมั่นออกกำลังกายดูแลโภชนาการและจัดการกับความเครียดในจิตใจ ส่วนด้านจิตวิญญาณเป็นเรื่องของการเห็นคุณค่า รักษาความมีสำนึก ปฏินิยามการศึกษา และสมาธิด้านสติปัญญาหมายถึงการอ่านหนังสือมองสู่ความก้าวหน้า การวางแผนและการเขียนแผน สิ่งสุดท้ายคือความรู้สึกที่มีต่อสังคม เป็นจิตใจการให้บริการการแบ่งปันความรู้สึกการรวมพลังและ ความมั่นคงในจิตใจที่แท้จริง

สรุปได้ว่าอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูง หมายถึง องค์ประกอบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะและความปรารถนาของผู้บริหารสถานศึกษาเข้าด้วยกัน ความรู้เป็นกรอบความคิดที่ได้จากทฤษฎีที่ว่า จะทำอะไร และทำไม ทักษะ คือ จะทำอย่างไร ส่วนความปรารถนาเป็นแรงจูงใจในความต้องการประกอบด้วยอุปนิสัย 7 ประการ

ขั้นตอนพัฒนาตนสู่การเป็นผู้มีอุปนิสัย 7 ประการของผู้มีประสิทธิผลสูง

ขั้นตอนในการพัฒนาตนตามแนวคิดของ Covey (1989, อ้างถึงในเจียร์ไชย ยักทะวงษ์, 2564)

มี 9 ขั้นตอนดังนี้

- 1) สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของตนเอง
- 2) รับผิดชอบชีวิตของตนเอง ผลักดันคุณค่าของตนเองด้วยการคิดทบทวนอย่าง รอบคอบทำ และคิดสิ่งต่าง ๆ ให้อยู่ในขอบเขตที่สามารถทำได้ควบคุมได้และพยายามขยายขอบเขตที่สามารถทำได้ให้มากขึ้นเรื่อย ๆ
- 3) สร้างความรับผิดชอบต่อส่วนตนโดยเริ่มต้นที่ศูนย์รวมของขอบเขตที่สามารถทำได้ และสนใจ ต้องการเป็นหรือทำโดยอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าและหลักการที่ถูกต้องตามความเป็นจริง ของธรรมชาติใช้ชีวิตให้มีความสอดคล้องโดยปัญญาจะต้องมีความยืดหยุ่นสามารถเปลี่ยนแปลงได้
- 4) ทำงานตามลำดับความสำคัญจัดระเบียบวินัยเพื่อทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จและพยายามรักษา ความสมดุลของผลลัพธ์
- 5) บริหารเวลาที่มีอยู่ให้คุ้มค่าก่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุดโดยให้ความสนใจและทำในเรื่อง สำคัญก่อนมากกว่าเรื่องเร่งด่วนเสมอ แสวงหาโอกาสใหม่และมีวิสัยทัศน์กว้าง มองการณ์ไกล
- 6) ทำงานด้วยความรอบคอบ ซื่อตรง เอื้อเฟื้อ มีมิตรภาพให้กับคนรอบข้างเสมอ
- 7) พยายามทำความเข้าใจผู้อื่น ด้วยการฟังอย่างตั้งใจ รับรู้อย่างแท้จริง เปิดใจยอมรับ และ ตอบสนองอย่างเห็นอกเห็นใจ สะท้อนความรู้สึกออกมาจากใจจริงทำให้ผู้อื่นรู้สึกปลอดภัย และพร้อมจะทำงานรวม กันอย่างมีประสิทธิภาพ
- 8) รู้จักคุณค่าของความแตกต่าง สร้างเสริมส่วนที่แข็งแกร่งและขัดเขยส่วนที่อ่อนแอ
- 9) เริ่มลงมือทำก่อน ทำอยู่ตลอดเวลาจนเป็นอุปนิสัยตามธรรมชาติ

สรุปได้ว่าจากทฤษฎีอุปนิสัย 7 ประการของผู้มีประสิทธิผลสูงของ Covey (1989, อ้างถึงใน เจียร์ไชย ยักทะวงษ์, 2564) เป็นการเริ่มต้นที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต่อการนำไปปฏิบัติจริง ในชีวิตประจำวัน และจะประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานได้เป็นอย่างดี ทั้งอุปนิสัยการชนะใจตนเองพัฒนาสู อุปนิสัยเพื่อชนะใจผู้อื่น อีกทั้งการสั่งสมอุปนิสัยแห่งการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลสูงอยู่เสมอ โดย ทฤษฎีนี้เป็นการพัฒนาที่อุปนิสัยไม่ใช่เพียงการสร้างภาพลักษณ์ที่ฉาบฉวยเพียงชั่วคราว แต่เป็นการก่อให้เกิดเป นนิสัยติดตัวและจะทำให้ไม่เป็นการฝืน สร้างภาพที่น่าประทับใจต่อผู้อื่น เป็นการสื่อออกมาจากตัวตนจึงเป็นการ ายต่อการนำไปสู่การประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงานได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง ด้วยการปฏิบัติอย่าง สม่าเสมอจนเป็นนิสัยของตนเอง ถือเป็นความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยทั้งผู้บริหาร กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะไม่มีใครแพ้ และทั้งสองฝ่ายจะได้รับชัยชนะไปด้วยกัน

องค์กรแห่งการเรียนรู้

Senge (2017) ได้เสนอแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้วินัย 5 ประการเป็นหลักในการ ฝึกฝนเพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ความเชี่ยวชาญของบุคคล (Personal Mastery) การเป็นบุคคลที่รอบรู้เชี่ยวชาญเป็น พฤติกรรมของบุคคลหรือสมาชิกขององค์กร พยายามบังคับฝึกฝนตนเองให้เป็นคนการเรียนรู้ตลอดเวลา ให้ ความสำคัญกับการเรียนรู้ของบุคคลว่าเป็นรากฐานขององค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีความเชื่อว่าคนที่มีความ เชี่ยวชาญเป็นพิเศษจะสามารถขยายความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่เขาต้องการได้อย่างต่อเนื่องดังนั้น ลักษณะการเรียนรู้ของคนในองค์กรจะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ขององค์กรนั้นได้ ซึ่งสมาชิกองค์กรแห่งการ เรียนรู้นั้นจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญที่เรียกว่า ปลั่งแห่งตน คือความเป็นนายของตนเองในการควบคุมจิตใจและ พฤติกรรมของตนเอง เป็นคนพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลายอมรับความจริงไม่ยึดมั่นถือมั่นเปลี่ยนไปตามกระแส โลกมีจิตใจที่เจริญโดยสมาชิกในองค์กรที่มีลักษณะการเป็นบุคคลที่รอบรู้นั้นจะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสนใจ และใฝ่ที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งมีความปรารถนาที่จะเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของตนมุ่งสู่ จุดมุ่งหมายและความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้

2) การมีแบบแผนทางความคิด (Mental Models) การมีแบบแผนทางความคิด เป็นกรอบความคิดของคนในการเข้าใจและมองโลกตามความเป็นจริงอย่างสมเหตุสมผล มีความคิด ความเข้าใจ ทั้งในเรื่องของตนเอง ผู้อื่นองค์กร ซึ่งจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตของคน กรอบความเชื่อที่สมเหตุสมผลนี้จะมีสำคัญและมีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่งต่อการแสดงพฤติกรรมของคน ดังนั้นการพัฒนากรอบความคิดของคนให้มีความสมเหตุสมผลจึงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในองค์กร ทั้งนี้เพราะหากเรามีการเปลี่ยนแปลงความคิด ความเข้าใจและความเชื่อของคนในองค์กรให้มีความสมเหตุสมผลในการมองและเข้าใจโลกและสิ่งที่อยู่รอบตัวแล้ว พวกเขาเหล่านั้นจะมีพฤติกรรมปฏิบัติที่เป็นไปในทางบวก แต่สิ่งสำคัญคือ องค์กรไม่ควรไปกำหนดหรือควบคุม แต่ควรปล่อยให้พวกเขาได้มีอิสระในการคิดและสร้างสรรค์รูปแบบในการพัฒนาขึ้นเองตามสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนาในข้อนี้ไม่ได้เน้นให้ทุกคนมีความเห็นในแนวทางเดียวกับองค์กรทุกอย่าง แต่ต้องการเห็นความสอดคล้องกันในแต่ละแนวคิดที่มารวมกันเกิดเป็นวิสัยทัศน์ร่วมกัน

3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการสร้างพรสวรรค์ของคนร่วมกันอย่างยึดมั่นของสมาชิกในองค์กร เพื่อพัฒนาให้เกิดภาพความสำเร็จในอนาคตและความต้องการที่จะมุ่งไปสู่ความปรารถนาาร่วมกันของสมาชิกทั้งองค์กร เป็นวิธีการทำให้แต่ละคนเกิดวิสัยทัศน์ด้วยการฝึกให้คนคิดมองไปข้างหน้า มองไปที่อนาคต โดยการสร้างสถานการณ์จำลองแบบต่าง ๆ ให้คนได้คิด และหาทางหนีทีไล่ว่าจะทำอย่างไร โดยแฝงเข้าไปในงาน ในกลุ่มการทำงานให้มีการตัดสินใจร่วมกัน ฝึกให้ไปทำการบ้านแล้วนำกลับมาตั้งคุยกัน ซึ่งการมอบหมายให้รับผิดชอบการตัดสินใจในแต่ละเรื่องด้วยตนเองจะทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันขึ้นรวมทั้งจะทำให้สมาชิกทุกคนมีความตระหนักและเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงขององค์กรเพื่อช่วยให้สมาชิกทุกคนเกิดการยอมรับยินยอมพร้อมใจ และให้ข้อผูกพันต่อจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์กรที่ต้องการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงซึ่งการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเริ่มจากการมองสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นกระบวนการมองต่อไปข้างหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นโดยเป็นการมองภาพรวมขององค์กรไม่ได้มองเฉพาะหน่วยของตนเองเท่านั้น

4) การเรียนรู้ของทีม (Team Learning) การเรียนรู้ของทีมเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกโดยอาศัยความรู้และแนวคิดของสมาชิกในกลุ่มมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถของทีมให้เกิดขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการรวมพลังของสมาชิกในทีมให้ได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจนเกิดเป็นความคิดร่วมกันของกลุ่ม โดยที่กลุ่มควรลงสิ่งที่ก่อให้เกิดอิทธิพลของความครอบงำแนวคิดของสมาชิกคนอื่น ๆ พร้อมทั้งกระตุ้นให้กลุ่มมีการสนทนาและอภิปรายร่วมกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นการนำเสนอวิสัยทัศน์พูดคุย แลกเปลี่ยนมุมมอง และหาข้อสรุปร่วมกันเพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติร่วมกันที่เกิดจากความเต็มใจจากสมาชิกทุกคนอันจะนำองค์กรบรรลุเป้าหมายได้

5) การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) การคิดเชิงระบบเกิดมาจากความคิดที่ว่าสิ่งต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ เป็นวัฏจักรมีลักษณะบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมการมองโลกแบบแยกส่วนจึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างเป็นลูกโซ่ ซึ่งจะส่งผลกระทบไปยังทุก ๆ ส่วนของระบบกล่าวคือการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยมุมมองแบบแยกส่วนแม้ว่าจะเร็วกว่าก็ตาม แต่อาจจะทำให้เกิดการซงักของระบบทั้งหมด หรือสร้างปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นอีกส่งผลให้แทนที่จะแก้ปัญหาได้เร็วขึ้นกับต้องมาเสียเวลาโดยใช้เหตุ รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มปัญหาขึ้นอีกด้วยเหตุนี้การมีความคิดอย่างเป็นระบบจะเป็นองค์ความรู้ที่จะช่วยให้เราสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นแม้ว่าจะต้องคิดให้รอบคอบและมีการวางแผนในระยะยาวก็ตาม แต่ผลที่ได้มีความกระจ่างชัดเจนสามารถมองเห็นปัญหาได้อย่างทะลุปรุโปร่ง การคิดอย่างเป็นระบบของสมาชิกในองค์กรจึงมีส่วนสำคัญต่อการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เป็นกระบวนการในการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยอาศัยองค์ความรู้ที่ได้จากการบูรณาการมีลักษณะเป็นสหวิทยาการเกิดรอบความรู้ใหม่เป็นกรอบของการสร้างความกระจ่างในความสัมพันธ์ของสิ่งต่างและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งศึกษาอุปนิสัยที่มีประสิทธิภาพสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสงขลา จำนวน 5 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งหมด 271 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสงขลา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G* Power Analysis (Faul, Erdfelder, Lang, & Buchner, 2007) โดย Test family เลือก F-test, Statistical test เลือก Linear multiple regression: fix model, R2 deviation from zero กำหนดค่าอิทธิพลขนาดกลาง (Effect size) = 0.15 ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) = .05 และค่า Power = .95 ตัวแปรอิสระ (Number of predictors) 7 ตัวแปร ได้กลุ่มตัวอย่าง 153 คน จากนั้นทำการสุ่มแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง 125 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70 ส่วนใหญ่เป็นครูมีอายุระหว่าง 40 ถึง 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.90 และส่วนใหญ่เป็นครูมีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป 105 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติของผู้บริหารทั้ง 5 ฝ่ายงานและสามารถให้ข้อมูลที่สำคัญได้ ได้แก่ 1) รองนายกเทศมนตรีนครสงขลาฝ่ายบริหารการศึกษา 2) ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสงขลา 3) ผู้อำนวยการส่วนบริหารการศึกษา 4) ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ 5) ศึกษาธิการ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดที่มุ่งศึกษาอุปนิสัยที่มีประสิทธิภาพสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา ได้แก่ 1) แนวคิด 7 อุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูง ของ Stephen A. Covey (1989, อ้างถึงในเจียร์ไชย ยักทะวงษ์, 2564) ประกอบด้วย การเริ่มต้นทำก่อน การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ การทำตามลำดับความสำคัญ การคิดแบบชนะ/ชนะ การเข้าใจคนอื่นก่อนจะให้คนอื่นเข้าใจเรา การประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ และการปล่อยใจให้คมอยู่เสมอ และ 2) แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ของเซงเก้ (Senge, 2017) ประกอบด้วย 1) ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล 2) ด้านแบบแผนทางความคิด 3) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 4) ด้านการเรียนรู้ของทีม และ 5) ด้านคิดเชิงระบบ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ปีการศึกษา 2567 ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึง ตุลาคม พ.ศ.2567

ขอบเขตด้านตัวแปร

1) ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ 7 อุปนิสัยตามแนวคิดของโควี (Covey, 1989, อ้างถึงในเจียร์ไชย ยักทะวงษ์, 2564) ประกอบด้วย

- 1.1 การเริ่มต้นทำก่อน (X_1)
- 1.2 การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ (X_2)
- 1.3 การทำตามลำดับความสำคัญ (X_3)
- 1.4 การคิดแบบชนะ/ชนะ (X_4)
- 1.5 การเข้าใจคนอื่นก่อนจะให้คนอื่นเข้าใจเรา (X_5)
- 1.6 การประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ (X_6)
- 1.7 การปล่อยใจให้คมอยู่เสมอ (X_7)

2) ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ องค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามแนวคิดของเซงเก้ (Senge, 2017) ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล
- 2.2 ด้านแบบแผนทางความคิด
- 2.3 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม
- 2.4 ด้านการเรียนรู้ของทีม
- 2.5 ด้านคิดเชิงระบบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีแบบขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ และมีผู้มาวิเคราะห์ข้อมูลอีก 2 คน โดยใช้วิธีการสามเส้าในการตรวจทานข้อมูลเชิงคุณภาพ จะได้ไม่เกิดความเอนเอียงในการสรุปผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถาม เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 ถึงข้อ 4 มี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้างคำถามการใช้ภาษาและความครอบคลุมในเนื้อหาสาระแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำผลมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 จึงนำมาเป็นข้อคำถาม
4. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยจำนวน 30 คน คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .989 และ .984
5. นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัย

แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 5 มี 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดขอบเขตของคำถามจากแบบสอบถามเกี่ยวกับอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา ด้วยการคัดเลือกข้อคำถามจากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Mean) ของข้อคำถามรายด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (Mean) ของอุปนิสัยในภาพรวม โดยนำข้อมูลเหล่านี้มาสร้างประเด็นในการสัมภาษณ์
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
4. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงให้เรียบร้อย ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาครั้งนี้ จำนวน 5 คน เพื่อวัดว่าภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนั้น ผู้ตอบมีความ

เข้าใจต่อคำถามหรือไม่ ซึ่งผลการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ พบว่า ควรปรับคำถามให้กระชับและสอดคล้องกับประเด็นที่สำคัญ ๆ

6. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำไปใช้จริง

สรุปผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา ตามความคิดเห็นของครู ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง จึงสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 สัมประสิทธิ์ถดถอยของอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา โดยภาพรวม

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E	β	t	p-value
ค่าคงที่	1.435	.217	-	6.608***	.000
อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูง (X)	.682	.051	.737	13.408***	.000

$a = 1.435, R = .737, R^2 = .543, \text{Adj. } R^2 = .540, df=1, SE = .359$

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

1) จากตารางที่ 1 พบว่า อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม (X) ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา ซึ่งส่งผลทางบวก มีค่า (R = .737) และที่ค่า (R² = .543) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์ถดถอยของอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารทั้ง 7 แนวคิดที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E	β	t	p-value
ค่าคงที่	1.249	.205	-	6.098***	.000
การประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ (X ₆)	.508	.084	.561	6.016***	.000
การปล่อยใจให้คมอยู่เสมอ (X ₇)	.215	.082	.245	2.633**	.009

$a = 1.249, R = .777, R^2 = .604, \text{Adj. } R^2 = .599, df=1, SE = .335$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2) จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรสำคัญที่ถูกนำเข้าสู่สมการพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา คือ การประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ (X₆) และการปล่อยใจให้คมอยู่เสมอ (X₇) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .508 และ .215 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .561 และ .245 ตามลำดับ โดยการเพิ่มตัวแปรพยากรณ์การปล่อยใจให้คมอยู่เสมอ X₇ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R เท่ากับ .777 และมีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 60.40 หมายความว่า การวิเคราะห์สถิติเบื้องต้น การปล่อยใจให้คมอยู่เสมอ (X₇) มีค่าอำนาจการพยากรณ์สูงสุดในแบบจำลอง R² สูงสุด แสดงว่าตัวแปรนี้สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ของอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาได้ดีกว่าตัวแปรอื่น ๆ และเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ทำนายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = 1.249 + .508X_6 + .215X_7$$

สมการถดถอยทำนายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z'_Y = .561Z_{X6} + .245Z_{X7}$$

3) จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 5 คน แล้วมาวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมด และสรุปเป็นแนวความคิด ดังต่อไปนี้

3.1 อุปนิสัยการเริ่มต้นทำก่อน ผู้บริหารต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความศรัทธาและความเชื่อถือให้แก่ครู ควรสร้างอุปนิสัยที่ดีต่อตนเองก่อนเป็นลำดับแรก ขับเคลื่อนนโยบายการทำงาน โดยผู้บริหารต้องสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับตัวเองก่อน แล้วจึงมาเริ่มที่คุณครู เมื่อคุณครูเกิดความตระหนักแล้วก็กระตุ้นให้คุณครูนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยต้องกระตุ้นและติดตามผลเป็นระยะ ๆ มีการเสริมแรงเพื่อให้งานที่มอบหมายบรรลุผล ผู้บริหารควรสร้างแรงกระตุ้นบุคลากรให้เกิดองค์ความรู้ต่อวิชาชีพและการเป็นผู้นำต่อการเปลี่ยนแปลง ทันท่วงทีเหตุการณ์และการพัฒนาที่เห็นชัดเจน ผู้บริหารควรวางเป้าหมายร่วมกัน โดยภาพรวมดูจากคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในเป้าหมายและนำเป้าหมายไปใช้ ผู้บริหารควรเน้นการคิดสร้างสรรค์ต่อตัวเองเป็นหลัก ปฏิบัติที่ตัวเองก่อน

3.2 อุปนิสัยการเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ ผู้บริหารจะต้องกำหนดเป้าหมายของตนเองให้ชัดเจน รู้จุดมุ่งหมายของแต่ละบุคคล รู้ถึงความพร้อมของบุคลากร ร่วมกันวางแผน ร่วมกันวางเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารจะต้องร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจน ผู้บริหารควรมีความคิดที่เก็บไว้ในใจ จากนั้นลงมือปฏิบัติจริงตามสิ่งที่ได้คิดไว้

3.3 อุปนิสัยการทำตามลำดับความสำคัญ ผู้บริหารควรมองทั้งจุดมุ่งหมายและจัดลำดับความสำคัญของงาน ควรมีการจัดการบริหารเวลา โดยการจัดทำตารางปฏิบัติงาน เขียนรายการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ซึ่งมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 สิ่งที่สำคัญมากและต้องทำทันทีอย่างเร่งด่วน ระดับที่ 2 สิ่งที่สำคัญมากแต่ยังไม่ต้องทำทันทีเพราะไม่ได้เร่งด่วน และระดับที่ 3 สิ่งที่ไม่สำคัญแต่มีความเร่งด่วน เมื่อมีการมอบหมายงานจะต้องทำงานเป็นขั้นตอน ลำดับความสำคัญของงานและร่วมวางแผนงานให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ และผู้บริหารควรมอบหมายงานที่จะต้องปฏิบัติเป็นขั้นตอน และร่วมวางแผนงานให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์

3.4 อุปนิสัยการคิดแบบชนะ/ชนะ ผู้บริหารควรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจเชิงบวก ร่วมกันรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและครู ผู้บริหารควรเห็นคุณค่าความสำคัญในตนเองและผู้อื่น พยายามลดปัญหาความขัดแย้งกัน ผู้บริหารควรคิดแบบชนะชนะ ไม่ควรคิดแบบชนะแพ้ ไม่คิดตามความต้องการของตนเอง ต้องหาแนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานให้ดีที่สุด

3.5 อุปนิสัยการเข้าใจคนอื่นก่อนจะให้คนอื่นเข้าใจเรา ผู้บริหารควรเรียนรู้เป้าหมายของครูแต่ละคน ควรมีมนุษยสัมพันธ์ เข้าใจความแตกต่างของบุคคลก่อนที่จะมอบหมายงานหรือก่อนที่จะวางเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน ต้องเข้าใจคนอื่นก่อนที่จะให้คนอื่นมาเข้าใจเรา ต้องเข้าใจความแตกต่างของบุคคล ถ้าจะให้เขาเข้าใจเรา เราต้องเข้าใจในความเป็นเขาก่อน และผู้บริหารควรคิดแบบผู้บริหารได้ประโยชน์และคณะครูได้ประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร วางตัวคนให้เหมาะสมกับงาน

3.6 อุปนิสัยการประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ ผู้บริหารต้องไม่ปิดกั้นความคิดที่ดีของผู้อื่น ยอมรับในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น เข้าใจความแตกต่างในมุมมองของผู้อื่น ฟังแนวคิดของผู้อื่นด้วย ร่วมมือกันทำงาน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมกันประเมินผล ลดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างไม่สร้างสรรค์ ควรสร้างกิจกรรม โครงการและการวางแผนการดำเนินงานให้มีความหลากหลาย มีการตรวจสอบติดตามอยู่เสมอ

3.7 อุปนิสัยการปล่อยให้อยู่เสมอ ผู้บริหารควรเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ หมั่นฝึกฝนเรียนรู้และเมื่อถึงเวลาจะต้องปฏิบัติได้ทันที ซึ่งผู้บริหารต้องมีความรู้ มีภาวะผู้นำ มีเจตคติที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเหมาะสม มีความสามารถในการบริหารสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม สามารถใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมได้ ผู้บริหารต้องเป็นคนที่สามารถสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพได้ และหมั่นทบทวนตนเองในการปฏิบัติงาน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน +

สรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครู ควรสร้างความศรัทธาและความเชื่อถือ ควรสร้างอุปนิสัยที่ดีต่อตนเองก่อนเป็นลำดับแรก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำของการเปลี่ยนแปลงที่ทันต่อเหตุการณ์และกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน เรียงลำดับความสำคัญของงาน คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม เรียนรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของครูแต่ละคน เข้าใจความแตกต่างของครูก่อนที่จะมอบหมายงานหรือก่อนที่จะวางเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน สร้างแรงจูงใจเชิงบวกในโรงเรียน ควรพัฒนาความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงบุคคลภายในโรงเรียนกับบุคคลภายนอกโรงเรียน มีความคิดแบบชนะชนะ ต้องเข้าใจคนอื่นก่อนที่จะให้คนอื่นมาเข้าใจเรา ร่วมประสานพลัง สร้างสิ่งใหม่ ตระหนักถึงการนำนโยบายสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีกิจกรรมหรือโครงการที่หลากหลาย จัดอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและพัฒนาบุคลิกภาพ เทคนิคการสื่อสารที่ดีในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมกับตำแหน่งและความสามารถของครู ผู้บริหารสถานศึกษาหมั่นทบทวน ประเมิน แก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

อภิปรายผล

1. อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา พบว่า อุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาในอุปนิสัยการประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ (X_6) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา ได้ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .766 และมีอำนาจการพยากรณ์ เท่ากับร้อยละ 58.60 เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ในแนวคิดการลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (X_7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .777 และจะมีค่าอำนาจการพยากรณ์ เท่ากับร้อยละ 60.40 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอุปนิสัยการประสานพลังสร้างสิ่งใหม่เป็นการนำข้อดีของอุปนิสัยทั้งหมดมารวมไว้ด้วยกันและความสัมพันธ์ที่แต่ละส่วน มีต่อกันต่างก็ก่อประโยชน์ให้กันและกัน เพื่อที่จะทำงานในสถานศึกษาให้สำเร็จ โดยประโยชน์สูงสุดของการประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ คือการใช้คุณสมบัติที่คุณครูได้รับจากธรรมชาติ ได้แก่ ร่างกาย จิตวิญญาณ สติปัญญาและความรู้สึกที่มีต่อสังคม แรงจูงใจแบบชนะชนะและทักษะการติดต่อสื่อสารมาจัดการกับเรื่องภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับ รุ่งนภา จันทรีลี (2562) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบคือ $Y = 1.96 + .51^{**} X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ $Z_y = .64^{**} Z_x$ โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงและส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลสูงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ได้แก่ ผู้บริหารต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความศรัทธาและความเชื่อถือให้แก่ครู ผู้บริหารจะต้องกำหนดเป้าหมายของตนเองให้ชัดเจน ผู้บริหารควรจัดลำดับความสำคัญของงาน มีการจัดการบริหารเวลา โดยการจัดทำตารางปฏิบัติงาน และเขียนรายการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและครู ผู้บริหารควรเข้าใจความแตกต่างของบุคคลก่อนที่จะมอบหมายงานให้เหมาะสมกับหน้าที่ ผู้บริหารต้องไม่ปิดกั้นความคิดที่ดีและยอมรับในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น และผู้บริหารหมั่นทบทวนตนเองในการปฏิบัติงาน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการ

ปฏิบัติงานให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในเทศบาลนครสงขลา มีภาวะผู้นำ สร้างตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คุณครู เป็นที่เคารพนับถือสำหรับคุณครูผู้ได้บังคับบัญชา รับผิดชอบต่อนหน้าที่ กล้าคิด กล้าทำ เตรียมความพร้อมของตนเอง อยู่ตลอดเวลา พัฒนาสถานศึกษา นำพาองค์กรไปตามเป้าหมายและนำไปสู่การประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยศุภเชษฐ์ กาญจนมณี, นวรัตน์ ไชยมภู และชนัฐพรหมศรี (2566) ในยุคโลกพลิกผันควรมีการปรับตัวตลอดเวลา จะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำที่ยอดเยี่ยม ปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัย พัฒนาทีมงานให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการองค์กร มีภาวะผู้นำสูง เป็นผู้ชี้แนะทางความคิดไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สามารถเริ่มจากการปรับตัวในการบริหาร งานวิชาการ การบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ และการบริหารบุคคล แสดงถึงการกล้าคิด กล้าทำ กล้านำ และกล้าเปลี่ยนแปลง อีกทั้งต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และยึดหลักธรรมาภิบาล ในการบริหารองค์กรควบคู่กันไปด้วย ผู้บริหารควรทำหน้าที่ในการสร้างวิสัยทัศน์เพื่อความสำเร็จขององค์กร ทำความเข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อนขององค์กร ชัดความสามารถและกลยุทธ์ขององค์กร วิเคราะห์ความเสี่ยงและบริหารจัดการความเสี่ยง สามารถสร้างภาพในอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน สร้างเสริมความชัดเจนในนโยบาย และกลยุทธ์จึงเป็นแนวทางที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง เพื่อให้การตัดสินใจทันต่อเหตุการณ์ ยืดหยุ่น และมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะสามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้โดยที่ยังคงเป้าหมายและวิสัยทัศน์ขององค์กรอยู่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. อุปนิสัยการประสานพลังสร้างสิ่งใหม่เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสงขลา ได้ดีที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีความเห็นอกเห็นใจเรียนรู้ที่จะเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างตั้งใจเสมอในการเสนอแนวความคิดการขับเคลื่อนสถานศึกษา เพราะจะทำให้ทราบถึงมุมมองและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ในเรื่องเดียวกันในแง่มุมมองที่แตกต่างกันออกไปได้เป็นอย่างดี เช่น การทำ PLC จะส่งผลให้ผู้บริหารรับทราบข้อมูลที่ได้การขบคิดอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว

2. ผู้บริหารควรเสริมสร้างพลังการคิดเชิงบวก ชื่นชม เสริมแรงทางบวก และร่วมกันสร้างผลประโยชน์ส่วนรวม โดยสถานศึกษาควรจัดโครงการค่ายคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ได้ร่วมกิจกรรมพร้อมกัน เพื่อดำรงไว้ซึ่งผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดี ประพฤติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียนและสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยหรืออุปสรรคระหว่างการบริหารตามความคิด 7 อุปนิสัยของผู้บริหารกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของปัจจัยและนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาอุปสรรคของการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ควรศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามความคิด 7 อุปนิสัยของผู้บริหารกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

บรรณานุกรม

ชนัญญา ไยลลอ. (2560). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิดความฉลาดทางวัฒนธรรม และแนวคิดอุปนิสัย 7 ประการ ของสติเฟิน อาร์ โควี เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นใน

- องค์กรธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอก
ระบบโรงเรียน). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชยาภา มะลิ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามความคิด 7 อุปนิสัยของผู้บริหารกับประสิทธิผลในการ
บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ธัญญลักษณ์ มหาศิริพันธ์. (2563). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา). ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- เจียรไชย ยักทวงษ์. (2564). การพัฒนาเครื่องมือวัด 7 อุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูง ปัจจัยเชิงเหตุและสมมูลชีวิต
กับการทำงานของพนักงานในองค์กรเอกชน การวิจัยผลานวิจัย. (ปริญญานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นวรรตน์ ไชยมภู และวัน เดชพิชัย. (2564). “ความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำ 7 อุปนิสัยมาใช้
ท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่”. วารสารการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้. 1(2), 207-217.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุริยวิทยาสาน.
- พงศธร พรหมโต. (2561). “การวัดระดับอุปนิสัยของพนักงานโรงไฟฟ้าแม่เมาะการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง”, วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์, 14(1),
107-117.
- รดารัตน์ ยุมิพย์. (2563). “ผลของการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาที่มีต่อการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3”. วารสารราชพฤกษ์. 18(1). 74-82.
- รุ่งนภา จันทรลี. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการ
เรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศุภเชษฐ์ กาญจนมณี, นวรรตน์ ไชยมภู และชนัญ พรหมศรี. (2566). “การปรับตัวของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลก
พลิกผัน”, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย. 13(1), 1-13.
- สุทวารธน์ สอนแก้ว. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการ
เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสงขลา. (2566). รายงานผลการปฏิบัติการประจำปี 2566 สำนักงานการศึกษา เทศบาล
นครสงขลา. สงขลา : เทศบาลนครสงขลา.
- อานูภาพ เลชะกุล. (2564). “ความปกติดีไปอุดมศึกษา : ความท้าทาย”, วารสารการศึกษาและนวัตกรรมการ
เรียนรู้. 16(1), 111 - 125.
- Covey, S. R. (1989). *The 7 habit of highly of effective people*. New York : Simon and Schuster.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). “G*Power 3: A flexible statistical power
analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences”. *Behavior Research
Methods*. 3(9), 175-191.
- Senge, P.M. (2017). *School that Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and
Everyone Who Cares About Education*. London : The Marsh Agency Ltd.

หลักเกณฑ์การจัดทำต้นฉบับเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

การจัดพิมพ์วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณเพื่อเป็นสื่อกลางการเผยแพร่ผลงานวิจัย บทความวิชาการ พัฒนาทางสาขาวิชา เช่น ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ เป็นการบูรณาการนโยบายทางการศึกษา การเรียนการสอนและบริการวิชาการแก่ชุมชน เป็นต้น วารสารฯ รับผิดชอบบทความวิจัย และบทความวิชาการ โดยที่บทความดังกล่าวจะต้องไม่เคยเสนอ หรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน ผลงานที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอาจถูกดัดแปลงแก้ไขรูปแบบและสำนวนตามที่เห็นสมควร ผู้ประสงค์จะนำข้อความใดๆ ไปพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนตามกฎหมายลิขสิทธิ์

การพิจารณาต้นฉบับ

บทความที่ตีพิมพ์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ และผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จากภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 2 ท่าน/บทความ (แบบ Double blinded) กรณีที่ต้องปรับปรุงแก้ไข จะส่งกลับไปยังผู้เขียนเพื่อดำเนินการต่อไป

การส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

บทความที่ส่งตีพิมพ์ควรมีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อเรื่อง : กระชับ ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้เขียน : ระบุชื่อ นามสกุล วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) และหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนครบทุกคน สถานที่ทำงาน หรือที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ ที่สามารถติดต่อได้ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
3. ผู้สนใจเสนอบทความต้องส่งต้นฉบับสามารถส่งได้ทางระบบ ThaiJo* การจัดพิมพ์ต้นฉบับใช้ขนาดกระดาษ A4 พิมพ์ด้วยอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 pt. ความยาวของต้นฉบับรวมทั้งตาราง แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิงไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ ต้นฉบับของท่านจะถูกส่งไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขานั้นๆ พิจารณาย่างน้อย 2 ท่าน ผู้เขียนจะได้รับวารสารฉบับที่ลงพิมพ์เรื่องของผู้เขียน จำนวน 2 เล่ม ถ้าบทความนั้นได้รับพิมพ์
4. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ หรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน
5. กองบรรณาธิการขอใช้สิทธิในการนำบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ และเผยแพร่ลงเว็บไซต์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณออนไลน์

รูปแบบการเขียนบทความในวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

1. ชื่อเรื่อง : กระชับ ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้ทำวิจัย : ระบุชื่อ นามสกุล (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) หน่วยงานที่สังกัด และที่อยู่ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
3. ชื่อที่ปรึกษา : ระบุชื่อ นามสกุล (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ(ถ้ามี) หน่วยงานที่สังกัด และที่อยู่ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
4. บทคัดย่อ : (ภาษาไทย) บทคัดย่อต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เนื้อหาในบทคัดย่อควรระบุวัตถุประสงค์โดยย่อ ผลการวิจัยและบทสรุปโดยย่อ (ไม่เกิน 250 คำ)
5. คำสำคัญ : (ภาษาไทย)
6. บทคัดย่อ : (ภาษาอังกฤษ) (ไม่เกิน 250 คำ)
7. คำสำคัญ : (ภาษาอังกฤษ)

เนื้อหาของบทความวิจัย

8. บทนำ : กล่าวถึงเฉพาะภูมิหลังของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวัตถุประสงค์การวิจัย
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย (ถ้ามี)
10. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
11. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
12. วิธีดำเนินการวิจัย
  - ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา (ระบุรายละเอียดของการได้มาและการสุ่ม)
  - กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา)
  - ตัวแปรที่ศึกษา
  - วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ระบุคุณภาพของข้อมูล)
  - การวิเคราะห์ข้อมูล
13. สรุปผลการวิจัย : เขียนบรรยาย หรือสรุปเป็นข้อๆ โดยย่อ ถึงผลงานที่สำคัญ และต้องการเน้น
14. อภิปรายผล
15. ข้อเสนอแนะ
16. บรรณานุกรม : การอ้างอิงในบทความให้ผู้เขียนใช้ระบบ **APA 6th edition** การเขียนเอกสารอ้างอิงของบทความวิจัย และบทความทางวิชาการ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
  1. กรณีที่อ้างอิงจากวารสารให้เขียน : ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏ.
  2. กรณีอ้างอิงจากหนังสือให้เขียน : ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์ : ชื่อสำนักพิมพ์.
  3. กรณีวิทยานิพนธ์ให้เขียน : ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ชื่อมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา).
  4. กรณีพิมพ์อ้างอิงสารานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ประเภทอื่น ๆ : ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่. URL ของบทความ

** ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์วารสารศึกษาศาสตร์

1. กรณีผู้เสนอบทความเป็นบุคลากรมหาวิทยาลัยทักษิณ อัตราการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ 2,000 บาท / 1 บทความ
2. กรณีผู้เสนอบทความเป็นบุคคลทั่วไป อัตราการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ 3,000 บาท / 1 บทความ

สามารถชำระค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์วารสารผ่านบัญชีธนาคาร

บัญชีเลขที่ 691-235949-4 ธนาคารไทยพาณิชย์ กระแสรายวัน ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยทักษิณ

** ถ่ายรูปหลักฐานการชำระเงิน พร้อมระบุ ชื่อ – สกุล ที่อยู่สำหรับการส่งใบเสร็จ และเบอร์โทรศัพท์ มาทางระบบ ThaiJo โดยการเพิ่มรหัสสนทนา

รูปแบบเรื่องเต็ม

ไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4

พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH SarabunPSK

3 ซม.

ขนาดตัวอักษร 18

ภูมิทัศน์วัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิถี คน น้ำ ป่า เขาปู่

Cultural Landscapes of Khao Pu's Community Learning Center on the
Way of life, water and forest

ขนาดตัวอักษร 14 และใส่ตัวเลข (ผู้แต่ง)
ท้ายนามสกุลสำหรับ Corresponding
author

ผู้วิจัย ชัชวาล ชุมรักษา¹

Chatchawan Chumruksa

chumruksa@gmail.com

คุณอนันท์ นิรมล²

Khunarnan Niramol

ศิลป์ชัย สุวรรณมณี³

Sinchai Suwanmanee

ขนาดตัวอักษร 16

บทคัดย่อ

ขนาด
ตัวอักษร
14

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบภูมิทัศน์วัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิถีคน น้ำ ป่า เขาปู่ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำ 2)พัฒนารูปแบบภูมิทัศน์วัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิถีคน น้ำ ป่า เขาปู่ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำ 3)ประเมินรูปแบบภูมิทัศน์วัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิถีคน น้ำ ป่า เขาปู่ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำ การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบภูมิทัศน์วัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิถีคน น้ำ ป่า เขาปู่ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์ และการจัดประชุมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบภูมิทัศน์วัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิถีคน น้ำ ป่า เขาปู่เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำ ใช้กระบวนการปฏิบัติการภาคสนาม ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบภูมิทัศน์วัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิถีคน น้ำ ป่า เขาปู่เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำ ใช้กระบวนการประชุมปฏิบัติการกับผู้นำชุมชนจำนวน 5 คน และสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า .....

3.5 ซม.

3 ซม.

คำสำคัญ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จิตสำนึกรักษ์น้ำ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor Dr. Program in Educational Technology and Communications Faculty Education Thaksin University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor Dr. Program in Educational Technology and Communications Faculty Education Thaksin University

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Dr. Program in Educational Administration Faculty Education Thaksin University

3 ซม.

3 ໝ.

Abstract

This research aims to 1) Study the needs for the development of the cultural landscapes model of Khao Pu's community learning center on the way of life, water and forest to enhance the awareness of water conservation consciousness. 2) Develop the cultural landscapes model of Khao Pu's community learning center on the way of life, water and forest to enhance the water conservation consciousness and 3) Evaluate the cultural landscapes model of Khao Pu's community learning center on the way of life, water and forest to enhance the water conservation consciousness. Phase 1: study the needs for the development of the cultural landscapes model of Khao Pu's community learning centers on the way of life, water and forest to enhance the water conservation consciousness. The data were collected by using an interview process and the meeting with 25 key persons. Phase 2 : development the cultural landscape model of Khao Pu's community learning center on the way of life, water and forest to enhance the water conservation consciousness. The data were collected by using a field operations with 5 key persons. Phase 3: evaluate the cultural landscape model of Khao Pu's community learning center on the way of life, water and forest to enhance the water conservation consciousness. The data were collected by a focus group discussion process with 5 experts and 5 key persons.

The research found that: 1) .....

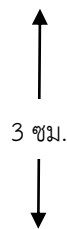
.....
 .....
 .....
 .....
 .....

3.5 ໝ.

3 ໝ.

Keywords Cultural Landscape Community Learning Center Water Conservation Consciousness

3 ໝ.

3 ซม.

เนื้อหาขนาดตัวอักษร 14

บทนำ

หัวข้อขนาดตัวอักษร 16

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ถ้ามี)

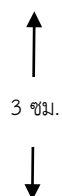
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผล

ข้อเสนอแนะ

3 ซม.

← 3.5 ซม. →

← 3 ซม. →

3 ซม.

บรรณานุกรม (ใช้รูปแบบ APA 6th edition)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)* หน้า 29-30.

รุจิราพรรณ คงช่วย. (2556). “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้”, *วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 13(1), 47-58.

ไพศาล วรคำ.(2556) *การวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.

ภาณุ อดกกลิ่น. (2556). *โมเดลการวัดผลกระทบจากการประเมินคุณภาพภายนอก*. (ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุชนิพนธ์ บัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2553). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

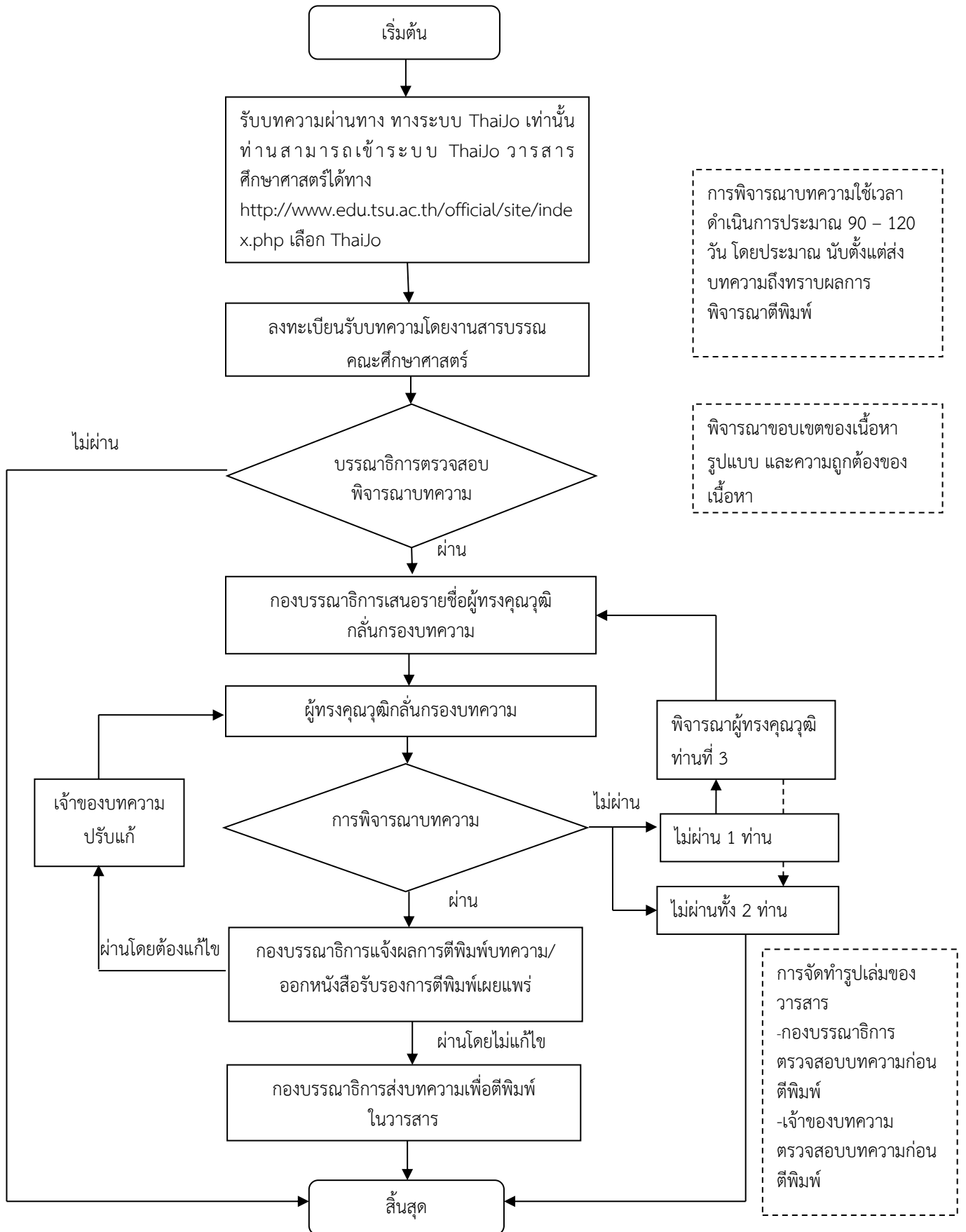
Hair, J.F., Anderson, R.E., Tatham, R.L. and Black, W.C. (1998). *Multivariate Data Analysis*. New Jersey : Prentice Hall.

3.5 ซม.

3 ซม.

3 ซม.

ขั้นตอนการตีพิมพ์เผยแพร่วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
พิจารณาบทความวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2568)

ศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร. ธงชัย สมบูรณ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.สารภี ไชยรัตน์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัยดาพร เวหะชาติ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
รองศาสตราจารย์ ดร.พัศเบศวัฒน์ เวชวิริยะสกุล	มหาวิทยาลัยทักษิณ
รองศาสตราจารย์ ดร. จรัส อดิวิทยาภรณ์	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุชาติโนบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ คงภักดี	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนวัลย์ ปรีชาสุชาติ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ดา ทองแกมแก้ว	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครศิริ ลาปือ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ กาญจนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัสนิกร พิทยะกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไหมไทย ไชยพันธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนากร ปามุทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัททิรา กลิ่นเลขา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภาพ อินทสุวรรณ	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสากร กล้าณรงค์	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปพนธีร์ ธีระพันธ์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ชวนพิศ ชุมคง	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ สีเขียว	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสนีย์ ฤกษ์มงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฮาริซอล ขุนอินคิริ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนุวัศ สุวรรณวงศ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรวิทย์ เกาะกลาง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐดนัย พยัมพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
อาจารย์ ดร.ปดินทร์ธร บัวรอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
อาจารย์ ดร.วินัส ศรีศักดิ์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
อาจารย์ ดร.พูลเกียรติ มงคลสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
อาจารย์ ดร.วรินทร์ เบญจศรี	มหาวิทยาลัยทักษิณ
อาจารย์ ดร.ชคดี บุญเกษม	มหาวิทยาลัยทักษิณ
อาจารย์ ดร.วิษญา บวรวิวรรณ	มหาวิทยาลัยมหิดล
อาจารย์ ดร.ชุติมา จันทระจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อาจารย์ ดร.วราภรณ์ แก้วสีขาว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อาจารย์ ดร.มนต์ทิพา ไชยแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อาจารย์ ดร.ยุวดี จันทะศิริ	มหาวิทยาลัยพายัพ
อาจารย์ ดร.วรลักษณ์ ชูกำเนิด	ผู้อำนวยการโรงเรียนวรพัฒน์ จังหวัดสงขลา
ร.ต.อ.ดร.นิรุทธ์ นันทมาศวังนรา	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
อาจารย์ ดร.จร ประสงค์สุข	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
อาจารย์ ดร.ธนพันธุ์ ปัทมานนท์	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

Publisher

Faculty of Education, Thaksin University Muang Songkhla, Songkhla Province 90000 Tel. 074-317680-1 Fax. 074-317680-1
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/eduthu/index>

Objective

1. To broadly publicize academic work on education and interdisciplinary education for academic society and public.
2. To exchange knowledge, ideas, theories, of education and interdisciplinary education.
3. To enhance scholars of education and interdisciplinary education to create useful academic works for society.

Consulting Editor

Dean of Faculty of Education

Vice Dean: Academic Affairs

Assistant Dean for Research and Organizational
Development

Thaksin University

Thaksin University

Thaksin University

Editor

Dr.Ruangthip Sae-tae

Thaksin University

Assistant Editor

Dr.Singha Tulyakul

Thaksin University

Dr. thaniya yaodum

Thaksin University

Editorial Board

Professor Dr.Pruet Siribanpitak

Chulalongkorn University

Professor Dr.Sirichai Kanjanawasee

Chulalongkorn University

Associate Professor Dr. Sombat Noparak

University Of Phayao

Associate Professor Dr. Narin Sungrugs

Silpakorn University

Associate Professor Dr. Montri Yamkasikorn

Burapha University

Associate Professor Dr. Thayata Rattanaphinyivanich

Bansomdejchaopraya Rajabhat University

Associate Professor Dr.Moohammadsakee Jeaha

Fatoni University

Associate Professor Dr. Niran Chullasap

Hatyai University

Associate Professor Dr. Chatree Faikhamta

Kasetsart University

Associate Professor Auejit Phattanajuk

Khon Kuen University

Associate Professor Dr.Sitichai Wichaidit

Thammasat University

Associate Professor Dr. Rungchatchadaporn Vehachart

Thaksin University

Associate Professor Dr.Phatsirabet Wetwiriyaakun

Thaksin University

Associate Professor Dr. Wipada Pinla

Thaksin University

Dr.Venus Srisakda

Thaksin University

Dr.Matee Di-sawat

Thaksin University

Dr.Navapat Rattanaboontawee

Thaksin University

Managing

Mrs.Punyapa Nitipichat

Thaksin University

Mrs.Uthai Sirikun

Thaksin University

Mrs. Marisa Panngam

Thaksin University

Miss Sukparut Raksakan

Thaksin University

Mr. Thanakrit Phaephon

Thaksin University

Miss. Oranit Sapmanee

Thaksin University

Publication

Two regular issues annually (No.1 January-June, No.2 July-December) and a special issue according to important occasion.

Online : <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/eduthu/index>

- Journal of Education and submitted Education Articles

- All articles submitted for publication will be verified by a group of distinguished reviewers.

-The Faculty of Education and the editorial board claim no responsibility for the contents or reviews by expressed the others of individual articles.

-Copying is allowed freely, provided acknowledgement is made thereof.

Journal of EDUCATION

THAKSIN UNIVERSITY

www.edu.tsu.ac.th

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000

โทรศัพท์ 074 - 317681 โทรสาร 074 - 317681